

Badanie ewaluacyjne

realizacji działań wdrożeniowych w projekcie pozakonkursowym „Szkolenia i doradztwo dla kadr poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego”

Raport końcowy

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

*Projekt pozakonkursowy „Szkolenia i doradztwo dla kadr poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego”,
współfinansowany jest ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Priorytetu II, Działanie 2.10
Wysoka jakość systemu oświaty, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020*

Badanie ewaluacyjne

realizacji działań wdrożeniowych w projekcie
poza konkursowym „Szkolenia i doradztwo dla kadr
poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego”

Raport końcowy

Zamawiający:

Ośrodek Rozwoju Edukacji

Aleje Ujazdowskie 28

00-478 Warszawa

Wykonawca:

EU-CONSULT sp. z o.o.

ul. Toruńska 18 C, lokal D

80-747 Gdańsk

Badanie ewaluacyjne zostało przeprowadzone w związku z realizacją projektu „Szkolenia i doradztwo dla kadr poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego”, realizowanego przez Ośrodek Rozwoju Edukacji, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, Oś II, Działanie 2.10.

Redakcja merytoryczna

Katarzyna Nowakowska

Wydział Edukacji Włączającej

Konsultacja merytoryczna

Iwona Konieczna

Katarzyna Smolińska

Redakcja i korekta

Karolina Strugińska

Projekt okładki, layout,

redakcja techniczna i skład

Barbara Jechalska

Fotografie i ilustracje: © ankudi/Photogenica; © Illizium/Photogenica; © Yelyzaveta_Designer/Photogenica; © ra2studio/Photogenica

ISBN 978-83-67366-61-8

Ośrodek Rozwoju Edukacji

Warszawa 2024

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach licencji Creative Commons

Uznanie Autorstwa – Użycie Niekommercyjne (CC BY-NC)

Ośrodek Rozwoju Edukacji

Aleje Ujazdowskie 28

00-478 Warszawa

www.ore.edu.pl

Spis treści

Streszczenie	5
1. Cele ewaluacji i pytania badawcze	9
2. Opis zastosowanych metod i narzędzi badawczych	15
2.1. Analiza dokumentów	15
2.2. Wywiady pogłębione swobodne	15
2.3. Badanie ilościowe CAWI/CATI	16
3. Graficzna prezentacja i opis wyników	18
3.1. Ocena projektów grantowych	18
3.2. Ocena funkcjonalna – planowanie i rozpoznanie potrzeb	19
3.3. Prowadzenie oceny funkcjonalnej	31
3.4. Wykorzystanie baterii diagnostycznej do oceny rozwoju poznawczego KAPP	66
3.5. Wykorzystanie baterii diagnostycznej do oceny rozwoju emocjonalno-społecznego i osobowościowego OKC	68
3.6. Analiza sieci współpracy i wsparcia	70
3.7. Realizacja szkoleń w przedsięwzięciach grantowych	88
3.8. Szkolenia z zakresu prowadzenia oceny funkcjonalnej	92
3.9. Szkolenia – narzędzia diagnostyczne KAPP	104
3.10. Szkolenia – narzędzia diagnostyczne OKC	105
4. Wnioski i rekomendacje	107
5. Spis elementów graficznych	111
5.1. Spis rysunków	111
5.2. Spis tabel	111
5.3. Spis wykresów	111
6. Załączniki – wzory wykorzystanych narzędzi badawczych	115
6.1. Kwestionariusz ankiety dla dyrektorów/koordynatorów poradni koordynujących	115
6.2. Kwestionariusz ankiety dla trenerów/psychologów i/lub innych specjalistów z poradni koordynującej, którzy brali udział w ocenie funkcjonalnej dzieci/uczniów	119
6.3. Kwestionariusz ankiety dla pracowników poradni koordynujących, którzy wzięli udział w szkoleniach realizowanych przez ORE	126
6.4. Kwestionariusz ankiety dla przedstawicieli poradni psychologiczno-pedagogicznych biorących udział w szkoleniach grantowych	132
6.5. Kwestionariusz ankiety dla specjalistów prowadzących wsparcie postdiagnostyczne w przedszkolach i szkołach	136
6.6. Scenariusz pogłębionego wywiadu swobodnego z przedstawicielami Grantobiorców	140

Streszczenie

Informacje dotyczące przyjętych założeń badawczych

Niniejszy raport stanowi podsumowanie wyników przeprowadzonego badania ewaluacyjnego, obejmującego 12 projektów grantowych realizowanych w ramach projektu pozakursowego „Szkolenia i doradztwo dla kadr poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego”.

Celem badania było dokonanie oceny 12 projektów grantowych wyłonionych w ramach otwartego konkursu grantowego nr 1/2022 „Szkolenia i doradztwo dla kadr poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego”. Podczas badania dokonano oceny działań zrealizowanych w ramach przedsięwzięć grantowych, które polegały na wdrożeniu modelowych rozwiązań z zakresu prowadzenia oceny funkcjonalnej (OF) oraz wsparcia postdiagnostycznego dzieci i uczniów.

Na potrzeby badania wykorzystano techniki ilościowe oraz jakościowe, w tym:

- analizę dokumentów (wyniki ankiet ewaluacyjnych przeprowadzonych wśród trenerów poradni koordynujących, raporty „na wejście” i „na wyjście”, raporty z diagnozy potrzeb oraz diagnozy zasobów),
- badania ankietowe przeprowadzone wśród przedstawicieli trzech grup docelowych (pracowników poradni psychologiczno-pedagogicznych pełniących rolę poradni koordynujących w przedsięwzięciach grantowych, pracowników poradni psychologiczno-pedagogicznych, którzy brali udział w szkoleniach grantowych, oraz specjalistów prowadzących wsparcie postdiagnostyczne w przedszkolach i szkołach – w tym pracowników ppp oraz placówek oświatowych),
- wywiady pogłębione z przedstawicielami Grantobiorców.

485 ankiet
CAWI/CATI

14 wywiadów
indywidualnych

Wybrane wyniki badania

Prowadzenie oceny funkcjonalnej

W przypadku badanych regionów można zaobserwować istotne zróżnicowanie w liczbie poradni psychologiczno-pedagogicznych, które otrzymały zaproszenie do współpracy w ramach projektu grantowego. W zależności od województwa było to od 6 do 82 poradni. W celu realizacji wsparcia postdiagnostycznego w ramach projektów grantowych poradnie koordynujące nawiązywały współpracę najczęściej (poza przedszkolami i szkołami) z placówkami służby zdrowia (co potwierdziło 75% respondentów) oraz z ośrodkami pomocy społecznej (56% respondentów). Współpraca pomiędzy podmiotami oceniona została pozytywnie.

Podczas badania ankietowego pracownicy poradni koordynujących, którzy brali udział w ocenie funkcjonalnej dzieci/uczniów, wysoko ocenili jakość komunikacji pomiędzy

poradnią a innymi osobami i instytucjami zaangażowanymi w realizację procesu OF, ponieważ pozwalała ona na skuteczny przepływ informacji.

Podmioty, które brały udział w ocenie funkcjonalnej dzieci/uczniów, potwierdziły, że dokumentacja, w której przedstawione zostały wskazania odnoszące się do pracy nauczyciela z konkretnym dzieckiem/ucznikiem, została opracowana w sposób zgodny z wytycznymi przedstawionymi podczas szkolenia realizowanego przez ORE (Ośrodek Rozwoju Edukacji). Kryteria wyboru dzieci/uczniów do objęcia oceną funkcjonalną wynikały z procedur obowiązujących w konkretnej poradni psychologiczno-pedagogicznej i obejmowały m.in. historię badań dziecka w poradni, zgody udzielone przez rodziców/opiekunów, miejsce zamieszkania, wiek, płeć.

Ponad 3/4 badanych pracowników poradni koordynujących potwierdziło, że proces oceny funkcjonalnej z wykorzystaniem narzędzi KAPP (Kompleksowej Analizy Procesów Poznawczych) i OKC (Objawy-Kompetencje-Cechy) przebiegał zgodnie z planem (77%). Pozostali ankietowani przyznali, że podczas dokonywania oceny odnotowali trudności związane z funkcjonalnością narzędzi diagnostycznych, w szczególności z błędami w aplikacji KAPP, które uniemożliwiały przeprowadzenie pełnej diagnozy.

Pracownicy poradni psychologiczno-pedagogicznych podczas planowania wsparcia postdiagnostycznego dla dzieci/uczniów napotykali trudności, wśród których wskazali: zbyt krótki czas przeznaczony na realizację wsparcia (wynikający z terminów realizacji poszczególnych etapów przedsięwzięć grantowych), spowodowane dużą liczbą obowiązków zawodowych problemy z organizacją spotkań, w których brała udział większa liczba osób zaangażowanych w działania wspierające dzieci/uczniów, jak również niechęć części nauczycieli do angażowania się w działania wymagające od nich wypełniania dużej ilości dokumentów (realizacja nowych zadań obligowała ich do przeznaczania czasu na dodatkową dla nich pracę).

Pomimo tego zaobserwowano poprawę funkcjonowania dzieci/uczniów objętych wsparciem postdiagnostycznym. Z uwagi na fakt, iż otrzymały one/otrzymali oni pomoc adekwatną do ich potrzeb, działania te przyczyniły się do rozwoju ich mocnych stron i zainteresowań oraz zniwelowania pojawiających się trudności. Podniosły się także kompetencje osób zatrudnionych w poradniach, przedszkolach i szkołach, dzięki czemu mogły one zaoferować dzieciom/uczniom bardziej skuteczne formy wsparcia.

Bateria diagnostyczna do oceny rozwoju poznawczego KAPP

Wykorzystanie materiałów postdiagnostycznych dołączonych do narzędzia KAPP przyczyniło się do zminimalizowania zdiagnozowanych trudności dzieci/uczniów, na co wskazało 80% ankietowanych trenerów/psychologów i/lub innych specjalistów z poradni koordynujących, którzy brali udział w ocenie funkcjonalnej dzieci/uczniów.

Napotykanne trudności dotyczyły ograniczeń technicznych, m.in. trudności z pobraniem aplikacji, zawieszania się systemu oraz problemów z generowaniem raportów. Większości tych trudności nie udało się pokonać, część przezwyciężono dzięki konsultacjom e-mailowym i telefonicznym z ekspertem ORE.

Pozytywnie oceniono wieloaspektowy charakter narzędzia, które pozwala na dokonanie oceny rozwoju poznawczego dziecka/ucznia, umożliwiając interaktywną formę prowadzenia badań z wykorzystaniem aplikacji.

Bateria diagnostyczna do oceny rozwoju emocjonalno-społecznego i osobowościowego OKC

Wykorzystanie materiałów postdiagnostycznych dołączonych do narzędzia OKC przyczyniło się do zminimalizowania zdiagnozowanych trudności dzieci/uczniów, co potwierdziło 91% ankietowanych przedstawicieli poradni koordynujących.

Pozytywnie oceniono bardzo dobre opracowanie narzędzia (jego wysoką jakość), możliwość przeprowadzenia wszystkich testów przy użyciu jednego narzędzia oraz jego uniwersalny charakter.

Prowadzenie sieci współpracy i wsparcia

Diagnoza potrzeb przedstawicieli ppp w odniesieniu do stworzenia sieci współpracy i wsparcia dokonywana była głównie z wykorzystaniem badań ankietowych oraz badań jakościowych obejmujących konsultacje, wywiady i spotkania.

Działalność sieci współpracy i wsparcia najczęściej prowadzono w formie zebrań organizacyjnych, które umożliwiały integrację i rozpoznanie potrzeb oraz zasobów poszczególnych osób i instytucji, spotkań pozwalających na wymianę doświadczeń i dobrych praktyk, a także konsultacji z ekspertami.

Wśród najczęściej wymienianych przez respondentów obszarów potrzeb pracowników ppp, które zostały zdiagnozowane w odniesieniu do sieci współpracy i wsparcia, znalazły się: wymiana doświadczeń/dobrych praktyk (83%), poszerzenie posiadanych kompetencji miękkich (80%) oraz rozwój kwalifikacji i umiejętności zawodowych (74%).

Badani przedstawiciele poradni koordynującej (łącznie 91% respondentów) w większości wysoko lub bardzo wysoko oceniali poziom współpracy nawiązanej przez ich placówkę z innymi poradniami psychologiczno-pedagogicznymi będącymi w sieci stworzonej w ramach projektu grantowego.

Wśród dobrych praktyk, jakie zidentyfikowano w ramach stworzonych sieci współpracy, wymieniano przede wszystkim:

- realizację konsultacji zespołowych (w tym pomiędzy różnymi podmiotami),
- wymianę doświadczeń pomiędzy specjalistami pracującymi z dziećmi/młodzieżą,
- nawiązanie i rozwijanie współpracy pomiędzy instytucjami (ppp, przedszkolami, szkołami),
- podniesienie poziomu kompetencji pracowników,
- wdrożenie oceny funkcjonalnej w placówkach,
- realizację szkoleń podnoszących wiedzę i umiejętności uczestników.

Realizacja szkoleń w przedsięwzięciach grantowych

Zdaniem 29% badanych trenerów z poradni koordynujących pracownicy ppp, którzy wzięli udział w szkoleniach zorganizowanych przez Grantobiorców, potrzebują dodatkowego wsparcia, które pozwoliłoby im skutecznie prowadzić szkolenia dla innych poradni psychologiczno-pedagogicznych. Jak wskazywali ankietowani – wsparcie to powinno obejmować głównie kwestie techniczne i merytoryczne, w tym wymianę doświadczeń, konsultacje i rozmowy z autorami opracowanych narzędzi dotyczące m.in. sposobu prowadzenia badań, interpretacji wyników badań, prowadzenia oceny funkcjonalnej, wsparcia w zakresie prowadzenia treningów, szkoleń czy opracowywania scenariuszy.

Szkolenia z zakresu prowadzenia oceny funkcjonalnej i narzędzi diagnostycznych KAPP i OKC

W szkoleniach z zakresu oceny funkcjonalnej i narzędzi diagnostycznych KAPP i OKC prowadzonych przez ORE dla pracowników poradni koordynujących wzięło udział 47 trenerów (psychologów z ppp pełniących rolę poradni koordynujących w przedsięwzięciach grantowych). W szkoleniach grantowych zrealizowanych przez osoby przeszkolone przez ORE wzięło z kolei udział 1236 osób.

Zrealizowane szkolenia były przydatne, co potwierdzone zostało w ramach przeprowadzonego badania ankietowego – dominująca część ankietowanych pracowników poradni koordynujących, którzy wzięli udział w szkoleniach ORE z zakresu prowadzenia oceny funkcjonalnej z wykorzystaniem baterii diagnostycznej KAPP oraz baterii diagnostycznej OKC, wysoko lub bardzo wysoko oceniła te szkolenia (łącznie 79% respondentów). Najwyżej oceniano moduł dotyczący baterii OKC, następnie moduł dotyczący baterii KAPP, nieco niżej zaś moduł dotyczący prowadzenia OF z wykorzystaniem procedury konsultacji zespołowych.

Większość ankietowanych przedstawicieli poradni koordynujących, którzy uczestniczyli w szkoleniach, uznała, że szkolenia były zorganizowane w sposób dobry lub bardzo dobry. Niewielki odsetek badanych uczestników szkoleń zwrócił jednak uwagę na takie trudności, jak: zbyt późne podanie terminu szkolenia, rozpoczęcie szkoleń z opóźnieniem (w terminie późniejszym niż pierwotnie zaplanowano w ramach projektu grantowego), zbyt szybkie tempo omawiania zagadnień poruszanych podczas szkolenia, brak możliwości udziału w szkoleniach stacjonarnych oraz mało rozbudowana część praktyczna. W związku z tym sugerowanymi zmianami są: rozbudowanie części praktycznej, realizacja trzech odrębnych szkoleń zamiast jednego szkolenia z trzema modułami, aby możliwe było bardziej szczegółowe przedstawienie zaplanowanych treści, wydłużenie szkolenia poświęconego KAPP, organizacja szkoleń w formie stacjonarnej, udostępnienie materiałów do samokształcenia w dłuższym czasie przed realizacją szkolenia oraz usprawnienie szkolenia od strony technicznej.

Wysoko oceniono materiały szkoleniowe przeznaczone do samokształcenia, które okazały się zrozumiałe (dla 91% respondentów badania), użyteczne (dla 88% badanych) oraz atrakcyjne (dla 79% badanych).

1. Cele ewaluacji i pytania badawcze

Celem badania było dokonanie oceny 12 projektów grantowych wyłonionych w ramach otwartego konkursu grantowego nr 1/2022 „Szkolenia i doradztwo dla kadr poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego”. Podczas badania dokonano oceny działań zrealizowanych w ramach przedsięwzięć grantowych, które polegały na wdrożeniu modelowych rozwiązań z zakresu prowadzenia oceny funkcjonalnej oraz wsparcia postdiagnostycznego dzieci i uczniów.

Z kolei cele szczegółowe obejmowały ocenę:

- procesu prowadzenia oceny funkcjonalnej,
- baterii diagnostycznej KAPP,
- baterii diagnostycznej OKC,
- sieci współpracy i wsparcia,
- szkoleń zrealizowanych w ramach przedsięwzięć grantowych,
- szkoleń zrealizowanych przez ORE.

W ramach przeprowadzonego badania uwzględnionych zostało 8 obszarów badawczych oraz 99 pytań.

I. Prowadzenie oceny funkcjonalnej

A. Rozpoznanie potrzeb środowiska lokalnego w zakresie prowadzenia oceny funkcjonalnej

- 1) W jaki sposób została przeprowadzona diagnoza potrzeb środowiska lokalnego w zakresie prowadzenia oceny funkcjonalnej?
- 2) W jaki sposób zostało przeprowadzone rozpoznanie zasobów środowiska lokalnego w zakresie prowadzenia oceny funkcjonalnej (w tym współpracy międzysektorowej)?
- 3) Do ilu przedszkoli, szkół i placówek skierowano działania polegające na rozpoznawaniu potrzeb?
- 4) Jaki to odsetek całkowitej liczby przedszkoli, szkół i placówek w województwie?
- 5) Według jakich kryteriów dokonano wyboru przedszkoli, szkół i placówek, do których skierowano ww. działania?
- 6) Jakie były wyniki prowadzonego rozpoznania potrzeb przedszkoli szkół i placówek z regionu województwa?
- 7) Jakie potrzeby dotyczące rozpoznawania potrzeb i możliwości oraz wspierania dzieci ze zróżnicowanymi potrzebami były zgłaszane przez przedszkola?
- 8) Jakie potrzeby dotyczące rozpoznawania potrzeb i możliwości oraz wspierania uczniów ze specjalnymi potrzebami były zgłaszane przez szkoły podstawowe?
- 9) Jakie potrzeby dotyczące rozpoznawania potrzeb i możliwości oraz wspierania uczniów ze specjalnymi potrzebami były zgłaszane przez szkoły ponadpodstawowe?
- 10) Jakie problemy napotkano podczas realizacji zadań dotyczących rozpoznania potrzeb środowiska?
- 11) Jakie przyjęto środki zaradcze dotyczące rozwiązania ww. problemów?

- 12) Jakie są wskaźniki urbanizacji miejscowości, w których zlokalizowane są poradnie Grantobiorców oraz poradnie współdziałające w ramach przedsięwzięcia grantowego?
- 13) Do ilu poradni zostało skierowane przez Grantobiorców zaproszenie do współpracy?
- 14) Ile osób z poradni było zaangażowanych w rozpoznawanie potrzeb środowiska lokalnego?
- 15) Ile poradni wyraziło chęć współpracy?
- 16) Ile poradni nawiązało i zrealizowało współpracę z poradnią koordynującą?
- 17) Z jakimi placówkami została podjęta współpraca w zakresie realizacji wsparcia postdiagnostycznego dzieci i uczniów?
- 18) W jaki sposób została zaplanowana i zrealizowana współpraca w zakresie działań postdiagnostycznych z ww. placówkami?
- 19) W jaki sposób została opracowana dokumentacja zawierająca wskazania do pracy nauczyciela z dzieckiem/ucznikiem?

B. Prowadzenie oceny funkcjonalnej

- 1) Ilu pracowników pozostałych poradni zostało przeszkolonych w zakresie prowadzenia oceny funkcjonalnej przez pracowników poradni koordynującej (trenerów przeszkolonych przez ORE)?
- 2) Ilu pracowników ppp przeprowadziło ocenę funkcjonalną w ramach działań realizowanych w przedsięwzięciu grantowym?
- 3) Ilu uczniów/ile dzieci zostało objętych oceną funkcjonalną w ramach działań realizowanych w przedsięwzięciu grantowym?
- 4) W jakich placówkach prowadzona była ocena funkcjonalna dzieci i uczniów w ramach przedsięwzięcia grantowego?
- 5) Proszę o podanie wieku dzieci i uczniów objętych oceną funkcjonalną.
- 6) W jaki sposób dokonano wyboru (jakie były kryteria doboru) dzieci i uczniów do objęcia ich badaniem w zakresie oceny funkcjonalnej?
- 7) Na ile zasadne jest wykorzystanie w ocenie potrzeb dzieci i uczniów podejścia funkcjonalnego? Jakie są według pracowników ppp argumenty za, a jakie przeciw?
- 8) Czy i w jaki sposób prowadzenie oceny funkcjonalnej oparte było na *Międzynarodowej klasyfikacji funkcjonowania, niepełnosprawności i zdrowia* (ICF), z uwzględnieniem istotnych sfer funkcjonowania ucznia?
- 9) Co wg pracowników ppp utrudnia, a co ułatwia prowadzenie oceny funkcjonalnej?
- 10) Jak przebiegał proces oceny funkcjonalnej prowadzonej w przedsięwzięciach grantowych z wykorzystaniem baterii diagnostycznych KAPP i OKC?
- 11) Jakie trudności wystąpiły w procesie rozpoznawania indywidualnych potrzeb i możliwości dzieci i uczniów oraz w ich funkcjonowaniu psychospołecznym?
- 12) Jakie trudności wystąpiły w rozpoznawaniu czynników środowiskowych wpływających na funkcjonowanie psychospołeczne dzieci i uczniów objętych oceną funkcjonalną?
- 13) W jaki sposób prowadzenie oceny funkcjonalnej w oparciu o model biopsychospołeczny przyczyniło się w ocenie pracowników ppp do wyeliminowania błędów diagnostycznych?

- 14) Czy osoby realizujące ocenę funkcjonalną napotkały bariery komunikacyjne w trakcie współpracy z rodzicami, szkołami, przedszkolami, innymi placówkami? Jeśli tak, to jakie?
- 15) Jaką dokumentację sporządzono w ramach prowadzonej oceny funkcjonalnej?
- 16) Czy pojawiły się trudności związane z uzyskaniem zgody rodziców/opiekunów na przeprowadzenie oceny funkcjonalnej? Jeśli tak, to jakie?
- 17) Czy i w jakiej formie rodzice/opiekunowie uczniów i dzieci zostali poinformowani o wynikach oceny funkcjonalnej?
- 18) Czy i w jakiej formie rodzice/opiekunowie po przeprowadzeniu oceny funkcjonalnej otrzymali wskazówki do pracy z dziećmi?
- 19) Jakie trudności napotykali pracownicy ppp podczas planowania form wsparcia postdiagnostycznego?
- 20) Ilu uczniów i ile dzieci zostało objętych wsparciem postdiagnostycznym?
- 21) Jakie były formy i zakres proponowanego wsparcia postdiagnostycznego dla dzieci i uczniów?
- 22) Czy dzieci o uczniowie skorzystali z proponowanych form wsparcia postdiagnostycznego? Jeśli nie, dlaczego?
- 23) Kto i w jaki sposób monitorował realizację działań postdiagnostycznych?
- 24) Czy i w jakiej formie rodzice/opiekunowie uczniów/dzieci zostali poinformowani o efektach działań postdiagnostycznych?
- 25) Czy i w jakiej formie rodzice/opiekunowie po zakończeniu działań w ramach wsparcia postdiagnostycznego otrzymali informację zwrotną i wskazówki do pracy z dziećmi?
- 26) Ile dzieci i ilu uczniów zostało objętych ponowną oceną funkcjonalną?
- 27) Jakie były trudności z realizacją powtórnej oceny funkcjonalnej?
- 28) Jakie efekty przyniosło zrealizowane wsparcie postdiagnostyczne?
- 29) Jakie były wnioski z ewaluacji działań postdiagnostycznych?
- 30) Czy podjęte przez poradnię działania w ramach wsparcia postdiagnostycznego przyczyniło się do poprawy funkcjonowania dzieci i uczniów oraz rozwiązania zgłaszanego problemu? Jeżeli tak, to w jaki sposób? Jeżeli nie, to dlaczego?
- 31) Na jakie trudności i bariery wskazywały osoby objęte oceną funkcjonalną w trakcie procesu diagnozy i wsparcia?

II. Bateria diagnostyczna do oceny rozwoju poznawczego KAPP

- 1) Jakie czynniki decydują o wykorzystaniu narzędzia diagnostycznego KAPP?
- 2) Jakie czynniki decydują o braku wykorzystania narzędzia diagnostycznego KAPP?
- 3) Czy i w jakim stopniu wykorzystanie materiałów postdiagnostycznych dołączonych do narzędzia KAPP przyczyniło się do rozwiązania zdiagnozowanego problemu dziecka/ucznia i poprawy jego funkcjonowania?
- 4) Czy i jakie trudności w zakresie stosowania narzędzia KAPP zgłaszali diagności?
- 5) Czy i w jaki sposób diagności radzili sobie z napotykanymi trudnościami?

III. Bateria diagnostyczna do oceny rozwoju emocjonalno-społecznego i osobowościowego OKC

- 1) Jakie czynniki decydują o wykorzystaniu narzędzia diagnostycznego OKC?
- 2) Jakie czynniki decydują o braku wykorzystania narzędzia diagnostycznego OKC?
- 3) Czy i w jakim stopniu wykorzystanie materiałów postdiagnostycznych dołączonych do narzędzia OKC przyczyniło się rozwiązania zdiagnozowanego problemu dziecka/ucznia i poprawy jego funkcjonowania?
- 4) Czy i jakie trudności w zakresie stosowania narzędzia OKC zgłaszali diagności?
- 5) Czy i w jaki sposób diagności radzili sobie z napotykanymi trudnościami?

IV. Prowadzenie sieci współpracy i wsparcia

- 1) W jaki sposób zostało przeprowadzone rozpoznanie potrzeb pracowników ppp w zakresie prowadzenia sieci współpracy i wsparcia?
- 2) Jakie obszary potrzeb pracowników ppp zostały zdiagnozowane?
- 3) W jakiej formie prowadzono sieci współpracy i doradztwa?
- 4) W jakim wymiarze godzin prowadzono sieci współpracy i doradztwa?
- 5) Jakie potrzeby najczęściej zgłaszali uczestnicy?
- 6) Jakie zagadnienia merytoryczne pojawiały się najczęściej w trakcie realizacji poszczególnych form doradztwa?
- 7) Jak przebiegała współpraca pomiędzy poradnią koordynującą a poradniami współpracującymi? Jakie były jej formy? Czy i jakie trudności napotykali pracownicy ppp? Czy i w jaki sposób pokonywali napotykaną trudności?
- 8) Czy i w jaki sposób sieci współpracy przyczyniły się do poprawy jakości poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego?
- 9) Jakie dobre praktyki realizowane w ramach sieci współpracy będą nadal realizowane w poradni?
- 10) Jakie dobre praktyki realizowane w ramach sieci współpracy przyczyniły się do poprawy jakości wsparcia dla nauczycieli szkół i przedszkoli ogólnodostępnych?
- 11) Czy i w jaki sposób pokonywali oni napotykaną trudności?
- 12) Z jakich form wsparcia i w jakim wymiarze skorzystali: pracownicy ppp, nauczyciele i rodzice?
- 13) Czy i w jaki sposób dokonano ewaluacji wsparcia kierowanego do: pracowników ppp, nauczycieli i rodziców? Jakie były wyniki przeprowadzonej ewaluacji?
- 14) Jaka liczba pracowników ppp wzięła udział w konferencji podsumowującej działania projektowe?
- 15) Z jakimi placówkami została nawiązana współpraca uzupełniająca realizację działań projektowych przez Grantobiorców?
- 16) Ilu pracowników ppp, na podstawie zgromadzonej dokumentacji, brało udział w sieciach współpracy i doradztwa?

V. Realizacja szkoleń w przedsiębiorstwach grantowych

- 1) Ile osób z poradni koordynujących wzięło udział w szkoleniach z zakresu oceny funkcjonalnej i narzędzi diagnostycznych KAPP i OKC prowadzonych przez ORE dla pracowników ppp na podstawie zebranej dokumentacji?
- 2) W jaki sposób do szkoleń ORE zostali zrekrutowani psychologowie?
- 3) Jak zorganizowano rekrutację? Jaką miała formę?
- 4) Do kogo i w jaki sposób skierowano ofertę szkoleń?
- 5) Czy wszystkie poradnie z województwa miały dostęp do informacji o szkoleniach? Jeśli nie, to czym się kierowano, wybierając poradnie, którym przekazano informacje?
- 6) Czy i jakie doświadczenie w prowadzeniu szkoleń mieli wcześniej pracownicy ppp pełniący rolę trenerów?
- 7) Jakie dodatkowe wsparcie potrzebne jest pracownikom ppp, aby skutecznie prowadzić szkolenia dla pracowników innych ppp?
- 8) Jakie kompetencje w ocenie trenerów-pracowników ppp wymagają dalszego doskonalenia, aby mogli oni szkolić osoby z innych ppp?

VI. Szkolenia z zakresu prowadzenia oceny funkcjonalnej

- 1) W jaki sposób pracownicy ppp oceniają szkolenia ORE z zakresu oceny funkcjonalnej, w tym: przekaz treści, zakres merytoryczny, przełożenie teorii na działania praktyczne?
- 2) Jak pracownicy ppp oceniają aspekt organizacyjny szkoleń ORE z zakresu oceny funkcjonalnej? Jakie trudności wystąpiły? Jakie elementy wymagają ulepszeń? Czego zabrakło?
- 3) Jak przeszkoleni przez ORE pracownicy ppp oceniają materiały szkoleniowe przeznaczone do samokształcenia? W jakim stopniu uznają je za zrozumiałe i użyteczne?
- 4) Ile osób z innych ppp zostało przeszkolonych przez trenerów-pracowników ppp koordynujących w zakresie oceny funkcjonalnej (na podstawie dostępnej dokumentacji)?
- 5) Czy i jakie wsparcie poza konsultacjami z zakresu OF i narzędzi diagnostycznych potrzebne jest pracownikom ppp, aby mogli oni skutecznie prowadzić szkolenia z tego zakresu dla innych poradni?
- 6) Czy i jakie trudności w realizacji szkolenia z zakresu oceny funkcjonalnej wskazywali trenerzy-pracownicy ppp koordynujących?
- 7) Jakie kompetencje wymagają dalszego doskonalenia w ocenie trenerów-pracowników ppp, aby mogli oni szkolić pracowników innych ppp z zakresu oceny funkcjonalnej?

VII. Szkolenia – narzędzia diagnostyczne KAPP

- 1) Jak przeszkoleni przez ORE pracownicy ppp oceniają materiały szkoleniowe dotyczące funkcjonalności baterii KAPP przeznaczone do samokształcenia? W jakim stopniu uznają je za zrozumiałe i użyteczne?
- 2) Ile osób zostało przeszkolonych przez pracowników ppp w zakresie narzędzia KAPP (na podstawie dostępnej dokumentacji)?
- 3) Jakie wsparcie potrzebne jest pracownikom ppp, aby mogli oni skutecznie prowadzić szkolenia z funkcjonalności narzędzia KAPP dla osób z innych ppp?

- 4) Czy i jakie trudności w realizacji szkolenia z KAPP wskazywali trenerzy-pracownicy ppp koordynujących?

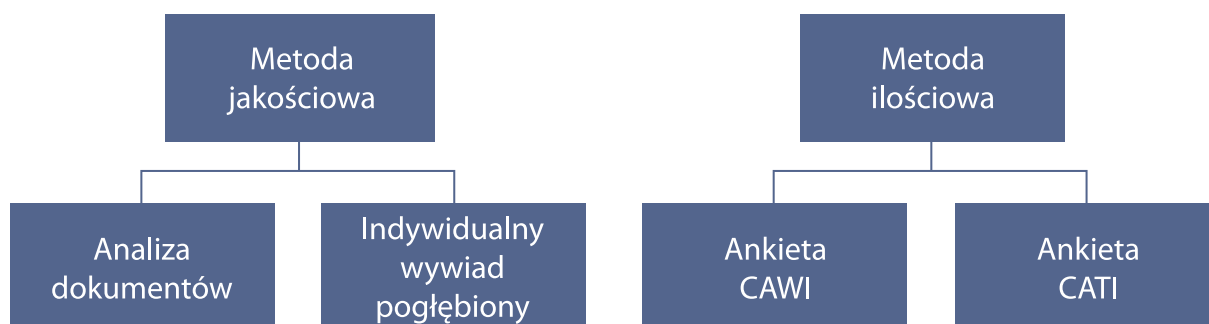
VIII. Szkolenia – narzędzia diagnostyczne OKC

- 1) Jak przeszkoleni przez ORE pracownicy ppp oceniają materiały szkoleniowe dotyczące funkcjonalności baterii OKC przeznaczone do samokształcenia? W jakim stopniu uznają je za zrozumiałe i użyteczne?
- 2) Ile osób zostało przeszkolonych przez pracowników ppp w zakresie narzędzia OKC (na podstawie dostępnej dokumentacji)?
- 3) Jakie wsparcie potrzebne jest pracownikom ppp, aby mogli oni skutecznie prowadzić szkolenia z funkcjonalności narzędzia OKC dla pracowników innych ppp?
- 4) Czy i jakie trudności w realizacji szkolenia z OKC wskazywali trenerzy-pracownicy ppp koordynujących?

2. Opis zastosowanych metod i narzędzi badawczych

Na potrzeby realizacji badania ewaluacyjnego wykorzystano metody jakościowe i ilościowe, w tym:

Rysunek 1. Zastosowane metody i techniki badawcze

Źródło: opracowanie własne.

2.1. Analiza dokumentów

Celem analizy było uzyskanie:

- obiektywnych informacji oraz danych, które umożliwiłyby udzielenie odpowiedzi na pytania badawcze wymagające dokładanych danych liczbowych,
- opinii osób, które nie zostały objęte badaniem ankietowym w ramach zamówienia, np. rodziców/opiekunów dzieci/uczniów.

Badanie polegało przede wszystkim na analizie danych dotyczących realizacji projektów grantowych, w tym:

- raportów z realizacji działań prowadzonych na trzecim etapie realizacji projektów, które dostarczyły informacji dotyczących m.in. realizacji procesu oceny funkcjonalnej i wsparcia postdiagnostycznego oraz wniosków podsumowujących zrealizowane działania,
- wyników badań ankietowych, które dostarczyły informacji dotyczących tego, w jaki sposób oceniano szkolenia grantowe,
- raportów z przeprowadzonej diagnozy potrzeb oraz zasobów podmiotów, które dostarczyły informacji nt. procesu rozpoznawania potrzeb placówek w zakresie prowadzenia oceny funkcjonalnej.

2.2. Wywiady pogłębione swobodne

Wywiady pogłębione polegały na przeprowadzeniu rozmów, których celem było uzyskanie konkretnych informacji w sposób planowy i metodyczny według określonego schematu, zwanego scenariuszem wywiadu. Na potrzeby badania przeprowadzono wywiady z przedstawicielami Grantobiorców, tj. poradni koordynujących. Respondenci zostali dobrani

w sposób celowy – w badaniu wzięły udział osoby posiadające możliwie szeroką wiedzę nt. działań zrealizowanych w ramach poszczególnych przedsięwzięć.

Technikę tę wykorzystano głównie do uzyskania informacji nt. wdrożonych projektów grantowych, wsparcia postdiagnostycznego, szkoleń grantowych oraz istniejących potrzeb pracowników ppp, związanych z prowadzeniem przez nich szkoleń z zakresu oceny funkcjonalnej, a także sieci współpracy.

Zgodnie z założeniami poczynionymi na etapie opracowywania metodologii badawczej Wykonawca miał przeprowadzić po 1 wywiadzie pogłębionym z przedstawicielem każdego z Grantobiorców. Ostatecznie zrealizowanych zostało 14 wywiadów.

Każdy z wywiadów przeprowadzono w oparciu o narzędzie badawcze, jakim był scenariusz wywiadu pogłębionego, będący załącznikiem do niniejszego raportu.

2.3. Badanie ilościowe CAWI/CATI

W przypadku techniki CAWI/CATI (*mix-mode*) kwestionariusz ankiety został umieszczony na stronie internetowej tak, aby był dostępny z poziomu przeglądarki internetowej. Uczestnicy badania otrzymali drogą e-mailową zaproszenie do udziału w badaniu. W zaproszeniu znajdował się specjalnie wygenerowany link do ankiety. Respondent wypełniał ankietę na stronie www. Osoby, które nie zareagowały na e-maila, otrzymały e-maile i/lub telefony przypominające o badaniu, a następnie ankierzy wchodzący w skład zespołu badawczego przeprowadzili badanie w formie telefonicznej.

Na potrzeby niniejszego badania ankiety zrealizowano w celu pozyskania szczegółowych opinii badanych nt. procesu rozpoznawania potrzeb w zakresie dokonywania oceny funkcjonalnej, prowadzenia procesu tej oceny, wsparcia postdiagnostycznego, sieci współpracy, szkoleń ORE i szkoleń grantowych, a także narzędzi diagnostycznych (KAPP, OKC) i sieci współpracy.

Badaniem ankietowym za pomocą techniki CAWI (ankieta internetowa) oraz CATI (ankieta telefoniczna) objęto kilka grup docelowych, w tym:

- pracowników poradni koordynujących,
- pracowników poradni psychologiczno-pedagogicznych, którzy brali udział w szkoleniach grantowych,
- specjalistów prowadzących wsparcie postdiagnostyczne w przedszkolach i szkołach.

W ramach badania zrealizowano 485 ankiet w ramach pięciu narzędzi badawczych (kwestionariuszy ankiet).

Tabela 1. Wielkość próby w badaniu ilościowym

Grupa badana	Wielkość populacji	Liczba przeprowadzonych ankiet
Dyrektorzy/koordynatorzy poradni koordynujących	15 poradni	15
Trenerzy/psycholodzy i/lub inni specjaliści z poradni koordynującej, którzy brali udział w ocenie funkcjonalnej dzieci/uczniów	Populacja: 47 osób	35
Pracownicy poradni koordynujących, którzy wzięli udział w szkoleniach realizowanych przez ORE	Populacja: 47 osób	33
Przedstawiciele ppp biorący udział w szkoleniach grantowych	Populacja: 1236 osób	352
Specjaliści prowadzący wsparcie postdiagnostyczne w przedszkolach i szkołach	Populacja: 116 osób	50
Razem	-	485 ankiet

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Zamawiającego oraz zrealizowanych badań ankietowych.

W przypadku przeszkolonych pracowników ppp zastosowano warstwowanie uwzględniające województwo, w którym zlokalizowana była poradnia.

Tabela 2. Struktura próby badawczej badania ankietowego CAWI/CATI przeprowadzonego wśród uczestników szkoleń grantowych

Województwo	Liczba przeszkolonych pracowników ppp	Liczba przeprowadzonych ankiet
Świętokrzyskie	94	29
Pomorskie	94	32
Podlaskie	100	26
Podkarpackie	95	32
Opolskie	150	35
Łódzkie	121	28
Dolnośląskie	207	68
Lubelskie	96	23
Kujawsko-pomorskie	92	27
Małopolskie	94	23
Zachodniopomorskie	93	29
Razem	1236	352

Źródło: opracowanie własne danych udostępnionych przez Zamawiającego oraz zrealizowanych badań ankietowych.

Podczas badań ankietowych wykorzystano pięć narzędzi badawczych w formie kwestionariuszy ankiet. Narzędzia te stanowią załącznik do raportu końcowego.

3. Graficzna prezentacja i opis wyników

3.1. Ocena projektów grantowych

Wszyscy przedstawiciele Grantobiorców, którzy wzięli udział w wywiadach pogłębionych, **pozytywnie ocenili zarówno projekt ORE, jak i zrealizowane przez siebie projekty grantowe**. W ocenie respondentów przedsięwzięcia te można rozpatrywać w kategoriach sukcesu z uwagi na poziom realizacji założonych celów oraz osiągniętych rezultatów (potwierdzonych m.in. wartościami wskaźników, które w przypadku wielu podmiotów zostały nie tylko w całości osiągnięte, ale niekiedy również przekroczone).

„Przede wszystkim udało nam się zrealizować wszystkie wskaźniki. Projekt jeszcze nie jest zakończony, [...] natomiast wydaje się, że cel został osiągnięty, ponieważ wszystkie wskaźniki, które zostały przewidziane, a więc liczba przeszkolonych psychologów, liczba zbadanych dzieci, liczba przeprowadzonych diagnoz – [osiągnięto] nawet z pewnym naddatkiem, bo w niektórych obszarach mamy 111%, w niektórych 100. Nadatek mamy w zakresie liczby przeszkolonych specjalistów, bo powinniśmy przeszkolić 90 osób, a przeszkoliliśmy 111 lub nawet więcej. I to jest taki nasz sukces, że dotarliśmy, tak jak zakładaliśmy, do różnych obszarów województwa. Udało nam się zaangażować pracowników 12 poradni [...] we wdrażanie, a pracowników 22 poradni, jeżeli chodzi o udział w szkoleniach”.

Źródło: Wywiad pogłębiony z przedstawicielem Grantobiorców.

Wartością dodaną wsparcia uzyskanego przez poradnie jest zdobycie przez ich pracowników wiedzy oraz doświadczenia, które będą przez nich wykorzystywane podczas realizacji kolejnych działań.

„Nasza aktualna wiedza i doświadczenie pozwoliłyby realizować granty na dużo lepszym poziomie zrozumienia i akceptacji dzięki tej wiedzy, którą zdobyliśmy przez ten rok. No i gotowość do następnych grantów, bo mamy doświadczenie. My tak przy okazji jako psychologowie nauczyliśmy się czegoś nowego, że mieliśmy możliwość poznania nowych narzędzi, no bo nigdy nie wiadomo, kiedy co nam się przyda w pracy. Poznaliśmy nowych ludzi, mieliśmy możliwość rozmowy z ekspertami, również pracownikami, uczelniami, mieliśmy możliwość korzystania też z ich doświadczenia, bo były organizowane takie spotkania właśnie z ekspertami z danego działu tematycznego czy dotyczącymi konkretnego narzędzia, a więc ja myślę, że to jest chyba takie najważniejsze w tym wszystkim”.

Źródło: Wywiad pogłębiony z przedstawicielem Grantobiorców.

Do czynników sukcesu wdrożonych projektów grantowych zaliczono:

- wysoki poziom zaangażowania pracowników poradni koordynujących,
- integrację pracowników poradni,
- systematyczne podejmowanie działań nastawionych na pokonanie zidentyfikowanych trudności w realizacji zaplanowanych zadań,

- współpracę pomiędzy różnymi podmiotami w ramach stworzonej sieci współpracy i wsparcia (szczególnie pomiędzy poradniami a szkołami),
- skuteczne działania informacyjno-promocyjne, które pozwoliły nie tylko na rozpowszechnienie informacji dotyczących samego projektu, ale również spowodowały poprawę wizerunku poradni, podniesienie ich prestiżu oraz poszerzenie w środowisku lokalnym wiedzy nt. działań realizowanych przez poradnie,
- możliwość generowania raportów oraz prowadzenie analizy intraprofilowej, dzięki której diagnosta może sprecyzować zasoby i deficyty wyróżniające osobę badaną,
- materiały postdiagnostyczne adekwatne do potrzeb Grantobiorców.

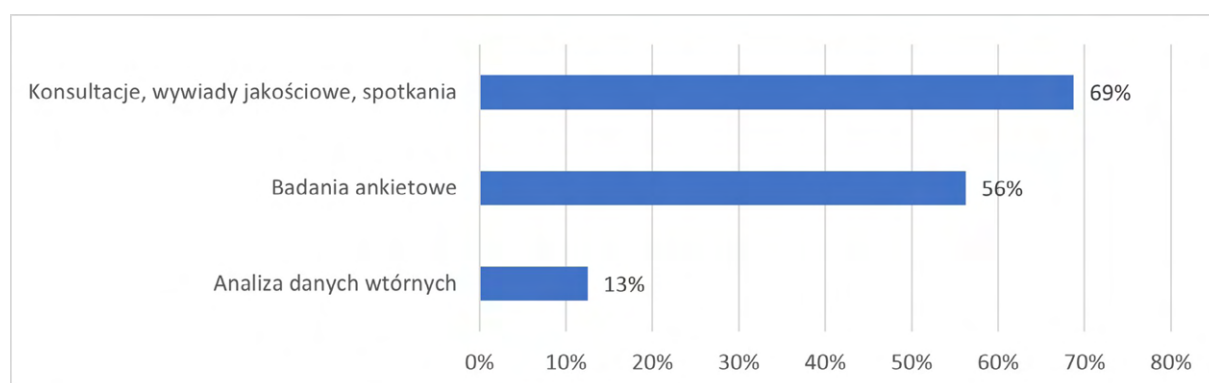
Słabymi stronami wdrażanych działań były przede wszystkim:

- opóźnienie terminu rozpoczęcia szkoleń (rozpoczęły się one po podpisaniu umowy dotyczącej realizacji przedsięwzięć grantowych, co wpłynęło na przesunięcie w czasie kolejnych działań zaplanowanych w ramach tych projektów),
- problemy techniczne związane z zawieszaniem się aplikacji KAPP i OKC, trudności w logowaniu do aplikacji testowych itp.,
- brak przekazania poradniom informacji nt. tego, że w szkoleniach mogą brać udział wszyscy pracownicy poradni, ale (w opinii przedstawiciela ppp) z platformy i narzędzi diagnostycznych mogą korzystać wyłącznie psycholodzy,
- bardzo szeroki i trudny zakres materiału szkoleniowego.

3.2. Ocena funkcjonalna – planowanie i rozpoznanie potrzeb

Z informacji przekazanych przez dyrektorów poradni koordynujących wynika, że większość z nich (69%) przeprowadziła **diagnozę potrzeb lokalnych** w zakresie prowadzenia oceny funkcjonalnej w oparciu o konsultacje, wywiady jakościowe oraz spotkania realizowane w środowisku lokalnym (w tym m.in. z przedstawicielami szkół i przedszkoli). Ponad połowa poradni wykorzystwała w tym celu badania ankietowe (56%), a 13% analizę dokumentów, zawierających m.in. spostrzeżenia czy wnioski z wcześniejszej współpracy z podmiotami lokalnymi.

Wykres 1. Metody wykorzystane podczas rozpoznawania potrzeb w zakresie prowadzenia oceny funkcjonalnej (deklaracje badanych dyrektorów)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla dyrektorów/koordynatorów poradni koordynujących (N=15), pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

Realizację procesu rozpoznawania potrzeb w wyżej opisanym zakresie potwierdzili również uczestnicy wywiadów pogłębionych. Osoby te oceniły, że **potrzeby w zakresie** prowadzenia **oceny funkcjonalnej** w środowisku lokalnym, zdiagnozowane przez poradnie koordynujące, **są duże**, jednak nie zawsze w pełni uświadomione. Zdaniem respondentów wynika to często z braku wiedzy pracowników różnego typu placówek (głównie przedszkoli i szkół) na temat możliwości prowadzenia tego rodzaju oceny funkcjonowania dzieci i młodzieży, a także braku znajomości narzędzi, które pozwalają na jej przeprowadzenie.

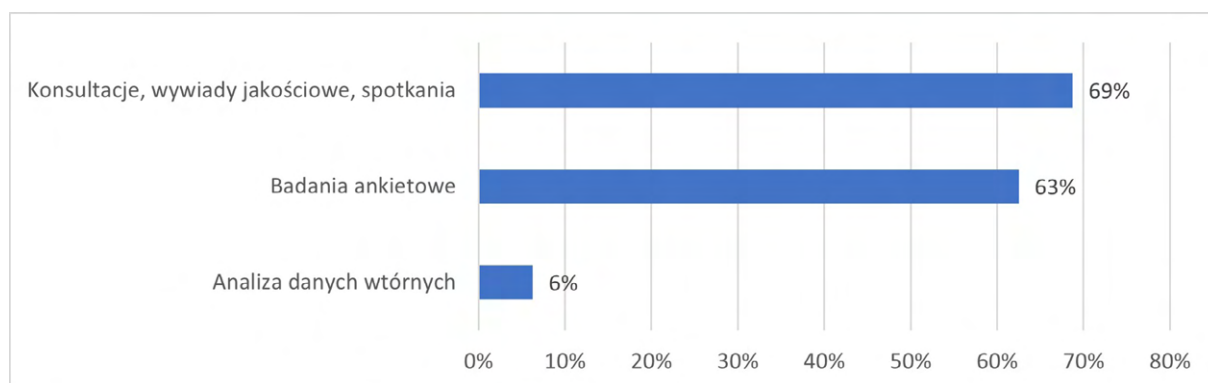
Rozpoznanie potrzeb w zakresie oceny funkcjonalnej przeprowadzone przez poradnie koordynujące wykazało także, iż pracownicy poradni psychologiczno-pedagogicznych na ogół posiadali wiedzę dotyczącą oceny funkcjonalnej, jednak w praktyce nie była ona przez nich wykorzystywana.

„Mieliśmy dosyć sprawnie przeprowadzoną diagnozę potrzeb [...] odnośnie do środowiska poradni [...] i ankietowane było również środowisko szkolne – te poradnie, szkoły, które zdecydowały się na udział w projekcie. Jeśli chodzi o środowisko specjalistów, to nasza diagnoza potrzeb wykazała, że w dużej mierze pracownicy poradni znają istotę oceny funkcjonalnej, ale nie mieli doświadczenia dotychczas w jej realizacji. Natomiast 80% deklaroowało, że chce wprowadzić taki model rozpoznania – diagnozy, z tym że potrzebują szkoleń, materiałów, konkretnych wskazań, w jaki sposób taką ocenę funkcjonalną przeprowadzić. Zatem mieliśmy odzew od pracowników poradni, że samą istotę znają, natomiast nie mają praktyki. I celem projektu było, żeby im taką możliwość dać, żeby mogli taką ocenę wypróbować i wypraktykować te informacje, które uzyskali na szkoleniach”.

Źródło: Wywiad pogłębiony z przedstawicielem Grantobiorców.

Podobnie jak w przypadku diagnozy potrzeb, również **diagnozy zasobów środowiska lokalnego** w zakresie prowadzenia oceny funkcjonalnej prowadzono głównie w oparciu o techniki jakościowe, tj. konsultacje, wywiady (69%), nieco rzadziej korzystano z badań ankietowych (63%). Najrzadziej wykorzystywano z kolei analizę danych wtórnych (6%).

Wykres 2. Metody wykorzystane podczas rozpoznawania zasobów środowiska lokalnego (deklaracje badanych dyrektorów)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla dyrektorów/koordynatorów poradni koordynujących (N=15), pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

Z przeprowadzonego badania wynika, że podczas rozpoznawania potrzeb związanych z prowadzeniem oceny funkcjonalnej poszczególne poradnie koordynujące w bardzo zróżnicowany sposób uwzględniały wybrane rodzaje placówek działających w ich województwie. Zdecydowanie najczęściej kontakt nawiązywano z ogólnodostępnymi przedszkolami oraz szkołami podstawowymi.

Największy udział w procesie diagnostycznym (zarówno w ujęciu liczbowym, jak i procentowym¹) miały ogólnodostępne szkoły i przedszkola. W przypadku tych pierwszych liczba podmiotów, do których skierowano zaproszenie do diagnozy, wahała się od 2 w województwie kujawsko-pomorskim do 1750 w podkarpackim. Jeśli chodzi o przedszkola, to w województwie kujawsko-pomorskim nie zostały one w ogóle uwzględnione w procesie rozpoznawania potrzeb, z kolei w innych regionach zaproszono do tego procesu od 1 takiej placówki (w województwie lubelskim) do 890 placówek (w województwie podkarpackim).

W najmniejszym stopniu w ramach procesu diagnozowania potrzeb związanych z prowadzeniem oceny funkcjonalnej uwzględniano szkoły oraz przedszkola specjalne (co wynikało m.in. ze znacznie mniejszej liczby tego typu placówek w rejonie działania poszczególnych poradni). Szkoły specjalne uwzględniono w trzech województwach (opolskim, małopolskim i kujawsko pomorskim), z kolei przedszkola specjalne – wyłącznie w województwie kujawsko-pomorskim.

¹ Odsetek podmiotów danego typu biorących udział w procesie diagnostycznym w ogóle tego typu placówek w regionie.

Tabela 3. Placówki objęte procesem rozpoznawania potrzeb związanych z prowadzeniem oceny funkcjonalnej

Badana kategoria	Wartości										
	Podkarpackie	Opolskie	Zachodniopomorskie	Łódzkie	Świętokrzyskie	Małopolskie	Podlaskie	Kujawsko-pomorskie	Pomorskie	Dolnośląskie ²	Lubelskie
Przedszkole ogólnodostępne [N]	890	17	12	15	8	5	6	0	3	301	1
Przedszkole ogólnodostępne [%]	100	4	0,4	0,05	3,36	0	2	0	0,002	26,32	0
Przedszkole integracyjne [N]	37	1	1	0	0	1	3	2	0	1	1
Przedszkole integracyjne [%]	100	38	50	0	0	0	1	4,44	0	1,7	0
Przedszkole specjalne [N]	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0
Przedszkole specjalne [%]	0	0	0	0	0	0	0	20	0	0	0
Szkoła ogólnodostępna [N]	1750	30	10	25	66	15	30	2	17	245	5
Szkoła ogólnodostępna [%]	100	5	1,5	0,08	9,82	0	5	3	0,14	27,42	0
Szkoła integracyjna [N]	54	0	2	0	0	3	2	3	0	0	0
Szkoła integracyjna [%]	100	0	50	0	0	0	13	4,6	0	0	0

² Dane dotyczące województwa dolnośląskiego zawierają zsumowane odpowiedzi dla poradni z Polkowic oraz Wrocławia.

Badana kategoria	Wartości										
	Podkarpackie	Opolskie	Zachodnio-pomorskie	Łódzkie	Świętokrzyskie	Małopolskie	Podlaskie	Kujawsko-pomorskie	Pomorskie	Dolnośląskie ²	Lubelskie
Szkoła specjalna [N]	0	6	0	0	0	1	0	1	0	0	0
Szkoła specjalna [%]	0	7	0	0	0	0	0	2,12	0	0	0
Inna placówka [N]	0	1	0	0	0	0	0	0	0	11	25
Inna placówka [%]	0	0,5	0	0	0	0	0	0	0	0	0

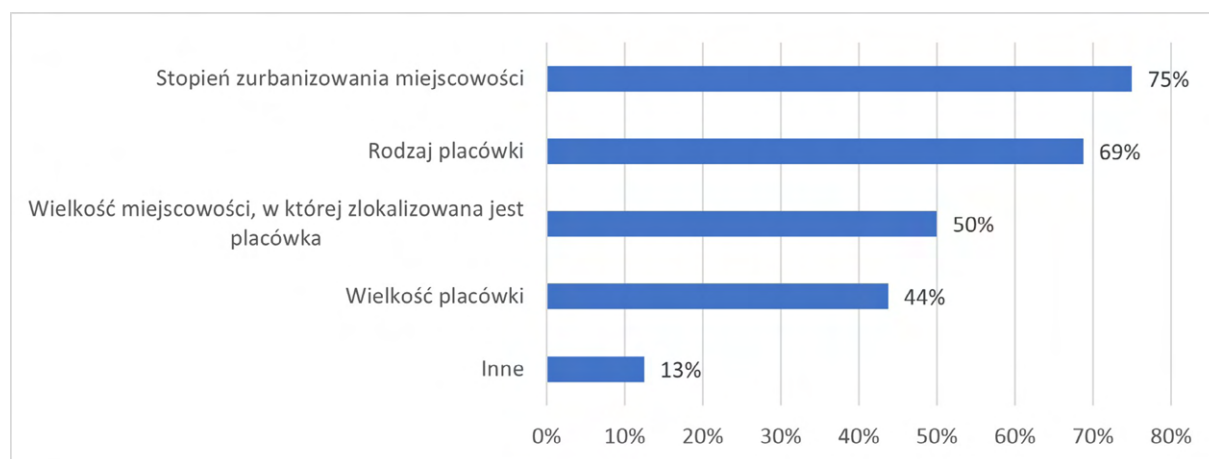
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla dyrektorów/koordynatorów poradni koordynujących (N=15).

Zgodnie z informacjami przekazanymi w dokumentach przygotowanych przez Grantobiorców placówki dobierano losowo z rejonu działalności poradni lub na podstawie analizy zgłoszeń do poradni (z uwzględnieniem dotychczasowej jakości współpracy z przedszkolem/szkołą, związanej z diagnozowaniem dzieci/uczniów). Placówkom tym przedstawiane były ogólne zasady dotyczące sposobu prowadzenia oceny funkcjonalnej w ramach przedsięwzięć grantowych, np. podczas spotkań pracowników poradni ze specjalistami/koordynatorami szkolnymi. Szkoły/przedszkola samodzielnie i dobrowolnie podejmowały decyzję dotyczącą udziału w projektach. Zgodę na uczestnictwo pozyskiwano od dyrektorów placówek oraz od rodziców dzieci/uczniów, które planowano objąć oceną.

W badaniu ankietowym dyrektorzy poradni koordynujących deklarowali, że podczas diagnozowania potrzeb lokalnych związanych z prowadzeniem OF zaproszenie kierowano do różnego rodzaju podmiotów w województwie. Podczas wybierania placówek, z którymi kontaktowano się w ramach tego procesu, poradnie wykorzystywały kryteria obejmujące m.in. stopień zurbanizowania miejscowości, w której funkcjonowały te placówki (75% respondentów), oraz rodzaj placówki (69%). Połowa poradni brała pod uwagę również wielkość miejscowości, w której działały te placówki, rzadziej wskazywano natomiast na wielkość samych podmiotów (44%).

Wśród innych kryteriów (13%) wymieniano lokalizację na terenie konkretnego powiatu, a także zainteresowanie placówek i ich chęć udziału w projekcie grantowym.

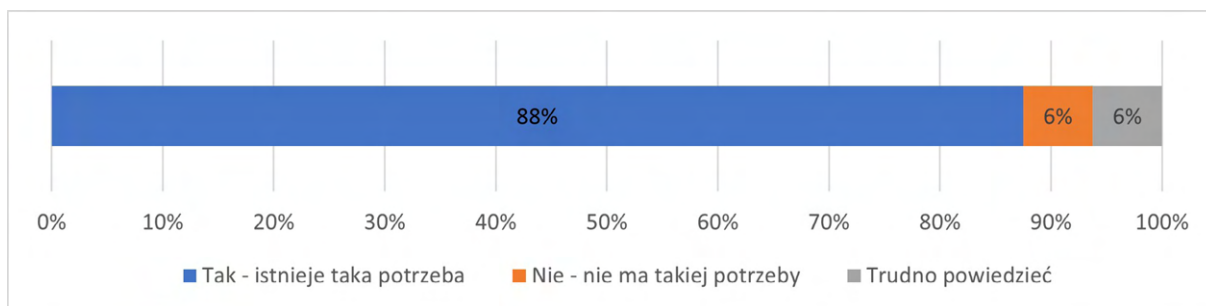
Wykres 3. Kryteria wyboru placówek objętych rozpoznawaniem potrzeb związanych z prowadzeniem OF (deklaracje badanych dyrektorów)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla dyrektorów/koordynatorów poradni koordynujących (N=15); pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

Zdecydowana większość ankietowanych dyrektorów poradni koordynujących (88%) potwierdziła, że przeprowadzona diagnoza wykazała potrzebę wspierania placówek w realizacji działań dotyczących rozpoznawania potrzeb związanych z realizacją OF.

Wykres 4. Potrzeba wspierania placówek w procesie rozpoznawania potrzeb związanych z prowadzeniem OF (w opinii badanych dyrektorów)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla dyrektorów/koordynatorów poradni koordynujących (N=15).

Ankietowani dyrektorzy poradni koordynujących podzielili się ponadto swoimi ogólnymi spostrzeżeniami na temat poszczególnych placówek, dotyczyły one m.in.:

- wysokiego poziomu zainteresowania pracowników szkół/przedszkoli udziałem w szkoleniach dotyczących oceny funkcjonalnej,
- identyfikacji zaburzeń zachowania i emocji jako wymagających największego wsparcia specjalistów z poradni psychologiczno-pedagogicznych,
- zainteresowania placówek możliwością wspólnego planowania działań wspierających w oparciu o wskazania zgromadzone w ocenie funkcjonalnej,
- niechęci części diagnozowanych podmiotów do wprowadzania zmian, wynikającej ze zbyt dużej liczby obowiązków nałożonych i nakładanych na nauczycieli i dyrektorów,
- oczekiwania wsparcia ze strony ppp w zakresie poszerzonej diagnozy trudności dzieci, a także wsparcia dla nauczycieli i rodziców w zakresie przekazywania wiedzy i wskazywania skutecznych oddziaływań wychowawczych wobec dzieci,
- potrzeby ukierunkowania przedszkola/szkoły w wykorzystaniu procedury szkolnej oceny funkcjonalnej,
- udzielania wsparcia (konsultacji, superwizji) przez specjalistów poradni w zakresie oceny dzieci, poszerzania umiejętności wychowawczych rodziców i nauczycieli,
- identyfikacji potrzeby pozyskania przez nauczycieli materiałów opisujących założenia oceny funkcjonalnej, narzędzia diagnostyczne, którymi będą się posługiwać w trakcie jej prowadzenia, schemat działania – a następnie ich praktycznego przeszkolenia,
- potrzeb w zakresie zwiększenia liczby nauczycieli posiadających nie tylko teoretyczne podstawy dotyczące prowadzenia oceny funkcjonalnej, ale również praktyczne umiejętności prowadzenia tego rodzaju oceny,
- konieczności prowadzenia konsultacji związanych z rozwojem psychicznym dzieci i młodzieży oraz ich relacji ze środowiskiem, które to konsultacje (w opinii respondentów) mają ogromny wpływ na planowanie dalszych działań w zakresie wsparcia dziecka,
- potrzeby realizacji szkoleń w zakresie przeprowadzania oceny funkcjonalnej ze strony pracowników ppp, którzy są zainteresowani rozwijaniem swoich umiejętności w tym obszarze.

Podczas badania ankietowego dyrektorzy poradni koordynujących zostali również poproszeni o określenie oczekiwań przedszkoli/szkół, związanych z diagnozowaniem potrzeb, i możliwości wspierania uczniów ze zróżnicowanymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi. Respondenci zwracali uwagę na potrzeby:

- zwiększenia zatrudnienia w poradni (m.in. z uwagi na długi czas potrzebny na dokonanie oceny oraz prowadzenie grup wsparcia czy dodatkowych konsultacji w przedszkolach i szkołach),
- większej dostępności specjalistów, umożliwiającej bieżące konsultowanie trudności dzieci i młodzieży (w tym m.in. psychologów, surdopedagogów i tyflopédagogów) – nie tylko w poradniach, ale również w przedszkolach/szkółach,
- szkoleniowe (np. zapotrzebowanie na szkolenia dla pracowników ppp z zakresu wspierania rodziców w radzeniu sobie z trudnościami emocjonalnymi dzieci, a także doskonalące umiejętność prowadzenia konstruktywnej rozmowy z rodzicami czy wspierania uczniów z zaburzeniami emocjonalnymi oraz z trudnościami zdrowotnymi, a także z zakresu formalno-prawnego),
- związane z nawiązywaniem/rozwijaniem oraz podnoszeniem jakości współpracy pomiędzy osobami i podmiotami zaangażowanymi w proces oceny funkcjonalnej oraz wsparcia postdiagnostycznego (w tym np. dotyczące prowadzenia konsultacji nauczycieli i rodziców ze specjalistami z poradni odnośnie do obszaru zasobów osobowych dziecka, zasobów psychicznych oraz jego funkcjonowania społecznego, relacji z otoczeniem, oddziaływań środowiska na dziecko).

Z kolei w ramach badania ankietowego przeprowadzonego z osobami realizującymi wsparcie postdiagnostyczne w zakresie identyfikacji zapotrzebowania i możliwości przedszkoli i szkół w kontekście wspierania uczniów ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi zgłoszono:

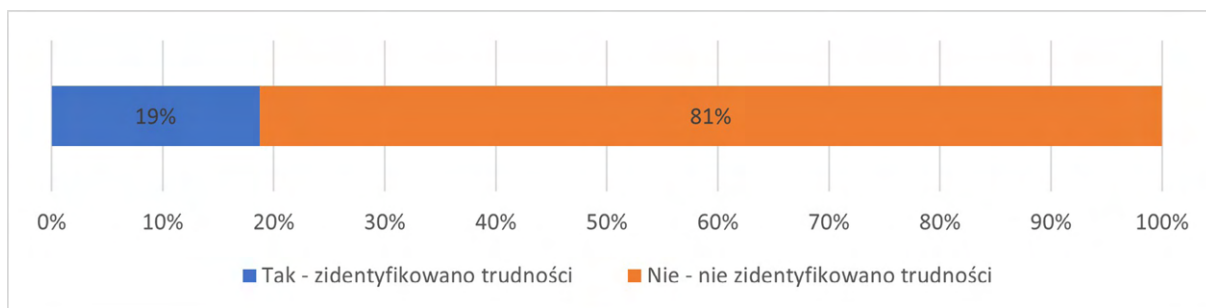
- potrzebę rozpoznania przyczyn trudności szkolnych wśród uczniów tymczasowo migrujących z Ukrainy,
- potrzebę wydania dzieciom opinii lub orzeczeń wskazujących konieczność uruchomienia na terenie placówki wsparcia psychopedagogicznego,
- potrzebę analizy sytuacji dziecka w placówce i wskazania metod pracy,
- potrzebę wsparcia rodziny, konsultacji, pomocy w podjęciu decyzji o dalszych formach kształcenia,
- konieczność wygospodarowania większej ilości czasu i zwiększenia liczby pracowników do wspierania uczniów ze zróżnicowanymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi,
- potrzebę realizacji zajęć dla uczniów na terenie szkoły,
- potrzebę wspierania dzieci z trudnościami emocjonalno-społecznymi,
- potrzebę zwiększenia dostępności narzędzi diagnostycznych pozwalających na dostosowanie wsparcia do potrzeb dzieci i młodzieży,
- potrzebę wsparcia ze strony koordynatorów z ppp,
- konieczność zwiększenia dostępności specjalistów,

- potrzeby lokalowe oraz finansowe, których zaspokojenie umożliwiłoby realizację wsparcia dla dzieci i uczniów ze zróżnicowanymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi,
- potrzebę zintensyfikowania procesu ewaluacji działań skierowanych do dzieci i uczniów,
- konieczność wydłużenia czasu przeznaczanego na diagnozowanie dzieci i uczniów w poradni psychologiczno-pedagogicznej.

Zgodnie z deklaracjami ankietowanych dyrektorów 19% tych podmiotów napotkało trudności podczas dokonywania diagnozy potrzeb placówek w zakresie wykorzystania OF. Do trudności tych zaliczono przede wszystkim problemy organizacyjne obejmujące:

- pozyskanie danych kontaktowych szkół i placówek – problem ten rozwiązano poprzez wyszukanie adresów e-mailowych tych placówek,
- dużą odległość placówek od poradni koordynującej, w związku z którą podjęto decyzję o realizacji spotkań online i kontaktowaniu się w formie rozmów telefonicznych oraz e-maili.
- słaby odzew ze strony przedszkoli/szkół/placówek, skutkujący koniecznością wielokrotnego ponawiania prośb, np. o wypełnienie ankiet przesłanych na potrzeby procesu oceny.

Wykres 5. Identyfikacja trudności podczas rozpoznawania potrzeb placówek w zakresie prowadzenia OF (deklaracje badanych dyrektorów)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla dyrektorów/koordynatorów poradni koordynujących (N=15).

Z danych przekazanych przez dyrektorów poradni koordynujących wynika, że w procesie rozpoznawania potrzeb lokalnych związanych z dokonywaniem oceny funkcjonalnej brało udział od 1 do 12 pracowników tych poradni. Średnio było to 6–7 osób.

Z informacji przekazanych w ankiecie przez dyrektorów poradni koordynujących wynika, że w badanych regionach można zaobserwować bardzo duże zróżnicowanie pod względem liczby poradni psychologiczno-pedagogicznych, które otrzymały zaproszenie do współpracy w ramach projektu grantowego. Z wypowiedzi respondentów wynika, że w zależności od województwa było to od 6 do 82 ppp. Beneficjenci często wysyłali zaproszenie do wszystkich tego rodzaju placówek w regionie. Zgodnie z deklaracjami badanych dyrektorów, zainteresowanie udziałem w tych przedsięwzięciach również było bardzo różne – wahało się od

24% (w przypadku poradni zlokalizowanych na terenie województwa łódzkiego) do 250% (w przypadku poradni z województwa świętokrzyskiego). W przypadku niektórych województw zainteresowanie udziałem wyraziło więcej podmiotów niż zostało zaproszonych do projektu, ponieważ niektóre z nich pozyskały wiedzę dotyczącą realizacji przedsięwzięcia z innego źródła niż poradnia koordynująca.

Ze zgromadzonych danych wynika również, że w przypadku większości projektów ppp, które wyraziły chęć współpracy w ramach projektów grantowych, na ogół rzeczywiście nawiązywały i realizowały w tym zakresie współpracę z poradniami koordynującymi. Tylko w przypadku jednego województwa (lubelskiego) zauważono, że ostateczny udział ppp w przedsięwzięciach grantowych był znacznie niższy, niż pierwotnie zakładany (72%).

Tabela 4. Zainteresowanie poradni psychologiczno-pedagogicznych udziałem w projektach grantowych

Województwo	Liczba ppp, do których zostało skierowane zaproszenie do współpracy w ramach projektu grantowego	Poradnie, które wyraziły chęć współpracy		Poradnie, które nawiązały i zrealizowały współpracę z poradnią koordynującą w ramach projektu grantowego	
	[N]	[N]	[%]	[N]	[%]
Podkarpackie	27	29	107%	29	100%
Opolskie	19	15	79%	14	93%
Podlaskie	41	23	56%	23	100%
Zachodniopomorskie	20	13	65%	13	100%
Łódzkie	82	20	24%	19	95%
Świętokrzyskie	6	15	250%	12	80%
Małopolskie	40	18	45%	18	100%
Kujawsko-pomorskie	40	21	53%	21	100%
Dolnośląskie (Polkowice, Wrocław)	Do wszystkich poradni w całym województwie (dane z SIO)	19	-	19	100%
Lubelskie	25	25	100%	18	72%
Pomorskie	26	27	104%	27	100%

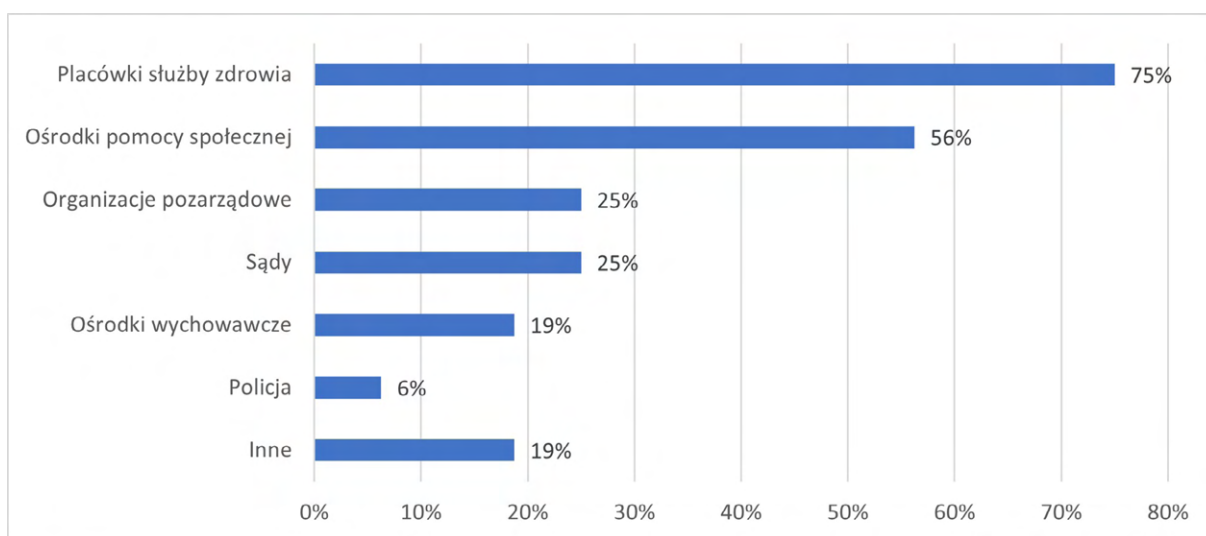
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla dyrektorów/koordynatorów poradni koordynujących (N=15) oraz w oparciu o dane przekazane przez opiekunów grantów.

Osoby uczestniczące w wywiadach pogłębionych potwierdziły wyniki, uzyskane w ramach badania ankietowego przeprowadzonego z dyrektorami poradni koordynujących, zgodnie z którymi poradnie psychologiczno-pedagogiczne były zazwyczaj zainteresowane udziałem w projektach grantowych. Wstępny odzew ze strony ppp był na ogół wyższy niż ostateczna liczba poradni zaangażowanych w realizację tych przedsięwzięć. Zdarzało się jednak, że sytuacja ta wynikała z nadmiaru obowiązków ciążących na pracownikach niektórych poradni, a nie z braku chęci przystąpienia tych placówek do projektu. Zgodnie z deklaracjami

respondentów, w przypadku większości poradni koordynujących poziom zainteresowania ppp udziałem w projektach grantowych był zgodny z oczekiwaniami.

Poza kontaktem z przedszkolami i szkołami, w celu realizacji wsparcia w ramach projektów grantowych poradnie koordynujące nawiązywały najczęściej współpracę z placówkami służby zdrowia (75% ankietowanych, w tym z województw: opolskiego, zachodniopomorskiego, świętokrzyskiego, dolnośląskiego, podlaskiego, kujawsko-pomorskiego, lubelskiego, pomorskiego) oraz z ośrodkami pomocy społecznej (56% ankietowanych, w tym z województw: opolskiego, zachodniopomorskiego, świętokrzyskiego, małopolskiego, kujawsko-pomorskiego, pomorskiego). Zdecydowanie rzadziej wymieniano organizacje pozarządowe i sądy (po 25% ankietowanych, w tym z województw: podlaskiego, kujawsko-pomorskiego, pomorskiego), czy ośrodki wychowawcze. Wśród innych odpowiedzi (19%) znalazły się: powiatowe centra pomocy rodzinie (w województwie dolnośląskim) i ośrodki doskonalenia nauczycieli (w województwie podlaskim).

Wykres 6. Placówki, z którymi podjęto współpracę w celu realizacji projektów grantowych (deklaracje badanych dyrektorów)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla dyrektorów/koordynatorów poradni koordynujących (N=15); pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

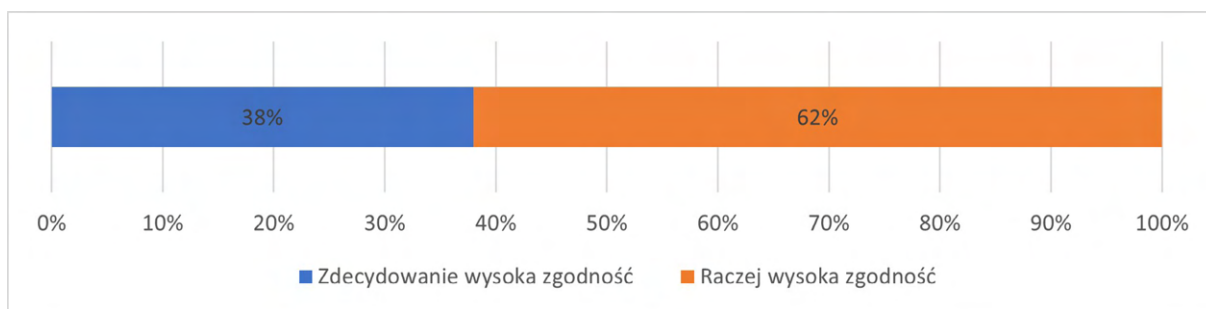
Współpraca z poszczególnymi rodzajami placówek oraz instytucjami opierała się na takich działaniach jak:

- z placówkami służby zdrowia: konsultacje lekarskie (w tym specjalistyczne), wymiana informacji związanych z oceną dziecka/ucznia, wykłady,
- z ośrodkami pomocy społecznej: konsultacje dotyczące środowiska, w jakim funkcjonowało dziecko/uczeń, w tym z asystentami rodziny, ustalenie zakresu realizacji potrzeb opiekuńczych i kwestii związanych z wykluczeniem społecznym,
- z policją: konsultacje indywidualne w przypadku dzieci, które miały kontakt z inspektorem ds. nieletnich,
- z sądami: konsultacje eksperckie, wykłady, uzyskiwanie informacji dotyczących dzieci zagrożonych niedostosowaniem społecznym,

- z ośrodkami wychowawczymi: konsultacje, wymiana informacji nt. dziecka/ucznia, wspólny udział w konferencjach, konsultacje eksperckie, wykłady, udział w konferencjach,
- z organizacjami pozarządowymi: organizacja form wsparcia dla dzieci/uczniów, udział w konferencjach, naradach, pomoc w działaniach postdiagnostycznych i udzielaniu wsparcia rodzicom,
- z innymi: poradnictwo prawne, udział dzieci w zajęciach organizowanych np. w domach kultury, domach wsparcia dziennego.

Wszyscy dyrektorzy poradni koordynujących wskazali, że współpraca z wymienionymi podmiotami układała się zgodnie z przyjętymi założeniami, w tym ponad 1/3 respondentów potwierdziła, że w przypadku ich placówki działania te zdecydowanie przebiegały zgodnie z planem.

Wykres 7. Zgodność współpracy z planem przyjętym przez poradnię koordynującą (w ocenie badanych dyrektorów)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla dyrektorów/koordynatorów poradni koordynujących (N=15).

Podczas badania ankietowego pracownicy poradni koordynującej, którzy brali udział w ocenie funkcjonalnej dzieci/uczniów, skomentowali m.in. kwestie związane z przygotowywaniem dokumentacji, w której przedstawiono wskazania odnoszące się do pracy nauczyciela z konkretnym dzieckiem/ucznem. Zgodnie z ich wypowiedziami dokumentację tę opracowano w sposób zgodny z wytycznymi przedstawionymi podczas szkolenia realizowanego przez ORE. Dokumenty przygotowano m.in. w oparciu o formularze obowiązujące w ppp, materiały postdiagnostyczne dla rodziców i zalecenia ustne zaproponowane przez specjalistów biorących udział w ocenie funkcjonalnej.

„Całość zebranego materiału diagnostycznego poddano analizie trenera i pracowników poradni biorących udział w diagnozie. Opracowano na tej podstawie opinie lub informacje postdiagnostyczne z zaleceniami. Zalecenia były także omawiane na bieżąco przez trenera, np. podczas konsultacji telefonicznych z nauczycielem”.

Źródło: Badanie ankietowe dla trenerów/psychologów i/lub innych specjalistów z poradni koordynującej, którzy brali udział w ocenie funkcjonalnej dzieci/uczniów.

„Podstawą opracowania wskazań do pracy z uczniem były badania diagnostyczne przy użyciu narzędzi projektowych oraz formularze konsultacji szkolnych. Sformułowanie wskazań zamieszczono w protokołach z konsultacji szkolnych (wzory pozyskano w trakcie szkolenia ORE)”.

Źródło: Badanie ankietowe dla trenerów/psychologów i/lub innych specjalistów z poradni koordynującej, którzy brali udział w ocenie funkcjonalnej dzieci/uczniów.

3.3. Prowadzenie oceny funkcjonalnej

Zrealizowane badanie wykazało, że w zależności od województwa **w szkoleniach grantowych w zakresie oceny funkcjonalnej wzięło udział od 92 do 207 pracowników ppp**. Największą liczbę osób przeszkolono w województwie dolnośląskim (w tym 110 w Polkowicach i 97 we Wrocławiu) oraz opolskim (150 pracowników).

Tabela 5. Liczba pracowników ppp, którzy wzięli udział w szkoleniach grantowych

Województwo	Liczba przeszkolonych pracowników ppp
Dolnośląskie ³	207
Kujawsko-pomorskie	92
Lubelskie	96
Łódzkie	96
Małopolskie	94
Opolskie	150
Podkarpackie	95
Podlaskie	100
Pomorskie	94
Świętokrzyskie	94
Zachodniopomorskie	93

Źródło: Opracowanie własne na podstawie szczegółowego opisu przedmiotu zamówienia.

Spośród przeszkolonych pracowników poradni psychologiczno-pedagogicznych ocenę funkcjonalną w ramach projektów grantowych realizowanych przez poszczególne poradnie koordynujące **przeprowadziło w zależności od województwa od 4 do 80 pracowników ppp**. Największa liczba pracowników poradni zaangażowanych w proces oceny dzieci/uczniów charakteryzowała województwa: dolnośląskie (łącznie dla dwóch poradni było to 56 osób) oraz małopolskie i pomorskie (po 54 osoby), z kolei najmniejsza – podkarpackie (6 osób), opolskie (ok. 5 osób), lubelskie i łódzkie (po 4 osoby).

W prowadzenie oceny funkcjonalnej zaangażowani zostali również pracownicy przedszkoli/szkół. Największa liczba tych pracowników zatrudniona była w placówkach z województw: pomorskiego i zachodniopomorskiego (po 122 osoby), podlaskiego (120 osób) i dolnośląskiego

³ Dane dotyczące województwa dolnośląskiego zawierają zsumowane wartości z poradni w Polkowicach oraz we Wrocławiu.

(łącznie 118 osób). Najmniejsza liczba pracowników przedszkoli/szkół brała udział w prowadzeniu OF w województwach: kujawsko-pomorskim i podkarpackim (po 10 osób).

Tabela 6. Liczba osób zaangażowanych w prowadzenie oceny funkcjonalnej

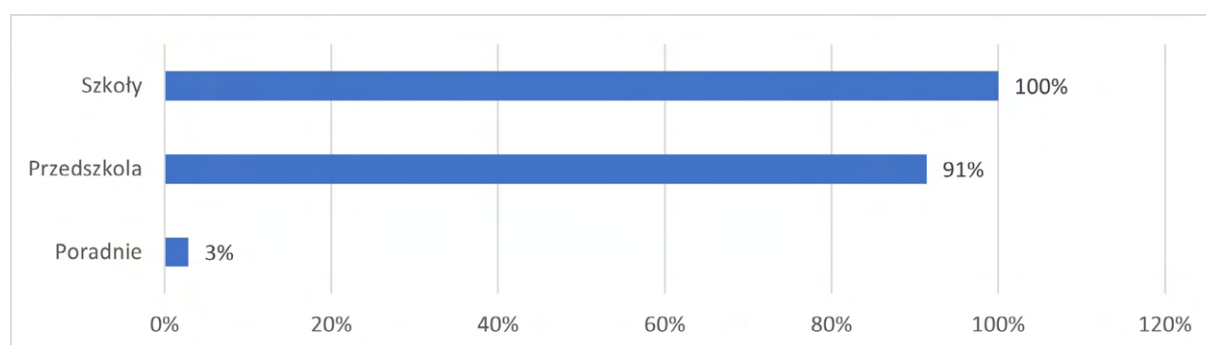
Województwo	Pracownicy przedszkoli/szkół	Pracownicy ppp
Dolnośląskie ⁴	118	56
Kujawsko-pomorskie	10	12
Lubelskie	60	4
Łódzkie	16	4
Małopolskie	45	54
Opolskie	47	ok. 5
Podkarpackie	10	6
Podlaskie	120	33
Pomorskie	122	54
Świętokrzyskie	35	25
Zachodniopomorskie	122	56

Źródło: Opracowanie własne na podstawie raportów „na wyjście”.

Z badania ankietowego przeprowadzonego z przedstawicielami ppp biorącymi udział w szkoleniach grantowych wynika natomiast, że w zależności od poradni ocenę funkcjonalną w ramach wdrożonych projektów grantowych prowadziło od 1 do 100 pracowników. Zdarzały się również placówki, z których żaden z przeszkolonych pracowników (do momentu realizacji opisywanego w ramach niniejszego dokumentu badania ewaluacyjnego) nie prowadził takiej oceny.

Ankietowani pracownicy poradni koordynujących prowadzili oceny funkcjonalne przede wszystkim w szkołach (100%) oraz przedszkolach (91%).

Wykres 8. Placówki, w których przeprowadzono OF

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla trenerów/psychologów i/lub innych specjalistów z poradni koordynującej, którzy brali udział w ocenie funkcjonalnej dzieci/uczniów (N=35); pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

⁴ Ibidem.

Przeprowadzona analiza raportów „na wejście” i „na wyjście” wykazała, że w zależności od województwa, oceną funkcjonalną w ramach projektów grantowych objęto od 50 dzieci/uczniów (w województwach: kujawsko-pomorskim, opolskim i świętokrzyskim) do 107 (w województwie dolnośląskim).

Tabela 7. Liczba dzieci/uczniów objętych oceną funkcjonalną (dane w oparciu o raporty „na wejście” i „na wyjście”)

Województwo	Liczba dzieci/uczniów objętych OF
Dolnośląskie ⁵	107
Kujawsko-pomorskie	50
Lubelskie	51
Łódzkie	52
Małopolskie	51
Opolskie	50
Podkarpackie	54
Podlaskie	51
Pomorskie	59
Świętokrzyskie	50
Zachodniopomorskie	53

Źródło: Opracowanie własne na podstawie raportów „na wejście” i „na wyjście”.

Dzieci/uczniowie objęci oceną funkcjonalną miały/mieli od 3 do 18 lat. Kwalifikowano je/ich do projektów po konsultacjach ze specjalistami przedszkolnymi/szkolnymi (np. pedagogami, psychologami, pedagogami specjalnymi).

Zgodnie z deklaracjami ankietowanych pracowników poradni koordynujących zastosowane przez te podmioty **kryteria wyboru dzieci/uczniów do objęcia oceną funkcjonalną** były zgodne z wytycznymi zawartymi w projektach grantowych i obejmowały:

- historię badań dziecka w poradni,
- wskazania nauczycieli, rodziców i specjalistów,
- wiek,
- płeć,
- typ szkoły,
- zgodę rodziców/opiekunów,
- miejsce zamieszkania (wieś, miasto),
- rodzaj placówki, do której uczęszcza dziecko/uczeń,
- stopień zurbanizowania miejscowości,
- potrzeby dzieci/uczniów (w tym specjalne potrzeby edukacyjne – SPE).

⁵ Dane dotyczące województwa dolnośląskiego zawierają zsumowane wartości z poradni w Polkowicach oraz we Wrocławiu.

Zdecydowana większość badanych pracowników ppp wskazała, że w ich opinii zasadne jest wykorzystanie oceny funkcjonalnej podczas diagnozowania potrzeb emocjonalnych i edukacyjnych dzieci oraz uczniów (łącznie 91% respondentów).

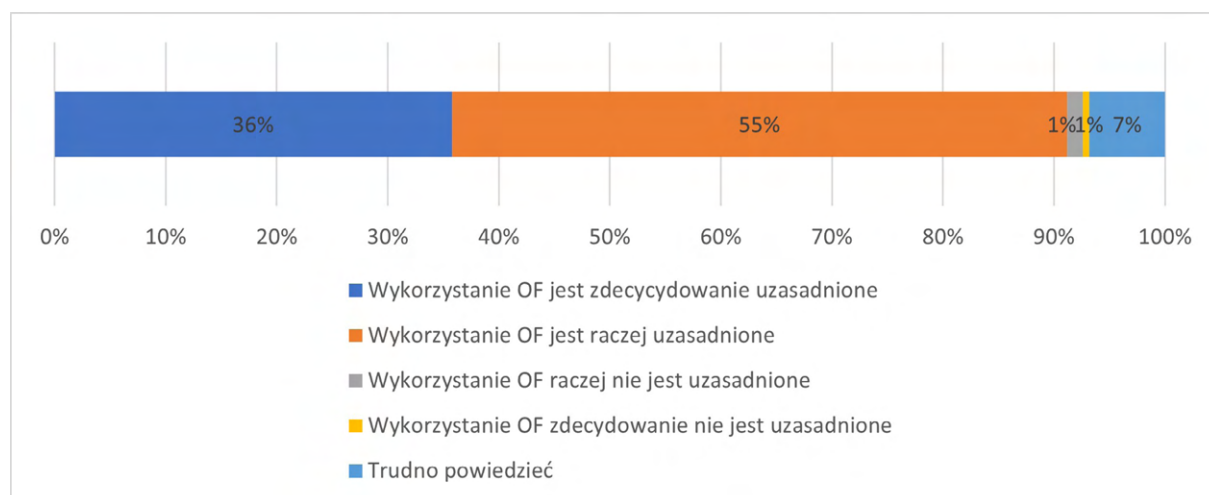
Jedynie 2% badanych stwierdziło, że wykorzystanie w tym celu OF nie jest zasadne. Swoje zdanie argumentowali oni tym, że:

- narzędzia KAPP i OKC są mało praktyczne, a na rynku istnieją inne testy psychologiczne, które oceniono jako bardziej rzetelne i prostsze w użyciu,
- oceny funkcjonalnej dziecka może dokonać nauczyciel na podstawie obserwacji dziecka w warunkach szkolnych, z kolei w warunkach gabinetowych psycholog powinien koncentrować się na badaniu potencjału dziecka i odniesieniu wyników do norm ogólnych tak, aby ocenić, jak dalece sięgają możliwości danego dziecka, niezależnie od jego funkcjonowania w grupie oraz subiektywnej oceny nauczyciela,
- z uwagi na liczbę dzieci i uczniów wymagających wsparcia psychologiczno-pedagogicznego oraz różnorodność obowiązkowych działań specjalistów największym problemem, który ogranicza możliwości wykorzystania OF, jest brak czasu.

„Potrzeby edukacyjne i emocjonalne uczniów można w łatwiejszy sposób zbadać do tej pory dostępnymi narzędziami. Nie trzeba do tego celu wykorzystywać skomplikowanego i złożonego narzędzia do diagnozy funkcjonalnej”.

Źródło: Badanie ankietowe dla przedstawicieli ppp biorących udział w szkoleniach grantowych.

Wykres 9. Zasadność wykorzystania OF podczas diagnozowania potrzeb emocjonalnych i edukacyjnych dzieci i uczniów

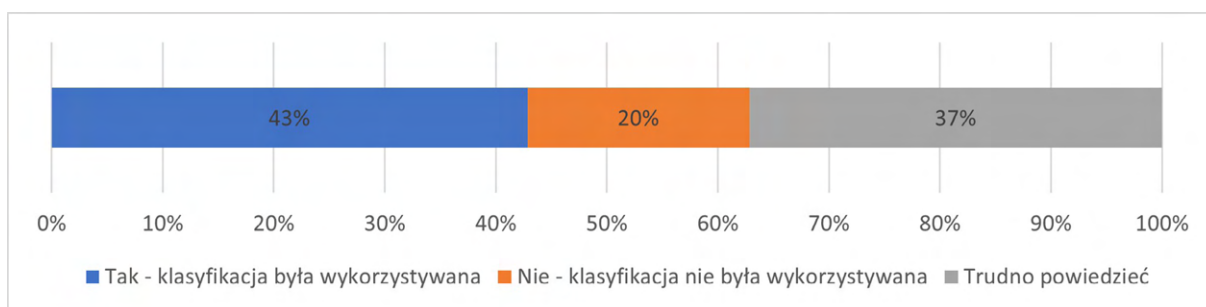

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla przedstawicieli ppp biorących udział w szkoleniach grantowych (N=352).

Co czwarty ankietowany pracownik poradni koordynującej potwierdził, że prowadzenie oceny funkcjonalnej opierało się na klasyfikacji ICF uwzględniającej istotne sfery funkcjonowania ucznia (43% badanych). Respondenci dokonywali analizy zaburzeń zgodnie z arkuszami

zawartymi w bateriach diagnostycznych, korzystając ze wszystkich posiadanych informacji o dziecku (pochodzących z wywiadów z nauczycielami oraz rodzicami/opiekunami, a także z dokumentacji będącej w posiadaniu poradni, np. opinii czy orzeczeń dotyczących dziecka/ucznia). Wskazywano deficytowe sfery funkcjonowania dzieci/uczniów, a następnie po uzyskaniu wyników odnoszono je do kryteriów zawartych w klasyfikacji ICF.

Wykres 10. Wykorzystanie klasyfikacji ICF podczas prowadzenia OF (deklaracje badanych trenerów)

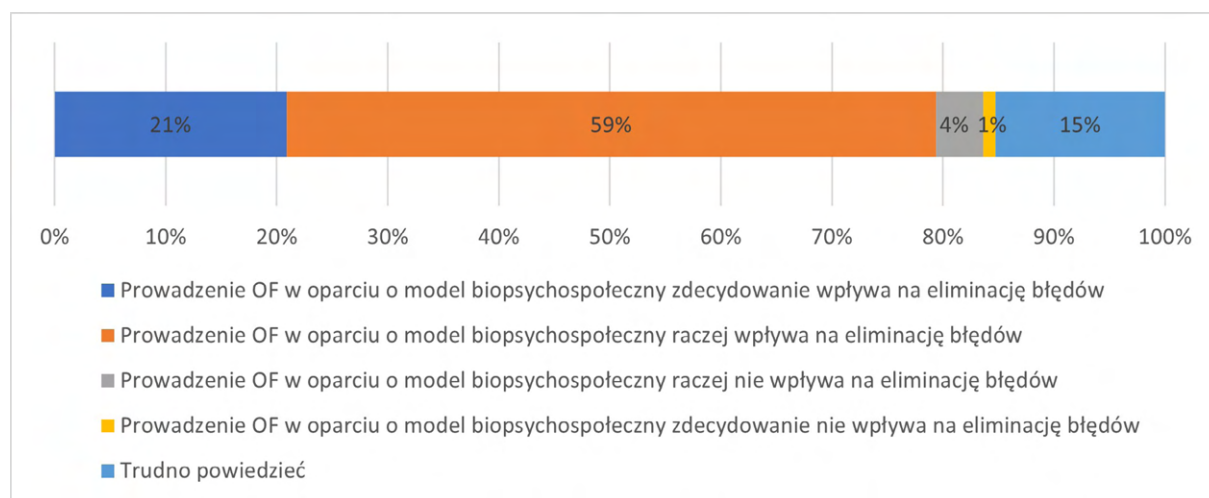
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla trenerów/psychologów i/lub innych specjalistów z poradni koordynującej, którzy brali udział w ocenie funkcjonalnej dzieci/uczniów (N=35).

Większość ankietowanych pracowników ppp, którzy wzięli udział w szkoleniach grantowych, oceniła, że prowadzenie oceny funkcjonalnej w oparciu o model biopsychospołeczny przyczynia się do eliminacji błędów diagnostycznych (łącznie 80% respondentów).

Przeciwnie zdanie wyraziło 5% badanych. Osoby te oceniły zgodnie, że żaden sposób i narzędzie dokonywania oceny nie jest pozbawione błędów, a jedyne, co można robić, to eliminować pewną ich ilość, jak również zmniejszać ryzyko ich popełniania czy pozyskiwania nieprawdziwych danych/informacji. Zwrócono też uwagę na problem związany z odwoływaniem się oceny funkcjonalnej do wcześniej wykonanego rozpoznania z modelu medycznego.

„W trakcie diagnozy za pomocą narzędzia KAPP istnieją ścieżki dla uczniów posiadających już określoną diagnozę – jeśli jest ona niewłaściwa, system nadal będzie ją powielał, z drugiej strony, aby ocenić dziecko, przypisując je do grupy SPE, musi mieć tradycyjną diagnozę określającą rozpoznanie. Diagnoza dla grupy ogólnej, tzn. dla dziecka bez rozpoznania (np. z podejrzeniem zaburzenia), może wypaść niżej w odniesieniu do norm ogólnych... W sumie nie do końca logiczny jest dla mnie model diagnozy funkcjonalnej odwołujący się do rozpoznań z modelu medycznego”.

Źródło: Badanie ankietowe dla przedstawicieli ppp biorących udział w szkoleniach grantowych.

Wykres 11. Model oceny funkcjonalny a eliminacja błędów diagnostycznych (w ocenie pracowników ppp)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla przedstawicieli ppp biorących udział w szkoleniach grantowych (N=352).

Większość badanych przedstawicieli Grantobiorców (10 osób) oceniła, że opracowany proces OF z wykorzystaniem baterii diagnostycznych KAPP i OKC należy uznać za potencjalnie wysoko skuteczny. Część z nich wprost stwierdziła, że narzędzia te przynoszą bardzo dobre efekty, część nie wypowiedziała się bezpośrednio co do ich skuteczności, jednak w swoich odpowiedziach wskazywała na liczne korzyści płynące z ich wykorzystania. W opinii badanych baterie KAPP i OKC pozwalają na zgromadzenie dużej ilości informacji na temat funkcjonowania badanego dziecka w sferach: poznawczej, emocjonalnej oraz społecznej. Istotne z punktu widzenia skuteczności całego procesu jest także zgromadzenie niezbędnych opinii, orzeczeń oraz informacji pochodzących z otoczenia dziecka/ucznia (przede wszystkim ze strony rodziców/opiekunów).

Respondenci uczestniczący w wywiadach indywidualnych niejednokrotnie mieli jednak problem z dokonaniem jednoznacznej oceny skuteczności procesu diagnostycznego z wykorzystaniem narzędzi KAPP i OKC. Trudności w tym zakresie wynikały z faktu, że oceny funkcjonalne były realizowane z wykorzystaniem zróżnicowanej liczby dokumentów oraz ilości informacji nt. poszczególnych dzieci/uczniów. Dodatkową barierę stanowił w ich opinii fakt, że sam zakres dokonywanych ocen oraz ich szczegółowość wiązały się z obszarem trudności, możliwości oraz potrzeb związanych z funkcjonowaniem dzieci/uczniów objętych oceną funkcjonalną. Oznacza to, że w przypadku części dzieci proces oceny mógł przebiegać bez zakłóceń i charakteryzować się wysoką skutecznością, a w przypadku innych, charakter tego procesu był zdecydowanie odmienny. W odniesieniu do wybranych dzieci/uczniów problemem była przy tym ocena uzyskanych efektów wsparcia, co wynikało z małej ilości czasu, jaki upłynął od momentu wdrożenia działań postdiagnostycznych.

„Zarówno jedna, jak i druga bateria wydają mi się bardzo użyteczne, potrzebne i warte tego, żeby po nie sięgnąć w takiej praktyce poradnianej. Niewątpliwie jest pewna różnica, jeżeli chodzi o proces nauczania się korzystania. Z KAPP jest trudniej, z OKC jest po prostu łatwiej. Nie ma tych trudności z przechodzeniem z aplikacji na aplikację, przeklejania kodów, potem generowania raportów. W obsłudze OKC jest łatwiejsza”.

Źródło: Wywiad pogłębiony z przedstawicielem Grantobiorców.

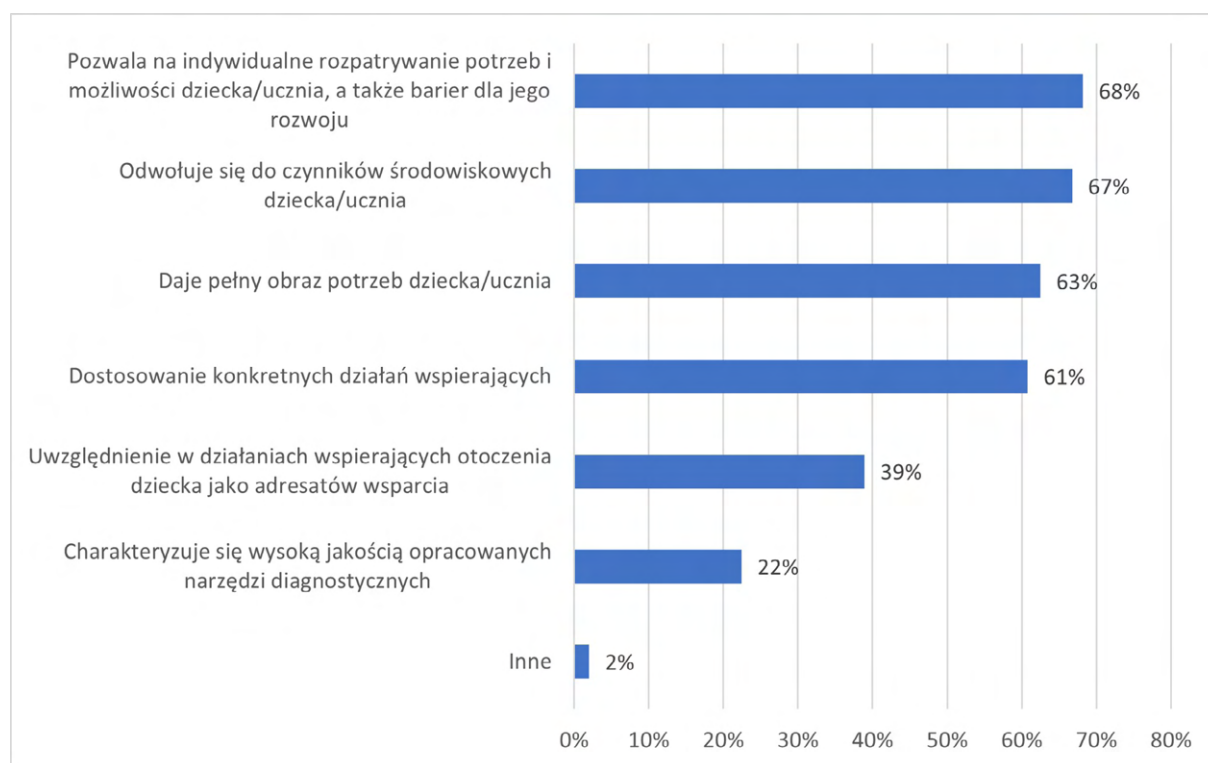
„(...) do tej oceny nie tylko były wykorzystane narzędzia, ale zaproszone zostały pozostałe osoby, które znały dziecko – nie za dużo tych osób, ale tyle żeby rzeczywiście dokonać tej oceny. Takie wskazanie do wszystkich osób, które tę ocenę realizowały, dałyśmy, żeby odpowiednia liczba osób wsparła te zespoły. I rzeczywiście rodzice, nauczyciele i specjaliści – te osoby wzięły udział w ocenie, to było bardzo rzeczywiście fajne, że oni pochyłili się nad problemami, każdy ze swojego punktu widzenia. Potem można było to zestawzić, wybrać te trudne obszary i pogłębić tę diagnozę. Ten proces zaistniał i na spotkaniach ewaluacyjnych wybrzmiewało, jako taka refleksja, czy informacja zwrotna, że to było cenne”.

Źródło: Wywiad pogłębiony z przedstawicielem Grantobiorców.

Podczas badania ankietowego pracownicy ppp do mocnych stron oceny funkcjonalnej w odniesieniu do diagnozowania potrzeb emocjonalnych i edukacyjnych dzieci i uczniów zaliczali najczęściej: szansę indywidualnego rozpatrywania potrzeb i możliwości dzieci/uczniów oraz barier rozwojowych (68%), uwzględnianie w ocenie czynników środowiskowych (67%), umożliwienie w ramach OF stworzenia pełnego obrazu potrzeb dzieci/uczniów (63%) oraz możliwość dostosowania do danego dziecka/ucznia konkretnych działań wspierających w ramach pomocy postdiagnostycznej (61%).

Wśród innych, niewymienionych wcześniej mocnych stron oceny funkcjonalnej, 2% respondentów w swoich odpowiedziach wskazywało na: możliwość ścisłego kontaktu z nauczycielami i specjalistami pracującymi z dzieckiem oraz jego rodziną, podnoszenie świadomości środowiska dziecka (w tym nauczycieli) w zakresie jego problemów i potrzeb, łatwość wykorzystania narzędzi diagnostycznych oraz możliwość utrzymywania komunikacji ze szkołą.

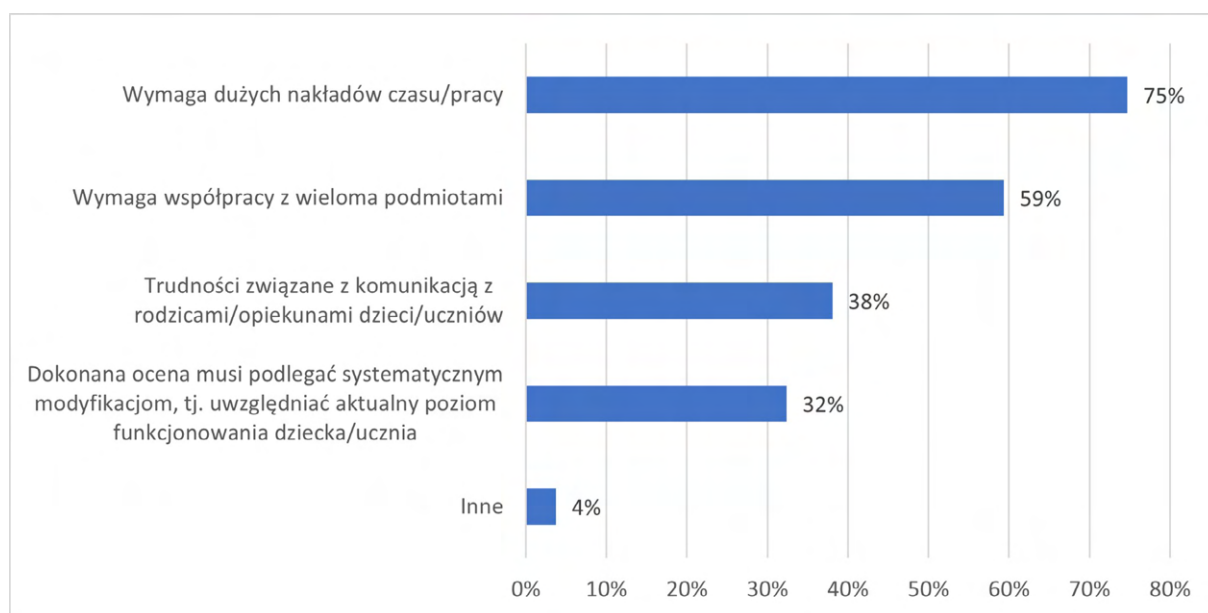
Wykres 12. Mocne strony OF (w ocenie pracowników ppp)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla przedstawicieli ppp biorących udział w szkoleniach grantowych (N=352); pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

W opinii ankietowanych pracowników ppp, którzy wzięli udział w szkoleniach grantowych, za najsłabszą stronę oceny funkcjonalnej należy natomiast uznać to, że wymaga ona dużych nakładów czasu i pracy (75% respondentów). W opinii ponad połowy respondentów (59%) negatywnym aspektem OF jest również konieczność współpracy wielu podmiotów podczas dokonywania oceny dziecka/ucznia.

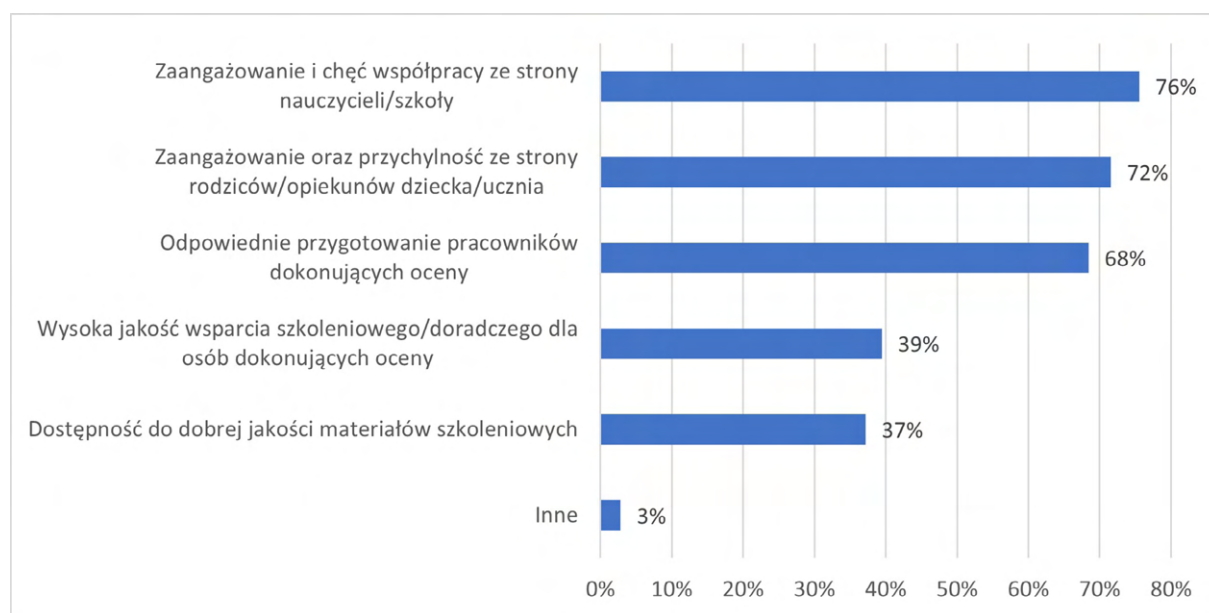
Inne wskazywane przez nich słabe strony OF (4%) dotyczyły: niedostatecznie wykształconej/przygotowanej kadry, braku odpowiednich warunków do prowadzenia oceny w warunkach szkolnych, dużej liczby dzieci wymagających postawienia diagnozy w ppp, małej liczby zatrudnionych specjalistów, trudności w komunikacji z różnymi specjalistami, niskiego poziomu zainteresowania podmiotów współpracą z poradniami, braków w narzędziach (obejmujących np. nieuwzględnienie w metodach komputerowych wielu aspektów niepełnosprawności lub ograniczeń sensomotorycznych dzieci i młodzieży).

Wykres 13. Słabe strony OF (w ocenie pracowników ppp)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla przedstawicieli ppp biorących udział w szkoleniach grantowych (N=352); pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

Podczas badania ankietowego przedstawiciele ppp ocenili, że do czynników, które w największym stopniu ułatwiają prowadzenie oceny funkcjonalnej, należy zaliczyć zaangażowanie i chęć współpracy ze strony nauczycieli (szkoły/przedszkola) (76%), przychylność i zainteresowanie rodziców/opiekunów (72%) oraz odpowiednie przygotowanie osób, które dokonują OF (68%).

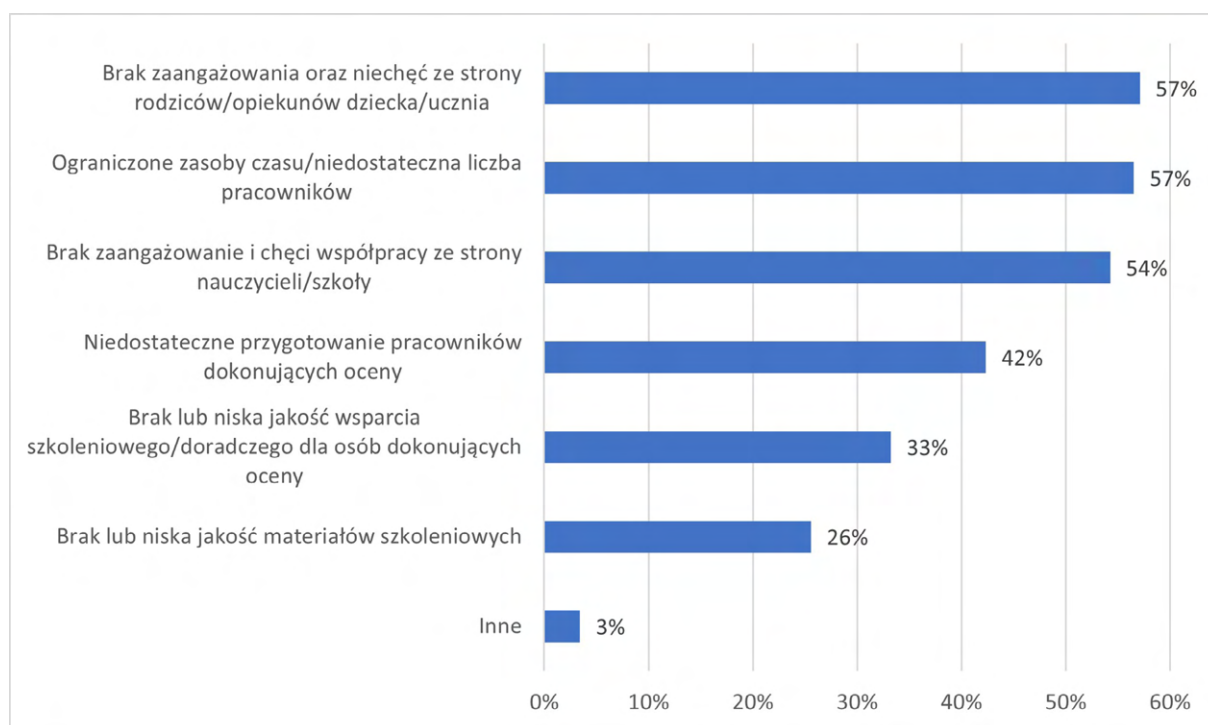
Wśród innych czynników (3%) wskazywano: możliwości przeznaczenia wymaganej ilości czasu na dokonanie oceny, sprawną organizację pracy, brak obciążenia diagnosty nadmiarem obowiązków, umocowanie prawne rozwiązań dotyczących prowadzenia oceny funkcjonalnej przez poradnie, zatrudnienie wymaganej liczby pracowników, dostępność specjalistów, indywidualne podejście do każdego dziecka/ucznia.

Wykres 14. Czynniki ułatwiające prowadzenie OF (w opinii pracowników ppp)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla przedstawicieli ppp biorących udział w szkoleniach grantowych (N=352); pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

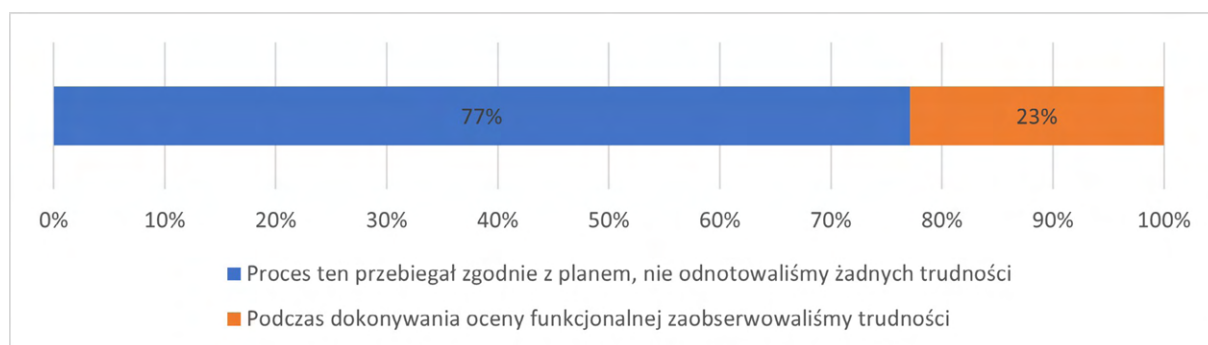
Wśród czynników utrudniających dokonywanie oceny funkcjonalnej pracownicy poradni wymieniali najczęściej brak zaangażowania rodziców/opiekunów oraz ograniczone zasoby czasu/pracowników w ppp (po 57% badanych), a także niedostateczne zaangażowanie nauczycieli przedszkoli/szkół (54%). Często wymieniano także brak odpowiedniego przygotowania pracowników prowadzących ocenę (42%).

Do innych czynników wpływających negatywnie na proces OF (3%) zaliczono: trudności techniczne (np. brak dostępu do narzędzi w formie online), niedostateczny poziom zainteresowania dzieci/ucniów objętych oceną podczas prób poznawczych i ich niską motywację, jak również realizację procesu diagnostycznego w niesprzyjającym momencie – tuż przed zakończeniem roku szkolnego i przeciążenie pracowników poradni liczbą nałożonych na nich obowiązków.

Wykres 15. Czynniki utrudniające prowadzenie OF (w opinii pracowników ppp)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla przedstawicieli ppp biorących udział w szkoleniach grantowych (N=352); pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

Ponad 3/4 badanych pracowników poradni koordynujących potwierdziło, że proces oceny funkcjonalnej z wykorzystaniem narzędzi KAPP i OKC przebiegał zgodnie z planem (77%). Pozostali ankietowani przyznali natomiast, że podczas dokonywania tej oceny odnotowali trudności.

Wykres 16. Identyfikacja trudności związanych z wykorzystaniem narzędzi KAPP i OKC (w opinii osób przeprowadzających OF)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla trenerów/psychologów i/lub innych specjalistów z poradni koordynującej, którzy brali udział w ocenie funkcjonalnej dzieci/uczniów (N=35).

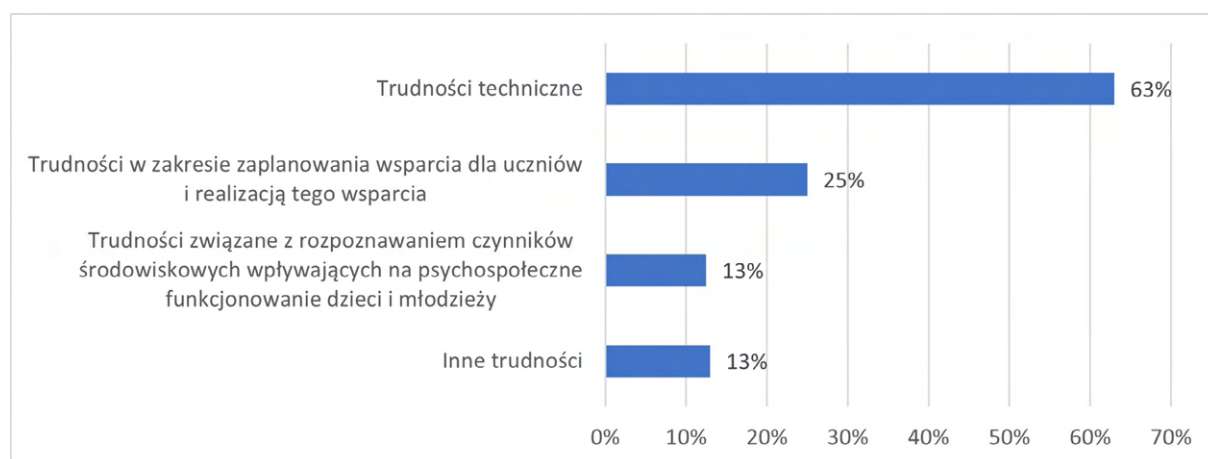
Zgodnie z wypowiedziami badanych pracowników poradni koordynujących trudności najczęściej występujące podczas dokonywania OF wiązały się z nieprawidłowościami w funkcjonowaniu narzędzi diagnostycznych, w szczególności z błędami w aplikacji KAPP,

które uniemożliwiały przeprowadzenie pełnej oceny (63% badanych). Problemy te obejmowały m.in. brak możliwości otwarcia niektórych linków wysyłanych do rodziców/opiekunów czy niemożność generowania raportów w KAPP dla kwestionariuszy wypełnianych przez rodzica/opiekuna i/lub nauczyciela. Problem ten czasami udawało się rozwiązać poprzez uruchomienie ich w innej przeglądarce internetowej.

W kilku przypadkach zaobserwowano także trudności w zakresie zaplanowania wsparcia dla uczniów i jego realizacji (25%) oraz problemy w identyfikowaniu czynników środowiskowych wpływających na funkcjonowanie dzieci/uczniów (13%), co wynikało z utrudnionego kontaktu z osobami, które mogłyby przekazać informacje umożliwiające dokonanie tego rodzaju oceny.

Z kolei inne trudności (13%) wiązały się z dużą ilością czasu przeznaczanego na dokonanie oceny w ppp, która skutkowałą niedoborem na planowanie i wdrożenie działań pomocowych. Utrudnienia wynikały także z niewystarczającej liczby specjalistów w szkołach.

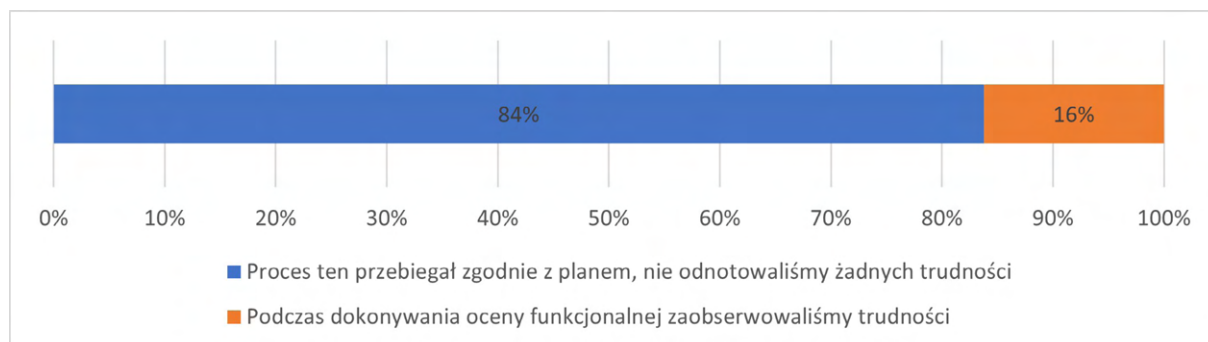
Wykres 17. Trudności zidentyfikowane przez osoby uczestniczące w procesie dokonywania oceny dzieci/uczniów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla trenerów/psychologów i/lub innych specjalistów z poradni koordynującej, którzy brali udział w ocenie funkcjonalnej dzieci/uczniów (N=35); pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

Większość ankietowanych przedstawicieli poradni psychologiczno-pedagogicznych zadeklarowała, że proces oceny funkcjonalnej w wykorzystaniu narzędzi KAPP i OKC przebiegał zgodnie z planem i respondenci nie odnotowali w tym zakresie żadnych trudności (84%).

Wykres 18. Identyfikacja trudności związanych z wykorzystaniem narzędzi KAPP i OKC (w opinii pracowników ppp)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla przedstawicieli ppp biorących udział w szkoleniach grantowych (N=352).

Wśród 16% badanych pracowników ppp (57 osób), którzy przyznali, że podczas dokonywania OF zaobserwowali trudności, największy odsetek zwrócił uwagę na **problemy związane z rozpoznawaniem czynników środowiskowych wpływających na psychospołeczne funkcjonowanie dzieci i młodzieży** (16%; 9 osób), do których zaliczono: brak możliwości zdobycia informacji dotyczących otoczenia dzieci/młodzieży objętych oceną (np. z uwagi na ograniczone zasoby czasowe), trudności w komunikacji/współpracy z rodzicami/opiekunami, brak współpracy z nauczycielami.

W przypadku **trudności związanych z rozpoznaniem indywidualnych potrzeb oraz możliwości dzieci i uczniów** (11%) wymieniano: brak pełnego obrazu dziecka, długi czas dokonywania oceny u młodszych dzieci (m.in. ze względu na brak umiejętności wykorzystania przez nie myszki, brak myszki dla dzieci leworęcznych w zestawie, brak u dzieci wymaganej w zadaniach znajomości cyfr, niechęć dzieci do używania słuchawek czy trudności dzieci w zrozumieniu instrukcji), brak skal umożliwiających dokonanie obiektywnej oceny dziecka/ucznia, błędy w programie, zbyt ograniczone zasoby czasowe na dokonanie oceny, niski poziom zainteresowania rodziców/opiekunów udziałem w ocenie.

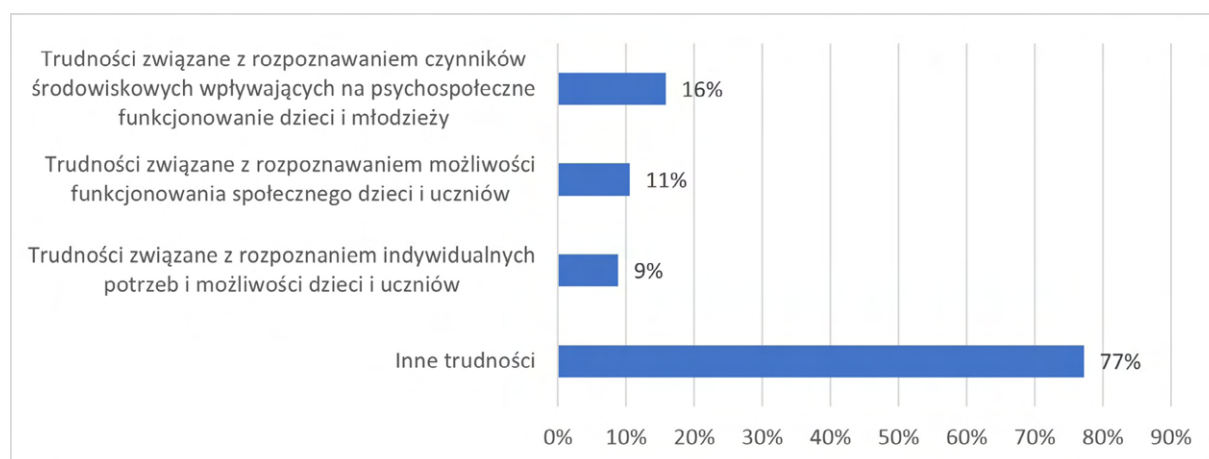
Najmniejsza część ankietowanych (9%) odnotowała **utrudnienia dotyczące rozpoznawania indywidualnych potrzeb oraz możliwości dzieci/uczniów**, w tym obejmujące: rozbieżności w ocenie dokonywanej przez rodziców/opiekunów i nauczycieli, mało zrozumiały opis funkcjonowania dziecka/ucznia, niski poziom współpracy z rodzicami/opiekunami, słaby przepływ informacji pomiędzy poradnią a rodzicami/opiekunami i/lub nauczycielami, ograniczone zasoby czasu przeznaczonego na ocenę.

Wśród innych problemów, jakie wystąpiły na etapie dokonywania oceny funkcjonalnej, badani przedstawiciele poradni wskazywali:

- zbyt małą ilość czasu przeznaczonego na ocenę,
- problemy techniczne (m.in. trudności w funkcjonalności narzędzi, zawieszanie się systemu komputerowego OKC, wydłużony czas oczekiwania na dostęp do narzędzi komputerowych KAPP i OKC, niedziałający login do OKC),

- skomplikowaną instrukcję dotyczącą wykorzystania baterii diagnostycznych,
- zbyt długi czas badania narzędziem KAPP,
- niedostateczną jakość współpracy ze szkołą,
- niedostateczny poziom komunikacji z ORE,
- brak dostępu do narzędzi diagnostycznych podczas szkolenia (zarówno przez osoby szkolone, jak i osoby szkolące),
- przygotowanie narzędzi pod kątem ich wykorzystania przez psychologów, a nie innych specjalistów (np. pedagogów).

Wykres 19. Trudności związane z prowadzeniem OF zidentyfikowane przez pracowników ppp

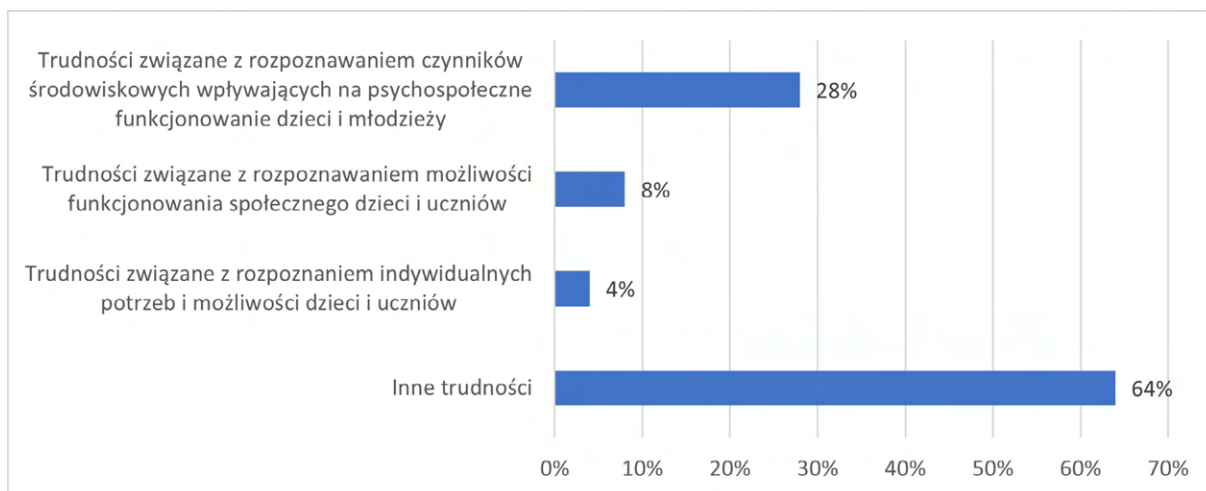

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla przedstawicieli ppp biorących udział w szkoleniach grantowych (N=352); pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

Z kolei w trakcie badania ankietowego specjaliści prowadzący wsparcie postdiagnostyczne w przedszkolach i szkołach wskazywali, że podczas dokonywania OF natrafiano na takie trudności jak:

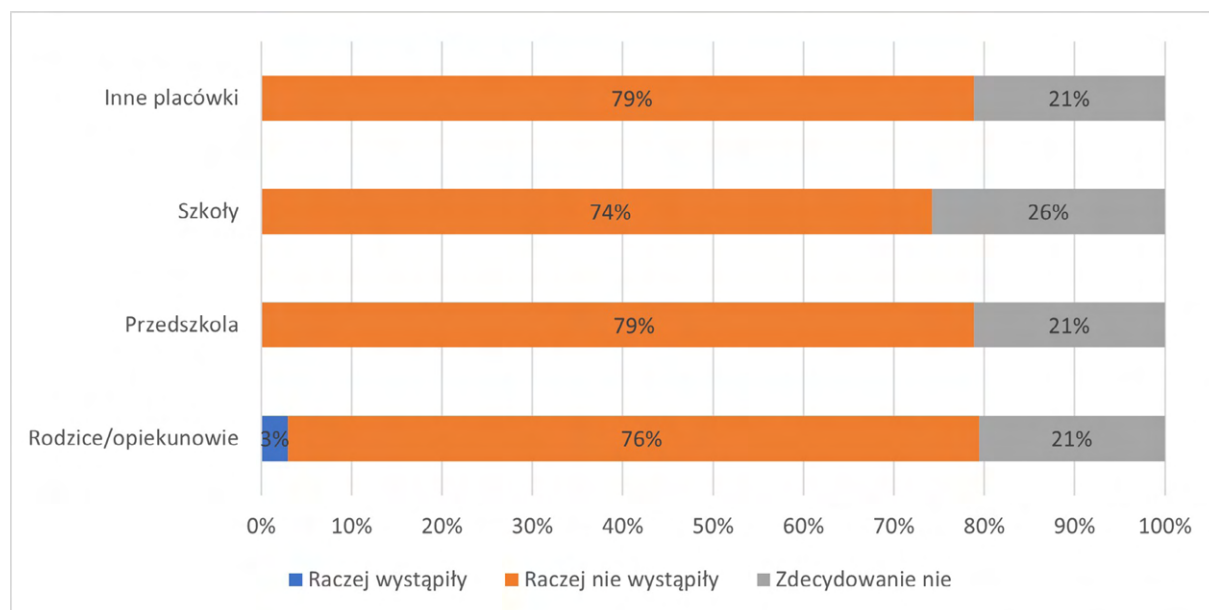
- w zakresie rozpoznawania czynników środowiskowych wpływających na psychospołeczne funkcjonowanie dzieci i młodzieży (28%) – bariery językowe oraz różnice międzykulturowe (w przypadku dzieci/uczników z Ukrainy), problemy z rozpoznaniem otoczenia ze względu na trudną współpracę z rodzicami/opiekunami,
- w zakresie rozpoznawania możliwości funkcjonowania społecznego dzieci i uczniów (8%) – brak poczucia akceptacji ucznia przez pozostałe dzieci w klasie, specyfika środowiska wiejskiego, utrudniony kontakt z rodzicami/opiekunami,
- w zakresie rozpoznania indywidualnych potrzeb i możliwości dzieci i uczniów (4%) – żmudny przebieg procesu diagnostycznego, skomplikowane metody diagnostyczne, specyfika zaburzeń dziecka/ucznia,
- inne bariery (64%) – zbyt krótki czas przeznaczony na badanie oraz późniejsze wsparcie postdiagnostyczne, problemy techniczne, ograniczenia lokalowe.

Wykres 20. Trudności zidentyfikowane przez specjalistów prowadzących wsparcie postdiagnostyczne podczas dokonywania OF dzieci/uczniów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla specjalistów prowadzących wsparcie postdiagnostyczne w przedszkolach i szkołach (N=50); pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

Podczas badania ankietowego pracownicy poradni koordynującej, którzy brali udział w ocenie funkcjonalnej dzieci/uczniów, wysoko ocenili jakość komunikacji pomiędzy poradnią a innymi osobami i instytucjami zaangażowanymi w realizację procesu tej oceny. Tylko jeden respondent wskazał na istnienie barier w komunikacji na linii poradnia – rodzice/opiekunowie. Trudności obejmowały brak chęci rodziców/opiekunów do przyjęcia odpowiedzialności za ocenę oraz wsparcie postdiagnostyczne dziecka.

Wykres 21. Identyfikacja barier w komunikacji pomiędzy osobami/instytucjami zaangażowanymi w proces OF (opinie trenerów)⁶

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla trenerów/psychologów i/lub innych specjalistów z poradni koordynującej, którzy brali udział w ocenie funkcjonalnej dzieci/uczniów (N=42).

Również w oparciu o wyniki badania ankietowego przeprowadzonego z pracownikami poradni psychologiczno-pedagogicznych, którzy wzięli udział w szkoleniach grantowych, można ocenić, że komunikacja pomiędzy nimi a przedstawicielami innych osób/instytucji zaangażowanych w realizację ocen funkcjonalnych na ogół przebiegała bez większych problemów, co świadczy o jej wysokiej jakości.

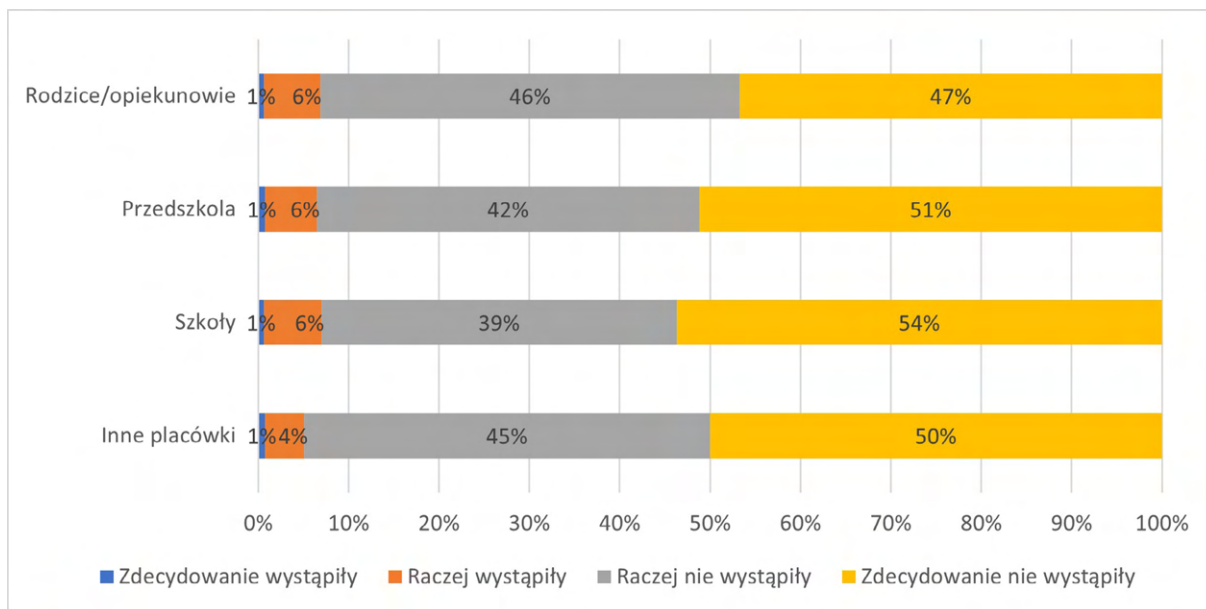
Na bariery w tym zakresie wskazywał niewielki odsetek badanych. W przypadku rodziców/opiekunów dzieci/uczniów kłopoty w komunikacji (wskazane przez 7% badanych) wiązały się m.in. z niskim poziomem zrozumienia przez nich trudności dziecka oraz jego potrzeb. Niektórzy z rodziców/opiekunów nie czuli odpowiedzialności za proces kształcenia własnych dzieci, czasami nie mieli czasu na to, aby wziąć udział w spotkaniach/konsultacjach. Zaobserwowano również problemy związane z niechęcią rodziców/opiekunów do ujawniania osobistych informacji nt. dziecka i rodziny.

W przypadku pracowników przedszkoli zidentyfikowane trudności w komunikacji (wskazane przez 7% badanych) związane były m.in. z niskim poziomem wiedzy na temat sposobów i możliwości korzystania z narzędzi do prowadzenia oceny funkcjonalnej. Część z nich nie była zainteresowana współpracą lub nie posiadała informacji, które dotyczyły dzieci objętych oceną.

⁶ W pytaniu uwzględniono dane dotyczące wyłącznie tych respondentów, którzy zadeklarowali, że nawiązali współpracę z poszczególnymi podmiotami/osobami (zaprezentowane dane nie zawierają odpowiedzi „nie dotyczy”).

Problemy w komunikacji z pracownikami szkół (wskazane przez 7% badanych) wiązały się z brakiem czasu nauczycieli, brakiem ich wiedzy (np. na temat narzędzi) oraz niskim poziomem zaangażowania w proces diagnostyczny (głównie ze względu na inne obowiązki).

Wykres 22. Identyfikacja barier w komunikacji pomiędzy osobami/instytucjami zaangażowanymi w proces OF (opinie pracowników ppp)⁷

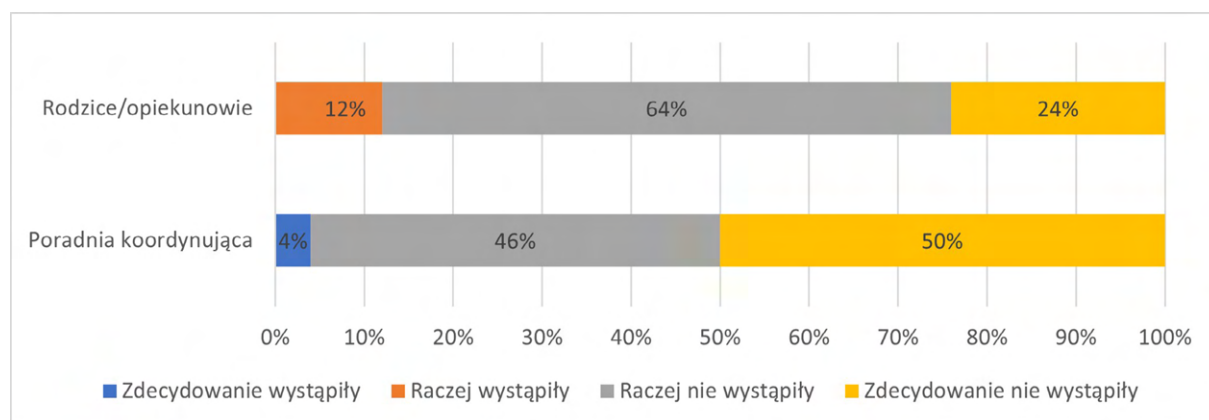
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla przedstawicieli ppp biorących udział w szkoleniach grantowych (N=352).

Podobne wyniki uzyskano w przypadku badania specjalistów, którzy dokonywali wsparcia postdiagnostycznego. Zdecydowana większość z nich pozytywnie oceniła przebieg komunikacji z poradnią koordynującą oraz rodzicami/opiekunami. Na trudności w tym zakresie wskazało jedynie:

- 12% badanych w odniesieniu do rodziców/opiekunów – bariery tego rodzaju obejmowały głównie niechęć ze strony rodziców/opiekunów (małe zaangażowanie, brak zrozumienia dla procesu oceny), a także utrudniony kontakt (brak czasu),
- 4% badanych w odniesieniu do poradni koordynującej – problemy te dotyczyły braku jasnych wytycznych co do prowadzonej oceny, zmieniające się wymagania oraz słaby przepływ informacji pomiędzy ORE a poradnią.

⁷ W pytaniu uwzględniono dane dotyczące wyłącznie tych respondentów, którzy zadeklarowali, że nawiązali współpracę z poszczególnymi podmiotami/osobami (zaprezentowane dane nie zawierają odpowiedzi „nie dotyczy”).

Wykres 23. Identyfikacja barier w komunikacji pomiędzy osobami/instytucjami zaangażowanymi w proces OF (opinie specjalistów prowadzących wsparcie postdiagnostyczne)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla specjalistów prowadzących wsparcie postdiagnostyczne w przedszkolach i szkołach (N=50).

W ramach badania ankietowego pracowników ppp poproszono również o wskazanie problemów, jakie napotkali oni podczas planowania wsparcia podstadiagnostycznego dla dzieci/uczniów objętych oceną funkcjonalną. Zdecydowanie najczęściej wymienianymi barierami były: **brak czasu oraz duża liczba zadań** wykonywanych zarówno przez przedstawicieli poradni, jak i osoby reprezentujące inne podmioty, w tym przedszkola i szkoły.

Wśród innych trudności, jakie identyfikowali respondenci, znalazły się:

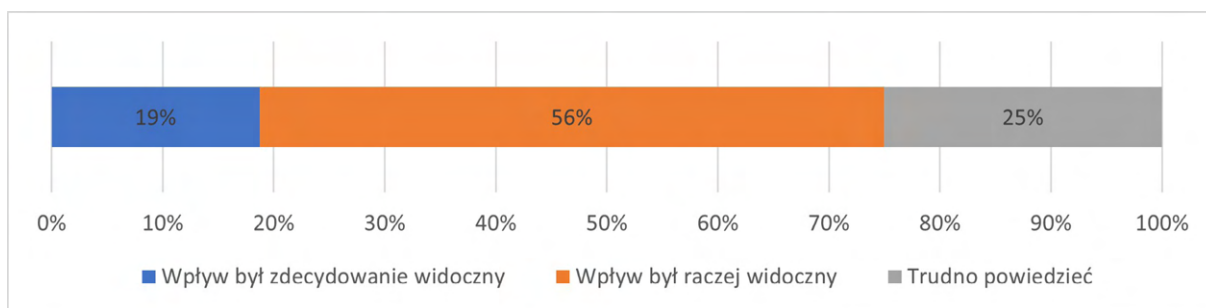
- niedostateczna liczba pracowników, którzy wzięli udział w szkoleniach z zakresu OF,
- trudności organizacyjne obejmujące np. problem ze znalezieniem dogodnych terminów działań wspierających (odpowiednich dla dziecka/ucznia, rodziców/opiekunów oraz terapeutów),
- zbyt małą liczbę godzin przeznaczonych na wsparcie psychologiczno-pedagogiczne w szkołach,
- brak zaangażowania ze strony rodziców (w tym np. brak systematyczności w przyprawianiu dzieci na spotkania ze specjalistami świadczącymi wsparcie),
- niska dostępność specjalistów (np. logopedów), skutkująca długim oczekiwaniem na diagnozę specjalistyczną,
- niedostateczny poziom przeszkolenia pracowników/specjalistów,
- brak materiałów terapeutycznych i diagnostycznych,
- brak wyraźnych ścieżek organizacji wsparcia (np. informacji, kto ma realizować wsparcie, kto decyduje o ilości/rodzaju wsparcia, jakie wyniki oceny kierują dziecko do danej formy wsparcia),
- niska dostępność pomieszczeń w przedszkolach/szkołach, w których można realizować zaplanowane formy wsparcia,
- ograniczony dostęp do pewnych danych (np. do zbyt późno przekazanej dokumentacji prowadzonej w innej poradni) oraz osób (specjalistów, nauczycieli), które mogły być źródłem ważnych informacji na temat aktualnej specyfiki funkcjonowania ucznia,

- niejasności w sposobie użycia narzędzi oraz utrudnienia w ich użytkowaniu (brak dostępu),
- uzależnienie dostosowania form wsparcia i ich realnego zastosowania od planu obowiązkowych zajęć uczniów oraz grafiku dowozu uczniów do szkoły (co dotyczyło szczególnie indywidualnych form wsparcia uczniów),
- trudność w zebraniu razem wszystkich podmiotów uczestniczących w procesie oceny funkcjonalnej,
- niska motywacja uczniów do podjęcia pracy postdiagnostycznej (terapeutycznej) ze względu na koniec roku szkolnego, skupienie się na nauce i poprawie ocen, obciążenie innymi formami wsparcia,
- trudności lokalowe (brak wolnych sal w szkole).

Zdecydowana większość ankietowanych dyrektorów poradni koordynujących (łącznie 75% badanych) potwierdziła, że **działania podjęte przez ppp w ramach wsparcia postdiagnostycznego przyczyniły się do poprawy funkcjonowania dzieci i uczniów oraz rozwiązania zgłaszanego problemu**. Respondenci zadeklarowali, że w większości przypadków obserwowana była poprawa funkcjonowania dzieci/uczniów objętych wsparciem postdiagnostycznym, ponieważ otrzymały/li one/oni pomoc adekwatną do ich potrzeb, co przyczyniło się do zniwelowania pojawiających się trudności, a także rozwoju ich mocnych stron i zainteresowań. Podniosły się także kompetencje osób zatrudnionych w placówkach, dzięki czemu mogli oni zaoferować dzieciom/uczniom bardziej skuteczne formy wsparcia.

Zauważono jednocześnie, że naturalnym zjawiskiem jest to, iż nie każde oddziaływanie terapeutyczne przynosi oczekiwane efekty, a skuteczność wdrażanych działań terapeutycznych zależy od wielu czynników, które mogą wpływać negatywnie na uzyskiwane rezultaty. Zwrócono przy tym uwagę, że w przypadku niektórych działań w projektach trudności sprawiał np. krótki czas przewidziany na te oddziaływania, a także ograniczona liczba miejsc u specjalistów.

Wykres 24. Wpływ wsparcia postdiagnostycznego na poprawę funkcjonowania dzieci i uczniów (w ocenie dyrektorów poradni koordynujących)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla dyrektorów/koordynatorów poradni koordynujących (N=15).

Nieco odmiennych odpowiedzi udzielali anketowani przedstawiciele ppp. Ponad połowa z nich nie potrafiła jednoznacznie ocenić efektów, jakie przyniosły wdrożone działania w odniesieniu do konkretnych dzieci/uczniów (56% respondentów). Większość z nich deklarowała, że trudność w tego rodzaju ocenie wynikała z małej ilości czasu, jaki minął od zakończenia projektu grantowego, lub z tego, że realizowane wsparcie nie zostało zakończone (toteż nie mogli się wypowiedzieć na temat osiągniętych efektów).

Co czwarty respondent (łącznie 41% badanych) ocenił natomiast, że podjęte działania wpłynęły korzystnie na funkcjonowanie dzieci i uczniów. Ich zdaniem wsparcie postdiagnostyczne pozwoliło na:

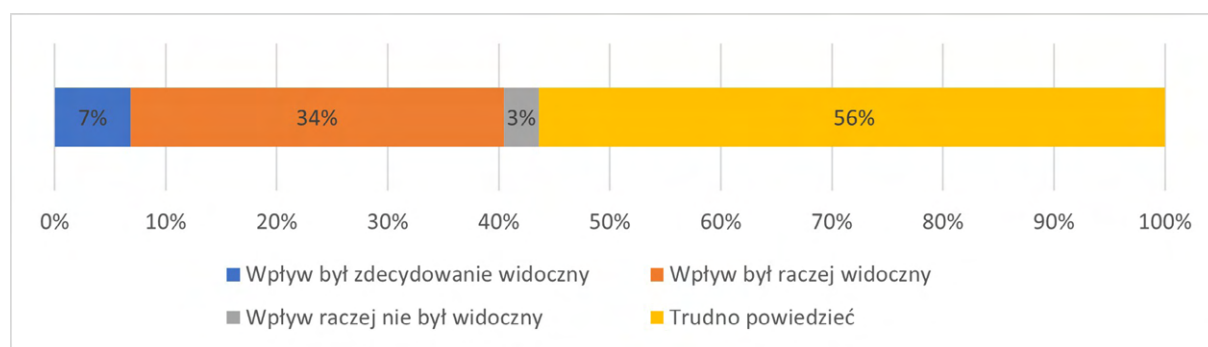
- dogłębne poznanie potrzeb, możliwości i ograniczeń dzieci/uczniów,
- poprawę funkcjonowania dzieci/uczniów, którzy skorzystali ze wsparcia (postępy edukacyjne, rozwój mowy, funkcjonowanie społeczne i emocjonalne),
- podjęcie współpracy przez rodziców/opiekunów oraz nauczycieli/specjalistów realizujących wsparcie,
- indywidualne i jakościowe podejście do dzieci/uczniów, adekwatne do potrzeb,
- usprawnienie obszarów funkcjonowania wsparcia szkolnego,
- wzrost świadomości oraz wiedzy rodziców/opiekunów i nauczycieli w zakresie problemów dzieci i młodzieży.

„Dzieci miały zapewnioną pomoc i zindywidualizowane wsparcie, co przełożyło się na efektywniejszą pracę i szybsze osiągnięcie pożądanych wyników”.

Źródło: Badanie ankietowe dla przedstawicieli ppp biorących udział w szkoleniach grantowych.

Osoby, które stwierdziły, że wsparcie postdiagnostyczne nie pozwoliło na rozwiązanie zidentyfikowanych problemów, argumentowały brak oczekiwanych rezultatów zbyt krótkim czasem na realizację poszczególnych działań, a także krótkością okresu między dokonaniem OF przy pomocy narzędzi KAPP i OKC a realizacją wsparcia i omówieniem uzyskanych wyników.

Wykres 25. Wpływ wsparcia postdiagnostycznego na poprawę funkcjonowania dzieci i uczniów (w ocenie pracowników ppp)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla przedstawicieli ppp biorących udział w szkoleniach grantowych (N=352).

Zgodnie z informacjami udzielonymi przez pracowników poradni koordynujących, którzy dokonywali OF, w ramach przeprowadzanego procesu oceny przygotowywano dokumentację zgodną z wytycznymi projektów grantowych, która obejmowała:

- zgodę rodziców na badanie,
- orzeczenia i opinie, m.in. od rodziców/opiekunów, nauczycieli,
- kwestionariusze indywidualnej oceny funkcjonalnej,
- informacje o wynikach oceny funkcjonalnej w postaci wydrukowanych raportów z wykonanych testów (raporty KAPPA, OKC),
- formularze szkolnych konsultacji zespołowych,
- protokoły z konsultacji szkolnych,
- zalecenia do pracy dla przedszkoli/szkół,
- materiały postdiagnostyczne do pracy nauczycieli,
- arkusze obserwacji dziecka/ucznia,
- listy obecności.

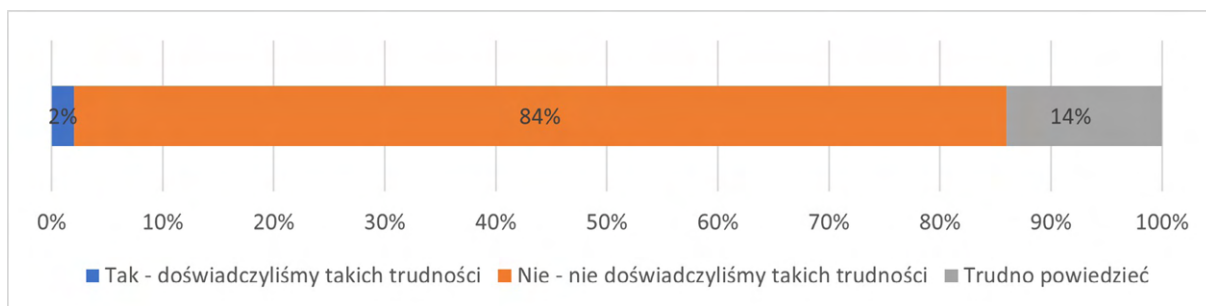
Zgodnie z informacjami przekazanymi przez osoby realizujące wsparcie postdiagnostyczne w przedszkolach i szkołach, w ramach realizowanych prac przygotowano dokumentację uwzględniającą:

- arkusze oceny funkcjonalnej,
- protokoły konsultacji,
- ankiety i testy,
- sprawozdania,
- formularze,
- listy obecności,
- karty obserwacji,
- opinie i orzeczenia,
- notatki z przeprowadzonych rozmów i wywiadów (m.in. z rodzicami/opiekunami),
- oceny wstępne i końcowe,
- plany działań.

Dokumentację, w której przedstawione zostały wskazania odnoszące się do pracy nauczyciela z konkretnym dzieckiem/ucznem, opracowano indywidualnie dla każdego dziecka/ucznia objętego oceną, w oparciu o przeprowadzony proces oceny funkcjonalnej oraz materiały postdiagnostyczne. Dokumentacja została opracowana w ramach współpracy różnych członków zespołu dokonującego oceny.

Tylko jeden respondent wskazał, że natrafił na problemy związane z uzyskaniem zgody rodziców/opiekunów na przeprowadzenie oceny funkcjonalnej (2%). Zdecydowana większość ankietowanych specjalistów nie spotkała się z tego rodzaju odmową.

Wykres 26. Trudności związane z uzyskaniem zgody rodziców/opiekunów na przeprowadzenie OF zidentyfikowane przez specjalistów prowadzących wsparcie postdiagnostyczne

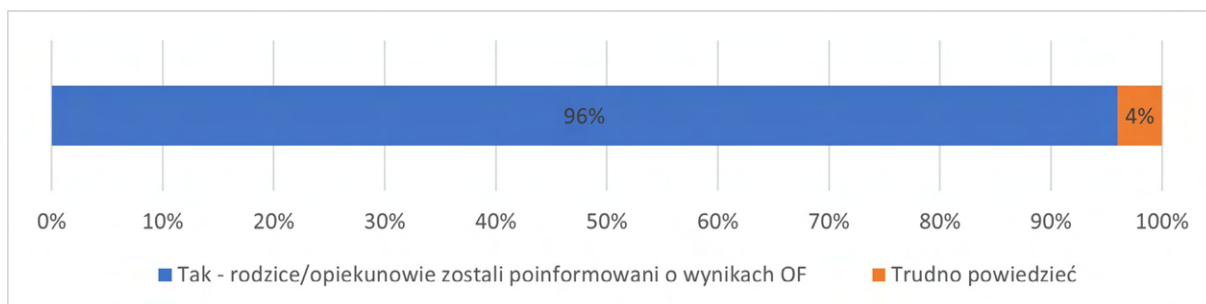

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla specjalistów prowadzących wsparcie postdiagnostyczne w przedszkolach i szkołach (N=50).

Z przeprowadzonego badania wynika, że rodzice/opiekunowie dzieci i uczniów objętych oceną funkcjonalną prawie zawsze byli informowani o wynikach tej oceny (96% respondentów).

Informacje te przekazywane były najczęściej w trakcie rozmowy postdiagnostycznej lub konsultacji indywidualnych (na ogół w formie bezpośredniej, rzadziej telefonicznej lub przez e-dziennik) oraz w formie pisemnej opinii postdiagnostycznej.

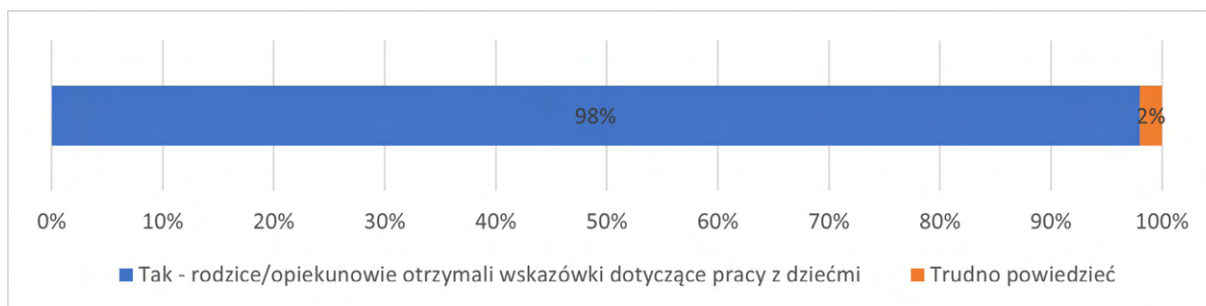
Wykres 27. Przekazywanie informacji nt. wyników OF (deklaracje specjalistów prowadzących wsparcie postdiagnostyczne)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla specjalistów prowadzących wsparcie postdiagnostyczne w przedszkolach i szkołach (N=50).

Zgodnie z wypowiedziami badanych specjalistów, po zakończeniu procesu OF rodzice/opiekunowie otrzymywali wskazówki co do pracy z dziećmi (98%). Podobnie jak w przypadku udzielania informacji o wynikach oceny – wskazówki te przekazywano na ogół podczas spotkań z rodzicami/opiekunami, telefonicznie lub w formie pisemnej.

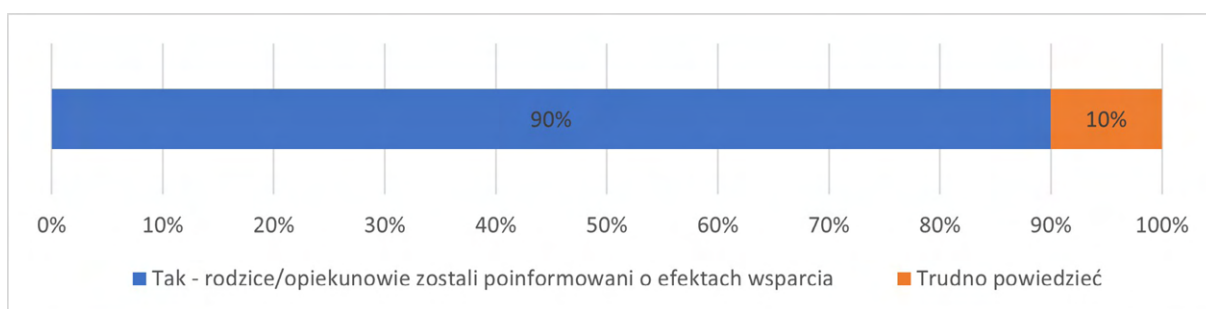
Wykres 28. Przekazywanie wskazówek dotyczących pracy z dziećmi/uczniami (deklaracje specjalistów prowadzących wsparcie postdiagnostyczne)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla specjalistów prowadzących wsparcie postdiagnostyczne w przedszkolach i szkołach (N=50).

Zdecydowana większość badanych specjalistów, którzy prowadzili wsparcie postdiagnostyczne w przedszkolach i szkołach, potwierdziła, że rodzice/opiekunowie byli informowani o efektach tych działań (90%). Informacje te przekazywano podczas bezpośrednich rozmów, telefonicznie oraz pisemnie. 10% ankietowanych nie potrafiło udzielić odpowiedzi na pytanie dotyczące przekazywania informacji o rezultatach wsparcia.

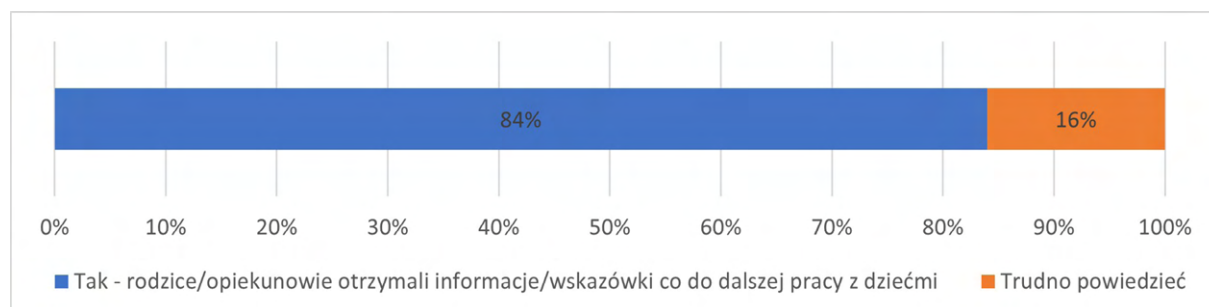
Wykres 29. Przekazywanie informacji nt. efektów działań postdiagnostycznych (deklaracje specjalistów prowadzących wsparcie postdiagnostyczne)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla specjalistów prowadzących wsparcie postdiagnostyczne w przedszkolach i szkołach (N=50).

Rodzice dzieci/uczniów objętych wsparciem postdiagnostycznym lub sami uczniowie byli zapoznawani z zaleceniami i wskazówkami do dalszej pracy. Przekazywanie tych informacji potwierdziła większość badanych specjalistów (84%). Pozostali respondenci nie byli w stanie udzielić odpowiedzi na pytanie dotyczące informacji zwrotnych w tym zakresie, które przekazywano rodzicom/opiekunom (16%).

Wykres 30. Przekazywanie wskazówek dotyczących pracy z dziećmi/uczniami po zakończeniu wsparcia postdiagnostycznego (deklaracje specjalistów prowadzących wsparcie postdiagnostyczne)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla specjalistów prowadzących wsparcie postdiagnostyczne w przedszkolach i szkołach (N=50).

Z informacji przekazanych przez ankietowanych dyrektorów poradni koordynujących wynika, że podczas planowania wsparcia postdiagnostycznego dla dzieci/ucniów pracownicy poradni psychologiczno-pedagogicznych napotykali przede wszystkim problemy związane z harmonogramami, w których uwzględniono zbyt **krótki czas przeznaczony na realizację wsparcia**. Jak wskazywano podczas badania – wiele spośród rozpoczętych działań wymaga kontynuacji po zakończeniu wdrażania przedsięwzięć grantowych w celu utrzymania uzyskanych pozytywnych efektów.

Kolejne ograniczenie stanowiła konieczność realizacji spotkań, w których brała udział większa liczba osób zaangażowanych w działania wspierające dzieci/ucniów. Jak zauważali respondenci – ze względu na **dużą liczbę obowiązków zawodowych** tych osób planowanie spotkań bywało problematyczne. Wśród zidentyfikowanych barier (powiązanych z wcześniej wymienionymi trudnościami) była również niechęć części nauczycieli do angażowania się w działania wymagające od nich wypełniania dużej liczby dokumentów, na co musieli przeznaczyć wiele czasu.

Inne wymienione problemy dotyczyły:

- limitów miejsc w odniesieniu do niektórych form terapii dla dzieci/ucniów,
- braku wolnych terminów u specjalistów,
- długiego czasu oczekiwania na diagnozy medyczne (jeśli były potrzebne),
- słabego zróżnicowania materiałów dotyczących realizacji wsparcia postdiagnostycznego,
- trudności w komunikacji z rodzicami,
- braku motywacji rodziców do udzielania dzieciom/ucniom koniecznego wsparcia.

Analiza dokumentów wykazała, że wszystkie oceny funkcjonalne zrealizowane w ramach przedsięwzięć grantowych przełożyły się na przygotowanie zaleceń postdiagnostycznych. Oznacza to, że każda osoba objęta tego rodzaju oceną miała **możliwość skorzystania ze wsparcia postdiagnostycznego**. W zależności od województwa było to **od 50 do 107 dzieci/ucniów**. Szczegółowe informacje nt. liczby dzieci/ucniów przedstawiono w następnej tabeli.

Tabela 8. Liczba dzieci/uczniów objętych wsparciem postdiagnostycznym

Województwo	Liczba dzieci/uczniów objętych wsparciem postdiagnostycznym
Dolnośląskie ⁸	107
Kujawsko-pomorskie	50
Lubelskie	51
Łódzkie	52
Małopolskie	51
Opolskie	50
Podkarpackie	54
Podlaskie	51
Pomorskie	59
Świętokrzyskie	50
Zachodniopomorskie	53

Źródło: Opracowanie własne na podstawie raportów „na wejście” i „na wyjście”.

Zarówno osoby uczestniczące w wywiadach pogłębionych, jak i ankietowani realizujący wsparcie w przedszkolach i szkołach potwierdzili, że zakres wsparcia postdiagnostycznego był bardzo zróżnicowany. Wynikało to z jednej strony ze zidentyfikowanych potrzeb i możliwości dzieci/uczniów, z drugiej natomiast z dostępności specjalistów oraz zasobów placówek. Wsparcia udzielano w formie indywidualnej i grupowej, zajęcia jednego rodzaju (np. wyrównawcze czy spotkania z psychologiem) realizowano dla danego ucznia/dziecka na ogół raz w tygodniu.

Z wypowiedzi specjalistów prowadzących wsparcie postdiagnostyczne w przedszkolach i szkołach wynika, że główne formy pomocy, jakie zaoferowano dzieciom/uczniom w ramach wsparcia postdiagnostycznego, obejmowały:

- trening poznawczy,
- psychoedukację,
- zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne (indywidualne i grupowe),
- terapie indywidualne,
- konsultacje dla rodziców,
- terapie logopedyczne,
- zajęcia pozalekcyjne na terenie szkoły, warsztaty,
- wsparcie psychologa i pedagoga,
- zajęcia korekcyjno-kompensacyjne,
- zajęcia rozwijające kompetencje społeczne,
- trening umiejętności społecznych.

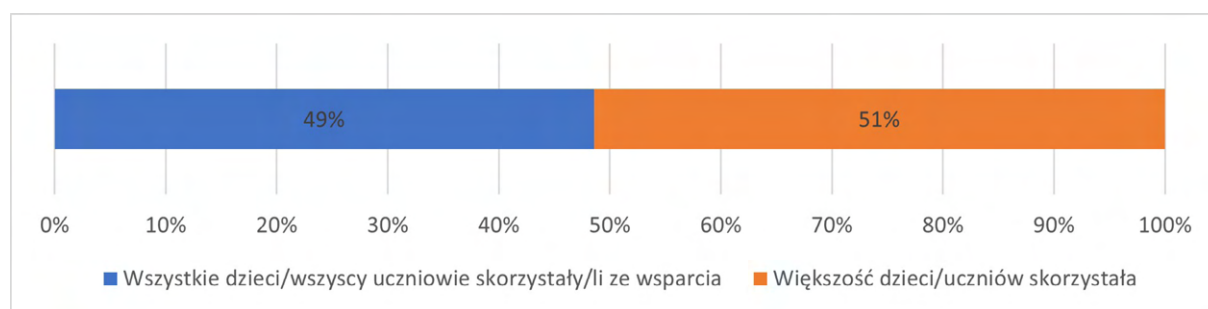
⁸ Dane dotyczące województwa dolnośląskiego zawierają zsumowane wartości z poradni w Polkowicach oraz we Wrocławiu.

Z kolei osoby uczestniczące w wywiadach pogłębionych wśród zaoferowanych form wsparcia wskazywały:

- zajęcia korekcyjno-kompensacyjne,
- zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze,
- zajęcia usprawniające kompetencje emocjonalno-społeczne,
- terapię/psychoterapię,
- poradnictwo psychologa/pedagoga,
- coaching,
- spotkania/konsultacje z rodzicami/opiekunami,
- warsztaty.

Nieco ponad połowa ankietowanych przedstawicieli poradni koordynujących zadeklarowała, że większość dzieci/uczniów objętych oceną funkcjonalną skorzystała z zaoferowanego im wsparcia postdiagnostycznego (51%). Pozostali ankietowani stwierdzili, że ze wsparcia tego skorzystali wszyscy objęci OF.

Wykres 31. Wykorzystanie zaproponowanych form wsparcia przez dzieci i uczniów (deklaracje trenerów)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla trenerów/psychologów i/lub innych specjalistów z poradni koordynującej, którzy brali udział w ocenie funkcjonalnej dzieci/uczniów (N=35).

Bardzo podobnie wypowiedzieli się ankietowani specjaliści. Połowa z nich oceniła, że wsparcia postdiagnostycznego udzielono wszystkim dzieciom/uczniom, w stosunku do których ocena funkcjonalna wskazała na potrzebę wdrożenia tego rodzaju działań. Nieco mniejszy był odsetek badanych, którzy potwierdzili skorzystanie ze wsparcia przez większość dzieci/uczniów objętych OF (48%).

Wykres 32. Wykorzystanie zaproponowanych form wsparcia postdiagnostycznego przez dzieci/uczniów (deklaracje specjalistów prowadzących wsparcie postdiagnostyczne)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla specjalistów prowadzących wsparcie postdiagnostyczne w przedszkolach i szkołach (N=50).

Z informacji przekazanych przez przedstawicieli Grantobiorców podczas wywiadów pogłębionych wynika, że każda z poradni koordynujących realizowała działania monitorujące wdrażanie wsparcia postdiagnostycznego. Za monitoring odpowiadali zarówno pracownicy poradni koordynujących i ppp, jak i przedstawiciele przedszkoli i szkół. Wśród osób odpowiedzialnych za te zadania znajdowali się m.in. koordynatorzy, trenerzy oraz inni specjaliści z poradni, jak też nauczyciele.

W ramach monitoringu wykorzystywane były badania ankietowe, a także techniki jakościowe (wywiady, obserwacje, konsultacje, analiza dokumentów – list, notatek, formularzy itp.). Czasami wykorzystywano w tym celu narzędzia miękkie (ogólne wytyczne do rozmowy), czasami bardziej standaryzowane (tj. narzędzia zawierające jednolite pytania, które zadawano różnym respondentom).

„Za monitorowanie odpowiadał główny koordynator projektu, liderzy do spraw projektu, trenerzy i koordynatorzy szkolni. I w jaki sposób to robiliśmy, monitorowaliśmy? Przede wszystkim analiza dokumentacji, przez rozmowę, poprzez konsultacje. Często zbieraliśmy się jako zespół projektowy po każdym etapie i konsultowaliśmy, wspólnie pisaliśmy raporty, analizowaliśmy dokumentację, która była do uzupełnienia, do wykonania, więc wydaje mi się, że byliśmy na bieżąco z tymi wszystkimi działaniami”.

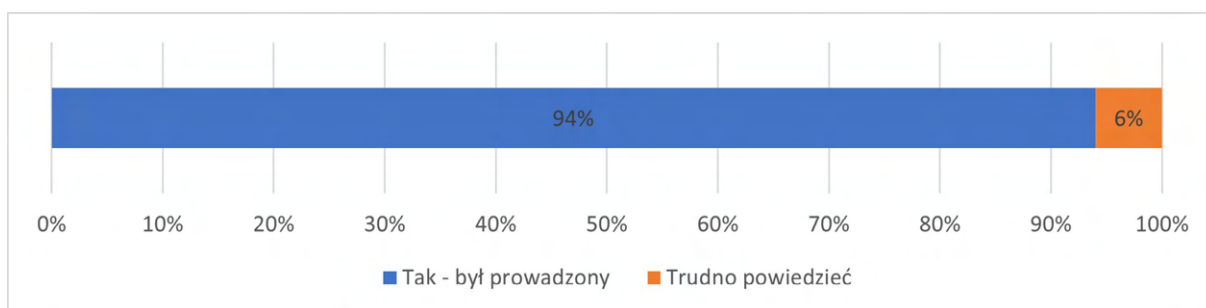
Źródło: Wywiad pogłębiony z przedstawicielem Grantobiorców.

Także badanie ankietowe przeprowadzone z dyrektorami potwierdziło, że realizacja działań postdiagnostycznych była monitorowana przez poradnie koordynujące. Za działania monitorujące w zależności od województwa odpowiadali różni pracownicy, w tym np. eksperci ds. monitoringu, koordynatorzy, trenerzy, psycholodzy, liderzy ds. realizacji projektu.

Monitoring obejmował:

- rozmowy i konsultacje z rodzicami dzieci/uczniów (w tym rodzaj oraz sposób prowadzenia wsparcia),
- superwizje, obserwacje, konsultacje oraz rozmowy z nauczycielami,
- „na wejście” i „na wyjście”,
- spotkania online,
- grupy wsparcia.

Wykres 33. Monitoring realizowanych działań postdiagnostycznych (deklaracje dyrektorów poradni koordynujących)

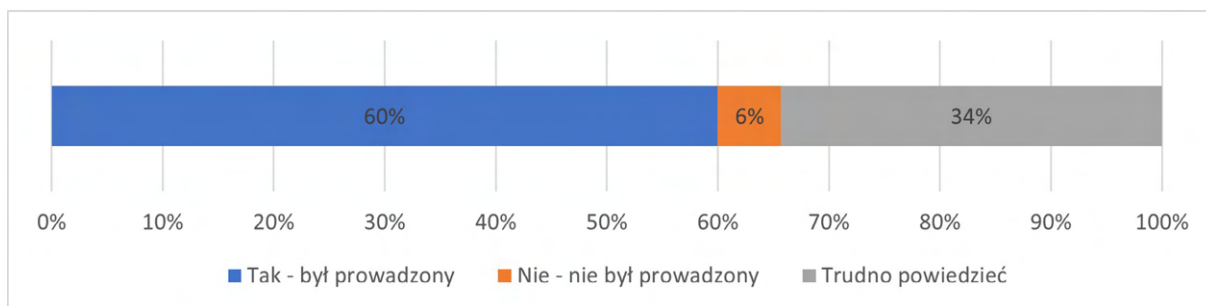

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla dyrektorów/koordynatorów poradni koordynujących (N=15).

Wyniki te potwierdziła również ankieta przeprowadzona z innymi pracownikami poradni koordynujących. Ponad połowa z nich przyznała, że w ich placówkach był prowadzony monitoring działań postdiagnostycznych (60%). Zgodnie z informacjami przekazanymi przez badanych, w monitoring zaangażowani byli koordynatorzy projektu, trenerzy i opiekunowie oraz psycholodzy i pedagodzy szkolni. Monitoring opierał się przede wszystkim na obserwacjach, rozmowach i konsultacjach zespołowych, a także badaniach ankietowych.

Jedynie 6% respondentów przyznało, że monitoring tych działań nie był prowadzony, co wynikało z faktu, iż działania postdiagnostyczne zostały zakończone z końcem roku szkolnego, co uniemożliwiło weryfikację sposobu ich wdrożenia.

Wykres 34. Monitoring realizowanych działań postdiagnostycznych (deklaracje trenerów)

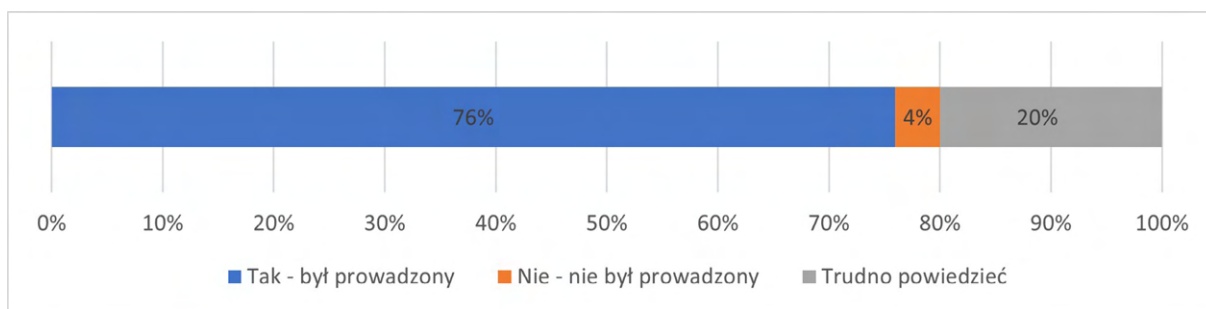

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla trenerów/psychologów i/lub innych specjalistów z poradni koordynującej, którzy brali udział w ocenie funkcjonalnej dzieci/uczniów (N=35).

Prowadzenie monitoringu potwierdziło też ponad 3/4 ankietowanych, którzy realizowali wsparcie postdiagnostyczne (76%). Zgodnie z ich wypowiedziami za monitoring odpowiadali różni członkowie zespołu – koordynatorzy, pedagodzy, psycholodzy, specjaliści (neurologopeda, logopeda). Działania te obejmowały np. konsultacje, analizę danych wtórnych, wywiady, obserwacje.

Osoby, które przyznały, że nie monitorowano udzielanego wsparcia (4%), uzasadniały tę sytuację brakiem czasu.

Wykres 35. Monitoring działań postdiagnostycznych (deklaracje specjalistów prowadzących wsparcie postdiagnostyczne)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla specjalistów prowadzących wsparcie postdiagnostyczne w przedszkolach i szkołach (N=50).

Pracownicy poradni koordynujących na podstawie przeprowadzonej ewaluacji działań postdiagnostycznych sformułowali następujące wnioski:

- przeprowadzona ocena miała integralny i interdyscyplinarny charakter, charakteryzowała ją również wysoka jakość i dokładność,
- realizacja projektu pozwoliła na rozwój i zacieśnienie współpracy między różnymi instytucjami/placówkami,
- opracowane indywidualne plany wsparcia dla dzieci i młodzieży charakteryzowała wysoka wartość (użyteczność),
- czas realizacji wsparcia postdiagnostycznego był zdecydowanie za krótki, wiele dzieci/wielu uczniów uzyskało diagnozy potwierdzające, że potrzebują dalszego wsparcia po zakończeniu działań postdiagnostycznych prowadzonych w ramach projektu,
- przeprowadzane działania (związane m.in. z realizacją konsultacji zespołowych) nie współgrały z rytmem pracy szkół oraz nauczycieli, a także stanowiły bardzo duże obciążenie dla nauczycieli, którzy równolegle z ich wykonywaniem wypełniali dużą liczbę swoich codziennych obowiązków zawodowych,
- duże znaczenie w całym procesie wspierania określonego dziecka/ucznia miały kwestionariusze oceny, które umożliwiały porównanie stanu dziecka/ucznia przed oraz po skorzystaniu ze wsparcia (podsumowanie zrealizowanych działań diagnostycznych oraz postdiagnostycznych).

„Psycholodzy, którzy przeprowadzali diagnozę, brali udział w szkolnych konsultacjach – i ich zadaniem było opracowanie planu wsparcia, który porządkował informacje. Stworzyliśmy taki wzór (...), były tam rubryki dotyczące opisu, diagnozy problemu, jakieś założenia co do przyczyny i konkretne działania postdiagnostyczne były tam zaprojektowane, wraz z imieniem i nazwiskiem osób realizujących te działania. To był ważny dokument, do którego można było się odnosić – na ile to, co było założone w tym planie wsparcia, było potem zrealizowane, co wybrzmiewało w tych indywidualnych kwestionariuszach konsultacji”.

Źródło: Wywiad pogłębiony z przedstawicielem Grantobiorców.

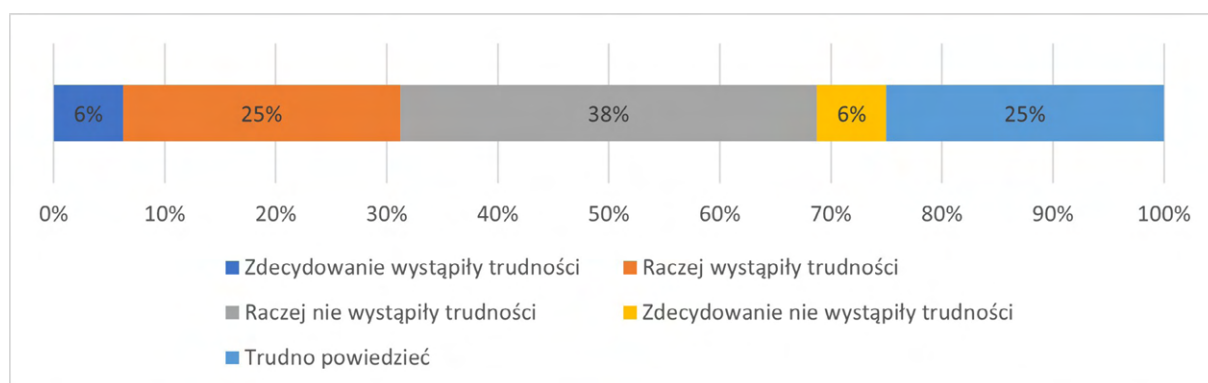
„Dużym utrudnieniem jest brak takiej mapy instytucji czy miejsc, w których dzieci mogą skorzystać z działań postdiagnostycznych – trzeba było opierać się na własnej wiedzy. My tutaj jako eksperta do spraw wsparcia dziecka i rodziny mieliśmy panią, która na co dzień pracuje w miejskim ośrodku pomocy społecznej, więc ona tę wiedzę miała dosyć szeroką i to nam też bardzo pomogło we wskazaniu instytucji. Taka współpraca z MOPS w realizacji tych działań postdiagnostycznych jest bardzo cenna i uważam, że będziemy sięgać (po nią) w dalszej kolejności (...)”.

Źródło: Wywiad pogłębiony z przedstawicielem Grantobiorców.

Mniej niż 1/3 ankietowanych dyrektorów poradni koordynujących (łącznie 31% respondentów) przyznała, że dzieci i uczniowie objęci oceną funkcjonalną w trakcie procesu oceny i/lub późniejszego wsparcia postdiagnostycznego natrafili na trudności/bariery.

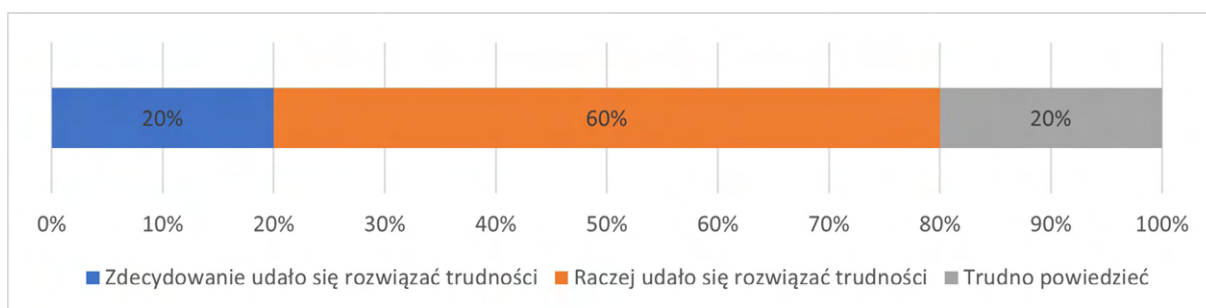
Wśród zidentyfikowanych problemów wymieniano: zbyt krótki czas realizacji wsparcia, choroby dzieci/uczniów, które uniemożliwiały ich dalszy udział w procesie diagnostycznym, ograniczony dostęp do specjalistów (np. psychologów).

Wykres 36. Trudności dzieci/młodzieży objętych OF oraz wsparciem postdiagnostycznym (deklaracje dyrektorów poradni koordynujących)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla dyrektorów/koordynatorów poradni koordynujących (N=15).

Z wypowiedzi dyrektorów wynikało jednak, że większość zidentyfikowanych problemów udało się rozwiązać (80%), m.in. poprzez indywidualne oraz telefoniczne konsultacje z rodzicami dzieci/uczniów poddanych ocenie.

Wykres 37. Rozwiązywanie problemów dzieci/młodzieży objętych OF oraz wsparciem postdiagnostycznym (deklaracje dyrektorów poradni koordynujących)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla dyrektorów/koordynatorów poradni koordynujących (N=15).

Respondenci wskazywali również podczas badania, że wsparcie, jakie uzyskali w ramach projektu ze strony ORE, było profesjonalne i stanowiło dla nich dużą wartość. Zwrócono jednak ponownie uwagę na to, że możliwość udzielania wsparcia w dłuższym okresie z pewnością przyczyniłaby się do podniesienia skuteczności realizowanych działań postdiagnostycznych.

Ponowną oceną funkcjonalną objęto wszystkie dzieci, które skorzystały ze wsparcia postdiagnostycznego, tj. wszystkie dzieci, które pierwotnie przebadano. Było to **od 50 dzieci/uczniów** w przypadku województw: kujawsko-pomorskiego, opolskiego i świętokrzyskiego, **do 107 dzieci/uczniów** z obszaru województwa dolnośląskiego.

Tabela 9. Liczba dzieci/uczniów objętych ponowną oceną funkcjonalną

Województwo	Liczba dzieci/uczniów objętych ponowną OF
Dolnośląskie ⁹	107
Kujawsko-pomorskie	50
Lubelskie	51
Łódzkie	52
Małopolskie	51
Opolskie	50
Podkarpackie	54
Podlaskie	51
Pomorskie	59
Świętokrzyskie	50
Zachodniopomorskie	53

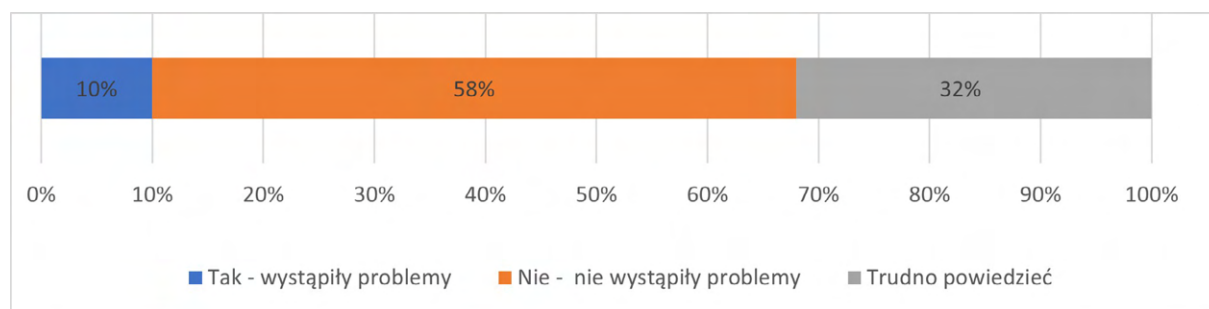
Źródło: Opracowanie własne na podstawie raportów „na wejście” i „na wyjście”.

⁹ Dane dotyczące województwa dolnośląskiego zawierają zsumowane wartości z poradni w Polkowicach oraz we Wrocławiu.

Tylko 10% respondentów przyznało, że podczas dokonywania ponownej oceny funkcjonalnej napotkało trudności. Dotyczyły one:

- zbyt krótkiego czasu, jaki upłynął pomiędzy pierwszą a drugą oceną (co miało negatywny wpływ na jakość/rzetelność uzyskanych wyników),
- utrudnionej komunikacji z dziećmi/uczniami,
- niechęci ze strony nauczycieli/szkoły.

Wykres 38. Problemy z dokonywaniem ponownej OF zidentyfikowane przez specjalistów prowadzących wsparcie postdiagnostyczne

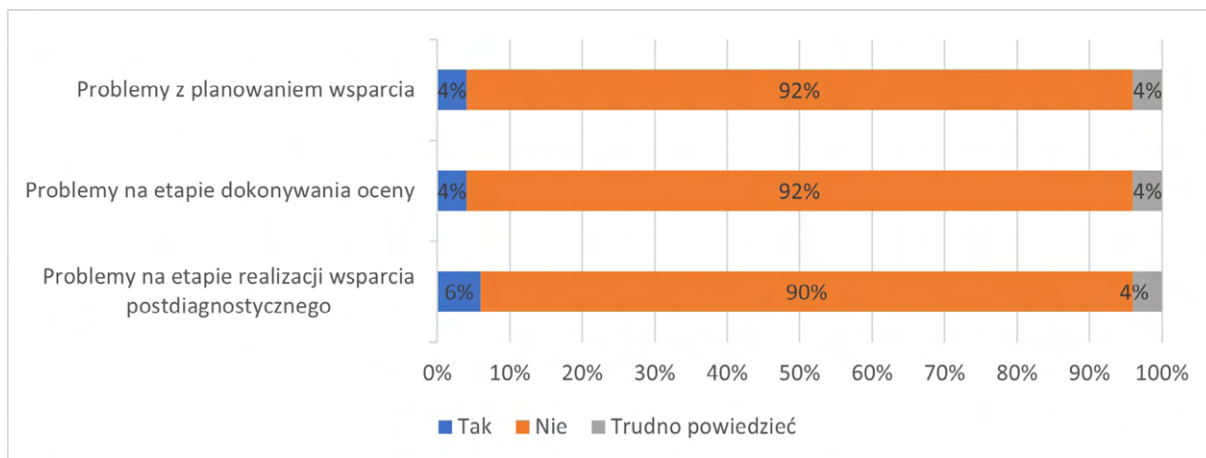

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla specjalistów prowadzących wsparcie postdiagnostyczne w przedszkolach i szkołach (N=50).

Objęci badaniem specjaliści wskazali, że dzieci/uczniowie oraz rodzice/opiekunowie bardzo rzadko zgłaszali jakiegokolwiek problemy w związku z działaniami realizowanymi w ramach projektów grantowych. Takie trudności występowały w pojedynczych przypadkach na wszystkich wyróżnionych etapach realizacji działań, tj.:

- podczas planowania wsparcia (4%) – były to problemy z ograniczonym dostępem do specjalistów,
- w momencie dokonywania oceny funkcjonalnej (4%) – trudności związane z nużącym testem kompetencji poznawczych, brakiem zrozumienia zapisów znajdujących się w dokumentacji z przeprowadzonych konsultacji,
- w czasie realizacji wsparcia postdiagnostycznego (6%) – np. zbyt późne wydanie opinii ppp skutkujące opóźnieniami związanymi z dokonaniem oceny oraz z rozpoczęciem wsparcia, krótki czas przeznaczony na realizację działań postdiagnostycznych czy problemy w komunikacji z dzieckiem/ucznem i jego niechęć do udziału w oferowanych formach wsparcia.

Wykres 39. Trudności identyfikowane przez dzieci/uczniów lub ich rodziców/opiekunów w związku z realizowanymi działaniami (deklaracje specjalistów prowadzących wsparcie postdiagnostyczne)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla specjalistów prowadzących wsparcie postdiagnostyczne w przedszkolach i szkołach (N=50).

Dzięki przeprowadzeniu oceny funkcjonalnej oraz udzielonemu wsparciu postdiagnostycznemu w odniesieniu do wielu dzieci/uczniów **udało się osiągnąć widoczne efekty**. Rezultaty te obejmowały m.in.:

- lepszą integrację dzieci/uczniów,
- wyższą motywację do pokonywania trudności,
- organizację pomocy dla dzieci w systemie przedszkolnym lub szkolnym,
- uruchomienie terapii lub leczenia specjalistycznego,
- wsparcie rodzin i kształtowanie sprzyjających rozwojowo postaw wychowawczych,
- zapobieganie trudnościom wtórnym,
- pomoc w podejmowaniu przez rodziców decyzji, np. dotyczących dalszej formy kształcenia dzieci,
- poprawę emocjonalnego funkcjonowania dzieci,
- bardziej dopasowane wsparcie rodziców/opiekunów i szkoły,
- poprawę funkcjonowania dzieci w grupie,
- wzmocnienie koncentracji uwagi dzieci/uczniów,
- wyposażenie uczestników zajęć w wiedzę pomagającą regulować procesy emocjonalne,
- poprawę funkcjonowania dzieci w zakresie komunikacji werbalnej, różnicowania słuchowego, poprawności budowania zdań pod względem fleksyjnym i składniowym, wzbogacenie zasobu leksykalnego uczniów,
- wzrost kompetencji społeczno-emocjonalnych badanych uczniów,
- wzrost kompetencji emocjonalno-społecznych oraz motywacji uczniów,
- podniesienie efektywności pracy uczniów,
- wzmocnienie kompetencji społecznych, lepsze funkcjonowanie w środowisku,
- rozwój osobowości.

Zgodnie z wypowiedziami badanych specjalistów **przeprowadzona ewaluacja działań postdiagnostycznych pozwoliła na wyciągnięcie następujących wniosków:**

- rozpoczęte działania wspierające powinny być kontynuowane (w perspektywie dłuższej niż dotychczasowe 3 miesiące),
- przeprowadzona ocena wydaje się właściwa i pozwala na dopasowanie adekwatnych i skutecznych działań wspierających,
- potrzebna jest ścisła współpraca z asystentami międzykulturowymi służąca pogłębieniu integracji i komunikacji między uczniami polskimi a ukraińskimi,
- konieczne jest uwrażliwienie nauczycieli na stosowanie zindywidualizowanego podejścia w ocenie potrzeb ucznia,
- podczas prowadzonych działań uzyskuje się wyższą efektywność dzięki współpracy placówki z rodziną,
- dzięki użytym narzędziom podnosi się jakość procesu diagnostycznego,
- wdrożenie oceny funkcjonalnej w ppp wymaga większych nakładów czasu i pracy, co oznacza, że konieczne jest zatrudnienie nowych pracowników,
- istnieje potrzeba zapewnienia powszechnego dostępu do specjalistów na terenie szkoły,
- potrzebne są większe środki finansowe, które pozwoliłyby na zapewnienie odpowiednich dla dzieci/uczniów warunków i pomocy dydaktycznych,
- dłuższy czas na postępowanie diagnostyczne korzystnie wpływa na weryfikowanie stawianych hipotez.

„Czas przeznaczony na realizację projektu był zbyt krótki, aby osiągać spektakularne zmiany w funkcjonowaniu. Każda forma pracy indywidualnej jest źródłem wsparcia. Wszyscy uczestnicy uczyli się nawiązywać i podtrzymywać relacje, co pozytywnie wpłynęło na ich gotowość do generalizacji nabytych umiejętności w innych sytuacjach”.

Źródło: Badanie ankietowe dla specjalistów prowadzących wsparcie postdiagnostyczne w przedszkolach i szkołach.

„Na etapie wdrażania zaleceń postdiagnostycznych, mimo zaangażowania wszystkich osób współpracujących, pojawiają się problemy wynikające z braku dostępności specjalistów w szkołach, placówkach. Niestety nie każde dziecko otrzyma pomoc, jakiej potrzebuje. Bardzo niska dostępność (specjalistów) z zakresu psychiatrii dzieci i młodzieży znacząco wydłuża proces diagnostyczny i wdrażanie pomocy”.

Źródło: Badanie ankietowe dla specjalistów prowadzących wsparcie postdiagnostyczne w przedszkolach i szkołach.

Analiza dokumentów pozwoliła z kolei na sformułowanie następujących wniosków i rekomendacji dotyczących procesu dokonywania oceny funkcjonalnej:

- w proces dokonywania oceny zaangażowani byli nie tylko psycholodzy, ale też pedagodzy, asystenci rodziny oraz inni specjaliści zatrudnieni w szkołach czy innych podmiotach (np. logopedzi), w związku z tym osoby te powinny mieć możliwość wykorzystania narzędzi KAPP i OKC, dzięki czemu mogłyby omawiać i interpretować

uzyskane wyniki we współpracy z psychologiem szkolnym – konieczne jest zatem rozszerzenie dostępności i uprawnień ww. narzędzi,

- ocena funkcjonalna mogłaby zostać poszerzona o obszar związany z rozwojem mowy przydatny dla neurologopedów, ponieważ zaburzenia mowy w znacznym stopniu utrudniają dzieciom/uczniom osiągnięcia edukacyjne,
- ocena funkcjonalna nie powinna skupiać się na przebadaniu dużej liczby dzieci/młodzieży, a na badaniu tych, które zdaniem specjalistów pracujących w szkołach i przedszkolach wymagają takiej oceny – te dzieci/ta młodzież powinny/a być kierowane/a na pogłębioną diagnozę we współpracy z poradnią, z tego względu konieczne jest określenie warunków, które muszą być spełnione, aby dana osoba została skierowana na diagnozę, lub powołanie osoby koordynującej na terenie przedszkola/szkoły, która miałaby pieczę nad wszystkimi dziećmi i oceniała stopień koniecznego wsparcia (brak selekcji dzieci/uczniów powoduje utrudnienia w pracy poradni i wydłużenie terminów oczekiwania na diagnozę i terapię),
- poradnie psychologiczno-pedagogiczne często borykają się z ograniczonym dostępem do narzędzi diagnostycznych oraz materiałów metodycznych ze względu na niedostateczną ilość sprzętu komputerowego, a co za tym idzie – ograniczone możliwości korzystania z zasobów internetu, w związku z powyższym konieczne jest dofinansowanie zakupów sprzętu, który umożliwi pracownikom ppp stały dostęp do narzędzi KAPP i OKC,
- słabą stroną procesu oceny funkcjonalnej oraz późniejszego planowania wsparcia w oparciu o jej wyniki są: nadmiar informacji, duża ilość dokumentów oraz bardzo rozbudowany/czasochłonny kwestionariusz (duża liczba pytań może powodować spadek motywacji do wypełniania dokumentu, co może z kolei rzutować na rzetelność wyniku) – w związku z tym konieczne jest wydłużenie czasu przeznaczonego na dokonanie oceny oraz wdrożenie wsparcia skierowanego do dzieci/młodzieży,
- z uwagi na bardzo dużą liczbę obowiązków wypełnianych przez pracowników ppp i konieczność przeznaczenia dużych nakładów ich czasu/pracy na dokonanie OF, wydaje się wskazane, aby trenerzy przeszkoleni w ramach przedsięwzięć grantowych prowadzili dla specjalistów z innych poradni (np. w ramach realizacji umowy-zlecenia) szkolenia z zakresu oceny funkcjonalnej i wykorzystania ww. narzędzi diagnostycznych,
- zauważono: niski poziom dostępności wyników prezentowanych w raportach z przeprowadzonych badań (szczególnie za pomocą narzędzia KAPP) z uwagi na problemy w generowaniu raportów (niemożność ich przesyłania na serwer), brak możliwości przesyłania linku z kwestionariuszami, problem z generowaniem kwestionariuszy dla dzieci z niepełnosprawnościami intelektualnymi w stopniu umiarkowanym, znacznym i głębokim, a także z uwagi na problemy techniczne z wyszukiwaniem materiałów postdiagnostycznych – w związku z tym istnieje konieczność naprawienia wymienionych usterek technicznych, a także wprowadzenia funkcji wyświetlania liczby prób, jaką ma dany test w ramach narzędzia,
- w odniesieniu do wsparcia postdiagnostycznego zachodzi konieczność: wydłużenia czasu na realizację tego rodzaju pomocy dla dzieci/młodzieży (wydłużenia

okresu pomiędzy oceną „na wejście” i „na wyjście”), zwiększenia dostępności terapii, przeznaczenia dodatkowych środków na pomoc psychologiczno-pedagogiczną w przedszkolu/szkole i zwiększenie dostępności różnych form pomocy dla dzieci/młodzieży, skrócenia czasu oczekiwania na badania w ppp, zmniejszenia ilości dokumentacji, nawiązania i utrzymania stałego kontaktu z rodzicami/opiekunami, dokonywania oceny zrealizowanych działań po roku od momentu rozpoczęcia wsparcia podstadiagnostycznego.

3.4. Wykorzystanie baterii diagnostycznej do oceny rozwoju poznawczego KAPP

Jak wynika z badania przeprowadzonego wśród pracowników poradni koordynujących, którzy wzięli udział w ocenie funkcjonalnej dzieci/uczniów, do czynników, które zachęcają do wykorzystania narzędzia KAPP, należy zaliczyć:

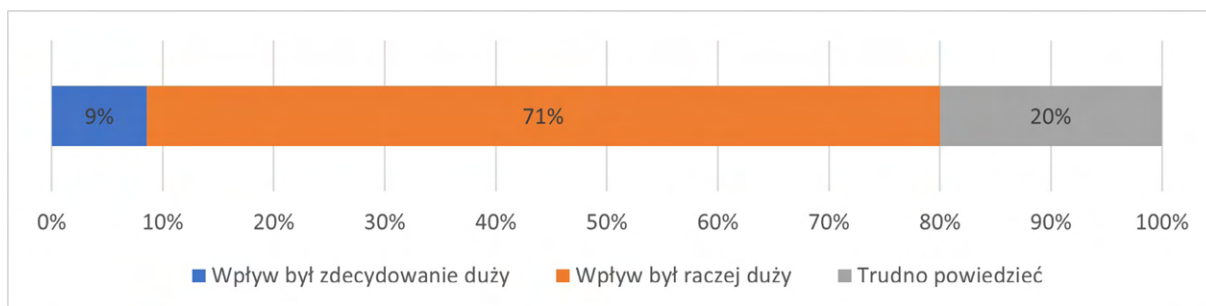
- wieloaspektowy charakter narzędzia pozwalający na dokonanie oceny dużego zakresu poznawczego dziecka,
- obszerną bazę materiałów postdiagnostycznych,
- ciekawą formę prowadzenia badań z wykorzystaniem aplikacji,
- powodowanie skupienia uwagi i koncentracji dziecka, które ma zostać objęte oceną,
- możliwość uzyskania wskazań związanych z trudnościami dziecka w nabywaniu podstawowych umiejętności szkolnych (tj. czytania, pisanie),
- odpowiedniość w przypadku występowania u dziecka/ucznia dysfunkcji wzroku, słuchu i/lub zaburzeń komunikacji językowej,
- wykorzystywanie możliwości technicznych i czasowych podczas stosowania narzędzia,
- zainteresowanie dziecka/ucznia technologią i multimediami.

Wśród elementów, które zdaniem badanych mogą zniechęcać do wykorzystania wskazanego narzędzia, należy wymienić:

- zbytne rozbudowanie narzędzia – w przypadku dzieci o zróżnicowanych potrzebach rozwojowych i edukacyjnych,
- konieczność przeznaczenia dużej ilości czasu na dokonanie oceny,
- niemierzenie przez KAPP ilorazu inteligencji ani poziomu rozwoju dziecka,
- przeznaczenie narzędzia do wykorzystania wyłącznie przez psychologów,
- wymaganie konkretnych zasobów technicznych,
- konieczność dobrej znajomości narzędzia podczas jego wykorzystywania.

Większość respondentów zgodziła się z twierdzeniem, że wykorzystanie materiałów postdiagnostycznych dołączonych do narzędzia KAPP przyczyniło się do rozwiązania zdiagnozowanych problemów dzieci/uczniów (łącznie 80% badanych).

Wykres 40. Wpływ materiałów postdiagnostycznych dołączonych do narzędzia KAPP na rozwiązanie problemów dzieci/uczniów (w opinii trenerów)

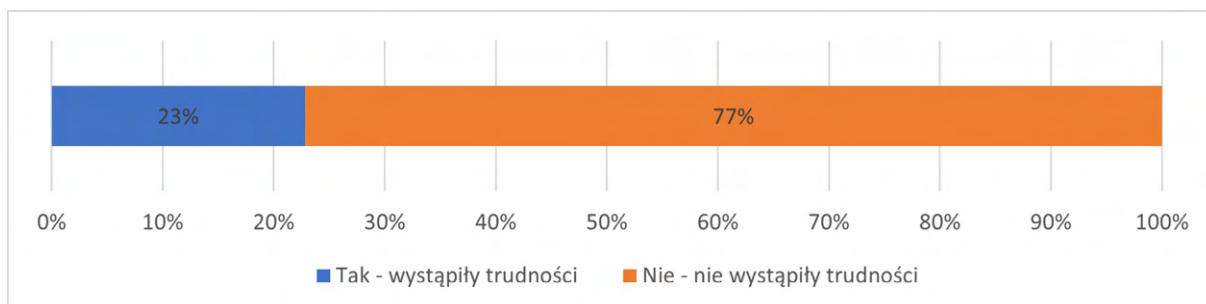

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla trenerów/psychologów i/lub innych specjalistów z poradni koordynującej, którzy brali udział w ocenie funkcjonalnej dzieci/uczniów (N=35).

Mniej niż 1/4 ankietowanych przedstawicieli poradni koordynujących (23% respondentów) napotkała trudności podczas wykorzystywania baterii diagnostycznej KAPP.

Zdecydowana większość utrudnień dotyczyła ograniczeń technicznych, np. braku możliwości pobrania aplikacji, zawieszania się systemu oraz problemów z generowaniem raportów. Większości z tych problemów nie udało się rozwiązać, część przezwyciężono dzięki konsultacjom e-mailowym i telefonicznym z ekspertem ORE.

Wykres 41. Trudności w wykorzystaniu narzędzia KAPP zaobserwowane przez badanych trenerów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla trenerów/psychologów i i/lub innych specjalistów z poradni koordynującej, którzy brali udział w ocenie funkcjonalnej dzieci/uczniów (N=35).

Przeprowadzona analiza raportów podsumowujących działania wdrożone w ramach przedsięwzięć grantowych pozwoliła na wysnucie następujących wniosków:

- bateria diagnostyczna KAPP oceniana jest na ogół jako narzędzie bardzo przydatne, które pozwala na integrowanie wielu zmiennych i daje szczegółowe informacje dotyczące funkcjonowania osoby badanej (podkreślono m.in. użyteczność profili i opisów jakościowych),
- narzędzie KAPP wprowadza wiele ułatwień dla specjalistów dokonujących oceny, umożliwia też przysyłanie kwestionariuszy rodzicom/opiekunom oraz nauczycielom pocztą elektroniczną, co znacznie ułatwia proces oceny i skraca czas prowadzenia badań (przy założeniu, że nie występują problemy techniczne),

- w ramach zasobów narzędzia udostępniono dużą bazę materiałów postdiagnostycznych (np. scenariuszy, gier, elementów graficznych), które stanowią wartościowy element baterii testowych i mogą być przekazywane rodzicom/opiekunom oraz nauczycielom,
- w czasie korzystania z narzędzia użytkownicy bardzo często napotykają problemy techniczne (np. z pobraniem aplikacji ze strony internetowej czy brakiem e-maili zwrotnych, które umożliwiają utworzenie nowego hasła podczas próby zalogowania się), w związku z czym konieczne wydaje się wypracowanie pomocy technicznej dla poradni,
- występują problemy związane z rozbudowanym charakterem narzędzia, które okazuje się męczące dla niektórych dzieci/uczniów, w związku z tym należy skrócić zbyt długie i nużące próby diagnostyczne w teście (np. ciąg ponad 100 prób, przykładów), a także dostosować polecenia do możliwości dzieci młodszych i z niższym potencjałem intelektualnym,
- daje się zauważyć wysoka wartość raportów przygotowywanych z użyciem narzędzia, jednocześnie wydaje się, że jego intuicyjność byłaby wyższa, gdyby wynik pojawiał się od razu po zakończeniu badania, a nie dopiero po złożeniu prośby o wygenerowanie raportu,
- istnieje konieczność rozszerzenia uprawnień do stosowania narzędzia KAPP na pedagogów,
- materiały postdiagnostyczne KAPP ocenione zostały jako przydatne/użyteczne i w dużej mierze atrakcyjne dla dzieci oraz rodziców/opiekunów, jednak mało intuicyjna jest wyszukiwarka tych materiałów, a jakość wykonania ulotek wydaje się zbyt niska (mało atrakcyjne wizualnie, mało czytelne, zbyt ogólne).

3.5. Wykorzystanie baterii diagnostycznej do oceny rozwoju emocjonalno-społecznego i osobowościowego OKC

W opinii badanych pracowników poradni koordynujących do czynników, które sprzyjają wykorzystaniu narzędzia OKC, należy zaliczyć:

- bardzo dobre opracowanie narzędzia (jego wysoką jakość),
- potrzeby dziecka (trudności) związane z obszarem funkcjonowania emocjonalno-społecznego,
- możliwość przeprowadzenia testów jednym narzędziem, które prezentuje dość szczegółowy obraz osoby badanej,
- wiedzę na temat narzędzia i umiejętność posługiwania się nim,
- uniwersalny charakter narzędzia.

Z kolei do elementów, które mogą powodować rezygnację z wykorzystania narzędzia OKC, zaliczono:

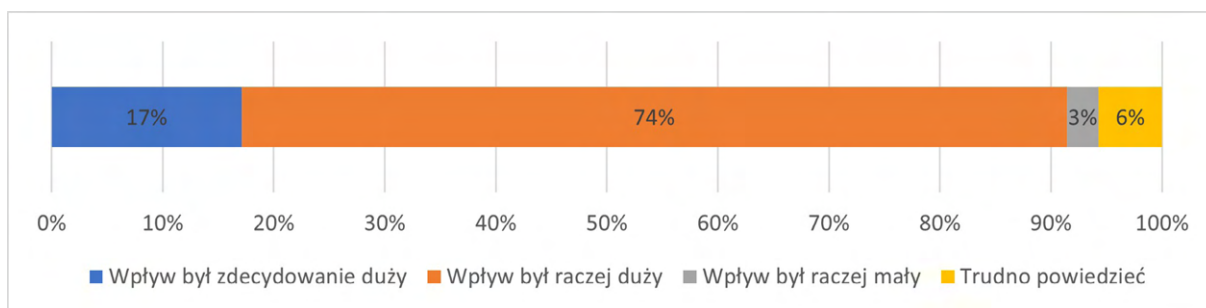
- zbyt dużą liczbę testów koniecznych do przeprowadzenia podczas jednego badania,
- możliwość wykorzystania narzędzia wyłącznie przez psychologów,

- zbyt skomplikowane pytania (niezrozumiałe dla niektórych dzieci/uczniów),
- brak skali kłamstwa umożliwiający manipulowanie wynikami i wymuszający dodatkową uważność podczas dokonywania ich interpretacji.

Zdecydowana większość ankietowanych przedstawicieli poradni koordynujących (łącznie 91% respondentów) uznała, że wykorzystanie materiałów postdiagnostycznych dołączonych do narzędzia OKC przyczyniło się do rozwiązywania zdiagnozowanych problemów dzieci/uczniów.

Jedynie 3% badanych wyraziło odmiennie zdanie – argumentowano je początkowymi problemami związanymi z działaniem platformy czy brakiem dostępu do materiałów.

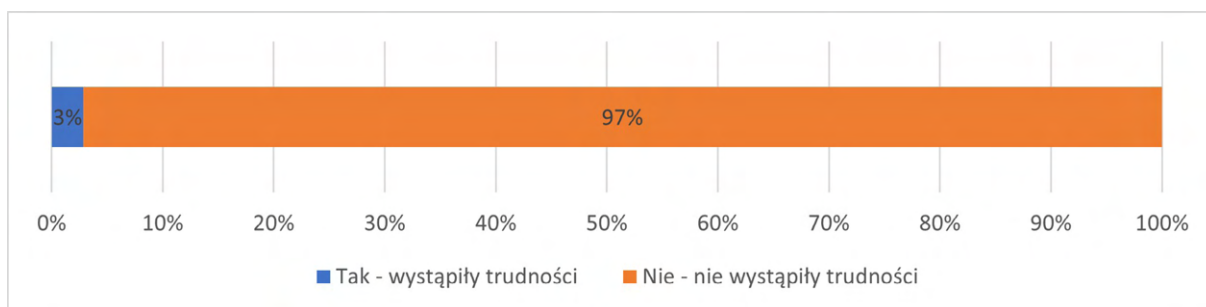
Wykres 42. Wpływ materiałów postdiagnostycznych dołączonych do narzędzia OKC na rozwiązywanie problemów dzieci/uczniów (w opinii trenerów)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla trenerów/psychologów i/lub innych specjalistów z poradni koordynującej, którzy brali udział w ocenie funkcjonalnej dzieci/uczniów (N=35).

Tylko 3% respondentów potwierdziło, że podczas wykorzystania baterii diagnostycznej OKC napotkali trudności – były one związane z nieprawidłowym działaniem narzędzia.

Wykres 43. Trudności w wykorzystaniu narzędzia OKC zaobserwowane przez badanych trenerów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla trenerów/psychologów i/lub innych specjalistów z poradni koordynującej, którzy brali udział w ocenie funkcjonalnej dzieci/uczniów (N=35).

Zgodnie z informacjami zawartymi w raportach podsumowujących działania zrealizowane w ramach projektów grantowych, w odniesieniu do baterii diagnostycznej OKC można wskazać następujące wnioski:

- narzędzie charakteryzuje się dużą przydatnością z punktu widzenia dokonywanej oceny funkcjonalnej dziecka/ucznia i odznacza się dużą użytecznością dla osób zaangażowanych w proces diagnostyczny,
- podobnie jak w przypadku baterii KAPP, również narzędzie OKC posiada bogatą bazę materiałów postdiagnostycznych, z których mogą korzystać rodzice/opiekunowie oraz pedagodzy w przedszkolach/szkolach,
- poziom dostępności wyników prezentowanych w raporcie z badania OKC jest odpowiedni i mogą być one z powodzeniem wykorzystywane podczas planowania działań postdiagnostycznych, wyniki przedstawione w formie graficznej i opisowej są czytelne, przejrzyste, a raporty można łatwo wygenerować,
- w aplikacji brakuje całościowego raportu z OKC, widoczne są tylko raporty z poszczególnych badań/testów, co utrudnia ogólną interpretację wyników, ponadto wyniki pokazują aktualny stan ucznia, a nie jego funkcjonowanie ogólne, co powoduje występowanie rozbieżności pomiędzy badaniem początkowym i końcowym, trudnych do zweryfikowania w krótkim odstępie czasu – z tego względu zachodzi potrzeba stworzenia możliwości wygenerowania raportu zbiorczego ze wszystkich warstw oraz przykładowych zaleceń do pracy z dzieckiem i przypisania kwalifikatora kodom ICF,
- część pytań zawartych w narzędziu należy postrzegać jako trudne dla dzieci, zdaniem użytkowników wymagają one wyjaśnienia, konieczne jest także dostosowanie poleceń do możliwości dzieci młodszych i z niższym potencjałem intelektualnym,
- materiały postdiagnostyczne OKC oceniane są jako przydatne/użyteczne, jednak dostęp do nich bezpośrednio po badaniu bywa ograniczony z uwagi na pojawiające się problemy techniczne, brak w nich także zaleceń dotyczących indywidualnej pracy z dzieckiem/ucniem.

3.6. Analiza sieci współpracy i wsparcia

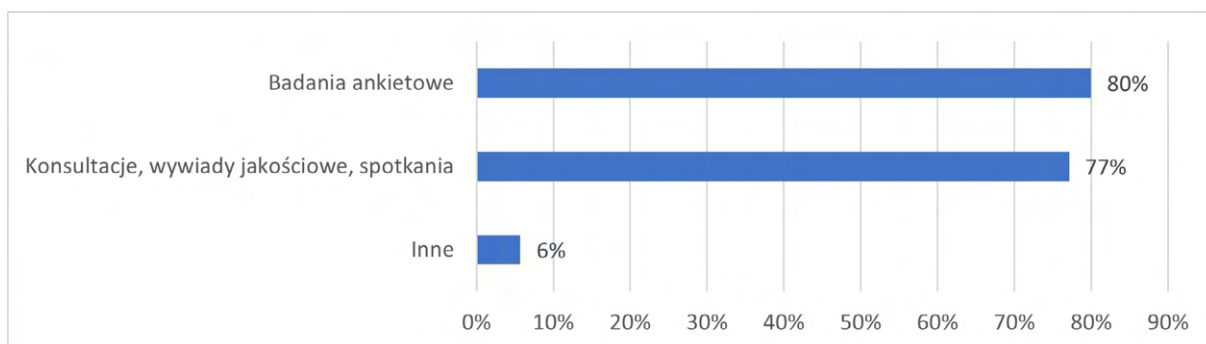
Zgodnie z wypowiedziami respondentów przed stworzeniem sieci współpracy i wsparcia przeprowadzali oni rozpoznanie potrzeb pracowników poradni psychologiczno-pedagogicznych związanych ze wsparciem w zakresie prowadzenia oceny funkcjonalnej. W świetle tych badań specjaliści zatrudnieni w ppp zgłaszali potrzeby związane z dostępem do informacji (prowadzeniem konsultacji, superwizji) oraz wymianą doświadczeń w wykorzystaniu narzędzi diagnostycznych KAPP i OKC. Oprócz konieczności uzyskania wsparcia merytorycznego zadeklarowano także potrzeby techniczno-organizacyjne, które ostatecznie przysparzały największej trudności (z uwagi na pojawiające się problemy z działaniem aplikacji).

„I najczęściej było to takie wsparcie informacyjne, bo mimo szkolenia (...) wszystko było dla nich jeszcze bardzo świeże i nowe, więc potrzebowali czasami doprecyzowania pewnych informacji (...). Gdy sami zaczęli narzędzie stosować, to nagle się pojawiało jakieś pytanie, które się nie pojawiło wcześniej w trakcie szkolenia, i nagle odkrywali, że czegoś jeszcze nie wiedzą, potrzebują się dowiedzieć albo właśnie napotykali jakieś trudności diagnostyczne czy trudności w zinterpretowaniu wyniku, wtedy potrzebowali takiego wsparcia. Natomiast myśmy mieli możliwość dwutorowego działania, bo (jeśli) Panie były w stanie same pomóc i odpowiedzieć, to oczywiście było to w ramach takich spotkań z trenerkami rozwiązywane, ale mieliśmy też doskonałą współpracę z ekspertem”.

Źródło: Wywiad pogłębiony z przedstawicielem Grantobiorców.

Z wypowiedzi badanych pracowników poradni koordynujących wynika, że diagnoza potrzeb przedstawicieli ppp w odniesieniu do stworzenia sieci współpracy i wsparcia dokonywana była głównie poprzez wykorzystanie badań ankietowych (80%) oraz badań jakościowych obejmujących konsultacje, wywiady i spotkania (77%).

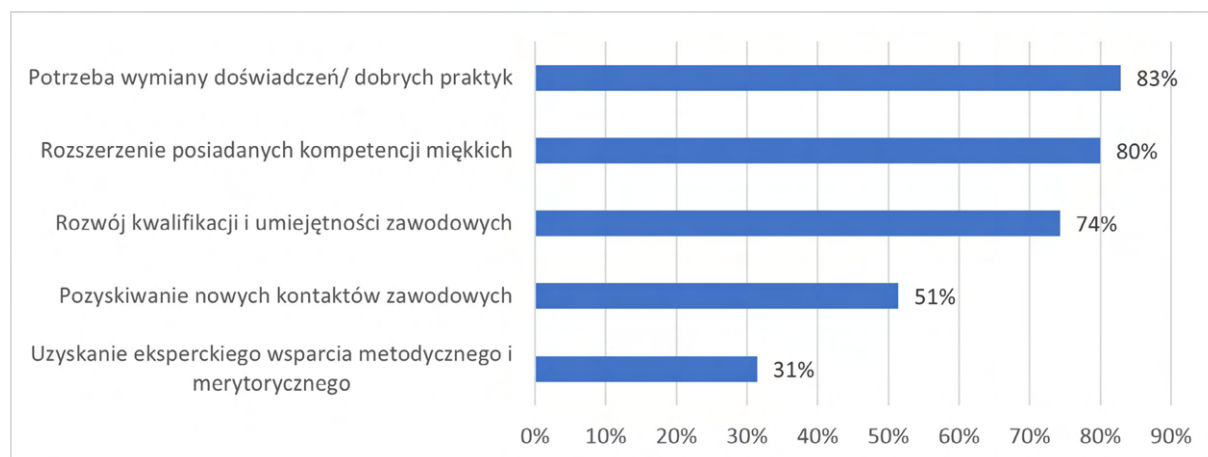
Wykres 44. Metody wykorzystane w celu rozpoznania potrzeb pracowników ppp związanych z siecią współpracy i wsparcia (deklaracje trenerów)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla trenerów/psychologów i/lub innych specjalistów z poradni koordynującej, którzy brali udział w ocenie funkcjonalnej dzieci/uczniów (N=35), pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

Wśród najczęściej wymienianych przez respondentów obszarów potrzeb pracowników ppp, które zostały zdiagnozowane w odniesieniu do sieci współpracy i wsparcia, znalazły się: wymiana doświadczeń/dobrych praktyk (83%), poszerzenie posiadanych kompetencji miękkich (80%) oraz rozwój kwalifikacji i umiejętności zawodowych (74%).

Wykres 45. Obszary potrzeb pracowników ppp związanych z siecią współpracy i wsparcia zidentyfikowane przez badanych trenerów

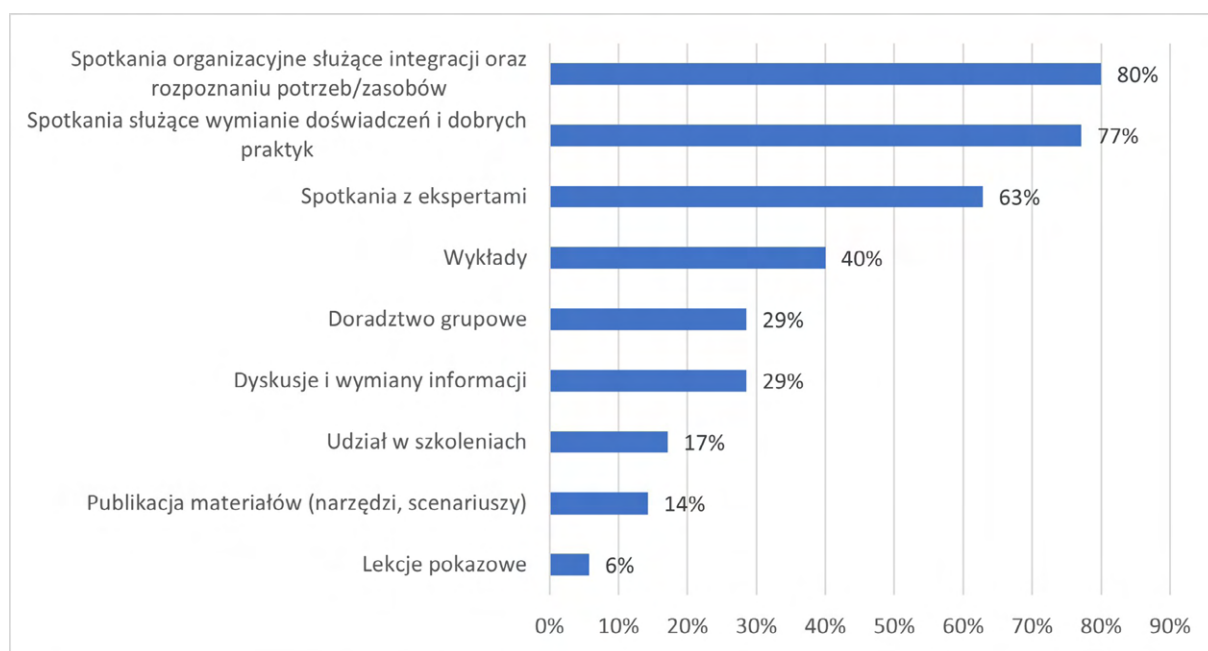

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla trenerów/psychologów i/lub innych specjalistów z poradni koordynującej, którzy brali udział w ocenie funkcjonalnej dzieci/uczniów (N=35); pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

Wśród konkretnych potrzeb zgłaszanych przez uczestników sieci w związku z prowadzeniem OF ankietowani przedstawiciele poradni koordynujących wymieniali natomiast:

- konieczność uzyskania informacji na temat sposobów wykorzystania nowych narzędzi (w tym m.in. dotyczących wymagań projektowych czy wskazówek technicznych – np. w jaki sposób pobrać aplikację KAPP/OKC, jak ją uruchomić, jak się zalogować, jak poruszać się po platformach itp.),
- potrzebę otrzymania pomocy w interpretacji uzyskanych wyników,
- zapotrzebowanie na wsparcie w zakresie realizacji badania,
- konieczność doprecyzowania kwestii związanych z przygotowaniem dokumentacji.

Z wypowiedzi badanych pracowników poradni koordynujących sieci współpracy/wsparcia wynika, że najczęściej działania sieci miały formę spotkań organizacyjnych, które umożliwiały integrację i rozpoznanie potrzeb oraz zasobów poszczególnych osób i instytucji (80%), spotkań pozwalających na wymianę doświadczeń i dobrych praktyk (77%), a także konsultacji z ekspertami (63%).

Wykres 46. Formy funkcjonowania sieci współpracy/wsparcia (deklaracje trenerów)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla trenerów/psychologów i/lub innych specjalistów z poradni koordynującej, którzy brali udział w ocenie funkcjonalnej dzieci/uczniów (N=35); pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

Zgodnie z wypowiedziami pracowników poradni koordynujących **wśród zagadnień merytorycznych, omawianych w ramach doradztwa** oferowanego w stworzonej sieci współpracy/wsparcia, znajdowały się te dotyczące:

- działań postdiagnostycznych związanych ze wspieraniem uczniów z deficytami rozwojowymi,
- edukacji włączającej,
- narzędzi diagnostycznych oraz sposobu ich wykorzystania,
- interpretacji wyników przeprowadzonych testów/obserwacji,
- sposobu dokumentowania wdrażanych działań,
- trudności technicznych związanych z działaniem baterii diagnostycznych,
- sposobu organizacji pracy,
- współpracy z rodzicami/opiekunami,
- trudności w kontakcie z koordynatorem szkolnej oceny funkcjonalnej,
- kryteriów diagnostycznych konkretnych schorzeń/zaburzeń (np. afazji motorycznej),
- doradztwa zawodowego dla uczniów szkół ponadpodstawowych z niepełnosprawnościami i innymi problemami zdrowotnymi,
- „Dzieci w Sieci”¹⁰ oraz tego, w jaki sposób nowoczesne technologie wpływają na rozwój i edukację dziecka,

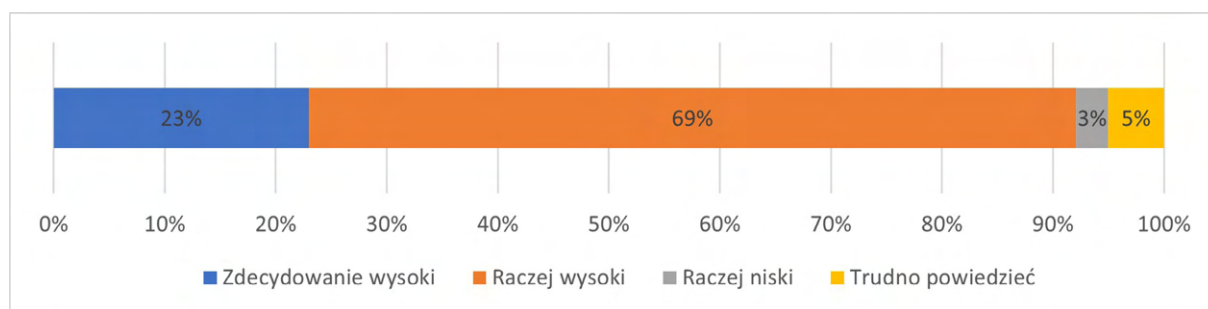
¹⁰ Usługa „Dzieci w Sieci” to narzędzie służące do zdalnego zarządzania treściami, które przegląda dziecko w internecie na swoim telefonie.

- wyzwań, które mogą napotkać dzieci podczas badania bateriami testowymi OKC i KAPP,
- profilaktyki i redukcji zaburzeń zachowania w kontekście budowania filarów odporności psychicznej.

Badani przedstawiciele poradni koordynującej (łącznie 92% respondentów) w większości wysoko lub bardzo wysoko oceniali poziom współpracy nawiązanej przez ich placówkę z innymi poradniami psychologiczno-pedagogicznymi uczestniczącymi w działaniu sieci stworzonej w ramach projektu grantowego.

Osoby, które współpracę oceniły raczej nisko (3% osób badanych), argumentowały swoje stanowisko niechęcią większości poradni do prowadzenia dodatkowych badań, ze względu na wysoki poziom obciążenia ich dodatkową pracą.

Wykres 47. Poziom współpracy poradni koordynującej z innymi poradniami psychologiczno-pedagogicznymi w ramach sieci (w opinii badanych trenerów)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla trenerów/psychologów i/lub innych specjalistów z poradni koordynującej, którzy brali udział w ocenie funkcjonalnej dzieci/uczniów (N=35).

Z informacji uzyskanych od pracowników poradni koordynującej wynika, że przebieg współpracy w ramach sieci przebiegał zazwyczaj zgodnie z wytycznymi określonymi w projekcie i bez większych problemów. **Dominującymi formami współpracy były konsultacje oraz spotkania** (zarówno w formie bezpośredniej/stacjonarnej, jak i zdalnej). Często wskazywano także na grupy wsparcia (np. wykorzystujące kontakt za pośrednictwem aplikacji WhatsApp), rozmowy telefoniczne, mailing.

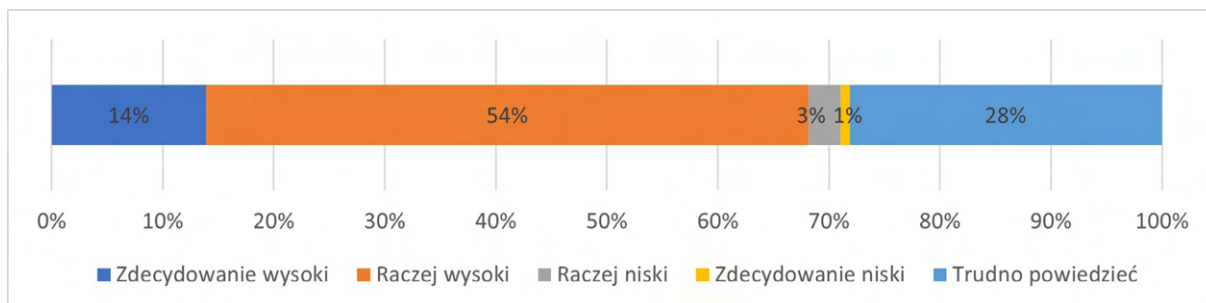
Dominująca część ankietowanych pracowników poradni psychologiczno-pedagogicznych, którzy wzięli udział w szkoleniach grantowych dotyczących OF (łącznie 68% respondentów), wysoko lub bardzo wysoko oceniła poziom współpracy nawiązanej przez ich placówkę w ramach sieci współpracy i wsparcia.

Nisko lub bardzo nisko oceniło współpracę 4% badanych, powołując się na:

- niedostateczny poziom kompetencji osoby szkolącej,
- brak nawiązania współpracy z nowymi podmiotami/instytucjami,
- brak klarownej komunikacji dotyczącej wymagań związanych z uczestnictwem w projekcie grantowym, w tym brak harmonogramu spotkań, niejasne oczekiwania dotyczące współpracy, brak wsparcia technicznego i merytorycznego,

- niskie zaangażowanie placówek w działania sieci współpracy,
- przeciągający się okres przydzielania dostępu do narzędzi.

Wykres 48. Poziom współpracy ppp z poradnią koordynującą oraz innymi ppp w ramach sieci (w opinii badanych pracowników ppp)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla przedstawicieli ppp biorących udział w szkoleniach grantowych (N=352).

Zgodnie z wypowiedziami ankietowanych pracowników ppp współpraca przebiegała zazwyczaj bez problemów i umożliwiała podniesienie skuteczności realizowanych działań – zarówno procesu diagnostycznego, jak i oferowanego na dalszym etapie wsparcia postdiagnostycznego. Podkreślano m.in. że ma ona merytoryczny charakter i jest rzeczowa. Wiele osób zaznaczyło też, że forma oraz częstotliwość kontaktów były dopasowane do ich potrzeb.

Najczęściej wymieniane przez respondentów formy współpracy, jaką nawiązywano w ramach sieci, obejmowały:

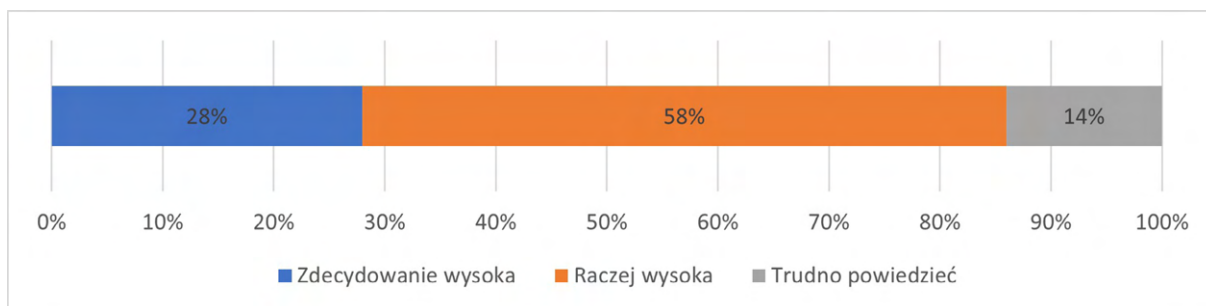
- konsultacje (w formie bezpośredniej, online, telefonicznej),
- szkolenia,
- grupy wsparcia,
- udostępnianie materiałów i narzędzi do pracy.

„Współpraca przebiegała bardzo dobrze. Odbывała się w ramach spotkań online, wymieniania e-maili oraz rozmów telefonicznych. Forma spotkania była wybierana elastycznie, zgodnie z potrzebami osób zaangażowanych w sieć współpracy”.

Źródło: Badanie ankietowe dla przedstawicieli ppp biorących udział w szkoleniach grantowych.

Pozytywne opinie na temat udziału w działaniach sieci wyrazili także specjaliści prowadzący wsparcie postdiagnostyczne w przedszkolach i szkołach. Zdecydowana większość ankietowanych (łącznie 86% respondentów) wysoko lub bardzo wysoko oceniła sieć współpracy i wsparcia, w której uczestniczyli oni w ramach projektu grantowego.

Wykres 49. Jakość sieci współpracy i wsparcia stworzonej w ramach przedsięwzięć grantowych (w ocenie specjalistów prowadzących wsparcie postdiagnostyczne)

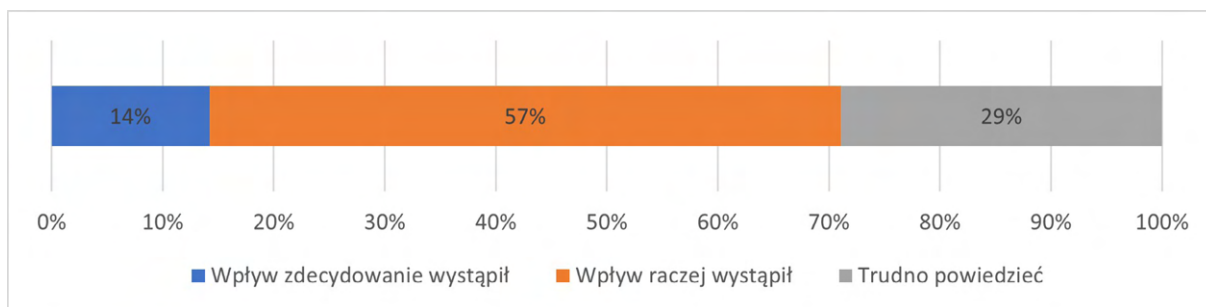

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla specjalistów prowadzących wsparcie postdiagnostyczne w przedszkolach i szkołach (N=50).

Ponad 2/3 badanych przedstawicieli poradni koordynujących (łącznie 71% respondentów) oceniły, że działanie sieci współpracy podniosło jakość poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego w ich województwie. Ich zdaniem stało się tak za sprawą:

- poszerzenia wiedzy i kompetencji pracowników,
- wymiany doświadczeń i dobrych praktyk,
- możliwości uzyskania wsparcia eksperckiego,
- współpracy pracowników różnych instytucji/placówek,
- poszerzenia zakresu wsparcia.

Wykres 50. Wpływ sieci na podniesienie jakości poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego w regionie (w ocenie badanych trenerów)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla trenerów/psychologów i/lub innych specjalistów z poradni koordynującej, którzy brali udział w ocenie funkcjonalnej dzieci/uczniów (N=35).

Niemal połowa ankietowanych przedstawicieli ppp, którzy wzięli udział w szkoleniach grantowych, oceniła, że sieć współpracy miała korzystny wpływ na jakość poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego w regionie (łącznie 49%). Osoby, które przyznały, że sieć przyczyniła się do podwyższenia jakości poradnictwa w województwie, argumentowały swoje oceny tym, że dzięki sieci duża liczba pracowników ppp mogła skorzystać ze szkoleń podnoszących poziom ich wiedzy i umiejętności m.in. w zakresie dokonywania OF dzieci/uczniów. W ich opinii sieć przyczyniła się ponadto do wymiany doświadczeń pomiędzy uczestnikami oraz dała im dostęp do nowych narzędzi pracy. Zdaniem pracowników ppp działania te

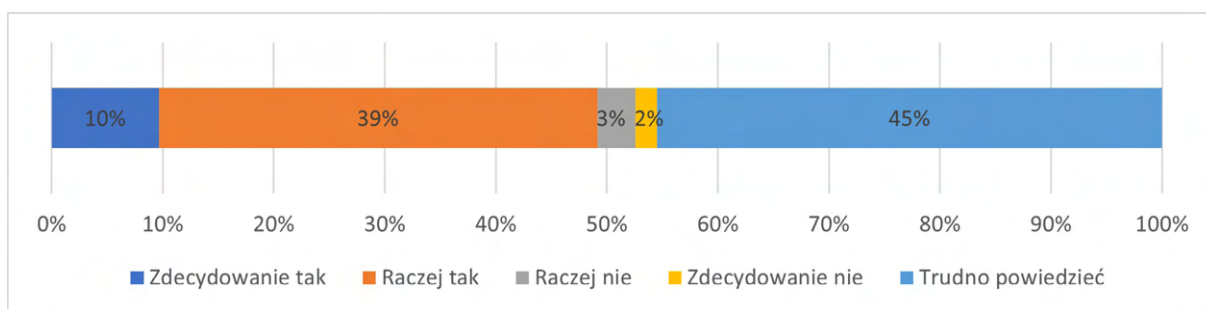
przyczyniły się do wielopłaszczyznowości w realizacji zadań oraz podniesienia jakości udzielanego wsparcia.

Blisko połowa respondentów nie potrafiła ocenić, czy działanie sieci współpracy/wsparcia miało wpływ na jakość poradnictwa w ich województwie (45% badanych), a 5% z nich uznało, że tego rodzaju wpływ nie występował. Osoby te twierdziły m.in., że współpraca nie przynosiła widocznych efektów, że brakowało im jasnej komunikacji oraz wsparcia technicznego i merytorycznego, a także, że zaangażowanie w działania podejmowane w ramach sieci miało negatywny wpływ na pracę wykonywaną przez nich w poradni.

„Cały pośpiech, brak jasno określonych warunków i bardzo duża ilość pracy do wykonania ograniczyły codzienną pracę poradni – zamiast skupiać się na realizacji przewidzianych diagnoz (w gorącym okresie poprzedzającym wydawanie licznych orzeczeń dotyczących kształcenia specjalnego), pracownicy musieli testować nowe narzędzie, które nie było przydatne w codziennej pracy diagnostycznej – były to dodatkowe, zbędne badania”.

Źródło: Badanie ankietowe dla przedstawicieli ppp biorących udział w szkoleniach grantowych.

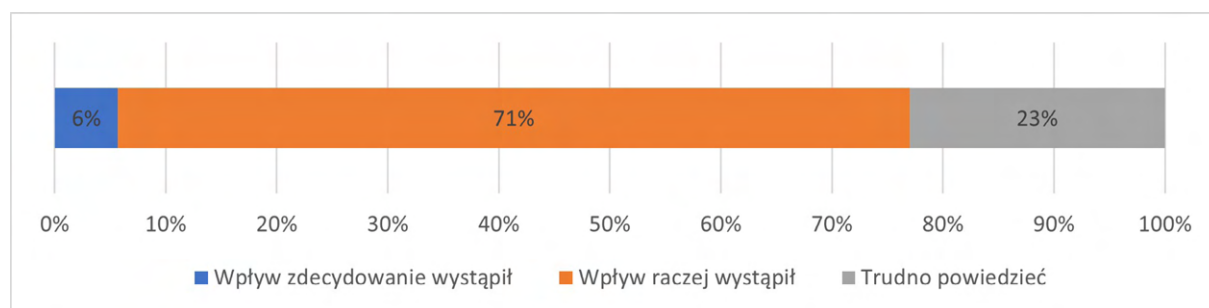
Wykres 51. Wpływ sieci współpracy na podniesienie jakości poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego w regionie (w ocenie badanych pracowników ppp)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla przedstawicieli ppp biorących udział w szkoleniach grantowych (N=352).

Aż 77% ankietowanych pracowników poradni koordynujących oceniło natomiast, że udział w sieci współpracy przyczynił się do podniesienia jakości wsparcia oferowanego nauczycielom przedszkoli i szkół w ich regionie.

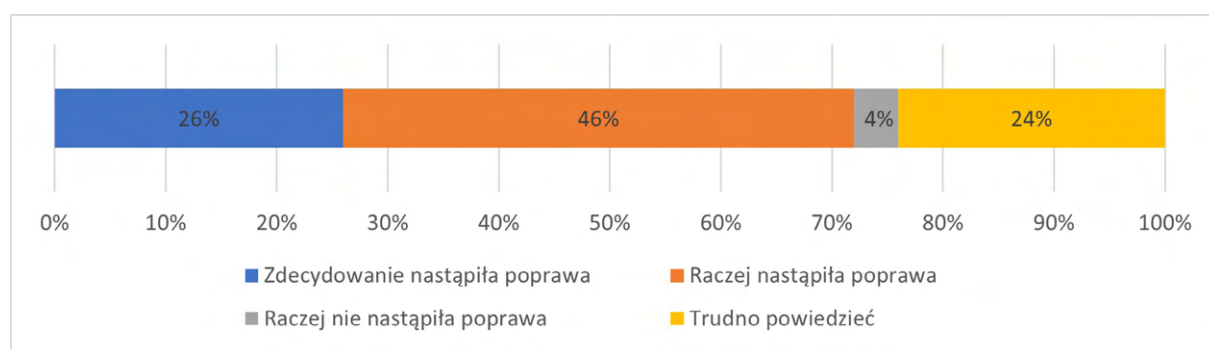
Wykres 52. Udział w sieci współpracy a poprawa jakości wsparcia oferowanego nauczycielom (w opinii badanych trenerów)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla trenerów/psychologów i/lub innych specjalistów z poradni koordynującej, którzy brali udział w ocenie funkcjonalnej dzieci/uczniów (N=35).

Zdaniem przeważającej części badanych specjalistów (72% ankietowanych) działanie sieci współpracy przyczyniło się do poprawy jakości uzyskiwanego przez nich wsparcia. Przeciwnie zdanie wyraziło jedynie 4% respondentów.

Wykres 53. Udział w sieci a podniesienie jakości uzyskiwanego wsparcia (w ocenie specjalistów prowadzących wsparcie postdiagnostyczne)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla specjalistów prowadzących wsparcie postdiagnostyczne w przedszkolach i szkołach (N=50).

Badani pracownicy poradni koordynacyjnych, poproszeni o wskazanie dobrych praktyk realizowanych w ramach stworzonych sieci współpracy, zwrócili uwagę na takie działania jak:

- realizacja konsultacji zespołowych (w tym pomiędzy różnymi podmiotami),
- wymiana doświadczeń z różnymi specjalistami pracującymi z dziećmi i młodzieżą,
- nawiązanie współpracy z przedszkolami/szkołami,
- podniesienie poziomu kompetencji pracowników,
- wdrożenie oceny funkcjonalnej w placówkach,
- realizacja szkoleń podnoszących wiedzę i umiejętności uczestników,
- podnoszenie jakości współpracy pomiędzy instytucjami.

W opinii badanych poradnie psychologiczno-pedagogiczne w przyszłości będą kontynuować wszystkie wymienione przez nich dobre praktyki.

Do dobrych praktyk realizowanych w ramach stworzonej sieci współpracy ankietowani przedstawiciele ppp zaliczyli natomiast:

- nawiązanie współpracy z rodzicami/opiekunami,
- wyznaczenie w placówce współpracującej osoby do kontaktu i koordynowania współpracy wewnątrzszkolnej,
- spotkania szkoleniowe dotyczące m.in. warsztatu pracy, specjalistycznych metod i form szkolenia,
- budowanie zaufania pomiędzy członkami sieci współpracy,
- wymianę informacji między specjalistami, korygowanie działań postdiagnostycznych pod kątem bieżących potrzeb ucznia,
- cykliczne spotkania mające na celu wymianę doświadczeń i udoskonalania procesów diagnozy (międzyzespołowe konsultacje, grupowe superwizje),
- warsztaty i szkolenia dostosowane do indywidualnych potrzeb placówki,
- tworzenie banku dobrych pomysłów,
- wymianę doświadczeń, indywidualnych spostrzeżeń pomiędzy specjalistami i nauczycielami,
- udostępnianie profesjonalnych materiałów do samokształcenia,
- poszerzanie kompetencji uczestników szkoleń,
- poznawanie nowych narzędzi na potrzeby diagnozy psychologiczno-pedagogicznej,
- opracowane „formatki” dokumentów niezbędnych do rozliczenia działań projektowych,
- korzystanie z metodycznego i merytorycznego wsparcia osób szkolących (ekspertów),
- regularne spotkania konsultacyjne dyrektora ppp z dyrektorami i pedagogami/psychologami z placówek działających w rejonie,
- konsultacje prowadzone przez specjalistów poradni z pedagogami/psychologami/logopedami z placówek,
- podejmowanie wspólnych działań (informacyjnych, szkoleniowych).

Podobnie jak pracownicy poradni koordynujących również ankietowani przedstawiciele pozostałych ppp zadeklarowali, że wszystkie wymienione przez nich dobre praktyki będą kontynuowane, ponieważ mają one istotny wpływ na jakość realizowanego wsparcia.

„Z pewnością utrzymywanie sieci relacji i wzajemnego wsparcia wśród specjalistów z różnych placówek może przyczyniać się do lepszego rozwoju kompetencji pracowników, co wtórnie będzie prawdopodobnie wpływało wzmacniająco na poziom świadczonych usług”.

Źródło: Badanie ankietowe dla przedstawicieli ppp biorących udział w szkoleniach grantowych.

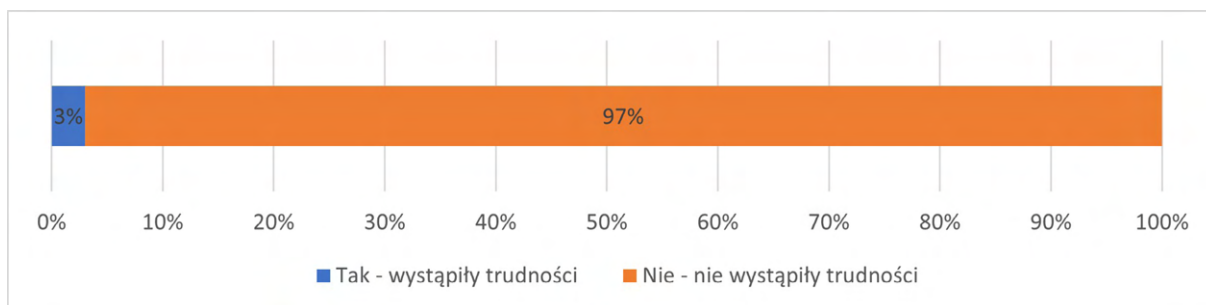
Wśród dobrych praktyk, które były realizowane w ramach stworzonej sieci współpracy, ankietowani specjaliści udzielający wsparcia postdiagnostycznego wymieniali z kolei:

- dostęp do nowych materiałów, narzędzi oraz pomocy postdiagnostycznych,
- analizę doświadczeń innych diagnostów i stosowanych przez nich metod rozwiązywania problemów,
- wymianę doświadczeń oraz informacji,

- możliwość udziału w konsultacjach z różnymi specjalistami,
- integrowanie środowiska,
- współpracę międzysektorową,
- współpracę z rodzicami/opiekunami,
- samokształcenie,
- warsztaty,
- szybki przepływ informacji/skuteczną komunikację.

Tylko jedna osoba (3%) zadeklarowała, że w ramach swoich działań w obrębie sieci współpracy napotkała trudności. Dotyczyły one słabego zaangażowania uczestników, tj. niskiej frekwencji. Problemu tego nie udało się rozwiązać.

Wykres 54. Trudności zidentyfikowane przez trenerów podczas udziału w działaniach sieci współpracy

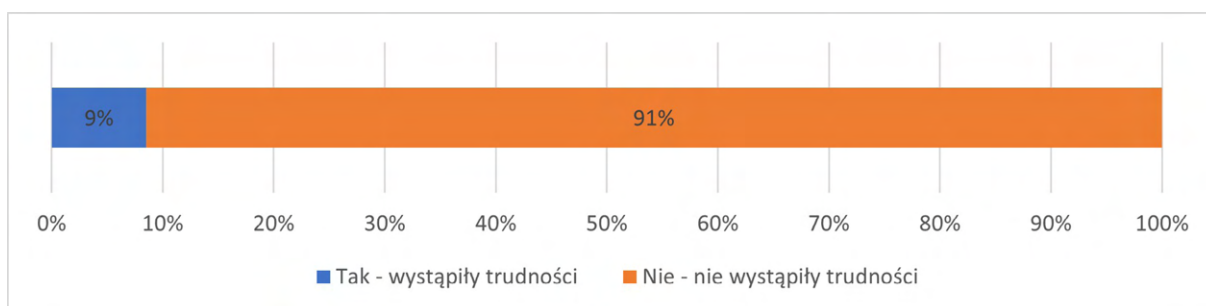

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla trenerów/psychologów i/lub innych specjalistów z poradni koordynującej, którzy brali udział w ocenie funkcjonalnej dzieci/uczniów (N=35).

Zdecydowana większość badanych pracowników ppp, którzy wzięli udział w szkoleniach grantowych (91%), stwierdziła, że w ramach swojego uczestnictwa w sieci współpracy nie napotkała żadnych trudności.

Problemy w tym zakresie zidentyfikowało 9% ankietowanych.

Wykres 55. Trudności zidentyfikowane przez pracowników ppp podczas udziału w działaniach sieci współpracy

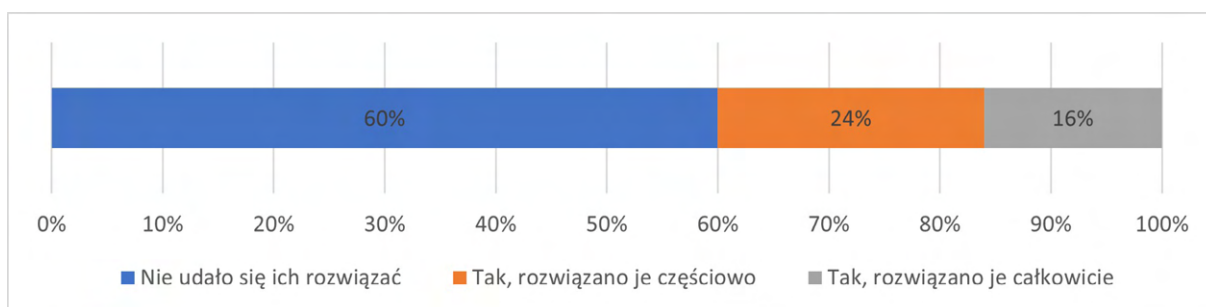
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla przedstawicieli ppp biorących udział w szkoleniach grantowych (N=352).

Osoby, które doświadczyły trudności związanych z udziałem w sieci wsparcia/współpracy, wskazały na:

- problemy techniczne, które obejmowały głównie trudności związane z obsługą platformy, logowaniem itp. – tego rodzaju problemy zwykle udawało się rozwiązać, m.in. dzięki pomocy informatyków,
- niedobór czasu, który utrudniał realizację zadań – w wielu przypadkach problemy te częściowo rozwiązywano, najczęściej poprzez zwiększenie nakładów czasu pracy pracowników oraz podniesienie ich elastyczności,
- problemy organizacyjne, np. zaplanowanie spotkań w czasie realizowania przez diagnostów innych zadań – problemy te rozwiązywano np. poprzez organizację dodatkowych spotkań/konsultacji indywidualnych,
- niedostateczny poziom komunikacji pomiędzy pracownikami/instytucjami – wielokrotnie próbowano nawiązać kontakt za pomocą różnych kanałów/narzędzi,
- inne zasady organizowania wsparcia przez instytucje spoza systemu oświaty oraz niewłaściwe wykorzystanie zasobów – np. wiodące ośrodki koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńcze (WOKRO) nie przyjmują dzieci bez opinii o potrzebie WWRD – nie udało się pokonać trudności wynikających z zasad funkcjonowania dotychczasowego systemu,
- niedostosowanie materiałów/narzędzi do pracy specjalistów spoza grona psychologów – problem nie został rozwiązany.

Co szóstą badaną osobą (16%), która zadeklarowała, że napotkała problemy związane z udziałem w sieci współpracy/wsparcia działających w ramach realizacji projektów grantowych, stwierdziła, że udało się je całkowicie rozwiązać, z kolei blisko 1/4 (24%) zadeklarowała, że problemy te zostały rozwiązane częściowo.

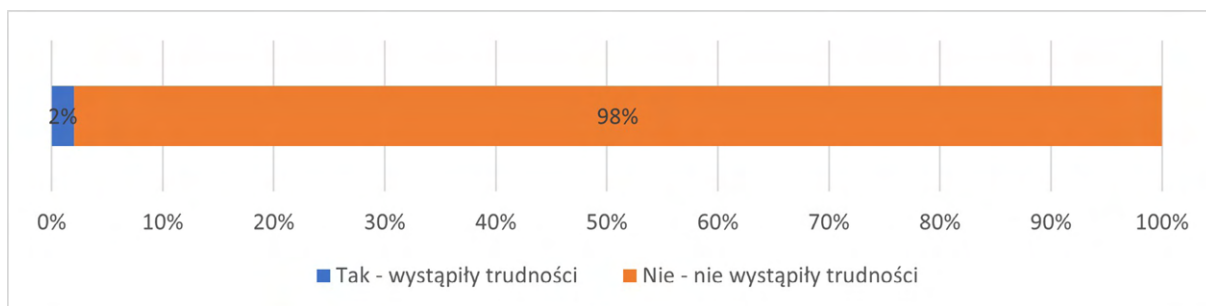
Wykres 56. Rozwiązanie problemów zidentyfikowanych przez pracowników ppp

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla przedstawicieli ppp biorących udział w szkoleniach grantowych (N=352).

O trudnościach związanych z udziałem w sieci współpracy wspomniał również jeden ze specjalistów realizujących wsparcie postdiagnostyczne (2%). W jego przypadku problemy te obejmowały konieczność angażowania dużych nakładów czasu na potrzeby działania w obrębie tej sieci.

Wykres 57. Trudności zidentyfikowane przez specjalistów prowadzących wsparcie postdiagnostyczne podczas udziału w działaniach sieci współpracy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla specjalistów prowadzących wsparcie postdiagnostyczne w przedszkolach i szkołach (N=50).

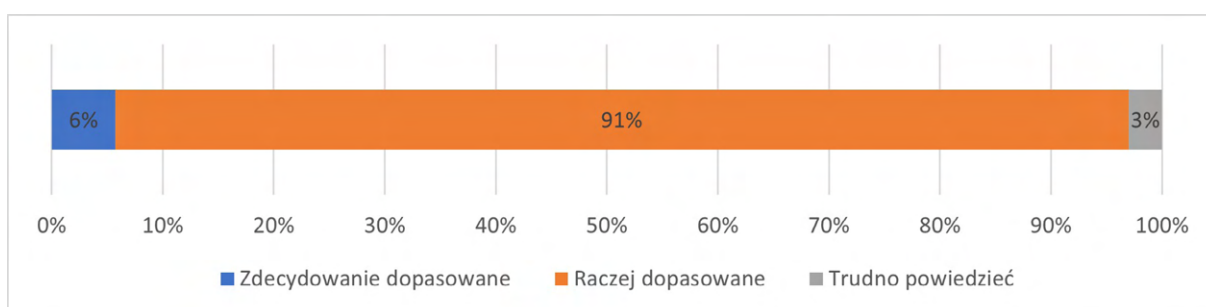
Badanie ankietowe przeprowadzone z pracownikami poradni koordynujących wykazało, że **każda z grup** wchodzących w skład sieci współpracy, tj. nauczyciele, pracownicy ppp oraz rodzice/opiekunowie, **korzystała najczęściej ze wsparcia w postaci konsultacji**, których wymiar był dostosowany do potrzeb danego uczestnika.

Inne formy wsparcia obejmowały:

- w odniesieniu do nauczycieli – superwizję, psychoedukację, poradnictwo specjalistyczne,
- w odniesieniu do pracowników poradni – wymianę doświadczeń, wsparcie techniczne, działanie grup wsparcia, superwizję, poradnictwo specjalistyczne,
- w odniesieniu do rodziców/opiekunów – informacje i zalecenia postdiagnostyczne, psychoedukację, poradnictwo specjalistyczne.

Niemal wszyscy respondenci (łącznie 97% badanych) zgodzili się z tym, że formy wsparcia oferowane w ramach sieci były adekwatne do potrzeb wymienionych grup docelowych.

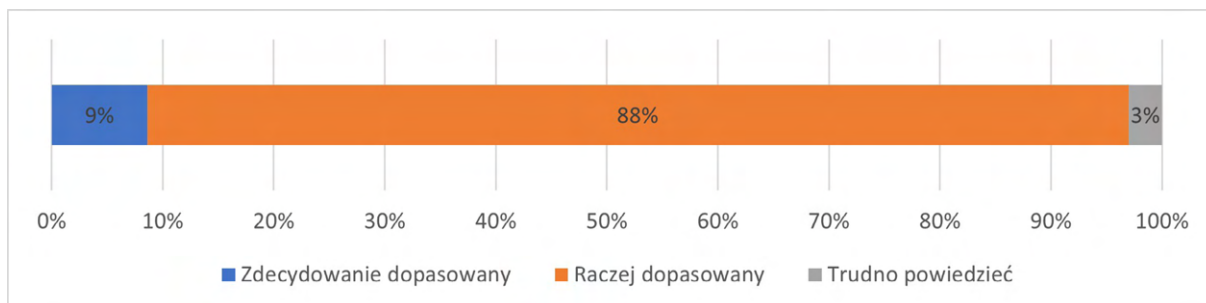
Wykres 58. Dopasowanie form wsparcia do potrzeb grup docelowych (w opinii badanych trenerów)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla trenerów/psychologów i/lub innych specjalistów z poradni koordynującej, którzy brali udział w ocenie funkcjonalnej dzieci/uczniów (N=35).

Taki sam odsetek ankietowanych przedstawicieli poradni koordynujących ocenił, że wymiar udzielonego wsparcia odpowiadał potrzebom wymienionych grup docelowych.

Wykres 59. Dostosowanie wymiaru udzielonego wsparcia do potrzeb grup docelowych (w opinii badanych trenerów)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla trenerów/psychologów i/lub innych specjalistów z poradni koordynującej, którzy brali udział w ocenie funkcjonalnej dzieci/uczniów (N=35).

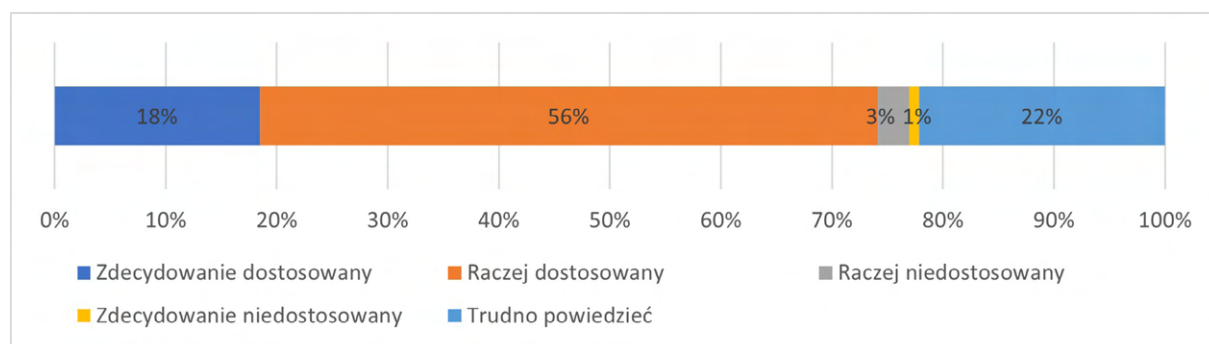
Zdecydowanie **najczęściej wskazywaną przez pracowników ppp formą wsparcia**, z jakiej korzystali w ramach sieci współpracy, **były konsultacje**. Na drugim miejscu znalazły się **szkolenia/webinary**, rzadziej wymieniano wsparcie w zakresie diagnozowania dzieci/uczniów, udostępnianie materiałów i narzędzi do pracy, wymianę doświadczeń, a także udział w konferencjach i superwizjach.

Z wypowiedzi respondentów wynika ponadto, że wsparcie, z jakiego korzystali w ramach sieci, w zdecydowanej większości nie było oferowane w ściśle określonym wymiarze, ale dostosowane do zgłoszonego przez nich zapotrzebowania. Dotyczyło to przede wszystkim różnego rodzaju konsultacji, spotkań oraz rozmów poświęconych wymianie wiedzy/doświadczeń. Konsultacje w trakcie projektów odbywały się co najmniej raz w tygodniu.

Zgodnie z deklaracjami respondentów, w przypadku szkoleń wymiar ten wynosił od 3 do 30 godzin, warsztaty i kursy trwały ok. 2–4 godziny, a działalność grup wsparcia – 2 godziny tygodniowo.

Dominująca część badanych przedstawicieli ppp (łącznie 74%) uznała, że wymiar udzielonego wsparcia okazał się odpowiedni do ich potrzeb. Przeciwnie odczucia miało jedynie 4% ankietowanych, a wiązało się to głównie z brakiem możliwości skorzystania przez nich ze wsparcia, ponieważ spotkania w sieci odbywały się w czasie, w którym byli oni zmuszeni wykonywać inne obowiązki zawodowe.

Wykres 60. Dostosowanie wymiaru udzielonego wsparcia do potrzeb odbiorców (w opinii pracowników ppp)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla przedstawicieli ppp biorących udział w szkoleniach grantowych (N=352).

Analiza zebranego materiału wykazała, że (podobnie jak w przypadku pozostałych grup badanych) do najczęściej wskazywanych form wsparcia, z jakich korzystali specjaliści prowadzący wsparcie postdiagnostyczne w przedszkolach i szkołach, należy zaliczyć: konsultacje oraz szkolenia.

Rysunek 2. Główne formy wsparcia oferowane w ramach sieci współpracy

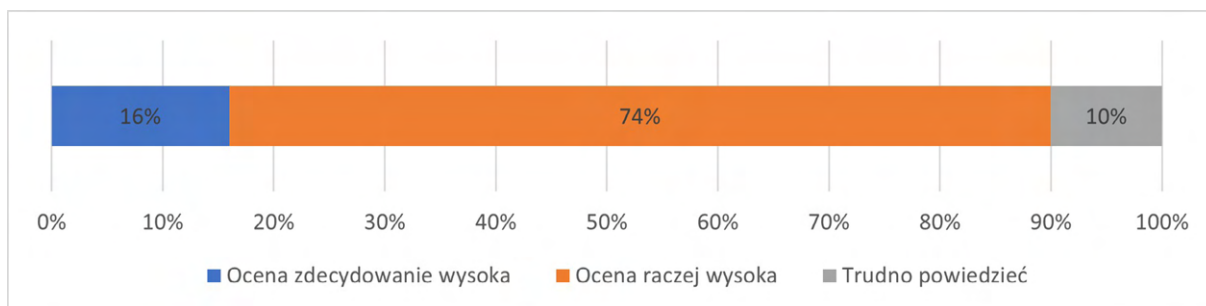

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla specjalistów prowadzących wsparcie postdiagnostyczne w przedszkolach i szkołach (N=50).

Wśród innych form wsparcia wskazywano: spotkania online z koordynatorami, udostępnianie na platformie materiałów (w tym przeznaczonych do samokształcenia), poradnictwo, funkcjonowanie bazy pomysłów, wymianę doświadczeń i dobrych praktyk.

Większość badanych specjalistów (łącznie 90% ankietowanych) zdecydowanie wysoko bądź raczej wysoko oceniła wsparcie otrzymane w ramach sieci współpracy.

Wykres 61. Wsparcie otrzymane w ramach sieci współpracy (w ocenie specjalistów prowadzących wsparcie postdiagnostyczne)

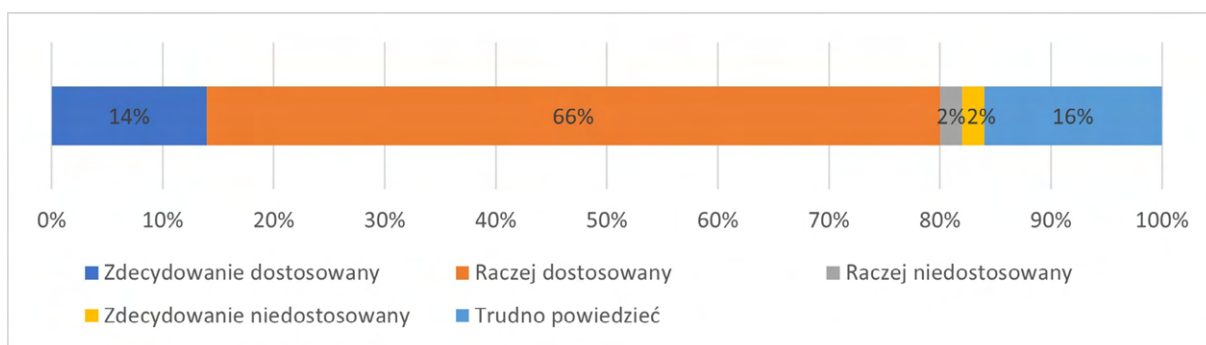

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla specjalistów prowadzących wsparcie postdiagnostyczne w przedszkolach i szkołach (N=50).

Większość respondentów (łącznie 80% ankietowanych) zgodziła się również co do tego, że wymiar uzyskanego wsparcia był adekwatny do ich potrzeb.

Nieliczne osoby, które wyraziły odmienne zdanie (4%), stwierdziły, że wytyczne dotyczące prowadzenia oceny były dla nich niejasne, a uzyskane efekty wsparcia nie zostały utrwalone.

Wykres 62. Dostosowanie wymiaru udzielonego wsparcia do potrzeb grup docelowych (w ocenie specjalistów prowadzących wsparcie postdiagnostyczne)

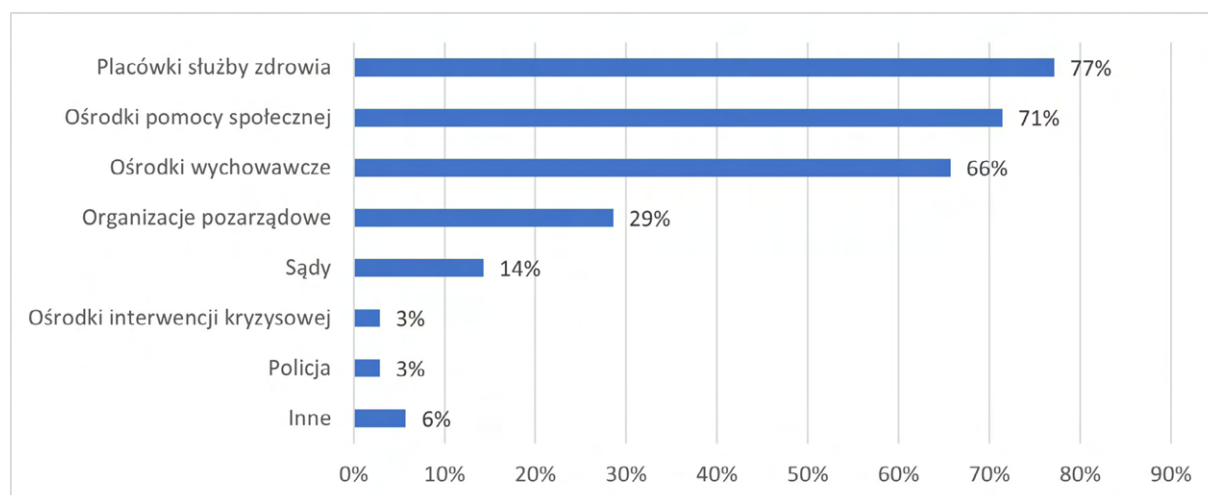

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla specjalistów prowadzących wsparcie postdiagnostyczne w przedszkolach i szkołach (N=50).

Zgodnie z wypowiedziami badanych pracowników poradni koordynujących, wśród placówek, z którymi nawiązali oni współpracę w ramach stworzonych sieci, dominowały: placówki służby zdrowia (77%), ośrodki pomocy społecznej (71%) oraz ośrodki wychowawcze (66%).

Wśród innych, niewymienionych w kwestionariuszu podmiotów, wskazywano na szkoły i przedszkola (6% respondentów).

Wykres 63. Placówki, z którymi poradnie koordynujące nawiązały współpracę, aby uzupełnić realizację działań w ramach projektu grantowego (deklaracje badanych trenerów)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla trenerów/psychologów i/lub innych specjalistów z poradni koordynującej, którzy brali udział w ocenie funkcjonalnej dzieci/uczniów (N=35); pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

Respondenci reprezentujący Grantobiorców podkreślali podczas wywiadów pogłębionych, że osoby uczestniczące w działaniach sieci współpracy miały możliwość uzyskiwania wsparcia przez cały okres trwania projektów grantowych, w miarę identyfikowanych potrzeb. Oprócz wspomnianych wcześniej form wsparcia oferowano im również poradnictwo specjalistyczne (np. eksperta w zakresie edukacji włączającej, psychiatry, prawnika, psychoterapeuty, specjalisty do spraw autyzmu itp.). Informacje/porady pracowników poradni koordynującej były przekazywane/udzielane na bieżąco – osobiście, telefonicznie czy e-mailowo, a konsultacje specjalistyczne planowano z wyprzedzeniem, w zależności od zgłoszonego zapotrzebowania.

Przeprowadzona przez Grantobiorców ewaluacja wsparcia skierowanego do pracowników ppp, nauczycieli oraz rodziców/opiekunów dzieci w ramach sieci wykazała, że większość z nich oceniła uzyskane wsparcie jako użyteczne i adekwatne do swoich potrzeb.

Z analizy dokumentów wynika, że rodzice/opiekunowie brali udział przede wszystkim w spotkaniach/konsultacjach, które obejmowały m.in. psychoedukację nt. zaburzeń i nieprawidłowości w funkcjonowaniu poznawczym oraz społeczno-emocjonalnym dziecka, poradnictwo, wzmacnianie kompetencji wychowawczych, zalecenia dotyczące pracy z dzieckiem w domu oraz wspierania jego rozwoju w wymagających tego obszarach, zgodnie z rozpoznanymi potrzebami (np. podawano rodzicom przykłady gier i zabaw rozwijających u dzieci określone kompetencje). Rodzice i opiekunowie mogli również uzyskać wsparcie emocjonalne, np. ze strony psychologa.

Informacje przedstawione w raportach „na wyjście” wskazują ponadto, że rodzice/opiekunowie na ogół chętnie uczestniczyli w całym procesie OF oraz późniejszym wsparciu postdiagnostycznym. Osoby te czuły się zaangażowane, ważne i doceniane, mając poczucie, że ich

wiedza na temat dziecka jest istotna i pozwala na dopasowanie wsparcia, które przyniesie dziecku realne korzyści. Efektem działań skierowanych do rodziców/opiekunów był przede wszystkim wzrost poziomu ich wiedzy, m.in. z zakresu funkcjonowania dziecka, trudności, z jakimi się ono boryka, możliwości wspierania go, czy zrozumienie, dlaczego dziecko zachowuje się w określony sposób. Widocznym efektem tych działań był także czynny udział wielu rodziców/opiekunów w procesie wspierania dziecka oraz ukierunkowanie współpracy pomiędzy nimi a szkołą, a także ich zadowolenie z osiągniętych przez dziecko rezultatów.

Do słabych stron udzielanego wsparcia rodzice/opiekunowie zaliczyli z kolei:

- w odniesieniu do dzieci – krótkoterminowość wsparcia, związany z procesem diagnostycznym stres dziecka oraz jego znużenie/zmęczenie,
- w odniesieniu do siebie – konieczność przeznaczenia dużych nakładów czasu/pracy, trudności w wypełnianiu rozbudowanych kwestionariuszy i dokonywaniu obiektywnych ocen, a także problemy techniczne (np. brak możliwości uzupełnienia kwestionariuszy udostępnianych e-mailowo).

Zgodnie z wypowiedziami osób uczestniczących w wywiadach pogłębionych prowadzona ewaluacja działań pozwalała również na uzyskanie dodatkowych opinii nt. całego procesu realizowanego w ramach projektu. Z jednej strony były to wnioski pozytywne, dotyczące np. efektów pracy z dziećmi/uczniemi. Z drugiej zaś informacje przekazywane np. przez osoby realizujące proces diagnostyczny oraz późniejsze wsparcie postdiagnostyczne dotyczyły trudności związanych z realizacją zadań, głównie z powodu nadmiaru obowiązków zawodowych. Zaobserwowano także, że niektórzy oceniali proces dokonywania OF jako czasochłonny i wymagający, a narzędzia diagnostyczne jako obszerne i dość skomplikowane.

„Jeśli chodzi o nauczycieli współpracujących z nami, to przede wszystkim bardzo dobrze ocenili współpracę ze specjalistami z poradni, dzięki tej poszerzonej diagnozie mogli spojrzeć całościowo na ucznia, mogli dobrać odpowiednie zajęcia, docenili profesjonalne podejście trenerów, wysoką jakość prowadzonej pracy, no i to, że ten obszerny proces badania przełożył się na taką skuteczną ocenę funkcjonalną i dobrane odpowiedniej pomocy. Rodzice, przede wszystkim w kontakcie z trenerami i w kontakcie z koordynatorami, specjalistami, podkreślali wysoką jakość udzielanych porad i konsultacji. Dzięki temu też trochę więcej dowiedzieli się o swoich dzieciach, spojrzeli z różnych stron na swoje dzieci, bardziej profesjonalnie, co na pewno zaowocowało lepszym podejściem, jeśli chodzi o techniki wychowawcze i pomoc w rozwijaniu się dzieci w środowisku, szczególnie domowym. Pracownicy poradni stwierdzili, że dzięki temu, iż mamy jeden test, te działania mogą być wieloaspektowe, ale też integralne (...). To daje nam taki standard, możemy stworzyć ramy, do których możemy się wszyscy odnieść”.

Źródło: Wywiad pogłębiony z przedstawicielem Grantobiorców.

Analizując zebrane dane dotyczące funkcjonowania sieci współpracy i wsparcia stworzonych w ramach przedsięwzięć grantowych, należy zauważyć, że:

- wszyscy Grantobiorcy przed utworzeniem sieci dla specjalistów prowadzących ocenę funkcjonalną przeprowadzili proces rozpoznawania potrzeb wśród osób, do których planowali oni skierować wsparcie – wykorzystali w tym celu głównie badania ankietowe, konsultacje, wywiady i spotkania,

- potrzeby, które deklarowali pracownicy ppp, obejmowały przede wszystkim wymianę doświadczeń i dobrych praktyk, poszerzenie posiadanych kompetencji miękkich oraz rozwój kwalifikacji i umiejętności zawodowych, w szczególności związanych z wykorzystaniem nowych narzędzi diagnostycznych, tj. baterii KAPP i OKC,
- sieci wsparcia/współpracy były przydatne dla uczestników i na ogół spełniały ich oczekiwania oraz stanowiły odpowiedź na wcześniej zidentyfikowane potrzeby – zarówno jeśli chodzi o zakres wsparcia, jak i jego wymiar,
- większość ankietowanych przedstawicieli poradni koordynujących i innych ppp wysoko oceniła poziom współpracy nawiązanej w ramach sieci i deklarowała, że nie doświadczyła podczas swojego udziału żadnych problemów,
- wsparcie (w tym np. związane z podnoszeniem poziomu wiedzy nt. własnych dzieci oraz napotykanych przez nie trudności) było użyteczne dla rodziców/opiekunów dzieci/uczniów objętych oceną funkcjonalną,
- sieci współpracy/wsparcia przyczyniły się do wzrostu skuteczności oceny funkcjonalnej i udzielonego wsparcia podstadiagnostycznego, a także do podniesienia jakości poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego oraz poziomu wsparcia oferowanego nauczycielom przedszkoli i szkół,
- dzięki działaniom podjętym w ramach sieci rodzice/opiekunowie chętniej włączali się w proces oceny oraz wsparcia dzieci/uczniów,
- podczas badania wskazano szereg dobrych praktyk wypracowanych w ramach sieci współpracy/wsparcia (obejmujących przede wszystkim integrację środowiska oraz współpracę pomiędzy różnymi instytucjami zaangażowanymi w proces dokonywania oceny, a także wspierania dzieci i młodzieży, m.in. poprzez dbanie o sprawny przepływ informacji), deklarowano również, że wypracowane rozwiązania będą wykorzystywane po zakończeniu działań projektowych,
- w ramach działania sieci współpracy/wsparcia identyfikowano trudności związane z: niskim zaangażowaniem niektórych placówek, niewystarczającym poziomem kompetencji osób realizujących szkolenia, niedostatecznym poziomem przekazywania informacji dotyczących warunków udziału w projekcie grantowym, brakiem harmonogramu spotkań, niejasnymi oczekiwaniami dotyczącymi współpracy oraz brakiem wsparcia technicznego i merytorycznego, wskazywano również na problemy techniczne, które obejmowały głównie trudności związane z obsługą Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej (ZPE) oraz zbyt małe zasoby czasu, które utrudniały realizację zadań i ograniczały możliwość zaangażowania się w działania w ramach sieci.

3.7. Realizacja szkoleń w przedsięwzięciach grantowych

Analiza dokumentów wykazała, że w szkoleniach z zakresu oceny funkcjonalnej i narzędzi diagnostycznych KAPP i OKC prowadzonych przez ORE dla pracowników poradni koordynujących wzięło udział 47 trenerów/psychologów. W szkoleniach grantowych zrealizowanych przez osoby przeszkolone przez ORE wzięło z kolei udział 1236 pracowników poradni psychologiczno-pedagogicznych z 11 województw.

Rysunek 3. Uczestnicy szkoleń z zakresu oceny funkcjonalnej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Zamawiającego.

Z rozmów przeprowadzonych z przedstawicielami Grantobiorców wynika, że dokonując rekrutacji pracowników, którzy mieli wziąć udział w szkoleniach organizowanych przez ORE, w pierwszej kolejności poinformowali oni wszystkie osoby zatrudnione w poradni o projekcie pozakonkursowym ORE oraz możliwości wzięcia udziału w szkoleniu. Po zapoznaniu się z tymi informacjami pracownicy samodzielnie zgłaszali chęć udziału w szkoleniu. Dyrektorzy placówek podejmowali ostateczną decyzję co do akceptacji tych zgłoszeń, biorąc pod uwagę np. kompetencje miękkie posiadane przez pracowników (np. poziom ambicji, zaangażowanie, obowiązkowość itp.), ich doświadczenie, a także wiedzę i umiejętności techniczne (związane z obsługą komputera, nowoczesnych narzędzi komunikacyjnych itp.), obszary zainteresowań oraz dyspozycyjność. Zdarzało się, że niektórzy z pracowników rezygnowali z udziału w szkoleniach (np. z uwagi na sytuację rodzinną).

Oferta szkoleń z zakresu prowadzenia oceny funkcjonalnej z wykorzystaniem baterii diagnostycznych KAPP i OKC realizowanych w ramach projektów grantowych kierowana była przez poradnie koordynujące do innych poradni psychologiczno-pedagogicznych funkcjonujących w danym województwie. W przypadku województwa dolnośląskiego poradnie koordynujące skierowały ofertę szkoleń do wszystkich tego typu placówek działających w regionie.

W ramach rekrutacji pracowników ppp informacje przekazywano osobiście (m.in. organizując spotkania dla dyrektorów lub przy współudziale kuratorów, np. podczas narady inauguracyjnej rok szkolny), drogą telefoniczną, e-mailową oraz poprzez istniejące sieci współpracy (tzw. „sieci poradniane”). Bardziej szczegółowe informacje, dotyczące np. zasad udziału w projektach grantowych, przekazywano najczęściej drogą elektroniczną.

„(...) Myśmy to zrobili w dwóch etapach. W pierwszym etapie (...) poszedł taki list szczegółowy: o co chodzi z projektem, jak to będzie wyglądać, do kogo, dla kogo, że ORE itd. – z odesłaniem na stronę ORE, gdzie można się było zapoznać bardzo szczegółowo, jakby ktoś był zainteresowany. Potem do tych poradni, które nam w województwie odpowiadały: tak jesteśmy zainteresowani, możemy wziąć w tym udział”.

Źródło: Wywiad pogłębiony z przedstawicielem Grantobiorców.

Po przekazaniu przez Grantobiorców informacji nt. projektu do poszczególnych ppp, poradnie te deklarowały, czy chcą wziąć udział w projekcie oraz ilu pracowników oddelegują do udziału w szkoleniach. Liczba tych uczestników musiała zostać dostosowana do możliwości danej poradni koordynującej oraz trenerów, którzy zostali przeszkoleni przez ORE.

Według badanych przeprowadzoną rekrutację należy ocenić jako skuteczną, ponieważ pozwoliła ona na zebranie dużej liczby uczestników. Podczas prowadzenia rekrutacji nie dyskryminowano żadnych placówek, każdej zapewniając dostęp do informacji oraz możliwość wzięcia udziału w projekcie.

„Proces rekrutacji był skuteczny, ponieważ dał nam możliwość zrealizowania założeń projektowych (...) we wskaźniku trochę wyższym niż oczekiwany (...)”.

Źródło: Wywiad pogłębiony z przedstawicielem Grantobiorców.

„Te działania były skuteczne, bo spotkaliśmy się ze wszystkimi dyrektorami osobiście. Osobiście rozmawialiśmy prawie z każdym dyrektorem, więc wydaje się, że działania były dosyć skuteczne, a każdy dyrektor zna swoich pracowników, więc też po przyjeździe do placówki przekazał te informacje. Zresztą nasi trenerzy kontaktowali się też później bezpośrednio i ze specjalistami, i z dyrektorami, więc informacje były na bieżąco przekazywane. Tutaj nie było już żadnych problemów z dotarciem”.

Źródło: Wywiad pogłębiony z przedstawicielem Grantobiorców.

Zgodnie z informacjami przekazanymi podczas wywiadów pogłębionych z Grantobiorcami, większość trenerów, którzy prowadzili szkolenia grantowe z zakresu oceny funkcjonalnej, posiadała doświadczenie w prowadzeniu szkoleń przed udziałem w tych przedsięwzięciach. Wypowiedzi respondentów potwierdziły, że wielu z nich posiadało bardzo bogate doświadczenie w tym obszarze, a dodatkowo, oprócz umiejętności i kwalifikacji twardych, posiadali odpowiednie do realizacji tego zadania kompetencje miękkie.

„Taki zespół się zgłosił do tego projektu, który to doświadczenie miał wieloletnie i to takie wielozakresowe. Właściwie wszystkie miałyśmy szereg zajęć warsztatowych, szkoleniowych dla nauczycieli. Wszystkie też prowadziłyśmy zajęcia na uczelniach w ramach różnych form, głównie studiów podyplomowych. A więc zajęcia skierowane do nauczycieli, którzy się doszkalali, czy ośrodków doskonalenia nauczycieli”.

Źródło: Wywiad pogłębiony z przedstawicielem Grantobiorców.

„Te wszystkie 4 osoby z całą pewnością doświadczenie posiadały, ponieważ na bieżąco prowadzą szkolenia i dla rad pedagogicznych, i dla nauczycieli, jakby z poradnianego naszego klucza zajmują się prowadzeniem takich szkoleń dla dorosłych. 3 osoby spośród nich mają doświadczenie w pracy na wyższych uczelniach”.

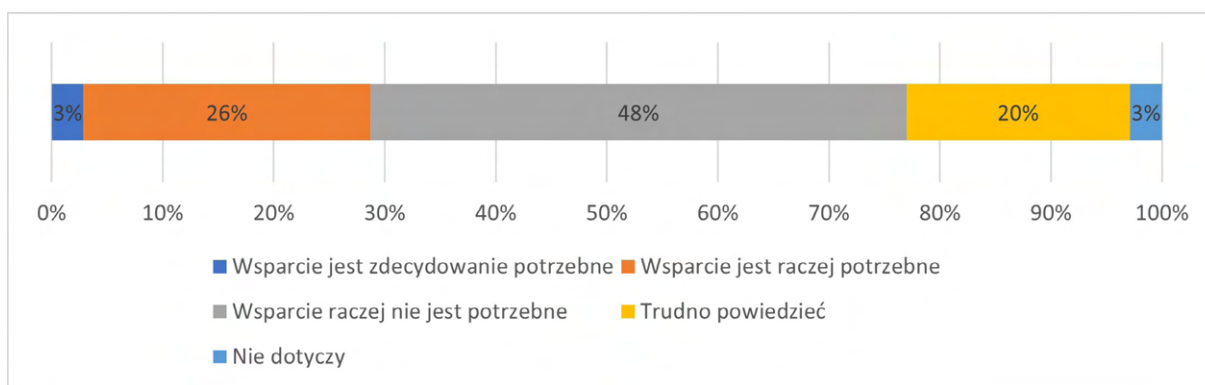
Źródło: Wywiad pogłębiony z przedstawicielem Grantobiorców.

Zdaniem 29% ankietowanych trenerów, pracownicy ppp, którzy wzięli udział w szkoleniach zorganizowanych w ramach przedsięwzięć grantowych, potrzebują dodatkowego wsparcia, które pozwoliłoby im skutecznie prowadzić szkolenia dla innych poradni psychologiczno-pedagogicznych.

Jak wskazywali respondenci, wsparcie to powinno obejmować głównie kwestie techniczne i merytoryczne, w tym:

- wymianę doświadczeń,
- konsultacje/rozmowy z autorami opracowanych narzędzi/metod, dotyczące np. sposobu prowadzenia badania, interpretacji wyników, oceny funkcjonalnej,
- wsparcie z zakresu prowadzenia treningów, szkoleń czy opracowywania scenariuszy.

Wykres 64. Potrzeba dalszego wsparcia dla pracowników ppp, którzy wzięli udział w szkoleniach grantowych (deklaracje badanych trenerów)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla trenerów/psychologów i/lub innych specjalistów z poradni koordynującej, którzy brali udział w ocenie funkcjonalnej dzieci/uczniów (N=35).

Do zidentyfikowanych kompetencji pracowników ppp, które wymagają dalszego doskonalenia, aby mogli oni szkolić z zakresu prowadzenia oceny funkcjonalnej inne osoby zatrudnione w poradniach, należy zaliczyć:

- poszerzenie wiedzy dotyczącej procesu dokonywania oceny funkcjonalnej,
- kompetencje z zakresu wykorzystania narzędzi informatycznych,
- kompetencje związane z realizacją szkoleń/treningów.

Mimo, iż większość uczestników szkoleń grantowych była zadowolona ze swojego udziału w tych formach wsparcia, podczas badania ankietowego przeprowadzanego z pracownikami ppp pojawiły się pojedyncze niepochlebne opinie dotyczące szkoleń grantowych – np. respondenci wskazali, że:

- szkolenie prowadzone było mało profesjonalnie (w sposób słabo zorganizowany),
- jednakowe tematy zostały poruszone przez psychologów, pedagogów i logopedów – zdaniem jednego z respondentów było to niewłaściwe z uwagi na różnice w zakresie wykonywanych przez nich zadań – pedagodzy i logopedzi nie mieli odpowiedniej wiedzy dotyczącej omawianych zagadnień.

Analiza wyników ankiet przeprowadzonych przez Grantobiorców z uczestnikami szkoleń grantowych potwierdziła, że większość z nich wysoko oceniła tę formę doszkalania. Ankietowani deklarowali na ogół, że:

- szkolenia spełniły ich oczekiwania,
- zdobyte przez nich informacje były użyteczne z punktu widzenia wykonywanej przez nich pracy,
- trenerzy prowadzący szkolenia byli przygotowani merytorycznie, rzetelni, profesjonalni oraz zainteresowani tematyką, którą przedstawiali,
- materiały szkoleniowe były dla nich przydatne.

W dokumentach opisujących uzyskane wyniki wskazano, że do podniesienia użyteczności szkoleń grantowych mogłyby przyczynić się:

- wydłużenie czasu przeznaczonego na zaliczenie testów końcowych,
- zmniejszenie ilości materiałów zawierających informacje teoretyczne dotyczące OF oraz narzędzi KAPP i OKC,
- wykorzystanie praktycznej walidacji narzędzi diagnostycznych w celu weryfikacji ich rzetelności i trafności w procesie diagnostycznym,
- podniesienie sprawności platformy ZPE, w ramach której realizowano szkolenie z zakresu obsługi narzędzi KAPP i OKC, w celu usprawnienia oceny dzieci i młodzieży,
- stworzenie grupy wsparcia (tzw. grupy „superwizyjnej”), która umożliwiałaby uczestnikom szkoleń online wymianę spostrzeżeń i uwag dotyczących analizowania wyników ocen oraz ich interpretacji podczas wykorzystywania poznanych narzędzi w praktyce poradnianej,
- ograniczenie zakresu teoretycznego materiałów samokształceniowych na ZPE w celu wyselekcjonowania szczególnie istotnych zagadnień (wskazywano na znaczną ilość powtarzającej się mało praktycznej wiedzy),
- weryfikacja materiału przedstawianego podczas szkolenia – np. pod kątem wyeliminowania rozbieżności pomiędzy zakresem testu KAPP a materiałem omawianym podczas szkolenia oraz uniknięcia zbytniego rozbudowania testów,
- ograniczenie teorii na rzecz praktyki pozwalającej na lepsze przygotowanie pracowników do wykorzystania narzędzi diagnostycznych – w szczególności uwzględnienie znaczenia praktycznych aspektów wykorzystania klasyfikacji ICF.

3.8. Szkolenia z zakresu prowadzenia oceny funkcjonalnej

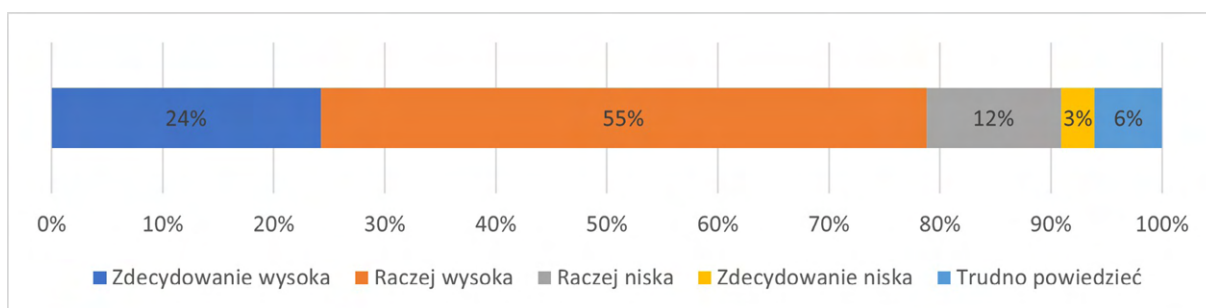
Dominująca część ankietowanych pracowników poradni koordynujących (łącznie 79% badanych), którzy wzięli udział w szkoleniach ORE z zakresu prowadzenia oceny funkcjonalnej z wykorzystaniem baterii diagnostycznej KAPP oraz baterii diagnostycznej OKC, wysoko lub bardzo wysoko oceniła te szkolenia.

Oceny niskie stanowiły 15% ogółu i uzasadniano je głównie:

- zbyt obszernym zakresem przedstawianego materiału (szczególnie w odniesieniu do czasu planowo przeznaczonego na szkolenie),

- problemami technicznymi – z internetem oraz opracowanymi narzędziami (przede wszystkim w odniesieniu do aplikacji KAPP),
- zbyt małą liczbą zadań praktycznych,
- problemami organizacyjnymi (np. zbyt późnym przekazywaniem informacji na temat terminów szkoleń),
- niedostatecznym poziomem przygotowania osób szkolących (o czym świadczył np. brak odpowiedzi na niektóre z pytań zadawanych przez uczestników).

Wykres 65. Ogólna ocena szkoleń z zakresu prowadzenia OF dokonana przez badanych uczestników

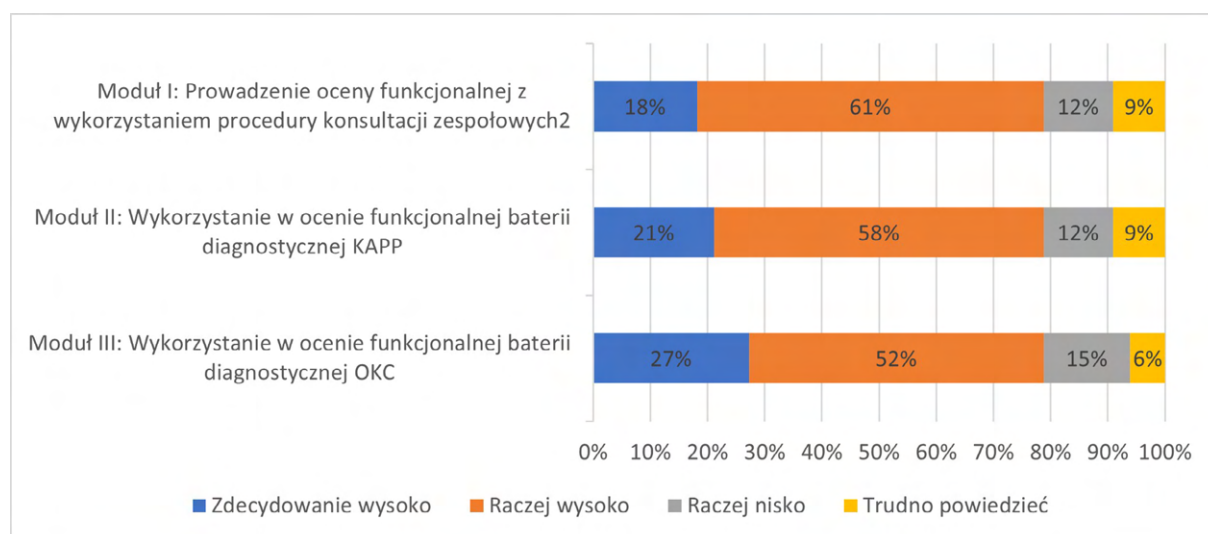
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla pracowników poradni koordynujących, którzy wzięli udział w szkoleniach realizowanych przez ORE (N=33).

Uczestnicy szkoleń ORE na ogół wysoko oceniali poszczególne moduły tych szkoleń. Wszystkie moduły zostały ocenione pozytywnie przez taki sam odsetek ankietowanych, jednak wystąpiły różnice w zakresie udziału ocen bardzo wysokich i wysokich. Średnio najwyżej oceniano moduł dotyczący baterii OKC (27% ocen bardzo wysokich), następnie moduł dotyczący baterii KAPP (21% ocen bardzo wysokich), nieco niżej z kolei – moduł dotyczący prowadzenia OF z wykorzystaniem procedury konsultacji zespołowych (18% ocen bardzo wysokich).

W przypadku modułów I (konsultacje zespołowe) i II (KAPP) niskie oceny szkolenia uzasadniano przede wszystkim niedostatecznym poziomem dopracowania planu szkolenia – zbyt szybkim tempem omawiania materiału, dużą liczbą zagadnień wymagających samodzielnej pracy, a także problemami technicznymi (wspominanymi we wcześniejszej części podrozdziału).

Jeśli zaś chodzi o moduł III (OKC), zwrócono uwagę na wcześniej wymienione elementy, a dodatkowo na fakt, iż treści spotkań ze specjalistami powielały wiedzę zawartą w materiałach do samokształcenia, co obniżało ich użyteczność dla uczestników szkolenia.

Wykres 66. Poszczególne moduły szkolenia ORE w ocenie badanych uczestników

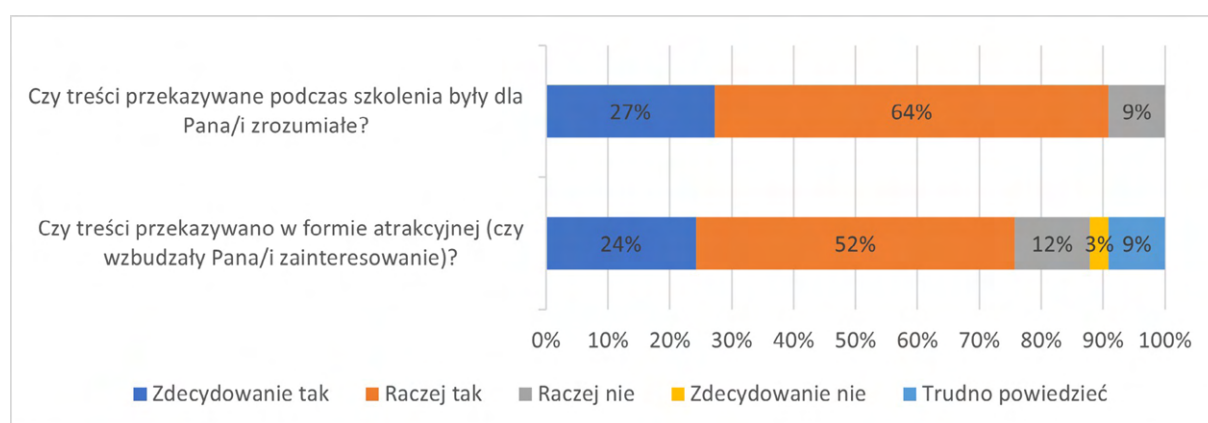

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla pracowników poradni koordynujących, którzy wzięli udział w szkoleniach realizowanych przez ORE (N=33).

Zdecydowana większość pracowników poradni koordynujących, którzy wzięli udział w szkoleniach ORE (łącznie 91% badanych), potwierdziła, że treści przekazywane podczas szkoleń były dla nich zrozumiałe.

Ponad 3/4 badanych (łącznie 76% respondentów) zadeklarowało, że treści te przekazano w atrakcyjnej formie. Osoby, które wyraziły odmienne zdanie, argumentowały to np. faktem, że głos lektora w filmach prezentowanych podczas szkolenia KAPP był bardzo monotony, a materiały sprawiały wrażenie słabo wyselekcjonowanych (podręczniki zamieszczano w całości bez dobierania treści odpowiadających poszczególnym zagadnieniom).

Wykres 67. Ocena wybranych aspektów szkoleń ORE dokonana przez badanych uczestników

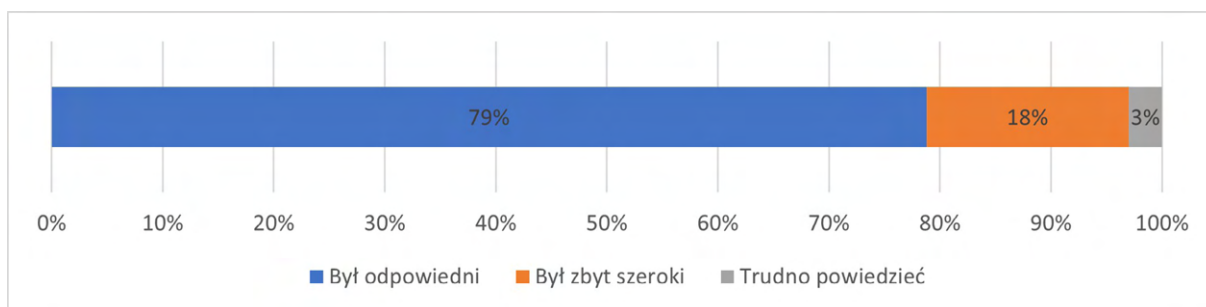
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla pracowników poradni koordynujących, którzy wzięli udział w szkoleniach realizowanych przez ORE (N=33).

Większość badanych pracowników poradni koordynujących, którzy wzięli udział w szkoleniach ORE (79%), oceniła ich zakres merytoryczny jako odpowiedni. Blisko co piąty

ankietowany (18% wskazań) stwierdził natomiast, że zakres ten był zbyt szeroki. Do elementów niepotrzebnych respondenci zaliczyli:

- zbyt dużą ilość danych statystycznych w przypadku baterii KAPP,
- opis metodologii,
- zbyt rozbudowane moduły teoretyczne w przypadku OKC przy jednoczesnych deficytach strony praktycznej,
- informacje psychometryczne.

Wykres 68. Ocena zakresu merytorycznego szkoleń dokonana przez badanych uczestników

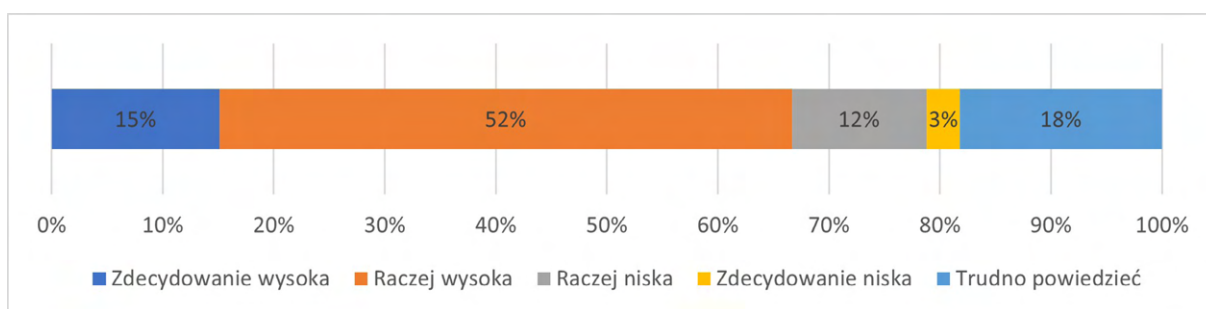

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla pracowników poradni koordynujących, którzy wzięli udział w szkoleniach realizowanych przez ORE (N=33).

Blisko 2/3 badanych uczestników szkoleń ORE (łącznie 67% ankietowanych) wysoko lub bardzo wysoko oceniło praktyczne elementy tych szkoleń, na przykład odpowiedni sposób przełożenia elementów teoretycznych na działania praktyczne, takie jak ćwiczenia.

Respondenci, którzy uznali, że część praktyczna nie była odpowiednia (łącznie 15% badanych), argumentowali swoje oceny zupełnym brakiem części praktycznej (np. w przypadku baterii OKC, w której ćwiczenia zostały zaplanowane, ale ich nie zrealizowano), a także problemami technicznymi, które utrudniały dostęp do narzędzi.

Wykres 69. Ocena elementów praktycznych szkoleń dokonana przez badanych uczestników

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla pracowników poradni koordynujących, którzy wzięli udział w szkoleniach realizowanych przez ORE (N=33).

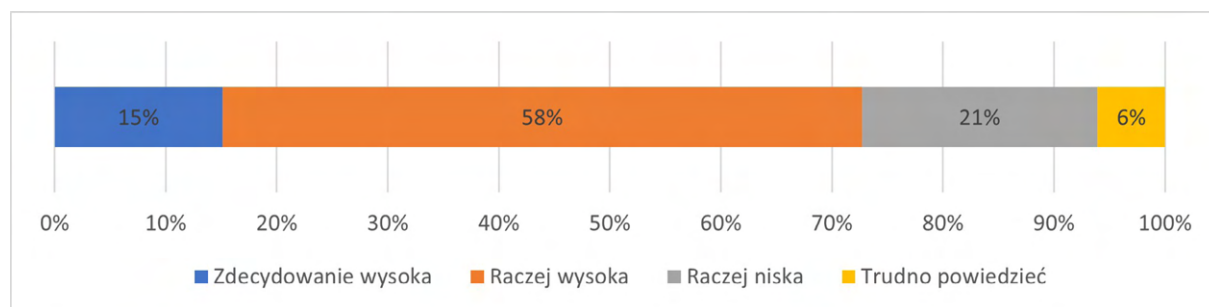
Większość ankietowanych przedstawicieli poradni koordynujących (łącznie 77% badanych), którzy uczestniczyli w szkoleniach ORE, uznała, że szkolenia zorganizowano dobrze lub bardzo dobrze. W ramach dokonanej oceny uwzględniono takie elementy związane

z organizacją szkoleń jak: działania informacyjne, forma zapisów oraz realizacji szkoleń, liczba uczestników i poziom przygotowania osób prowadzących szkolenia.

Przeciwnie zdanie wyraził co piąty badany uczestnik szkolenia (21%). Jako przyczyny wystawienia negatywnych ocen ankietowani wymieniali:

- zbyt krótki czas przeznaczony na samokształcenie,
- konieczność włożenia dużej ilości pracy w udział w szkoleniu,
- zbyt późne przekazanie informacji o terminie szkolenia,
- rozpoczęcie szkoleń z opóźnieniem (w terminie późniejszym niż pierwotnie zaplanowano w ramach projektu grantowego),
- zbyt szybkie tempo omawiania zagadnień poruszanych podczas szkolenia,
- brak możliwości udziału w szkoleniach stacjonarnych,
- zbyt słabe rozbudowanie części praktycznej,
- problemy techniczne.

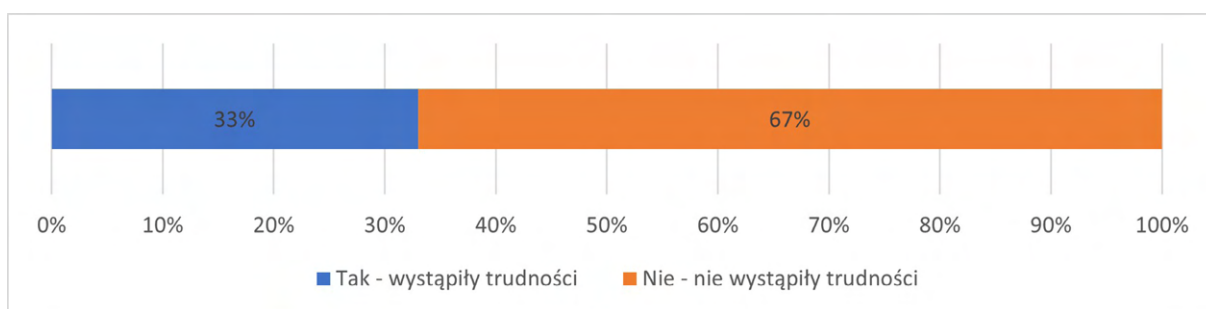
Wykres 70. Ocena metody realizacji szkoleń ORE dokonana przez badanych uczestników

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla pracowników poradni koordynujących, którzy wzięli udział w szkoleniach realizowanych przez ORE (N=33).

Z badania ankietowego wynika, że 1/3 uczestników natrafiła na trudności podczas szkoleń ORE z zakresu dokonywania oceny funkcjonalnej. Obejmowały one głównie wskazywane wcześniej problemy techniczne, tj.:

- brak funkcjonalności platformy uniemożliwiający bieżące testowanie narzędzia w trakcie trwania szkoleń,
- problemy z internetem utrudniające połączenie się uczestników,
- klasyfikację uczestników ze względu na województwo zamieszkania i narzucenie godzin szkoleń pomimo obowiązków zawodowych osób szkolących się (brak możliwości przeniesienia się do innej grupy szkoleniowej pomimo realizacji wykładów w formie online),
- mało czasu na zadania praktyczne.

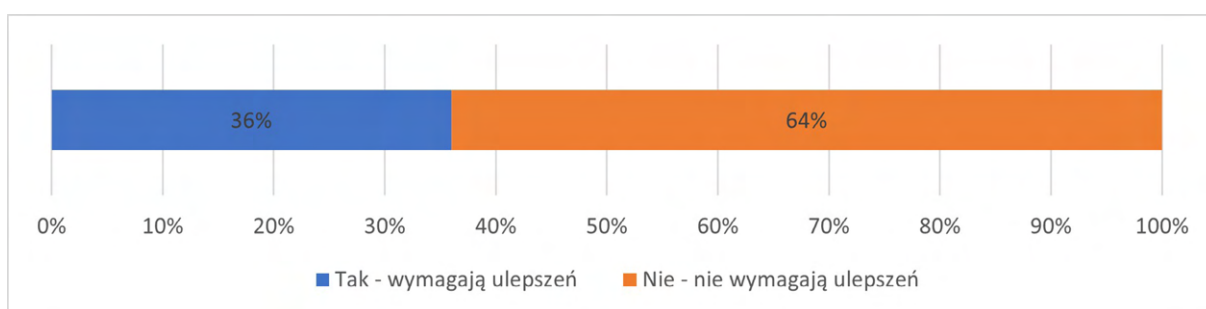
Wykres 71. Trudności zidentyfikowane przez uczestników podczas szkoleń ORE

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla pracowników poradni koordynujących, którzy wzięli udział w szkoleniach realizowanych przez ORE (N=33).

Co trzeci ankietowany pracownik poradni koordynującej, który wzięł udział w szkoleniach ORE dotyczących oceny funkcjonalnej z wykorzystaniem baterii diagnostycznej KAPP oraz baterii diagnostycznej OKC, ocenił, że wymagają one ulepszeń (36% badanych).

Wśród sugerowanych modyfikacji wskazywano przede wszystkim:

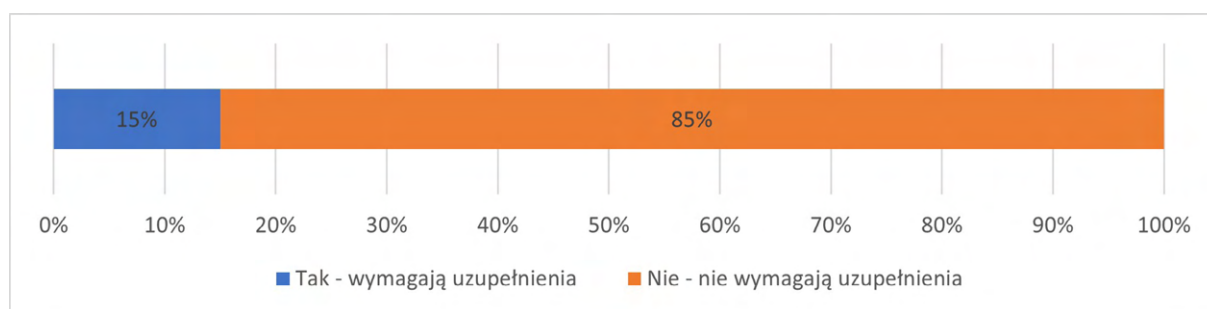
- rozbudowanie części praktycznej,
- realizację trzech odrębnych szkoleń zamiast jednego z trzema modułami, co umożliwi szczegółową prezentację zaplanowanych treści,
- wydłużenie szkolenia poświęconego KAPP,
- organizację szkoleń w formie stacjonarnej,
- udostępnienie uczestnikom materiałów do samokształcenia przed rozpoczęciem szkolenia,
- usprawnienie szkolenia od strony technicznej (wyeliminowanie problemów z obsługą narzędzi).

Wykres 72. Konieczność wprowadzenia ulepszeń w zakresie szkoleń realizowanych przez ORE (w opinii badanych uczestników)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla pracowników poradni koordynujących, którzy wzięli udział w szkoleniach realizowanych przez ORE (N=33).

Niewielki odsetek badanych (15%) przyznał również, że szkolenia z zakresu prowadzenia oceny funkcjonalnej realizowane przez ORE należałoby uzupełnić. Wskazywano przy tym głównie na poszerzenie części praktycznej oraz przeznaczenie większej ilości czasu na pytania uczestników.

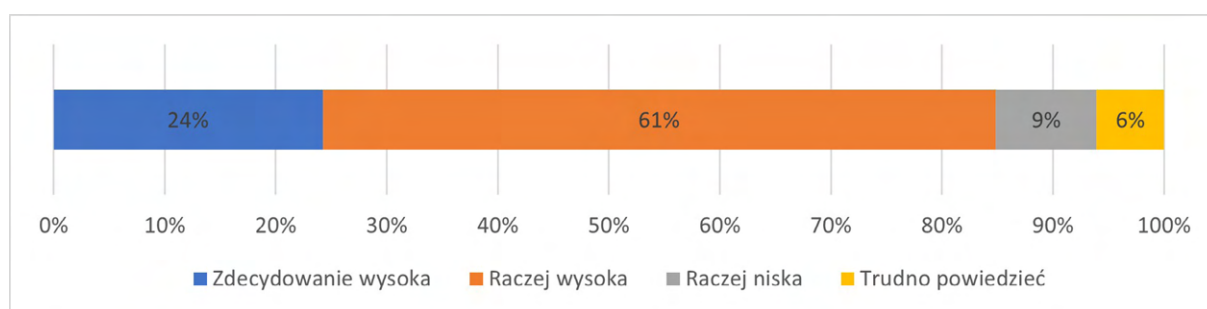
Wykres 73. Konieczność uzupełnienia zakresu szkoleń (w opinii badanych uczestników)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla pracowników poradni koordynujących, którzy wzięli udział w szkoleniach realizowanych przez ORE (N=33).

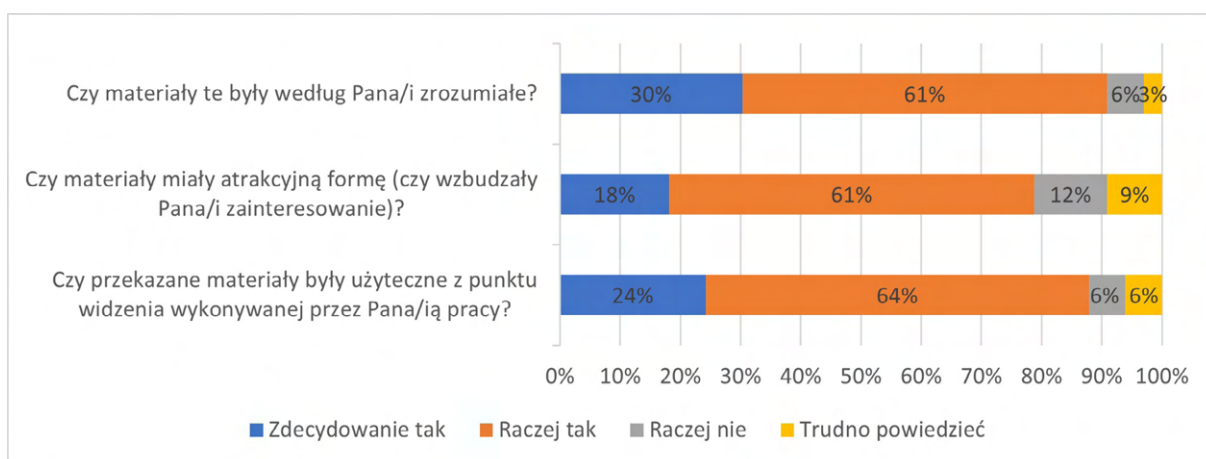
Większość ankietowanych uczestników szkoleń ORE z zakresu oceny funkcjonalnej (łącznie 85%) wysoko lub bardzo wysoko oceniła materiały szkoleniowe przeznaczone do samokształcenia. Niskie oceny (9%) wynikały z faktu, że treści materiałów do czytania czy filmów zamieszczonych na platformie powtarzały się podczas szkolenia, a także z uwagi na zbyt małą (zdaniem badanych) liczbę ćwiczeń czy materiałów interaktywnych, szczególnie w odniesieniu do baterii KAPP.

Wykres 74. Ocena materiałów szkoleniowych przeznaczonych do samokształcenia dokonana przez badanych uczestników

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla pracowników poradni koordynujących, którzy wzięli udział w szkoleniach realizowanych przez ORE (N=33).

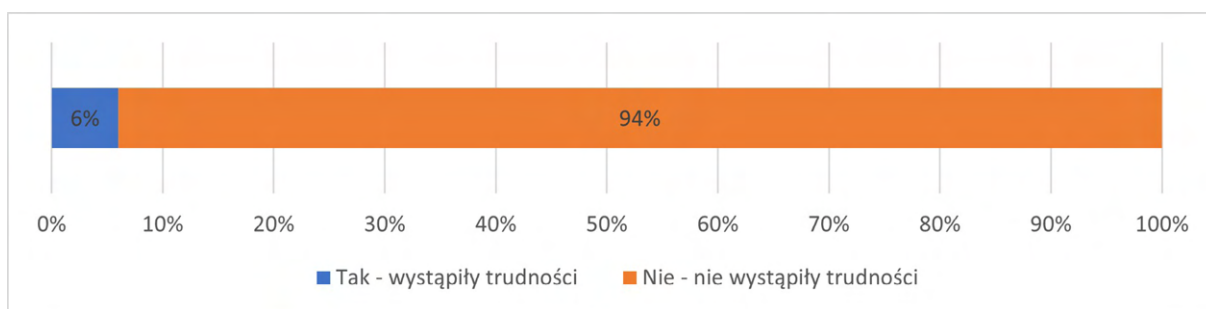
Dominująca część respondentów (łącznie 91% badanych) wyraziła opinię, że **materiały do samokształcenia były zrozumiałe, użyteczne** (łącznie 88% badanych) oraz **atrakcyjne** (łącznie 79% badanych). Niskie oceny tych materiałów uzasadniano nadmiernym rozbudowaniem części dotyczącej metodologii.

Wykres 75. Ocena materiałów do samokształcenia dokonana przez badanych uczestników

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla pracowników poradni koordynujących, którzy wzięli udział w szkoleniach realizowanych przez ORE (N=33).

Niewielki odsetek badanych uczestników szkoleń realizowanych przez ORE zadeklarował, że doświadczył trudności w związku ze swoim udziałem w tych szkoleniach. Dotyczyło to 6% ankietowanych w przypadku zakresu obejmującego dokonywanie oceny funkcjonalnej oraz OKC, a także 16% respondentów w zakresie KAPP.

Zidentyfikowane problemy dotyczyły ograniczeń w kontakcie z osobami szkolącymi (ze względu na organizację szkolenia w formie online), a także trudności technicznych związanych z aplikacją.

Wykres 76. Trudności zidentyfikowane przez uczestników podczas udziału w szkoleniach ORE

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla pracowników poradni koordynujących, którzy wzięli udział w szkoleniach realizowanych przez ORE (N=33).

Dominująca część badanych uczestników szkoleń (łącznie 73%) zadeklarowała, że uzyskane przez nich rezultaty były zgodne z ich oczekiwaniami. Ankietowani, którzy wskazali, że oczekiwania te nie zostały spełnione (15% badanych), zwracali uwagę na:

- brak/niedostateczny zakres części praktycznej szkolenia,
- zbyt szybkie tempo realizacji szkolenia,
- dużą liczbę problemów technicznych,
- niedostateczny poziom organizacji,

- zbyt duży zakres materiałów przeznaczonych do samokształcenia,
- niemożność uzyskania odpowiedzi na niektóre z zadawanych pytań.

Wykres 77. Osiągnięte rezultaty szkoleń ORE a oczekiwania uczestników

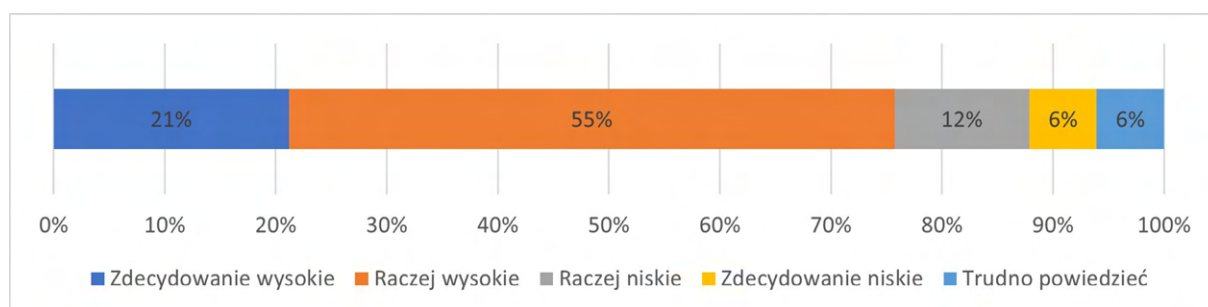

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla pracowników poradni koordynujących, którzy wzięli udział w szkoleniach realizowanych przez ORE (N=33).

Ponad 3/4 respondentów, którzy wzięli udział w szkoleniach ORE z zakresu oceny funkcjonalnej oraz narzędzi diagnostycznych KAPP i OKC, zadeklarowało swoje zadowolenie z udziału w tych szkoleniach (łącznie 76% badanych). Przeciwnie deklaracje sformułowało łącznie 18% badanych – mniej niż co piąty uczestnik szkolenia.

Niski poziom zadowolenia z udziału w szkoleniach argumentowano nadmierną obszernością materiału, zbyt szybkim tempem szkolenia, utrudnieniami technicznymi oraz niedostatecznie rozwiniętymi aspektami praktycznymi.

Wykres 78. Poziom zadowolenia uczestników ze szkolenia ORE

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla pracowników poradni koordynujących, którzy wzięli udział w szkoleniach realizowanych przez ORE (N=33).

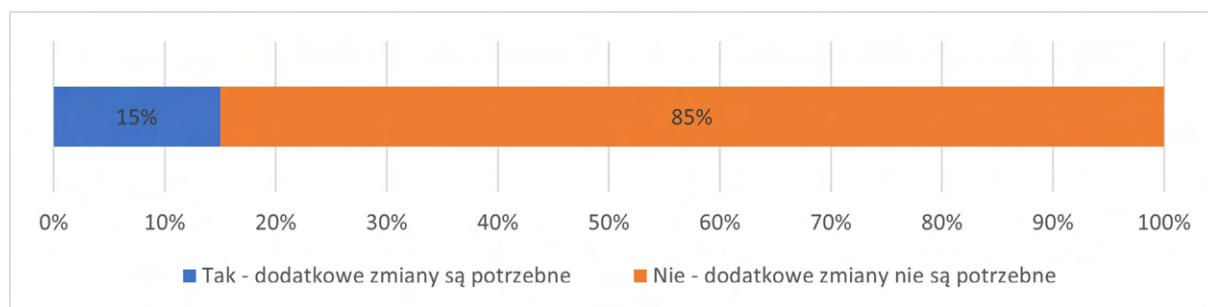
Jedynie 15% respondentów zdecydowało się na zasugerowanie zmian, które należałoby wprowadzić w zakresie omawianego szkolenia, aby podnieść jego użyteczność dla potencjalnych odbiorców w przyszłości. Wśród pożądaných modyfikacji wskazano:

- rozbudowanie części praktycznej,
- wydłużenie czasu szkolenia,
- udoskonalenie działania aplikacji w celu zminimalizowania liczby oraz zakresu występujących błędów technicznych,
- realizację szkolenia w formie stacjonarnej.

„Szkolenie stacjonarne, praktyczne, byłoby najbardziej pomocne. Uważam, że szkolenie z oceny funkcjonalnej z wykorzystaniem konsultacji zespołowych powinno być prowadzone dłużej i wolniej oraz wyjaśniać całą procedurę oceny funkcjonalnej. Mam poczucie, że każde szkolenie skupiało się na swoim module, i dopiero po przeprowadzonych projektach zrozumiałam całość oceny funkcjonalnej (OKC i KAPP użyte jako rozszerzenie diagnozy, po przeprowadzeniu konsultacji zespołowych) – same szkolenia nie dały mi tej wiedzy, dopiero wsparcie eksperta pracującego z naszą poradnią”.

Źródło: Badanie ankietowe dla pracowników poradni koordynujących, którzy wzięli udział w szkoleniach realizowanych przez ORE.

Wykres 79. Dodatkowe zmiany w zakresie realizowanych szkoleń ORE sugerowane przez uczestników

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla pracowników poradni koordynujących, którzy wzięli udział w szkoleniach realizowanych przez ORE (N=33).

Analiza wyników ankiet przeprowadzonych przez ORE wykazała natomiast konieczność uwzględnienia w zakresie realizowanych szkoleń takich zmian, jak:

- uproszczenie formuły testu sprawdzającego wiedzę (test w opinii uczestników był zbyt skomplikowany i niejasno sformułowany),
- zwiększenie odstępów czasowych pomiędzy poszczególnymi modułami szkoleń,
- zmiana kolejności modułów (sugerowano, aby pierwszy dotyczył OF),
- przedstawienie struktury i celu na początku cyklu szkoleniowego,
- przeznaczenie większej ilości czasu na omówienie organizacji pilotażu w placówkach.

W opinii osób reprezentujących Grantobiorców podczas wywiadów indywidualnych, zatrudnieni w ppp uczestnicy szkoleń grantowych w dalszym ciągu potrzebują wsparcia, które pozwoliłoby im na skuteczne realizowanie szkoleń dla innych poradni zlokalizowanych w ich województwie. Wsparcie to powinno dotyczyć zarówno kwestii merytorycznych, tj. związanych z metodologią dokonywania oceny czy interpretacji wyników, jak i kwestii technicznych oraz organizacyjnych – w tym pomocy związanej z obsługą platform/aplikacji. Podniesiono także

kwestię uwzględnienia podczas szkoleń elementów miękkich (np. komunikacyjnych czy radzenia sobie ze stresem), ułatwiających tym osobom realizację szkoleń dla innych pracowników ppp. Wsparcie mogłoby zatem przyjąć formę szkoleń, kursów, konsultacji i superwizji.

„Można by jako moduł wprowadzić kompetencje miękkie, żeby oprócz tego, że Panie mają wiedzę – wiedzą, jak przeszkolić, znają te wszystkie aplikacje, założenia teoretyczne itd., były gotowe na to, że się może pojawić frustracja ze strony uczestników, że może ktoś się będzie złościł – żeby one nie były zdziwione i po prostu wiedziały, jak na to reagować. (...) taki moduł dotyczący kompetencji miękkich byłby pewnie przydatny (...).”

Źródło: Wywiad pogłębiony z przedstawicielem Grantobiorców.

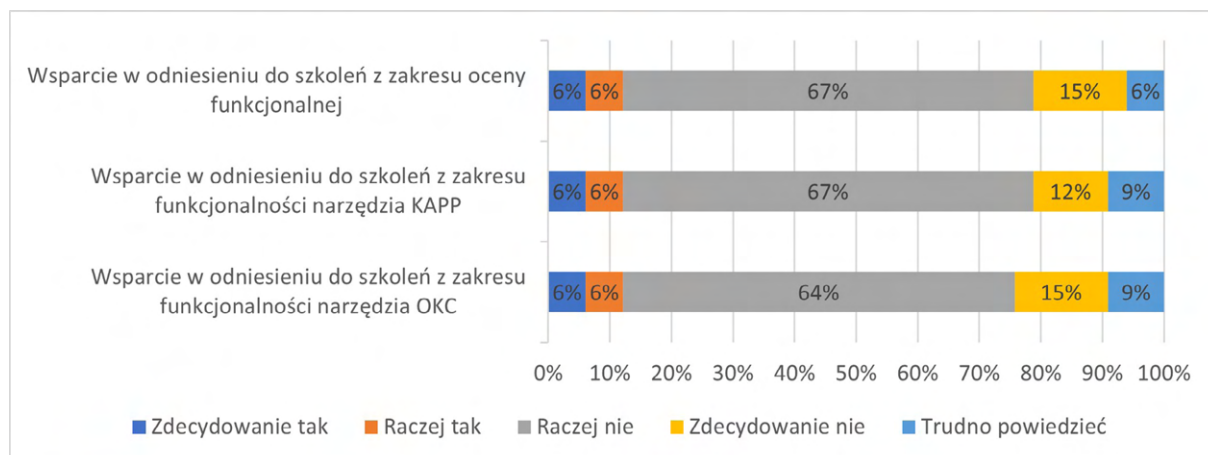
Zauważono ponadto, że pracownicy ppp nie mają w praktyce możliwości realizowania działań szkoleniowych z uwagi na bardzo dużą ilość pracy w poradni (tj. pomocy psychologiczno-pedagogicznej udzielanej dzieciom i młodzieży czy nauczycielom). Z tego powodu podniesiono kwestię konieczności uregulowania prawnego tego rodzaju zadań – tj. podpisania stosownych umów oraz zaoferowania szkolącym pracownikom dodatkowego wynagrodzenia. Jeśli jednak zadania tego rodzaju miałyby wejść w zakres stałych obowiązków poradni, należałoby zdecydowanie podnieść poziom zatrudnienia w tych instytucjach.

„Ja bym to widziała w ten sposób, że organizacyjnie pracownicy (mieliby) dodatkowe zadania. Nie wiem, na jakiej zasadzie to można by było rozwiązać – umowy o pracę czy umowy-zlecenia ORE zawierałoby z pracownikami, czy jakieś dodatkowe zadania (przekazywano by) dla poradni i paragrafy – i też dodatkowe, godne wynagrodzenia”.

Źródło: Wywiad pogłębiony z przedstawicielem Grantobiorców.

Dominująca część pracowników poradni koordynujących, którzy wzięli udział w badaniu, zadeklarowała, że nie potrzebuje dodatkowego wsparcia, aby móc skutecznie prowadzić szkolenia z zakresu oceny funkcjonalnej z wykorzystaniem baterii diagnostycznej KAPP oraz baterii diagnostycznej OKC dla innych ppp.

Na potrzebę uzyskania takiego wsparcia wskazało 12% ankietowanych uczestniczących w szkoleniach ORE. Przyznali oni, że wsparcie to powinno dotyczyć zarówno oceny funkcjonalnej, jak i baterii KAPP i OKC, w szczególności ćwiczeń praktycznych oraz konsultacji ze specjalistami (m.in. w zakresie interpretacji wyników).

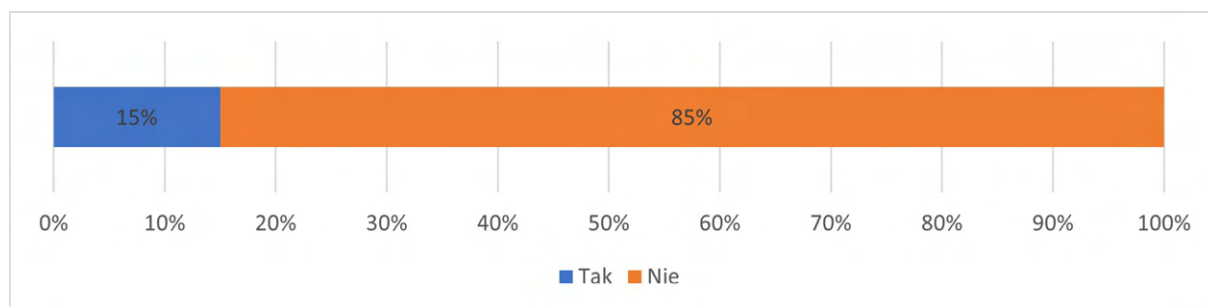
Wykres 80. Potrzeba dalszego wsparcia z zakresu prowadzenia OF dla uczestników szkoleń ORE

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla pracowników poradni koordynujących, którzy wzięli udział w szkoleniach realizowanych przez ORE (N=33).

Zdecydowana większość ankietowanych pracowników poradni koordynujących (85%) przyznała ponadto, że nie dostrzega u siebie kompetencji, które wymagałyby dalszego doskonalenia w celu podnoszenia skuteczności szkolenia przez nich pracowników innych ppp we wcześniej wskazanym zakresie.

Osoby, które zauważyły tego rodzaju braki w obrębie kompetencji, wskazywały na:

- potrzebę podniesienia poziomu wiedzy i umiejętności praktycznych związanych z wykorzystaniem narzędzi diagnostycznych,
- konieczność poszerzenia umiejętności związanych z interpretacją wyników,
- potrzebę rozwijania kompetencji miękkich (np. otwartości),
- konieczność pozyskania wiedzy dotyczącej kodów ICF.

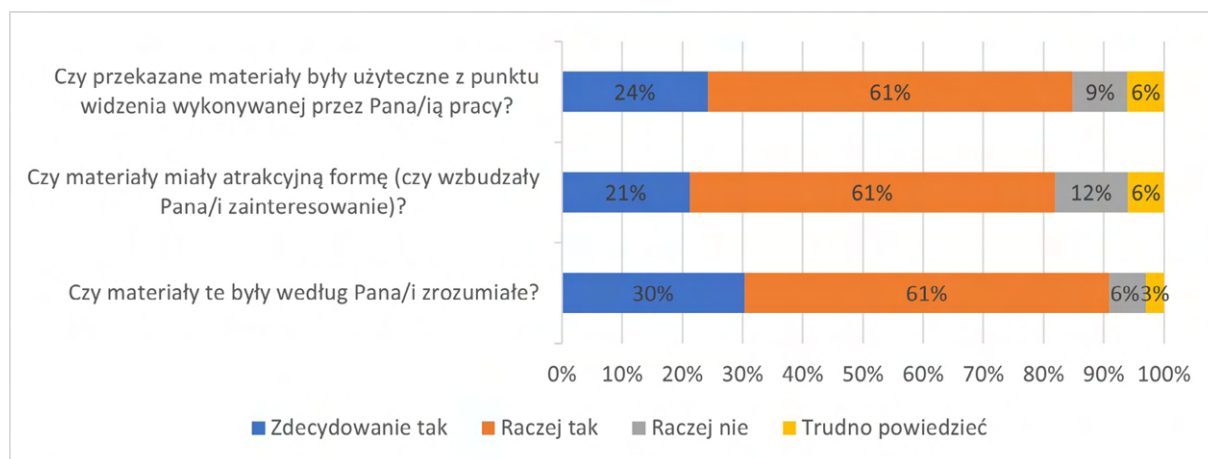
Wykres 81. Potrzeby w zakresie podnoszenia kompetencji uczestników szkoleń ORE

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla pracowników poradni koordynujących, którzy wzięli udział w szkoleniach realizowanych przez ORE (N=33).

3.9. Szkolenia – narzędzia diagnostyczne KAPP

Ankietowani pozytywnie ocenili materiały przeznaczone do samokształcenia odnoszące się do funkcjonalności narzędzia KAPP. Uznano je za zrozumiałe, użyteczne i atrakcyjne.

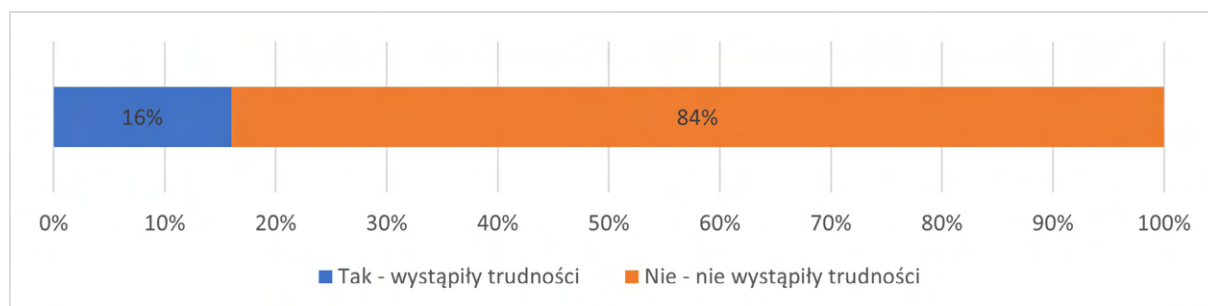
Wykres 82. Materiały przeznaczone do samokształcenia dotyczące funkcjonalności baterii KAPP (w ocenie pracowników ppp)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla pracowników poradni koordynujących, którzy wzięli udział w szkoleniach realizowanych przez ORE (N=33).

Niewielki odsetek badanych uczestników szkoleń realizowanych przez ORE zadeklarował trudności napotkane podczas szkoleń w związku z wykorzystaniem baterii KAPP (16%). Zidentyfikowane problemy dotyczyły ograniczonego kontaktu z osobami szkolącymi (ze względu na organizację szkolenia w formie online), a także trudności technicznych związanych z aplikacją.

Wykres 83. Trudności związane z udziałem w szkoleniu z zakresu OF z wykorzystaniem baterii diagnostycznej KAPP zidentyfikowane przez pracowników ppp

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla pracowników poradni koordynujących, którzy wzięli udział w szkoleniach realizowanych przez ORE (N=33).

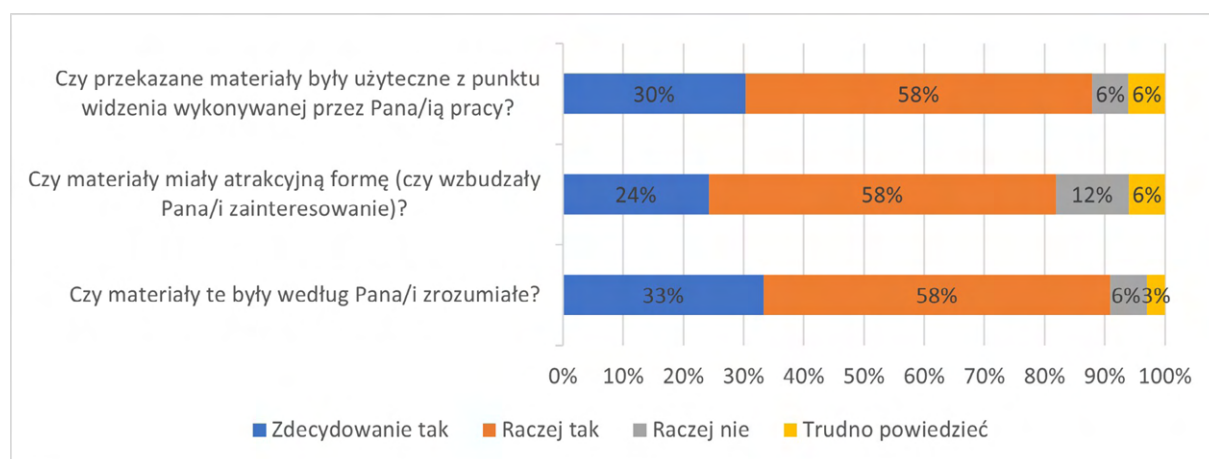
Podczas badania ankietowego kilku pracowników ppp wyraziło krytyczne opinie dotyczące narzędzia KAPP, zgodnie z którymi:

- narzędzie okazało się niezbyt atrakcyjne dla dzieci/uczniów, szybko się nim nudziły; dla wielu dzieci/uczniów oraz rodziców/opiekunów korzystanie z niego było też zbyt trudne,
- narzędzie dedykowane jest psychologom, a nie pedagogom, więc część pracowników (również tych, którzy wzięli udział w szkoleniach) w praktyce nie mogła z niego skorzystać,
- narzędzie to oceniono jako mało zrozumiałe i przejrzyste.

3.10. Szkolenia – narzędzia diagnostyczne OKC

Osoby uczestniczące w badaniu ankietowym bardzo wysoko oraz wysoko oceniły materiały przeznaczone do samokształcenia dotyczące funkcjonalności baterii OKC. W ich opinii materiały te należy uznać za zrozumiałe, użyteczne oraz atrakcyjne.

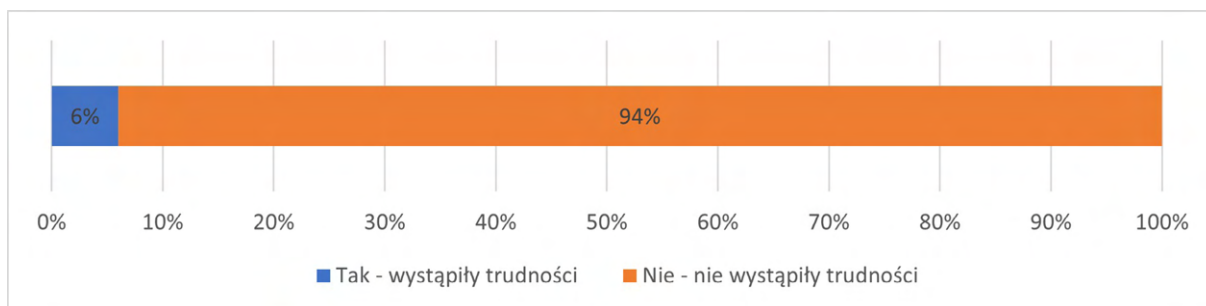
Wykres 84. Materiały przeznaczone do samokształcenia dotyczące funkcjonalności baterii OKC (w ocenie pracowników ppp)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla pracowników poradni koordynujących, którzy wzięli udział w szkoleniach realizowanych przez ORE (N=33).

Tylko 6% ankietowanych pracowników ppp, którzy wzięli udział w szkoleniach grantowych, zadeklarowało, że doświadczyli problemów w związku z wykorzystaniem podczas szkoleń baterii diagnostycznej OKC.

Wykres 85. Trudności związane z udziałem w szkoleniu z zakresu OF z wykorzystaniem baterii diagnostycznej OKC zidentyfikowane przez pracowników ppp

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego dla pracowników poradni koordynujących, którzy wzięli udział w szkoleniach realizowanych przez ORE (N=33).

Dokonując oceny baterii diagnostycznej OKC, ankietowani, którzy brali udział w szkoleniach grantowych, podkreślali, iż narzędzie to było bardziej przyjazne w użytkowaniu od baterii KAPP, rzadziej występowały też usterki techniczne. W opinii pracowników ppp przydatne są zarówno wyniki opisowe uzyskiwane dzięki baterii diagnostycznej OKC, jak i interpretacje tych wyników.

4. Wnioski i rekomendacje

Tabela 10. Tabela wdrażania rekomendacji

Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia
<i>Rozpoznanie potrzeb środowiska lokalnego w zakresie prowadzenia oceny funkcjonalnej</i>			
Badanie potwierdziło potrzebę prowadzenia oceny funkcjonalnej dzieci/uczniów w oparciu o narzędzia diagnostyczne KAPP/OKC.	Należy kontynuować rozpoczęte działania związane z udostępnieniem narzędzi umożliwiających dokonywanie oceny funkcjonalnej.	MEN, JST, ORE, poradnie koordynujące	1) Kontynuacja działań upowszechniających wykorzystanie narzędzi służących do prowadzenia oceny funkcjonalnej. 2) Realizacja szkoleń dla pracowników ppp.
Zaobserwowano duże potrzeby przedszkoli/szkół związane m.in. z koniecznością zatrudnienia dodatkowych pracowników, którzy mogliby prowadzić grupy wsparcia czy dodatkowe konsultacje.	W miarę możliwości należy wesprzeć poradnie oraz przedszkola/szkoły w podnoszeniu liczby pracowników, którzy mogliby nie tylko dokonywać oceny funkcjonalnej, ale też realizować późniejsze wsparcie postdiagnostyczne skierowane do dzieci/uczniów.	MEN, JST, ORE, poradnie koordynujące	Zatrudnianie kolejnych pracowników ppp oraz przedszkoli/szkół, szczególnie specjalistów (w tym m.in. psychologów, surdopedagogów i tyflopédagogów).
Zidentyfikowano potrzebę rozwijania współpracy pomiędzy instytucjami zaangażowanymi w proces wspierania dzieci i młodzieży.	Ważne jest kontynuowanie procesu budowania i rozwijania współpracy między instytucjami (przede wszystkim poradniami oraz przedszkolami/szkołami), które w największym stopniu zaangażowane są w proces diagnostyczny opierający się na wykorzystaniu baterii KAPP i OKC.	MEN, JST, ORE, poradnie koordynujące	Kontynuowanie i rozwijanie nawiązanej współpracy pomiędzy podmiotami prowadzącymi OF i wsparcie postdiagnostyczne.
Stwierdzono potrzebę realizacji szkoleń dla pracowników ppp oraz pracowników przedszkoli/szkół, m.in. z zakresu wspierania rodziców w radzeniu sobie z trudnościami emocjonalnymi dzieci, wspierania uczniów z zaburzeniami emocjonalnymi i trudnościami zdrowotnymi czy z zakresu umiejętności rozmowy z rodzicami budującej relacje.	W przyszłości podczas dokonywania procesu rozpoznawania potrzeb ppp oraz placówek oświatowych należy uwzględnić większą liczbę podmiotów, do których zostanie skierowane zaproszenie do udziału w szkoleniach, w tym z zakresu OF.	MEN, JST, ORE, poradnie koordynujące	1) Systematyczne diagnozowanie potrzeb pracowników ppp oraz przedszkoli/szkół, które prowadzą ocenę funkcjonalną. 2) Realizacja szkoleń oraz innych form doskonalenia dla pracowników ppp oraz przedszkoli/szkół, zgodnie ze zgłoszonym zapotrzebowaniem.

Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia
<i>Prowadzenie oceny funkcjonalnej</i>			
Wykorzystanie oceny funkcjonalnej w ocenie potrzeb emocjonalnych i edukacyjnych dzieci/uczniów pozwala na uzyskanie wysokiej jakości diagnozy oraz dostosowanie skutecznych form wsparcia postdiagnostycznego.	W związku z dużą skutecznością oraz użytecznością procesu OF sugeruje się kontynuację działań związanych z realizacją szkoleń z zakresu dokonywania oceny funkcjonalnej przy wykorzystaniu baterii diagnostycznych KAPP i OKC.	MEN, JST, ORE	1) Prowadzenie przez ORE szkoleń dla poradni zlokalizowanych w województwach, w których nie zrealizowano przedsięwzięć grantowych w ramach projektu. 2) Prowadzenie przez ORE kolejnych szkoleń dla trenerów z poradni koordynujących, które pozwolą na podniesienie kompetencji/umiejętności oraz stanu wiedzy w zakresie prowadzenia OF i wykorzystania baterii diagnostycznych KAPP i OKC, zgodnie ze zidentyfikowanym zapotrzebowaniem. 3) Kontynuacja szkoleń realizowanych przez trenerów z poradni koordynujących dla innych ppp w zakresie prowadzenia OF.
Obserwuje się duże potrzeby związane z kontynuacją wsparcia postdiagnostycznego dla części dzieci/uczniów, które poddano ocenie w ramach zrealizowanych przedsięwzięć grantowych.	Rekomenduje się kontynuowanie wsparcia postdiagnostycznego dzieci i młodzieży, w przypadku których zidentyfikowano taką potrzebę na etapie dokonywania ponownej oceny funkcjonalnej	MEN, JST, ORE	Kontynuacja wsparcia postdiagnostycznego dzieci i młodzieży, szczególnie objętych ponowną OF, która wykazała potrzebę tego rodzaju działań.
Pracownicy poradni oraz nauczyciele są przeciążeni pracą i mają duże problemy z realizacją zadań związanych z prowadzeniem oceny funkcjonalnej i wsparcia postdiagnostycznego.	W celu realizacji procesu OF, wsparcia postdiagnostycznego i realizacji szkoleń przez pracowników ppp konieczne jest podjęcie działań, które zmniejszą obciążenie pracą osób zaangażowanych we wdrażanie tych działań.	MEN, JST, ORE	1) Zwiększenie liczby pracowników ppp oraz placówek oświatowych zaangażowanych w OF i realizację wsparcia postdiagnostycznego. 2) Uregulowanie prawne wymienionych wyżej zadań, które umożliwiłoby: – podpisywanie z pracownikami ppp umów cywilnoprawnych obejmujących prowadzenie OF i realizację wsparcia postdiagnostycznego, – uzyskanie przez te osoby wynagrodzenia za dodatkowo wykonaną pracę.

Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia
<i>Bateria diagnostyczna do oceny rozwoju poznawczego KAPP oraz bateria diagnostyczna do oceny rozwoju emocjonalno-społecznego i osobowościowego OKC</i>			
Zidentyfikowano liczne problemy techniczne dotyczące zarówno baterii diagnostycznej KAPP, jak i OKC.	W przyszłości zaleca się przeprowadzenie testów narzędzi diagnostycznych, które mają być wykorzystywane podczas realizacji praktycznej części szkolenia, a następnie podczas dokonywania oceny funkcjonalnej przez pracowników ppp oraz przedszkoli/szkół.	ORE	1) Podjęcie działań związanych z rozwiązaniem zidentyfikowanych problemów dotyczących platformy oraz aplikacji. 2) Bieżące uwzględnienie uwag przekazywanych przez użytkowników narzędzi w celu rozwiązywania ewentualnych błędów. 3) Kontynuacja wsparcia technicznego oferowanego użytkownikom przez pracowników ORE.
Pomimo udziału pedagogów w szkoleniach z zakresu prowadzenia oceny funkcjonalnej z wykorzystaniem baterii KAPP/OKC, nie mieli oni możliwości skorzystania z narzędzia KAPP.	W przyszłości zaleca się umożliwienie wykorzystania obu baterii diagnostycznych wszystkim pracownikom ppp, którzy będą brali udział w dokonywaniu oceny dzieci/uczniów, bez względu na wykonywany przez nich zawód.	ORE	Udostępnienie narzędzi KAPP/OKC wszystkim pracownikom ppp biorącym udział w prowadzeniu oceny funkcjonalnej dzieci/uczniów.
<i>Prowadzenie sieci współpracy i wsparcia</i>			
Sieci wsparcia/współpracy stworzone w ramach przedsięwzięć grantowych były przydatne dla uczestników i pozwoliły na wypracowanie wielu dobrych praktyk związanych z prowadzeniem oceny funkcjonalnej.	W przyszłości rekomenduje się utrzymanie współpracy pomiędzy instytucjami w ramach stworzonych sieci z uwagi na ich użyteczność dla pracowników ppp, przedszkoli i szkół.	ORE, poradnie koordynujące, użytkownicy sieci współpracy	Kontynuacja działań realizowanych w ramach sieci współpracy/wsparcia, w tym wykorzystanie zdobytych doświadczeń i wypracowanych dobrych praktyk.
W ramach sieci współpracy/wsparcia zidentyfikowano problemy związane z niskim zaangażowaniem niektórych placówek oraz niedostatecznym poziomem przekazywania informacji dotyczących warunków udziału w projekcie grantowym.	Konieczne jest rozwiązanie identyfikowanych trudności oraz zapewnienie właściwego przepływu informacji pomiędzy uczestnikami sieci.	ORE, poradnie koordynujące, użytkownicy sieci współpracy	Podejmowanie działań nastawionych na podniesienie poziomu komunikacji oraz przepływu informacji pomiędzy uczestnikami.
<i>Realizacja szkoleń w przedsięwzięciach grantowych</i>			
Szkolenia grantowe charakteryzowały się wysoką przydatnością/użytecznością oraz wysokim poziomem organizacji.	Rekomenduje się kontynuację wsparcia dla pracowników ppp, w tym nastawionego na: podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności praktycznych związanych z wykorzystaniem narzędzi diagnostycznych,	ORE, JST	1) Kontynuacja rozpoczętych działań związanych z realizacją szkoleń z zakresu d prowadzenia OF. 2) Weryfikacja uwag przekazywanych przez uczestników szkoleń.

Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia
<i>Realizacja szkoleń w przedsięwzięciach grantowych c.d.</i>			
	- poszerzenie umiejętności związanych z interpretacją wyników, rozwój kompetencji miękkich (np. otwartości, umiejętności komunikacyjnych, odporności na stres), - pozyskanie przez pracowników wiedzy dotyczącej kodów ICF. Warto również utrzymać działanie utworzonych sieci współpracy.		
<i>Szkolenia z zakresu prowadzenia oceny funkcjonalnej, w tym dotyczące wykorzystania narzędzi diagnostycznych KAPP i OKC</i>			
Szkolenia organizowane przez ORE były bardzo dobrze zorganizowane i przyczyniły się do podniesienia poziomu wiedzy i umiejętności uczestników w zakresie prowadzenia oceny funkcjonalnej.	Rekomenduje się kontynuację szkoleń z zakresu prowadzenia oceny funkcjonalnej z wykorzystaniem narzędzi KAPP i OKC.	ORE	Kontynuacja szkoleń, w szczególności skierowanych do pracowników ppp w województwach, w których nie realizowano przedsięwzięć grantowych w ramach projektu.
Zidentyfikowano takie słabe strony szkoleń, jak: – zbyt obszerny zakres przedstawianego materiału, – zbyt mała liczba zadań praktycznych, – problemy organizacyjne (np. zbyt późne przekazywanie informacji nt. terminów szkoleń), – niedostateczny poziom przygotowania osób szkolących (o czym świadczył np. brak odpowiedzi na niektóre z pytań zadawanych przez uczestników).	Rekomenduje się rozważenie możliwości prowadzenia oceny szkoleń bezpośrednio po ich zakończeniu i weryfikację możliwości/potrzeby uwzględnienia uwag przekazywanych przez uczestników szkoleń, szczególnie w sytuacji, kiedy mają one charakter jednostkowy. Sugeruje się możliwość wydłużenia czasu realizacji podobnych działań w przyszłości oraz podzielenie materiału w sposób, który umożliwiłby łatwiejsze przyswojenie wiedzy przez uczestników szkoleń.	ORE	1) Analiza wyników badania ewaluacyjnego pod kątem uwag zgłoszonych przez uczestników szkoleń. 2) Przeprowadzenie konsultacji wśród pracowników ppp w celu zidentyfikowania konkretnych błędów/problemów, jakie zaobserwowali oni w funkcjonowaniu wszystkich udostępnianych narzędzi, aby możliwe było ich wyeliminowanie. 3) Weryfikacja skali występowania i zasadności uwag oraz możliwości ich uwzględnienia w przypadku kontynuacji szkoleń w nowym okresie programowania. 4) Umożliwienie uczestnikom szkoleń przekazania uwag bezpośrednio po zakończeniu szkolenia.

Źródło: Opracowanie własne.

5. Spis elementów graficznych

5.1. Spis rysunków

[Rysunek 1. Zastosowane metody i techniki badawcze](#)

[Rysunek 2. Główne formy wsparcia oferowane w ramach sieci współpracy](#)

[Rysunek 3. Uczestnicy szkoleń z zakresu oceny funkcjonalnej](#)

5.2. Spis tabel

[Tabela 1. Wielkość próby w badaniu ilościowym](#)

[Tabela 2. Struktura próby badawczej badania ankietowego CAWI/CATI dla uczestników szkoleń grantowych](#)

[Tabela 3. Placówki objęte procesem rozpoznawania potrzeb związanych z prowadzeniem oceny funkcjonalnej](#)

[Tabela 4. Zainteresowanie poradni psychologiczno-pedagogicznych udziałem w projektach grantowych](#)

[Tabela 5. Liczba pracowników ppp, którzy wzięli udział w szkoleniach grantowych](#)

[Tabela 6. Liczba osób zaangażowanych w prowadzenie oceny funkcjonalnej](#)

[Tabela 7. Liczba dzieci/uczniów objętych oceną funkcjonalną \(dane w oparciu o raporty „na wejście” i „na wyjście”\)](#)

[Tabela 8. Liczba dzieci/uczniów objętych wsparciem postdiagnostycznym](#)

[Tabela 9. Liczba dzieci/uczniów objętych ponową oceną funkcjonalną](#)

[Tabela 10. Tabela wdrażania rekomendacji](#)

5.3. Spis wykresów

[Wykres 1. Metody wykorzystane podczas rozpoznawania potrzeb w zakresie prowadzenia OF \(deklaracje badanych dyrektorów\)](#)

[Wykres 2. Metody wykorzystane podczas rozpoznawania zasobów środowiska lokalnego \(deklaracje badanych dyrektorów\)](#)

[Wykres 3. Kryteria wyboru placówek objętych rozpoznawaniem potrzeb związanych z prowadzeniem OF \(deklaracje badanych dyrektorów\)](#)

[Wykres 4. Potrzeba wspierania placówek w procesie rozpoznawania potrzeb związanych z prowadzeniem OF \(w opinii badanych dyrektorów\)](#)

[Wykres 5. Identyfikacja trudności podczas rozpoznawania potrzeb placówek w zakresie prowadzenia OF \(deklaracje badanych dyrektorów\)](#)

[Wykres 6. Placówki, z którymi podjęto współpracę w celu realizacji projektów grantowych \(deklaracje badanych dyrektorów\)](#)

[Wykres 7. Zgodność współpracy z planem przyjętym przez poradnię koordynującą \(w ocenie badanych dyrektorów\)](#)

[Wykres 8. Placówki, w których przeprowadzono OF](#)

[Wykres 9. Zasadność wykorzystania OF podczas diagnozowania potrzeb emocjonalnych i edukacyjnych dzieci i uczniów](#)

[Wykres 10. Wykorzystanie klasyfikacji ICF podczas przeprowadzania OF \(deklaracje badanych trenerów\)](#)

- [Wykres 11. Model oceny funkcjonalny a eliminacja błędów diagnostycznych \(w ocenie pracowników ppp\)](#)
- [Wykres 12. Mocne strony OF \(w ocenie pracowników ppp\)](#)
- [Wykres 13. Słabe strony OF \(w ocenie pracowników ppp\)](#)
- [Wykres 14. Czynniki ułatwiające prowadzenie OF \(w opinii pracowników ppp\)](#)
- [Wykres 15. Czynniki utrudniające prowadzenie OF \(w opinii pracowników ppp\)](#)
- [Wykres 16. Identyfikacja trudności związanych z wykorzystaniem narzędzi KAPP i OKC \(w opinii osób przeprowadzających OF\)](#)
- [Wykres 17. Trudności zidentyfikowane przez osoby uczestniczące w procesie dokonywania oceny dzieci/uczniów](#)
- [Wykres 18. Identyfikacja trudności związanych z wykorzystaniem narzędzi KAPP i OKC \(w opinii pracowników ppp\)](#)
- [Wykres 19. Trudności związane z dokonywaniem OF zidentyfikowane przez pracowników ppp](#)
- [Wykres 20. Trudności zidentyfikowane przez specjalistów prowadzących wsparcie postdiagnostyczne podczas przeprowadzania OF dzieci/uczniów](#)
- [Wykres 21. Identyfikacja barier w komunikacji pomiędzy osobami/instytucjami zaangażowanymi w proces OF \(opinie trenerów\)](#)
- [Wykres 22. Identyfikacja barier w komunikacji pomiędzy osobami/instytucjami zaangażowanymi w proces OF \(opinie pracowników ppp\)](#)
- [Wykres 23. Identyfikacja barier w komunikacji pomiędzy osobami/instytucjami zaangażowanymi w proces OF \(opinie specjalistów prowadzących wsparcie postdiagnostyczne\)](#)
- [Wykres 24. Wpływ wsparcia postdiagnostycznego na poprawę funkcjonowania dzieci i uczniów \(w ocenie dyrektorów poradni koordynujących\)](#)
- [Wykres 25. Wpływ wsparcia postdiagnostycznego na poprawę funkcjonowania dzieci i uczniów \(w ocenie pracowników ppp\)](#)
- [Wykres 26. Trudności związane z uzyskaniem zgody rodziców/opiekunów na przeprowadzenie OF zidentyfikowane przez specjalistów prowadzących wsparcie postdiagnostyczne](#)
- [Wykres 27. Przekazywanie informacji nt. wyników OF \(deklaracje specjalistów prowadzących wsparcie postdiagnostyczne\)](#)
- [Wykres 28. Przekazywanie wskazówek dotyczących pracy z dziećmi/uczniami \(deklaracje specjalistów prowadzących wsparcie postdiagnostyczne\)](#)
- [Wykres 29. Przekazywanie informacji nt. efektów działań postdiagnostycznych \(deklaracje specjalistów prowadzących wsparcie postdiagnostyczne\)](#)
- [Wykres 30. Przekazywanie wskazówek dotyczących pracy z dziećmi/uczniami po zakończeniu wsparcia postdiagnostycznego \(deklaracje specjalistów prowadzących wsparcie postdiagnostyczne\)](#)
- [Wykres 31. Wykorzystanie zaproponowanych form wsparcia przez dzieci i uczniów \(deklaracje trenerów\)](#)
- [Wykres 32. Wykorzystanie zaproponowanych form wsparcia postdiagnostycznego przez dzieci/uczniów \(deklaracje specjalistów prowadzących wsparcie postdiagnostyczne\)](#)
- [Wykres 33. Monitoring realizowanych działań postdiagnostycznych \(deklaracje dyrektorów poradni koordynujących\)](#)
- [Wykres 34. Monitoring realizowanych działań postdiagnostycznych \(deklaracje trenerów\)](#)
- [Wykres 35. Monitoring działań postdiagnostycznych \(deklaracje specjalistów prowadzących wsparcie postdiagnostyczne\)](#)
- [Wykres 36. Trudności dzieci/młodzieży objętych OF oraz wsparciem postdiagnostycznym \(deklaracje dyrektorów poradni koordynujących\)](#)

- [Wykres 37. Rozwiązywanie problemów dzieci/młodzieży objętych OF oraz wsparciem postdiagnostycznym \(deklaracje dyrektorów poradni koordynujących\)](#)
- [Wykres 38. Problemy z dokonywaniem ponownej OF zidentyfikowane przez specjalistów prowadzących wsparcie postdiagnostyczne](#)
- [Wykres 39. Trudności zidentyfikowane przez dzieci/uczniów lub ich rodziców/opiekunów w związku z realizowanymi działaniami \(deklaracje specjalistów prowadzących wsparcie postdiagnostyczne\)](#)
- [Wykres 40. Wpływ materiałów postdiagnostycznych dołączonych do narzędzia KAPP na rozwiązanie problemów dzieci/uczniów \(w opinii trenerów\)](#)
- [Wykres 41. Trudności w wykorzystaniu narzędzia KAPP zaobserwowane przez badanych trenerów](#)
- [Wykres 42. Wpływ materiałów postdiagnostycznych dołączonych do narzędzia OKC na rozwiązanie problemów dzieci/uczniów \(w opinii trenerów\)](#)
- [Wykres 43. Trudności w wykorzystaniu narzędzia OKC zaobserwowane przez badanych trenerów](#)
- [Wykres 44. Metody wykorzystane w celu rozpoznania potrzeb pracowników ppp związanych z siecią współpracy i wsparcia \(deklaracje trenerów\)](#)
- [Wykres 45. Obszary potrzeb pracowników ppp związanych z siecią współpracy i wsparcia zidentyfikowane przez badanych trenerów](#)
- [Wykres 46. Formy funkcjonowania sieci współpracy/wsparcia \(deklaracje trenerów\)](#)
- [Wykres 47. Poziom współpracy poradni koordynującej z innymi poradniami psychologiczno-pedagogicznymi będącymi w sieci \(w opinii badanych trenerów\)](#)
- [Wykres 48. Poziom współpracy ppp z poradnią koordynującą oraz innymi ppp należącymi do sieci \(w opinii badanych pracowników ppp\)](#)
- [Wykres 49. Jakość sieci współpracy i wsparcia stworzonej w ramach przedsięwzięć grantowych \(w ocenie specjalistów prowadzących wsparcie postdiagnostyczne\)](#)
- [Wykres 50. Wpływ sieci na podniesienie jakości poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego w regionie \(w ocenie badanych trenerów\)](#)
- [Wykres 51. Wpływ sieci współpracy na podniesienie jakości poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego w regionie \(w ocenie badanych pracowników ppp\)](#)
- [Wykres 52. Udział w sieci współpracy a podniesienie jakości wsparcia oferowanego nauczycielom \(w opinii badanych trenerów\)](#)
- [Wykres 53. Udział w sieci a podniesienie jakości uzyskiwanego wsparcia \(w ocenie specjalistów prowadzących wsparcie postdiagnostyczne\)](#)
- [Wykres 54. Trudności zidentyfikowane przez trenerów podczas udziału w działaniach sieci współpracy](#)
- [Wykres 55. Trudności zidentyfikowane przez pracowników ppp podczas udziału w działaniach sieci współpracy](#)
- [Wykres 56. Rozwiązywanie problemów zidentyfikowanych przez pracowników ppp](#)
- [Wykres 57. Trudności zidentyfikowane przez specjalistów prowadzących wsparcie postdiagnostyczne podczas udziału w działaniach sieci współpracy](#)
- [Wykres 58. Dopasowanie form wsparcia do potrzeb grup docelowych \(w opinii badanych trenerów\)](#)
- [Wykres 59. Dostosowanie wymiaru udzielonego wsparcia do potrzeb grup docelowych \(w opinii badanych trenerów\)](#)
- [Wykres 60. Dostosowanie wymiaru udzielonego wsparcia do potrzeb odbiorców \(w opinii pracowników ppp\)](#)
- [Wykres 61. Wsparcie otrzymane w ramach sieci współpracy \(w ocenie specjalistów prowadzących wsparcie postdiagnostyczne\)](#)
- [Wykres 62. Dostosowanie wymiaru udzielonego wsparcia do potrzeb grup docelowych \(w ocenie specjalistów prowadzących wsparcie postdiagnostyczne\)](#)

[Wykres 63. Placówki, z którymi poradnie koordynujące nawiązały współpracę, aby uzupełnić realizację działań w ramach projektu grantowego \(deklaracje badanych trenerów\)](#)

[Wykres 64. Potrzeba dalszego wsparcia dla pracowników ppp, którzy wzięli udział w szkoleniach grantowych \(deklaracje badanych trenerów\)](#)

[Wykres 65. Ogólna ocena szkoleń z zakresu prowadzenia OF dokonana przez badanych uczestników](#)

[Wykres 66. Ocena poszczególnych modułów szkolenia ORE dokonana przez badanych uczestników](#)

[Wykres 67. Ocena wybranych aspektów szkoleń ORE dokonana przez badanych uczestników](#)

[Wykres 68. Ocena zakresu merytorycznego szkoleń dokonana przez badanych uczestników](#)

[Wykres 69. Ocena elementów praktycznych szkoleń dokonana przez badanych uczestników](#)

[Wykres 70. Ocena metody realizacji szkoleń ORE dokonana przez badanych uczestników](#)

[Wykres 71. Trudności zidentyfikowane przez uczestników podczas szkoleń ORE](#)

[Wykres 72. Konieczność wprowadzenia ulepszeń w zakresie szkoleń realizowanych przez ORE \(w opinii badanych uczestników\)](#)

[Wykres 73. Konieczność uzupełnienia zakresu szkoleń \(w opinii badanych uczestników\)](#)

[Wykres 74. Ocena materiałów szkoleniowych przeznaczonych do samokształcenia dokonana przez badanych uczestników](#)

[Wykres 75. Ocena materiałów do samokształcenia dokonana przez badanych uczestników](#)

[Wykres 76. Trudności zidentyfikowane przez uczestników podczas udziału w szkoleniach ORE](#)

[Wykres 77. Osiągnięte rezultaty szkoleń ORE a oczekiwania uczestników](#)

[Wykres 78. Poziom zadowolenia uczestników ze szkolenia ORE](#)

[Wykres 79. Dodatkowe zmiany w zakresie szkoleń ORE sugerowane przez uczestników](#)

[Wykres 80. Potrzeba dalszego wsparcia z zakresu prowadzenia OF dla uczestników szkoleń ORE](#)

[Wykres 81. Potrzeby w zakresie podnoszenia kompetencji uczestników szkoleń ORE](#)

[Wykres 82. Materiały przeznaczone do samokształcenia dotyczące funkcjonalności baterii KAPP \(w ocenie pracowników ppp\)](#)

[Wykres 83. Trudności związane z udziałem w szkoleniu z zakresu OF z wykorzystaniem baterii diagnostycznej KAPP zidentyfikowane przez pracowników ppp](#)

[Wykres 84. Materiały przeznaczone do samokształcenia dotyczące funkcjonalności baterii OKC \(w ocenie pracowników ppp\)](#)

[Wykres 85. Trudności związane z udziałem w szkoleniu z zakresu OF z wykorzystaniem baterii diagnostycznej OKC zidentyfikowane przez pracowników ppp](#)

6. Załączniki – wzory wykorzystanych narzędzi badawczych

6.1. Kwestionariusz ankiety dla dyrektorów/koordynatorów poradni koordynujących

ANKIETA CAWI/CATI DLA KOORDYNATORÓW

WPROWADZENIE

Dzień dobry,

firma EU-CONSULT sp. z o.o. na zlecenie Ośrodka Rozwoju Edukacji prowadzi ewaluację 12 projektów grantowych, wyłonionych w ramach otwartego konkursu grantowego nr 1/2022 „Szkolenia i doradztwo dla kadr poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego”.

Celem głównym badania jest ocena działań zrealizowanych w ramach projektów, w tym dotyczących rozpoznania potrzeb środowiska lokalnego w zakresie prowadzenia oceny funkcjonalnej. W związku z powyższym zwracamy się do Pana/i, jako przedstawiciela/ki poradni koordynującej, z prośbą o wypełnienie poniższej ankiety.

Badanie jest anonimowe, a jego wyniki prezentowane będą wyłącznie w postaci zbiorczych zestawień. W związku z tym uprzejmie prosimy o udzielenie szczerych i wyczerpujących odpowiedzi na zadawane pytania.

Czas potrzebny na wypełnienie ankiety to ok. 25 minut.

CZĘŚĆ WŁAŚCIWA ANKIETY

Panel dotyczący rozpoznania potrzeb środowiska w zakresie prowadzenia oceny funkcjonalnej

1. W jaki sposób przeprowadzili Państwo diagnozę potrzeb lokalnych w zakresie prowadzenia oceny funkcjonalnej (OF)? (Proszę wybrać wszystkie właściwe odpowiedzi.)

- ☐ Badania ankietowe
- ☐ Konsultacje, wywiady jakościowe, spotkania
- ☐ Analiza danych wtórnych – jakich?
- ☐ Inne metody – jakie?

2. W jaki sposób przeprowadzili Państwo diagnozę zasobów środowiska lokalnego w zakresie prowadzenia oceny funkcjonalnej? (Proszę wybrać wszystkie właściwe odpowiedzi.)

- ☐ Badania ankietowe
- ☐ Konsultacje, wywiady jakościowe, spotkania
- ☐ Analiza danych wtórnych – jakich?
- ☐ Inne metody – jakie?

- 3. Proszę wskazać liczbę oraz odsetek placówek w województwie, do których skierowano działania polegające na diagnozowaniu ich potrzeb związanych z prowadzeniem OF.** (Proszę uzupełnić odpowiednie miejsca w tabeli.)

Rodzaj placówki	Liczba podmiotów [N]	Odsetek uwzględnionych podmiotów w ogóle tego typu placówek w regionie [%]
Przedszkole ogólnodostępne		
Przedszkole integracyjne		
Przedszkole specjalne		
Szkoła ogólnodostępna		
Szkoła integracyjna		
Szkoła specjalna		
Inna placówka		

- 4. Jakimi kryteriami wyboru placówek kierowali się Państwo podczas realizacji działań związanych z rozpoznawaniem potrzeb związanych z prowadzeniem OF?** (Proszę wybrać wszystkie właściwe odpowiedzi.)

- ☐ Rodzaj placówki
☐ Wielkość placówki
☐ Wielkość miejscowości, w której zlokalizowana jest placówka
☐ Stopień zurbanizowania miejscowości
☐ Inne kryteria – jakie?

- 5. Czy przeprowadzona diagnoza wykazała potrzebę wspierania placówek w realizacji działań związanych z rozpoznawaniem potrzeb związanych z prowadzeniem OF?**

- ☐ Tak
☐ Nie
☐ Trudno powiedzieć

- 6. Jakie inne wnioski wynikały z przeprowadzonego rozeznania potrzeb poszczególnych placówek w województwie?** (Proszę uzupełnić wykropkowane miejsca.)

- ☐ W przypadku przedszkoli:
☐ W przypadku szkół:
☐ W przypadku innych placówek:

- 7. Proszę określić potrzeby wskazane przez poszczególne rodzaje placówek, w odniesieniu do procesu rozpoznawania przez nie potrzeb oraz możliwości wspierania uczniów ze specjalnymi potrzebami.**

	Przedszkole	Szkoła podstawowa	Szkoła ponadpodstawowa
Grupy wsparcia			
Konsultacje			
Szkolenia			
Pomoc w realizacji diagnozy			
Prowadzenie działań diagnostycznych			
Prowadzenie działań postdiagnostycznych			
Wsparcie rodziców			
Inne – jakie?			

8. Czy podczas dokonywania diagnozy potrzeb placówek w zakresie wykorzystania OF napotkali Państwo jakiejkolwiek trudności?

- ☐ Tak
- ☐ Nie (Proszę o przejście do pytania 10.)

9. Jakie problemy Państwo napotkali?

	Przykłady	W jaki sposób je Państwo rozwiązali?
Problemy organizacyjne		
Problemy merytoryczne		
Inne problemy, jakie?		

10. Proszę wskazać liczbę pracowników Państwa poradni, którzy brali udział w rozpoznawaniu potrzeb lokalnych związanych z dokonywaniem oceny funkcjonalnej.

.....

Panel dotyczący prowadzenia oceny funkcjonalnej

11. Do ilu poradni psychologiczno-pedagogicznych (ppp), zgodnie z Pana/i wiedzą, zostało skierowane zaproszenie do współpracy w ramach projektu grantowego?

- ☐
- ☐ Trudno powiedzieć

12. Jakie było zainteresowanie tych poradni współpracą w zakresie realizacji wsparcia post-diagnostycznego dzieci i uczniów?

Ile poradni wyraziło chęć współpracy?

Ile poradni rzeczywiście nawiązało i zrealizowało z Państwem współpracę w tym zakresie?

13. Z jakimi placówkami podjęto współpracę w celu realizacji wsparcia we wskazanym wyżej zakresie? (Proszę wybrać wszystkie właściwe odpowiedzi.)

- ☐ Placówki służby zdrowia
- ☐ Ośrodki pomocy społecznej
- ☐ Policja
- ☐ Sądy
- ☐ Ośrodki wychowawcze
- ☐ Ośrodki interwencji kryzysowej
- ☐ Organizacje pozarządowe
- ☐ Inne – jakie?.....

14. W jaki sposób zaplanowali Państwo współpracę z wymienionymi placówkami?

- ☐ Placówki służby zdrowia:
- ☐ Ośrodki pomocy społecznej:
- ☐ Policja:
- ☐ Sądy:
- ☐ Ośrodki wychowawcze:
- ☐ Ośrodki interwencji kryzysowej:
- ☐ Organizacje pozarządowe:
- ☐ Inne:

15. Czy współpraca ta przebiegała zgodnie z tym, co Państwo zaplanowali?

- ☐ Zdecydowanie tak
- ☐ Raczej tak
- ☐ Raczej nie – dlaczego?
- ☐ Zdecydowanie nie – dlaczego?
- ☐ Trudno powiedzieć

16. Jakie trudności, zgodnie z Pana/i wiedzą, napotykali pracownicy poradni psychologiczno-pedagogicznych (ppp) podczas planowania wsparcia postdiagnostycznego dla dzieci/uczniów?

.....

17. Czy monitorowali Państwo realizację działań postdiagnostycznych?

- ☐ Tak – w jaki sposób? Kto odpowiadał za monitoring wsparcia postdiagnostycznego?
.....
- ☐ Nie – dlaczego?
- ☐ Trudno powiedzieć

18. Czy działania podjęte przez ppp w ramach wsparcia postdiagnostycznego przyczyniły się do poprawy funkcjonowania dzieci i uczniów oraz rozwiązywania zgłaszanego problemu?

- ☐ Zdecydowanie tak – w jaki sposób?
- ☐ Raczej tak – w jaki sposób?
- ☐ Raczej nie – dlaczego nie?
- ☐ Zdecydowanie nie – dlaczego nie?
- ☐ Trudno powiedzieć

19. Czy zgodnie z Pana/i wiedzą, dzieci i uczniowie objęci oceną funkcjonalną w trakcie procesu diagnozy i/lub późniejszego wsparcia postdiagnostycznego napotkali jakiegokolwiek trudności/bariery?

- ☐ Zdecydowanie tak – jakiego rodzaju trudności/bariery Państwo zidentyfikowali?
- ☐ Raczej tak – jakiego rodzaju trudności/bariery Państwo zidentyfikowali?
- ☐ Raczej nie (*Proszę o zakończenie ankiety.*)
- ☐ Zdecydowanie nie (*Proszę o zakończenie ankiety.*)
- ☐ Trudno powiedzieć (*Proszę o zakończenie ankiety.*)

20. Czy udało się pokonać te trudności/bariery?

- ☐ Zdecydowanie tak – w jaki sposób?
- ☐ Raczej tak – w jaki sposób?
- ☐ Raczej nie – dlaczego nie?
- ☐ Zdecydowanie nie – dlaczego nie?
- ☐ Trudno powiedzieć

Dziękujemy za udział w badaniu.

Źródło: Opracowanie własne.

6.2. Kwestionariusz ankiety dla trenerów/psychologów i/lub innych specjalistów z poradni koordynującej, którzy brali udział w ocenie funkcjonalnej dzieci/uczniów

ANKIETA CAWI/CATI DLA KOORDYNATORÓW

WPROWADZENIE

Dzień dobry,

firma EU-CONSULT sp. z o.o. na zlecenie Ośrodka Rozwoju Edukacji prowadzi ewaluację 12 projektów grantowych, wyłonionych w ramach otwartego konkursu grantowego nr 1/2022 „Szkolenia i doradztwo dla kadr poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego”.

Celem głównym badania jest ocena działań zrealizowanych w ramach projektów, w tym dotyczących prowadzenia oceny funkcjonalnej. W związku z powyższym zwracamy się do Pana/i, jako przedstawiciela/ki poradni koordynującej, z prośbą o wypełnienie poniższej ankiety.

Badanie jest anonimowe, a jego wyniki prezentowane będą wyłącznie w postaci zbiorczych zestawień. W związku z tym uprzejmie prosimy o udzielenie szczerych i wyczerpujących odpowiedzi na zadawane pytania.

Czas potrzebny na wypełnienie ankiety to ok. 40 minut.

CZĘŚĆ WŁAŚCIWA ANKIETY

Panel dotyczący prowadzenia oceny funkcjonalnej

1. **W jaki sposób opracowano dokumentację, w której przedstawione zostały wskazania odnoszące się do pracy nauczyciela z konkretnym dzieckiem/ucznikiem?**
.....
2. **Ilu pracowników ppp zostało przeszkolonych w zakresie prowadzenia oceny funkcjonalnej (OF) przez Państwa jednostkę, tj. poradnię koordynującą?**
.....
3. **Ilu pracowników ppp przeprowadziło ocenę funkcjonalną w ramach Państwa projektu grantowego?**
.....
4. **W jakich placówkach przeprowadzili Państwo ocenę funkcjonalną? (Proszę wybrać wszystkie właściwe odpowiedzi.)**
 - ☐ Przedszkola
 - ☐ Szkoły
 - ☐ Inne placówki – jakie?.....
5. **Proszę podać liczbę dzieci/uczniów objętych oceną funkcjonalną w ramach zrealizowanych przez Państwo działań.**
.....
6. **W jakim wieku były dzieci/byli uczniowie?**
.....

7. Jakie kryteria wyboru dzieci/uczniów do objęcia oceną funkcjonalną Państwo zastosowali?

(Proszę wymienić wszystkie wykorzystane kryteria.)

.....
.....
.....
.....

8. Czy prowadzenie oceny funkcjonalnej opierało się na klasyfikacji ICF uwzględniającej istotne sfery funkcjonowania ucznia?

- ☐ Tak – w jaki sposób?
- ☐ Nie
- ☐ Trudno powiedzieć

9. W jaki sposób przebiegał proces oceny funkcjonalnej z wykorzystaniem narzędzi KAPP i OKC?

- ☐ Proces ten przebiegał zgodnie z planem, nie odnotowaliśmy żadnych trudności. (Proszę o przejście do pytania 11.)
- ☐ Podczas dokonywania oceny funkcjonalnej zaobserwowaliśmy trudności.

10. Jakie trudności wystąpiły podczas prowadzenia OF? (Proszę wybrać wszystkie właściwe odpowiedzi.)

- ☐ Trudności związane z rozpoznaniem indywidualnych potrzeb i możliwości dzieci i uczniów – jakie?
- ☐ Trudności związane z rozpoznawaniem możliwości funkcjonowania społecznego dzieci i uczniów – jakie?
- ☐ Trudności związane z rozpoznawaniem czynników środowiskowych wpływających na psychospołeczne funkcjonowanie dzieci i młodzieży – jakie?
- ☐ Trudności w zakresie zaplanowania wsparcia dla uczniów i realizacji tego wsparcia – jakie?
- ☐ Inne trudności – jakie?

11. Jak ocenia Pan/i komunikację pomiędzy poszczególnymi osobami/instytucjami zaangażowanymi w realizację procesu oceny funkcjonalnej? Czy napotkał/a Pani bariery w komunikacji z:

	Zdecydowanie tak – jakie?...	Raczej tak – jakie?...	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Nie dotyczy (brak kontaktu)
Rodzicami	☐	☐	☐	☐	☐
Przedszkolami	☐	☐	☐ ¹¹	☐ ¹²	☐ ¹³
Szkołami	☐	☐	☐ ¹⁴	☐ ¹⁵	☐ ¹⁶
Innymi placówkami – jakimi?...	☐	☐	☐ ¹⁷	☐ ¹⁸	☐ ¹⁹

¹¹ Pominięcie pytania 12.

¹² Pominięcie pytania 12.

¹³ Pominięcie pytania 12.

¹⁴ Pominięcie pytania 13.

¹⁵ Pominięcie pytania 13.

¹⁶ Pominięcie pytania 13.

¹⁷ Pominięcie pytania 14.

¹⁸ Pominięcie pytania 14.

¹⁹ Pominięcie pytania 14.

12. W komunikacji z jakimi pracownikami/specjalistami zatrudnionymi w przedszkolach napotkał/a Pan/i utrudnienia? *(Proszę wybrać wszystkie właściwe odpowiedzi.)*

- ☐ Psycholog
- ☐ Pedagog
- ☐ Logopeda
- ☐ Rehabilitant
- ☐ Nauczyciel
- ☐ Inny pracownik – jaki?.....

13. W komunikacji z jakimi pracownikami/specjalistami zatrudnionymi w szkołach napotkał/a Pan/i utrudnienia? *(Proszę wybrać wszystkie właściwe odpowiedzi.)*

- ☐ Psycholog
- ☐ Pedagog
- ☐ Logopeda
- ☐ Rehabilitant
- ☐ Nauczyciel
- ☐ Inny pracownik – jaki?.....

14. W komunikacji z jakimi pracownikami/specjalistami zatrudnionymi w innych placówkach napotkał/a Pan/i utrudnienia? *(Proszę wybrać wszystkie właściwe odpowiedzi.)*

- ☐ Psycholog
- ☐ Pedagog
- ☐ Logopeda
- ☐ Rehabilitant
- ☐ Inny pracownik – jaki?.....

15. Jaką dokumentację przygotowano w ramach przeprowadzonej oceny funkcjonalnej?

.....

16. Jaka liczba dzieci/uczniów została objęta wsparciem postdiagnostycznym?

.....

17. Jakie były formy oraz zakres wsparcia postdiagnostycznego, które zostało zaoferowane dzieciom/uczniom?

.....

18. Czy prowadzili Państwo monitoring realizacji działań postdiagnostycznych?

- ☐ Tak – kto i w jaki sposób prowadził ten monitoring?.....
- ☐ Nie – dlaczego nie?.....
- ☐ Trudno powiedzieć

19. Czy dzieci/uczniowie skorzystały/li z zaproponowanych form wsparcia?

- ☐ Zdecydowanie tak (wszystkie dzieci skorzystały ze wsparcia)
- ☐ Raczej tak (większość dzieci skorzystała ze wsparcia)
- ☐ Raczej nie (większość dzieci nie skorzystała ze wsparcia) – dlaczego nie?.....
- ☐ Zdecydowanie nie (żadne dziecko nie skorzystało ze wsparcia) – dlaczego nie?
- ☐ Trudno powiedzieć

Panel dotyczący oceny baterii diagnostycznej KAPP

20. Jakie czynniki warunkują według Pana/i wykorzystanie narzędzia KAPP?

Czynniki decydujące o wykorzystaniu KAPP	Czynniki decydujące o braku wykorzystania KAPP
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	

21. Czy Pana/i zdaniem wykorzystanie materiałów postdiagnostycznych dołączonych do narzędzia KAPP przyczyniło się do rozwiązania zdiagnozowanego problemu dzieci/uczniów?

- ☐ Zdecydowanie tak
☐ Raczej tak
☐ Raczej nie – dlaczego?.....
☐ Zdecydowanie nie – dlaczego?.....
☐ Trudno powiedzieć

22. Czy napotkał/a Pan/i trudności w wykorzystaniu narzędzia KAPP?

- ☐ Tak – jakiego rodzaju były to trudności? Jak je Pan/i przezwyciężył/a?.....
☐ Nie

Panel dotyczący oceny baterii diagnostycznej OKC

23. Jakie czynniki warunkują według Pana/i wykorzystanie narzędzia OKC?

Czynniki decydujące o wykorzystaniu OKC	Czynniki decydujące o braku wykorzystania OKC
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	

24. Czy Pana/i zdaniem wykorzystanie materiałów postdiagnostycznych dołączonych do narzędzia OKC przyczyniło się do rozwiązania zdiagnozowanego problemu dzieci/uczniów?

- ☐ Zdecydowanie tak
☐ Raczej tak
☐ Raczej nie – dlaczego?.....
☐ Zdecydowanie nie – dlaczego?.....
☐ Trudno powiedzieć

25. Czy napotkał/a Pan/i trudności w wykorzystaniu narzędzia OKC?

- ☐ Tak – jakiego rodzaju były to trudności? Jak je Pan/i przezwyciężył/a?.....
☐ Nie

Panel dotyczący sieci współpracy

26. W jaki sposób dokonali Państwo diagnozy potrzeb pracowników ppp w odniesieniu do stworzenia sieci współpracy i wsparcia? (Proszę wybrać wszystkie właściwe odpowiedzi.)

- ☐ Badania ankietowe
- ☐ Konsultacje, wywiady jakościowe, spotkania
- ☐ Analiza danych wtórnych – jakich?.....
- ☐ Inne metody – jakie?.....

27. Jakie obszary potrzeb pracowników ppp zostały przez Państwa zdiagnozowane w odniesieniu do sieci współpracy i wsparcia? (Proszę wybrać wszystkie właściwe odpowiedzi.)

- ☐ Wymiany doświadczeń/dobrych praktyk
- ☐ Rozszerzenia posiadanych kompetencji miękkich
- ☐ Rozwoju kwalifikacji i umiejętności zawodowych
- ☐ Pozyskiwania nowych kontaktów zawodowych
- ☐ Uzyskania eksperckiego wsparcia metodycznego i merytorycznego
- ☐ Inne – jakie?.....

28. W jakiej formie prowadzili Państwo sieć współpracy/wsparcia? (Proszę wybrać wszystkie właściwe odpowiedzi.)

- ☐ Spotkania organizacyjne służące integracji oraz rozpoznaniu potrzeb/zasobów
- ☐ Spotkania służące wymianie doświadczeń i dobrych praktyk
- ☐ Spotkania z ekspertami
- ☐ *Action learning* (uczenie przez działanie na przykładach praktyki zawodowej)
- ☐ Lekcje pokazowe
- ☐ Dyskusje i wymiana informacji
- ☐ Wykłady
- ☐ Doradztwo grupowe
- ☐ Publikacja materiałów (narzędzi, scenariuszy)
- ☐ Udział w szkoleniach
- ☐ Inne – jakie?.....

29. Jakie potrzeby najczęściej zgłaszali uczestnicy sieci współpracy/wsparcia? (Proszę je wymienić.)

.....

30. Jakie zagadnienia merytoryczne poruszano podczas realizacji doradztwa w ramach stworzonej sieci współpracy/wsparcia?

Forma doradztwa	Najczęściej poruszane zagadnienia
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	

31. Jak oceniają Państwo poziom współpracy nawiązanej przez Państwa jednostkę z innymi poradniami psychologiczno-pedagogicznymi należącymi do sieci?

- ☐ Zdecydowanie wysoko
- ☐ Raczej wysoko
- ☐ Raczej nisko – dlaczego?.....
- ☐ Zdecydowanie nisko – dlaczego?.....
- ☐ Trudno powiedzieć

32. Jak opisałby/aby Pan/i przebieg tej współpracy? Jakiej były jej formy?

.....

33. Czy według Pana/i działanie sieci współpracy miało wpływ na podniesienie jakości poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego w regionie?

- ☐ Zdecydowanie tak – w jaki sposób sieć przyczyniła się do podniesienia tej jakości?.....
- ☐ Raczej tak – w jaki sposób sieć przyczyniła się do podniesienia tej jakości?.....
- ☐ Raczej nie – dlaczego nie?.....
- ☐ Zdecydowanie nie – dlaczego nie?.....
- ☐ Trudno powiedzieć

34. Czy udział w sieci współpracy przyczynił się do podniesienia jakości wsparcia oferowanego nauczycielom przedszkoli i szkół?

- ☐ Zdecydowanie tak
- ☐ Raczej tak
- ☐ Raczej nie – dlaczego?.....
- ☐ Zdecydowanie nie – dlaczego?.....
- ☐ Trudno powiedzieć

35. Czy może Pan/i wskazać dobre praktyki realizowane w ramach stworzonej sieci współpracy?

(Proszę je wymienić.)

.....

.....

.....

36. Które z wymienionych dobrych praktyk będą kontynuowane w ppp? (Proszę je wymienić.)

.....

.....

.....

37. Czy w ramach swojego udziału w działaniach sieci współpracy napotkał/a Pan/i jakiekolwiek trudności?

- ☐ Tak – jakie?..... Czy udało się je rozwiązać?..... W jaki sposób?.....
- ☐ Nie

38. Z jakich form wsparcia skorzystali uczestnicy sieci współpracy?

	Forma wsparcia	Wymiar wsparcia
Nauczyciele		
Pracownicy ppp		
Rodzice/opiekunowie		

39. Czy Pana/i zdaniem formy wsparcia były odpowiednie do potrzeb wymienionych grup docelowych?

- ☐ Zdecydowanie tak
- ☐ Raczej tak
- ☐ Raczej nie – dlaczego?.....
- ☐ Zdecydowanie nie – dlaczego?.....
- ☐ Trudno powiedzieć

40. Czy Pana/i zdaniem wymiar udzielonego wsparcia był odpowiedni do potrzeb wymienionych grup docelowych?

- ☐ Zdecydowanie tak
- ☐ Raczej tak
- ☐ Raczej nie – dlaczego?.....

- ☐ Zdecydowanie nie – dlaczego?.....
- ☐ Trudno powiedzieć

41. Z jakimi placówkami nawiązali Państwo współpracę, aby uzupełnić realizację działań w ramach projektu grantowego? (Proszę wybrać wszystkie właściwe odpowiedzi.)

- ☐ Placówki służby zdrowia
- ☐ Ośrodki pomocy społecznej
- ☐ Policja
- ☐ Sądy
- ☐ Ośrodki wychowawcze
- ☐ Ośrodki interwencji kryzysowej
- ☐ Organizacje pozarządowe
- ☐ Inne – jakie?.....

Panel dotyczący realizacji szkoleń w projektach grantowych

42. Czy według Pana/i pracownicy ppp, którzy wzięli udział w szkoleniu zorganizowanym w ramach Państwa projektu, potrzebują dodatkowego wsparcia, aby mogli oni skutecznie prowadzić szkolenia dla innych ppp?

- ☐ Zdecydowanie tak – jakiego wsparcia potrzebują przeszkolone osoby?.....
- ☐ Raczej tak – jakiego wsparcia potrzebują przeszkolone osoby?.....
- ☐ Raczej nie
- ☐ Zdecydowanie nie
- ☐ Trudno powiedzieć
- ☐ Nie dotyczy (nie realizowaliśmy dotychczas szkoleń grantowych dla pracowników ppp/ nie prowadziłem/am tego rodzaju szkoleń)

43. Jakie kompetencje pracowników ppp, którzy wzięli udział w szkoleniu zorganizowanym w ramach Państwa projektu, wymagają Pana/i zdaniem dalszego doskonalenia, aby w przyszłości mogli oni szkolić inne osoby zatrudnione w ppp? (Proszę je wymienić.)

-
- ☐ Nie dotyczy (nie realizowaliśmy dotychczas szkoleń grantowych dla pracowników ppp/ nie prowadziłem/am tego rodzaju szkoleń)

Dziękujemy za udział w badaniu.

Źródło: Opracowanie własne.

6.3. Kwestionariusz ankiety dla pracowników poradni koordynujących, którzy wzięli udział w szkoleniach realizowanych przez ORE

ANKIETA CAWI/CATI DLA UCZESTNIKÓW SZKOLEŃ REALIZOWANYCH PRZEZ ORE

WPROWADZENIE

Dzień dobry,

firma EU-CONSULT sp. z o.o. na zlecenie Ośrodka Rozwoju Edukacji prowadzi ewaluację 12 projektów grantowych, wyłonionych w ramach otwartego konkursu grantowego nr 1/2022 „Szkolenia i doradztwo dla kadr poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego”.

Celem głównym badania jest ocena działań zrealizowanych w ramach projektów, w tym obejmujących szkolenie, w którym Pan/i uczestniczył/a. W związku z powyższym zwracamy się do Pana/i, jako uczestnika/uczestniczki tego szkolenia z prośbą o wypełnienie poniższej ankiety.

Badanie jest anonimowe, a jego wyniki prezentowane będą wyłącznie w postaci zbiorczych zestawień. W związku z tym uprzejmie prosimy o udzielenie szczerych i wyczerpujących odpowiedzi na zadawane pytania.

Czas potrzebny na wypełnienie ankiety to ok. 15–20 minut.

CZĘŚĆ WŁAŚCIWA ANKIETY

1. Jak ocenia Pan/i szkolenia z zakresu prowadzenia oceny funkcjonalnej z wykorzystaniem baterii diagnostycznej KAPP²⁰ oraz baterii diagnostycznej OKC²¹?

- ☐ Zdecydowanie wysoko
- ☐ Raczej wysoko
- ☐ Raczej nisko – dlaczego?.....
- ☐ Zdecydowanie nisko – dlaczego?.....
- ☐ Trudno powiedzieć

2. Jak ocenia Pan/i poszczególne moduły szkolenia?

	Zdecydowanie wysoko	Raczej wysoko	Raczej nisko – dlaczego?	Zdecydowanie nisko – dlaczego?	Trudno powiedzieć
Moduł I: Prowadzenie oceny funkcjo- nalnej z wykorzy- staniem proce- dury konsultacji zespołowych	☐	☐	☐	☐	☐

²⁰ Kompleksowa Analiza Procesów Poznawczych.

²¹ Ocena w obszarze emocjonalno-społecznym: Objawy-Kompetencje-Cechy.

	Zdecydowanie wysoko	Raczej wysoko	Raczej nisko – dlaczego?	Zdecydowanie nisko – dlaczego?	Trudno powiedzieć
Moduł II: Wykorzystanie w ocenie funkcyj- nalnej baterii diagnostycznej KAPP	☐	☐	☐	☐	☐
Moduł III: Wykorzystanie w ocenie funkcyj- nalnej baterii diagnostycznej OKC	☐	☐	☐	☐	☐

3. Proszę dokonać oceny wskazanych aspektów szkolenia z zakresu oceny funkcjonalnej z wykorzystaniem baterii diagnostycznej KAPP oraz baterii diagnostycznej OKC:

	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie – dlaczego?	Zdecydowanie nie – dlaczego?	Trudno powiedzieć
Czy treści przekazywane podczas szkolenia były dla Pana/i zrozumiałe?	☐	☐	☐	☐	☐
Czy treści przekazywano w formie atrakcyjnej (czy wzbudzały Pana/i zainteresowanie)?	☐	☐	☐	☐	☐

4. Jak ocenia Pan/i zakres merytoryczny szkolenia?

- ☐ Był odpowiedni
- ☐ Był zbyt szeroki – dlaczego? Jakie elementy według Pana/i byłyby niepotrzebne?.....
- ☐ Był zbyt wąski – dlaczego? Jakich elementów Panu/i brakowało?.....
- ☐ Trudno powiedzieć

5. Jak ocenia Pan/i elementy praktyczne szkolenia? (Czy w odpowiedni sposób przełożono teorię na działania praktyczne, np. ćwiczenie?)

- ☐ Zdecydowanie wysoko
- ☐ Raczej wysoko
- ☐ Raczej nisko – dlaczego?.....
- ☐ Zdecydowanie nisko – dlaczego?.....
- ☐ Trudno powiedzieć

6. Jak ocenia Pan/i sposób organizacji szkolenia z zakresu oceny funkcjonalnej z wykorzystaniem baterii diagnostycznej KAPP oraz baterii diagnostycznej OKC (w tym np. działania informacyjne dotyczące szkolenia, formę zapisów, formę w jakiej zrealizowano szkolenie, liczbę uczestników, poziom przygotowania osób realizujących szkolenie)?

- ☐ Zdecydowanie wysoko
☐ Raczej wysoko
☐ Raczej nisko – dlaczego?.....
☐ Zdecydowanie nisko – dlaczego?.....
☐ Trudno powiedzieć

7. Czy podczas szkolenia napotkał/a Pan/i jakiekolwiek trudności/ograniczenia?

- ☐ Tak – jakie? Proszę je wymienić.....
☐ Nie

8. Czy w Pana/i opinii szkolenia dotyczące oceny funkcjonalnej wymagają ulepszeń z wykorzystaniem baterii diagnostycznej KAPP oraz baterii diagnostycznej OKC?

- ☐ Tak – jakich?.....
☐ Nie

9. Czy Pana/i zdaniem szkolenia należałoby uzupełnić?

- ☐ Tak – czego w nich zabrakło?.....
☐ Nie

10. Jak ocenia Pan/i materiały szkoleniowe przeznaczone do samokształcenia?

- ☐ Zdecydowanie wysoko
☐ Raczej wysoko
☐ Raczej nisko – dlaczego?.....
☐ Zdecydowanie nisko – dlaczego?.....
☐ Trudno powiedzieć

11. Proszę dokonać oceny materiałów do samokształcenia:

	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie – dlaczego?	Zdecydowanie nie – dlaczego?	Trudno powiedzieć
Czy materiały te były według Pana/i zrozumiałe?	☐	☐	☐	☐	☐
Czy materiały miały atrakcyjną formę (czy wzbudzały Pana/i zainteresowanie)?	☐	☐	☐	☐	☐
Czy przekazane materiały były użyteczne z punktu widzenia wykonywanej przez Pana/i pracy?	☐	☐	☐	☐	☐

12. Proszę dokonać oceny materiałów przeznaczonych do samokształcenia dotyczących funkcjonalności baterii KAPP:

	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie – dlaczego?	Zdecydowanie nie – dlaczego?	Trudno powiedzieć
Czy materiały te były według Pana/i zrozumiałe?	☐	☐	☐	☐	☐
Czy materiały miały atrakcyjną formę (czy wzbu- dzały Pana/i zain- teresowanie)?	☐	☐	☐	☐	☐
Czy przekazane materiały były użyteczne z punktu widzenia wykonywanej przez Pana/i pracy?	☐	☐	☐	☐	☐

13. Proszę dokonać oceny materiałów przeznaczonych do samokształcenia dotyczących funkcjonalności baterii OKC.

	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie – dlaczego?	Zdecydowanie nie – dlaczego?	Trudno powiedzieć
Czy materiały te były według Pana/i zrozumiałe?	☐	☐	☐	☐	☐
Czy materiały miały atrakcyjną formę (czy wzbu- dzały Pana/i zain- teresowanie)?	☐	☐	☐	☐	☐
Czy przekazane materiały były użyteczne z punktu widzenia wykonywanej przez Pana/i pracy?	☐	☐	☐	☐	☐

14. Czy w dalszym ciągu potrzebuje Pan/i wsparcia, aby móc skutecznie prowadzić szkolenia z zakresu oceny funkcjonalnej z wykorzystaniem baterii diagnostycznej KAPP oraz baterii diagnostycznej OKC dla innych ppp?

	Zdecydowanie tak – jakiego wsparcia Pan/i potrzebuje?	Raczej tak – jakiego wsparcia Pan/i potrzebuje?	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
Wsparcie w odniesieniu do szkoleń z zakresu oceny funkcjonalnej	☐	☐	☐	☐	☐
Wsparcie w odniesieniu do szkoleń z zakresu funkcjonalności narzędzia KAPP	☐	☐	☐	☐	☐
Wsparcie w odniesieniu do szkoleń z zakresu funkcjonalności narzędzia OKC	☐	☐	☐	☐	☐

15. Czy podczas realizacji szkolenia z zakresu oceny funkcjonalnej z wykorzystaniem baterii diagnostycznej KAPP oraz baterii diagnostycznej OKC napotkał/a Pan/i jakiejkolwiek trudności?

	Tak – jakich? Proszę je wymienić	Nie	Nie dotyczy (nie realizowałem/am szkoleń)
W realizacji szkolenia z zakresu dokonywania oceny funkcjonalnej	☐	☐	☐
W realizacji szkolenia z zakresu KAPP	☐	☐	☐
W realizacji szkolenia z zakresu OKC	☐	☐	☐

16. Czy zauważa Pan/i u siebie kompetencje wymagające dalszego doskonalenia, dzięki którym mógłby/mogłaby Pan/i z większą skutecznością szkolić pracowników innych ppp z zakresu oceny funkcjonalnej z wykorzystaniem baterii diagnostycznej KAPP oraz baterii diagnostycznej OKC?

- ☐ Tak – jakie to kompetencje?.....
- ☐ Nie

17. Czy uzyskane rezultaty były zgodne z Pana/i oczekiwaniami?

- ☐ Zdecydowanie tak
- ☐ Raczej tak
- ☐ Raczej nie – dlaczego?.....
- ☐ Zdecydowanie nie – dlaczego?.....
- ☐ Trudno powiedzieć

18. Czy jest Pan/i zadowolony/a ze szkolenia?

- ☐ Zdecydowanie tak
- ☐ Raczej tak
- ☐ Raczej nie – dlaczego?.....
- ☐ Zdecydowanie nie – dlaczego?.....
- ☐ Trudno powiedzieć

**19. Czy dostrzega Pan/i ewentualne niewspomniane wcześniej zmiany, jakie należało-
by wprowadzić w zakresie omawianego szkolenia, aby podnieść jego użyteczność dla
potencjalnych odbiorców?**

- ☐ Tak – jakie?.....
- ☐ Nie

Dziękujemy za udział w badaniu.

Źródło: Opracowanie własne.

6.4. Kwestionariusz ankiety dla przedstawicieli poradni psychologiczno-pedagogicznych biorących udział w szkoleniach grantowych

ANKIETA CAWI/CATI DLA UCZESTNIKÓW SZKOLEŃ GRANTOWYCH

WPROWADZENIE

Dzień dobry,

firma EU-CONSULT sp. z o.o. na zlecenie Ośrodka Rozwoju Edukacji prowadzi ewaluację 12 projektów grantowych, wyłonionych w ramach otwartego konkursu grantowego nr 1/2022 „Szkolenia i doradztwo dla kadr poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego”.

Celem głównym badania jest ocena działań zrealizowanych w ramach projektów, w tym dotyczących dokonywania oceny funkcjonalnej. W związku z powyższym zwracamy się do Pana/i, jako przedstawiciela/ki poradni psychologiczno-pedagogicznej, z prośbą o wypełnienie poniższej ankiety.

Badanie jest anonimowe, a jego wyniki prezentowane będą wyłącznie w postaci zbiorczych zestawień. W związku z tym uprzejmie prosimy o udzielenie szczerych i wyczerpujących odpowiedzi na zadawane pytania.

Czas potrzebny na wypełnienie ankiety to ok. 25–30 minut.

CZĘŚĆ WŁAŚCIWA ANKIETY

Panel dotyczący prowadzenia oceny funkcjonalnej

1. Ilu pracowników Państwa poradni prowadziło ocenę funkcjonalną w ramach projektu grantowego?

.....

2. Jak ocenia Pan/i zasadność wykorzystania podejścia funkcjonalnego w ocenie potrzeb emocjonalnych i edukacyjnych dzieci i uczniów? (Czy Pana/i zdaniem jego wykorzystanie w tym celu jest uzasadnione?)

- ☐ Zdecydowanie tak
- ☐ Raczej tak
- ☐ Raczej nie – dlaczego?.....
- ☐ Zdecydowanie nie – dlaczego?.....
- ☐ Trudno powiedzieć

3. Czy Pana/i zdaniem prowadzenie oceny funkcjonalnej opartej na modelu biopsychosocjalnym przyczynia się do eliminacji błędów diagnostycznych?

- ☐ Zdecydowanie tak
- ☐ Raczej tak
- ☐ Raczej nie – dlaczego?.....
- ☐ Zdecydowanie nie – dlaczego?.....
- ☐ Trudno powiedzieć

4. Jakie są mocne strony podejścia funkcjonalnego w ocenie potrzeb emocjonalnych i edukacyjnych dzieci i uczniów? (Jakie dostrzega Pan/i argumenty przemawiające za jego wykorzystaniem.) *(Proszę wybrać wszystkie właściwe odpowiedzi.)*

- ☐ Dawanie pełnego obrazu potrzeb dziecka/ucznia
- ☐ Odwoływanie się do czynników środowiskowych istotnych dla dziecka/ucznia
- ☐ Umożliwianie indywidualnego rozpatrywania potrzeb i możliwości dziecka/ucznia, a także barier w jego rozwoju
- ☐ Dostosowanie konkretnych działań wspierających
- ☐ Uwzględnienie w działaniach wspierających osób z otoczenia dziecka jako adresatów wsparcia
- ☐ Wysoka jakość opracowanych narzędzi diagnostycznych
- ☐ Inne – jakie?.....

5. Jakie są słabe strony podejścia funkcjonalnego w ocenie potrzeb emocjonalnych i edukacyjnych dzieci i uczniów? (Jakie dostrzega Pan/i argumenty przemawiające przeciwko jego wykorzystaniu.) *(Proszę wybrać wszystkie właściwe odpowiedzi.)*

- ☐ Wymaganie dużego nakładu czasu/pracy
- ☐ Konieczność współpracy z wieloma podmiotami
- ☐ Trudności związane z komunikacją z rodzicami/opiekunami dzieci/uczniów
- ☐ Konieczność systematycznego modyfikowania przeprowadzonej oceny, tj. uwzględniania aktualnego poziomu funkcjonowania dziecka/ucznia
- ☐ Inne, jakie?.....

6. Jakie czynniki Pana/i zdaniem ułatwiają prowadzenie oceny funkcjonalnej?

- ☐ Odpowiednie przygotowanie pracowników dokonujących oceny
- ☐ Zaangażowanie oraz przychylność rodziców/opiekunów dziecka/ucznia
- ☐ Zaangażowanie i chęć współpracy nauczycieli/pracowników szkoły
- ☐ Wysoka jakość wsparcia szkoleniowego/doradczego dla osób dokonujących oceny
- ☐ Dostępność dobrej jakości materiałów szkoleniowych
- ☐ Inne czynniki – jakie?.....

7. Jakie czynniki Pana/i zdaniem utrudniają prowadzenie oceny funkcjonalnej?

- ☐ Niedostateczne przygotowanie pracowników dokonujących oceny
- ☐ Brak zaangażowania oraz niechęć rodziców/opiekunów dziecka/ucznia
- ☐ Brak zaangażowania i chęci współpracy nauczycieli/pracowników szkoły
- ☐ Brak lub niska jakość wsparcia szkoleniowego/doradczego dla osób dokonujących oceny
- ☐ Brak lub niska jakość materiałów szkoleniowych
- ☐ Ograniczone zasoby czasu/niedostateczna liczba pracowników
- ☐ Inne czynniki – jakie?.....

8. W jaki sposób przebiegał według Pana/i proces oceny funkcjonalnej w wykorzystaniem narzędzi KAPP i OKC?

- ☐ Proces przebiegał zgodnie z planem, nie odnotowaliśmy żadnych trudności *(Proszę o przejście do pytania 10.)*
- ☐ Podczas dokonywania oceny funkcjonalnej zaobserwowaliśmy trudności

9. Jakie trudności wystąpiły podczas dokonywania OF? *(Proszę wybrać wszystkie właściwe odpowiedzi.)*

- ☐ Trudności związane z rozpoznaniem indywidualnych potrzeb oraz możliwości dzieci i uczniów – jakie?

- ☐ Trudności związane z rozpoznawaniem możliwości funkcjonowania społecznego dzieci i uczniów – jakie?
- ☐ Trudności związane z rozpoznawaniem czynników środowiskowych wpływających na psychospołeczne funkcjonowanie dzieci i młodzieży – jakie?
- ☐ Inne trudności – jakie?

10. Jak ocenia Pan/i komunikację pomiędzy poszczególnymi osobami/instytucjami zaangażowanymi w realizację procesu oceny funkcjonalnej? Czy napotkał/a Pani bariery w komunikacji z:

	Zdecydowanie tak – jakie?.....	Raczej tak – jakie?.....	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Nie dotyczy (brak kontaktu)
Rodzicami	☐	☐	☐	☐	☐
Przedszkolami	☐	☐	☐	☐	☐
Szkołami	☐	☐	☐	☐	☐
Innymi placówkami – jakimi?.....	☐	☐	☐	☐	☐

11. Jakie trudności napotkał/a Pan/i na etapie planowania form wsparcia postdiagnostycznego dla dzieci/uczniów? (Proszę je wymienić/opisać.)

.....

12. Czy działania związane z wdrożonym przez Państwa wsparciem postdiagnostycznym przyczyniły się do poprawy funkcjonowania dzieci/uczniów i rozwiązania zidentyfikowanych problemów?

- ☐ Zdecydowanie tak – w jaki sposób?.....
- ☐ Raczej tak – w jaki sposób?.....
- ☐ Raczej nie – dlaczego?.....
- ☐ Zdecydowanie nie – dlaczego?.....
- ☐ Trudno powiedzieć

Panel dotyczący sieci współpracy

13. Jak oceniają Państwo poziom współpracy nawiązanej przez Państwa jednostkę w ramach sieci współpracy/wsparcia?

- ☐ Zdecydowanie wysoko
- ☐ Raczej wysoko
- ☐ Raczej nisko – dlaczego?.....
- ☐ Zdecydowanie nisko – dlaczego?.....
- ☐ Trudno powiedzieć

14. Jak opisałby/aby Pan/i przebieg tej współpracy? Jakie były jej formy?

.....

15. Czy według Pana/i działania sieci współpracy miały wpływ na podniesienie jakości poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego w regionie?

- ☐ Zdecydowanie tak – w jaki sposób sieć przyczyniła się do poprawy jakości?.....
- ☐ Raczej tak – w jaki sposób sieć przyczyniła się do poprawy jakości?.....
- ☐ Raczej nie – dlaczego?.....
- ☐ Zdecydowanie nie – dlaczego?.....
- ☐ Trudno powiedzieć

16. Czy może Pan/i wskazać dobre praktyki realizowane w ramach stworzonej sieci współpracy? (Proszę je wymienić.)

.....

17. Które z wymienionych dobrych praktyk będą kontynuowane w ppp? (Proszę je wymienić.)

.....

18. Czy w ramach swojego udziału w sieci współpracy napotkał/a Pan/i jakiegolwiek trudności?

- ☐ Tak – jakie?..... Czy udało się je pokonać?..... W jaki sposób?.....
☐ Nie

19. Z jakich form wsparcia skorzystali Państwo w ramach sieci współpracy?

Forma wsparcia	Wymiar wsparcia
.....	
.....	
.....	

20. Czy Pana/i zdaniem wymiar udzielonego wsparcia był odpowiedni do Państwa potrzeb?

- ☐ Zdecydowanie tak
☐ Raczej tak
☐ Raczej nie – dlaczego?.....
☐ Zdecydowanie nie – dlaczego?.....
☐ Trudno powiedzieć

Dziękujemy za udział w badaniu.

Źródło: Opracowanie własne.

6.5. Kwestionariusz ankiety dla specjalistów prowadzących wsparcie postdiagnostyczne w przedszkolach i szkołach

ANKIETA CAWI/CATI DLA SPECJALISTÓW PROWADZĄCYCH WSPARCIE

WPROWADZENIE

Dzień dobry,

firma EU-CONSULT sp. z o.o. na zlecenie Ośrodka Rozwoju Edukacji prowadzi ewaluację 12 projektów grantowych, wyłonionych w ramach otwartego konkursu grantowego nr 1/2022 „Szkolenia i doradztwo dla kadr poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego”.

Celem głównym badania jest ocena działań zrealizowanych w ramach projektów, w tym dotyczących prowadzenia oceny funkcjonalnej. W związku z powyższym zwracamy się do Pana/i, jako przedstawiciela/ki przedszkola/szkoły, w której dokonano ocen funkcjonalnych dzieci/uczniów, z prośbą o wypełnienie poniższej ankiety.

Badanie jest anonimowe, a jego wyniki prezentowane będą wyłącznie w postaci zbiorczych zestawień. W związku z tym uprzejmie prosimy o udzielenie szczerych i wyczerpujących odpowiedzi na zadawane pytania.

Czas potrzebny na wypełnienie ankiety to ok. 30 minut.

CZĘŚĆ WŁAŚCIWA ANKIETY

Panel dotyczący prowadzenia oceny funkcjonalnej

1. Jakie potrzeby wskazała Państwa jednostka podczas procesu diagnozowania potrzeb oraz możliwości wspierania uczniów ze specjalnymi potrzebami?

.....

2. Jakie trudności wystąpiły podczas dokonywania oceny funkcjonalnej Państwa podopiecznych/uczniów? (Proszę wybrać wszystkie właściwe odpowiedzi.)

- ☐ Trudności związane z rozpoznaniem indywidualnych potrzeb i możliwości dzieci i uczniów – jakie?
- ☐ Trudności związane z rozpoznawaniem możliwości funkcjonowania społecznego dzieci i uczniów – jakie?
- ☐ Trudności związane z rozpoznawaniem czynników środowiskowych wpływających na psychospołeczne funkcjonowanie dzieci i młodzieży – jakie?
- ☐ Inne trudności – jakie?

3. Jak ocenia Pan/i komunikację pomiędzy poszczególnymi osobami/instytucjami zaangażowanymi w realizację procesu oceny funkcjonalnej? Czy napotkał/a Pani bariery w komunikacji z:

	Zdecydowanie tak – jakie?.....	Raczej tak – jakie?.....	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Poradnią koordynującą	☐	☐	☐	☐
Rodzicami	☐	☐	☐	☐

4. **W komunikacji z jakimi pracownikami/specjalistami zatrudnionymi w poradni koordynującej napotkał/a Pan/i utrudnienia?** (Proszę wybrać wszystkie właściwe odpowiedzi.)
 - ☐ Trener
 - ☐ Psycholog
 - ☐ Pedagog
 - ☐ Logopeda
 - ☐ Rehabilitant
 - ☐ Inny pracownik – jaki?.....
5. **Jaką dokumentację przygotowano w ramach przeprowadzonej oceny funkcjonalnej?**
.....
6. **Jaką dokumentację przygotowano w ramach dokonywania oceny funkcjonalnej?**
.....
7. **W jaki sposób opracowano dokumentację, w której przedstawione zostały wskazania odnoszące się do pracy nauczyciela z konkretnym dzieckiem/ucniem?**
.....
8. **Czy napotkali Państwo trudności związane z uzyskaniem zgody rodziców/opiekunów na przeprowadzenie oceny funkcjonalnej?**
 - ☐ Tak – jakie?.....
 - ☐ Nie
 - ☐ Trudno powiedzieć
9. **Czy poinformowali Państwo rodziców/opiekunów dzieci/ucniów o wynikach dokonanej oceny funkcjonalnej?**
 - ☐ Tak – w jaki sposób?.....
 - ☐ Nie – dlaczego nie?.....
 - ☐ Trudno powiedzieć
10. **Czy rodzice/opiekunowie otrzymali wskazówki do pracy z dziećmi/ucniami po przeprowadzeniu oceny funkcjonalnej?**
 - ☐ Tak – w jaki sposób?.....
 - ☐ Nie – dlaczego nie?...
 - ☐ Trudno powiedzieć
11. **Jaka liczba dzieci/ucniów w Państwa placówce została objęta wsparciem postdiagnostycznym?**
.....
12. **Jakie były formy oraz zakres wsparcia postdiagnostycznego zaoferowanego dzieciom i uczniom?**
.....
13. **Czy prowadzili Państwo monitoring realizacji działań postdiagnostycznych?**
 - ☐ Tak – kto i w jaki sposób prowadził ten monitoring?.....
 - ☐ Nie – dlaczego nie?.....
 - ☐ Trudno powiedzieć
14. **Czy dzieci i uczniowie skorzystali z zaproponowanych form wsparcia postdiagnostycznego?**
 - ☐ Zdecydowanie tak (wszystkie dzieci skorzystały ze wsparcia)
 - ☐ Raczej tak (większość dzieci skorzystała ze wsparcia)
 - ☐ Raczej nie (większość dzieci nie skorzystała ze wsparcia) – dlaczego nie?.....
 - ☐ Zdecydowanie nie (żadne dziecko nie skorzystało ze wsparcia) – dlaczego nie?.....
 - ☐ Trudno powiedzieć

15. Czy poinformowali Państwo rodziców/opiekunów dzieci/uczniów o efektach działań postdiagnostycznych?

- ☐ Tak – w jaki sposób?.....
☐ Nie – dlaczego nie?.....
☐ Trudno powiedzieć

16. Czy po zakończeniu działań postdiagnostycznych rodzice/opiekunowie otrzymali informację zwrotną oraz dalsze wskazówki do pracy z dziećmi/uczniami?

- ☐ Tak – w jakiej formie?.....
☐ Nie – dlaczego nie?.....
☐ Trudno powiedzieć

17. Ile dzieci/uczniów objęto ponowną oceną funkcjonalną?

.....

18. Czy podczas dokonywania ponownej oceny funkcjonalnej napotkali Państwo jakieś problemy?

- ☐ Tak – jakie?....
☐ Nie
☐ Trudno powiedzieć

19. Czy dzieci/uczniowie lub ich rodzice/opiekunowie zgłaszali Państwu jakiegokolwiek trudności w związku z realizowanymi działaniami?

	Tak – jakie?.....	Nie	Trudno powiedzieć
Problemy z planowaniem wsparcia	☐	☐	☐
Problemy na etapie dokonywania oceny	☐	☐	☐
Problemy na etapie realizacji wsparcia postdiagnostycznego	☐	☐	☐

20. Jakie osiągnęli Państwo efekty w związku ze zrealizowanym wsparciem postdiagnostycznym?

.....

21. Jakie wnioski z przeprowadzonej ewaluacji działań postdiagnostycznych Państwo wyciągnęli?

.....

Panel dotyczący sieci współpracy

22. Jak oceniają Państwo sieć współpracy i wsparcia stworzoną w ramach projektu grantowego?

- ☐ Zdecydowanie wysoko
☐ Raczej wysoko
☐ Raczej nisko – dlaczego?.....
☐ Zdecydowanie nisko – dlaczego?.....
☐ Trudno powiedzieć

23. Czy udział w działaniach sieci współpracy przyczynił się do podniesienia jakości uzyskiwanego przez Państwa wsparcia?

- ☐ Zdecydowanie tak
☐ Raczej tak

- ☐ Raczej nie – dlaczego?.....
- ☐ Zdecydowanie nie – dlaczego?.....
- ☐ Trudno powiedzieć

24. Czy może Pan/i wskazać dobre praktyki realizowane w ramach stworzonej sieci współpracy?

.....

25. Czy w ramach swojego udziału w sieci współpracy napotkał/a Pan/i jakiekolwiek trudności?

- ☐ Tak – jakie?..... Czy udało się je rozwiązać?..... W jaki sposób?.....
- ☐ Nie

26. Z jakich form wsparcia skorzystał/a Pan/i w ramach sieci współpracy?

.....

27. Jak ocenia Pan/i wsparcie otrzymane w ramach sieci współpracy?

- ☐ Zdecydowanie wysoko
- ☐ Raczej wysoko
- ☐ Raczej nisko – dlaczego?...
- ☐ Zdecydowanie nisko – dlaczego?...
- ☐ Trudno powiedzieć

28. Czy wymiar tego wsparcia był odpowiedni do Państwa potrzeb?

- ☐ Zdecydowanie tak
- ☐ Raczej tak
- ☐ Raczej nie – dlaczego?.....
- ☐ Zdecydowanie nie – dlaczego?.....
- ☐ Trudno powiedzieć

Dziękujemy za udział w badaniu.

Źródło: Opracowanie własne.

6.6. Scenariusz pogłębionego wywiadu swobodnego z przedstawicielami Grantobiorców

SCENARIUSZ IDI Z PRZEDSTAWICIELAMI GRANTOBIORCÓW

WPROWADZENIE

Dzień dobry,

firma EU-CONSULT sp. z o.o. na zlecenie Ośrodka Rozwoju Edukacji prowadzi ewaluację 12 projektów grantowych, wyłonionych w ramach otwartego konkursu grantowego nr 1/2022 „Szkolenia i doradztwo dla kadr poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego”.

Celem głównym badania jest ocena działań zrealizowanych w ramach projektów. W związku z powyższym zwracamy się do Pana/i, jako przedstawiciela/ki jednego z Grantobiorców, z prośbą o udział w wywiadzie indywidualnym.

Badanie jest anonimowe, a jego wyniki prezentowane będą wyłącznie w postaci zbiorczych zestawień. W związku z tym uprzejmie prosimy o udzielenie szczerych i wyczerpujących odpowiedzi na zadawane pytania.

Bardzo prosimy o zgodę na nagranie rozmowy. Nagranie wywiadu umożliwia nam przygotowanie dokładnego zapisu przeprowadzonego wywiadu, co przekłada się na większą wartość uzyskanego materiału.

Przewidywany czas rozmowy to ok. 45 minut.

CZĘŚĆ WŁAŚCIWA WYWIADU

- 1. Jakie zajmuje Pan/i stanowisko i jakie są Pana/i główne zadania?**
- 2. Jak całościowo ocenia Pan/i zrealizowany projekt grantowy? Czy rozpatruje go Pan/i w kategorii sukcesu?**
 - Jeśli tak, to dlaczego? Jakie czynniki sukcesu projektu może Pan/i wskazać?
 - Czy zaobserwował Pan/i jakieś słabe strony tego projektu? Jeśli tak, to jakie?
- 3. Jak ocenia Pan/i potrzeby środowiska lokalnego w zakresie prowadzenia oceny funkcjonalnej? (Proszę uzasadnić swoją ocenę.)**
- 4. Do ilu poradni skierowali Państwo zaproszenie do współpracy?**
 - Jak było zainteresowanie udziałem w projekcie?
 - Ile podmiotów odpowiedziało na Państwa zaproszenie?
 - Ile ostatecznie wzięło udział w projekcie?
 - Czy poziom zainteresowania poradni udziałem w projekcie grantowym był zgodny z Państwa oczekiwaniami? (Dlaczego tak/nie? Proszę uzasadnić swoją odpowiedź.)
- 5. Jak ocenia Pan/i skuteczność przeprowadzonego procesu diagnostycznego, tj. dokonania oceny funkcjonalnej z wykorzystaniem baterii diagnostycznych KAPP i OKC? (Proszę uzasadnić swoją ocenę.)**
- 6. W jaki sposób monitorowano realizację działań postdiagnostycznych w ramach projektu?**
 - Jakie metody zostały wykorzystane w ramach tego monitoringu?
 - Kto za nie odpowiadał?
- 7. Jakie były wnioski z przeprowadzonej ewaluacji działań postdiagnostycznych?**

- 8. Jednym z działań zaplanowanych w ramach projektu było zbudowanie sieci współpracy i wsparcia dla specjalistów prowadzących ocenę funkcjonalną – w jaki sposób przeprowadzili Państwo rozpoznanie potrzeb pracowników ppp w tym zakresie?**
 - Co wykazała przeprowadzona diagnoza?
 - Jakie potrzeby Państwo zidentyfikowali?
- 9. Czy dokonali Państwo ewaluacji wsparcia skierowanego do pracowników ppp, nauczycieli oraz rodziców/opiekunów dzieci poddanych ocenie funkcjonalnej z wykorzystaniem baterii diagnostycznych KAPP i OKC?**
 - Jakie były wyniki tej ewaluacji?
 - Czy udało się Państwu odpowiedzieć na zidentyfikowane potrzeby wyżej wymienionych grup? *(Proszę udzielić odpowiedzi w odniesieniu do każdej z nich.)*
- 10. W jaki sposób dokonali Państwo rekrutacji psychologów, którzy mieli wziąć udział w szkoleniach organizowanych przez ORE?**
- 11. Do kogo kierowali Państwo ofertę szkoleń w ramach projektu grantowego?**
 - W jaki sposób przekazywali Państwo informacje nt. szkoleń?
 - Czy informacja na ich temat była dostępna dla wszystkich poradni z województwa czy tylko dla wybranych?
 - Czym kierowali się Państwo, wybierając poradnie, którym przekazano informacje dotyczące możliwości wzięcia udziału w szkoleniach?
 - Jaka była w Pana/i opinii skuteczność przeprowadzonych działań informacyjnych? *(Proszę uzasadnić swoją opinię.)*
- 12. W jaki sposób zorganizowali Państwo rekrutację? Jaka była jej forma?** *(Proszę wskazać, dlaczego wybrali Państwo taką jej formę?)*
 - Jaka była w Pana/i opinii skuteczność przeprowadzonego procesu rekrutacji? *(Proszę uzasadnić swoją opinię.)*
- 13. Czy osoby pełniące funkcję trenera posiadały doświadczenie w prowadzeniu szkoleń przed udziałem w Państwa projekcie?**
 - Jeśli tak, to jakie?
- 14. Jakie dodatkowe wsparcie, zgodnie z Pana/i wiedzą, jest potrzebne pracownikom ppp, aby mogli skutecznie prowadzić szkolenia dla innych poradni ppp?**
- 15. Czy na zakończenie chciałby/aby się Pan/i podzielić jakimiś dodatkowymi przemyśleniami dotyczącymi omawianego projektu?**

Dziękujemy za udział w badaniu.

Źródło: Opracowanie własne.

Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28, 00-478 Warszawa
tel. 22 345 37 00
www.ore.edu.pl

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

*Projekt pozakonkursowy „Szkolenia i doradztwo dla kadr poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego”,
współfinansowany jest ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Priorytetu II, Działanie 2.10
Wysoka jakość systemu oświaty, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020*